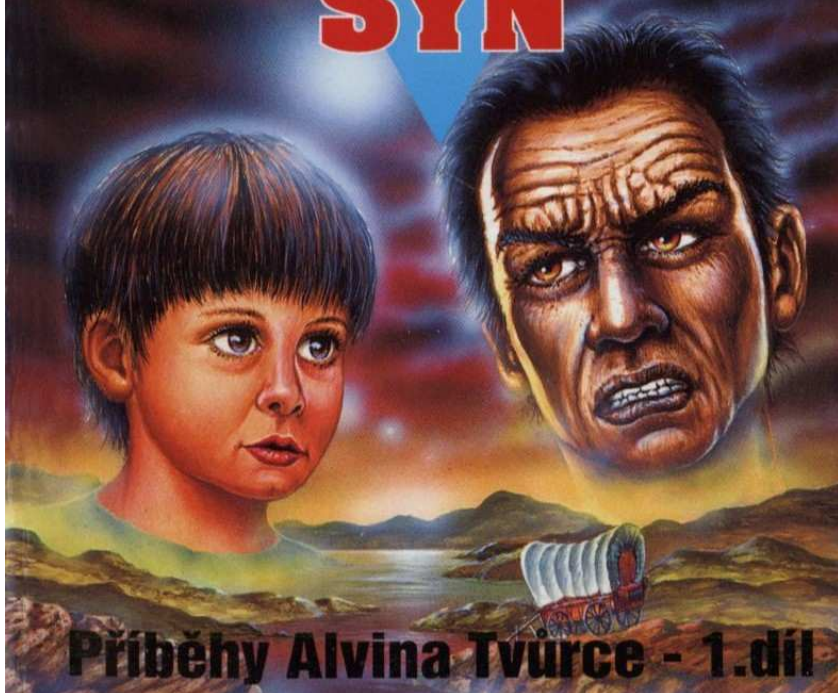

ORSON SCOTT

CARD

SEDMÝ
SYN

Příběhy Alvina Tvůrce - 1.díl

ORSON SCOTT
CARD
SEDMÝ
SYN

Příběhy Alvina Tvůrce - 1.díl
Laser

Název originálu: **SEVENTH SON**

Obálka: **Petr Bauer**

Grafická úprava obálky: **Petr Bauer**

Překlad: **Petr Kotrle**

Redakce: **Helena Šebestová**

Copyright © 1987 by Orson Scott Card

All Rights Reserved

Copyright © 1999 for the Czech translation P. Kotrle

Copyright © 1999 for Cover by P. Bauer

Copyright © 1999 for the Czech edition by **Laser** - books s. r.

ISBN 80-7193-065-2

Emily Jane
jež zná všechna kouzla
která kdy bude potřebovat

PODĚKOVÁNÍ

Chtěl bych poděkovat Carole Breakstoneové za pomoc při sbírání podkladů o lidové magii amerického pohraničí. Materiály, které našla, se staly hlubokou studnicí nápadů použitých v příběhu a detailů ze života v hraničářském období Severozápadních území. Často jsem také využíval informace obsažené v *A Field Guide to American History (Polní průvodce americkými dějinami)* Douglassa L. Browstonea (Facts on File, Inc.) a *The Forgotten Crafts (Zapomenutá řemesla)* Johna Seymoura (Knopf).

Scott Russell Sanders pomohl tím, že mi do rukou vložil svůj znamenitý povídkový cyklus *Wildernes Plots: Tales About the Settlement of the American Land (Políčka v divočině: Příběhy o osidlování americké půdy)*. Jeho práce mi ukázala, čeho je možné dosáhnout realistickým popisem života na hranici a pomohla můj stále nedokončený cyklus o Alvinu Tvůrci udržet na správné cestě. A přestože William Blake (1757-1827) je již dávno po smrti, jsem mu velice vděčen za to, že napsal básně a přísloví, která se tak dokonale hodí do Vypravěčových rtů.

A ze všeho nejvíc jsem vděčen Kristině A. Cardové za nevyčíslitelnou hodnotu kritických připomínek, povzbuzování, upravování a četby korektur a za to, že sama udělala z našich dětí moudré, laskavé a dobře vychované lidské bytosti, které dovedou odpouštět svému otci, že není zářným příkladem těchto ctností.

V knize citované básně Williama Blakea *The Garden of Love* a *The Sick Rose* jsou uvedeny v překladu Jaroslava Skalického (Výbor z básní, Otto, Praha, 1929).

OBSAH:

PODĚKOVÁNÍ.....	4
OBSAH:	7
Kapitola 1 Krvavá Mařena	8
Kapitola 2 Lidé z vozu	13
Kapitola 3 Chladírna.....	15
Kapitola 4 Vidlice.....	19
Kapitola 5 Blána.....	25
Kapitola 6 Vaznice	35
Kapitola 7 Oltář	46
Kapitola 8 Návštěvník	67
Kapitola 9 Vypravěč.....	78
Kapitola 10 Vidění	99
Kapitola 11 Mlýnský kámen	121
Kapitola 12 Kniha.....	147
Kapitola 13 Operace	162
Kapitola 14 Trest	180
Kapitola 15 Sliby.....	189

Kapitola 1

Krvavá Mařena

Malá Peggy vybírala vajíčka velice opatrně. Zajela rukou do slámy, dokud její prsty nenarazily na něco tvrdého a těžkého. Kuřinců si vůbec nevšímala. Když se v hostinci ubytovali lidé, kteří s sebou měli malé děti, máma také neohrnovala nos ani nad těmi nejšpinavějšími plenami. Přestože kuřince byly vlhké, mazlavé a slepovaly jí prsty, malé Peggy to ani trochu nevadilo. Jednoduše rozhrnula slámu, vzala vajíčko do ruky a vytáhla je z kukaně. Musela při tom celou dobu stát na špičkách na vratké stoličce a natahovat se vysoko nad hlavu. Maminka říkala, že je na vybírání vajíček ještě moc malá, ale Peggy jí dokázala, že to zvládne. Den co den prohmatávala každou kukaň a všechna, všecička vejce z nich vybírala.

Všechna, opakovala si v duchu. Musím sáhnout do každé kukaně.

Potom se malá Peggy ohlédlá a našla očima severozápadní kout, nejtmaší místo celého kurníku, kde ve své kukani seděla Krvavá Mařena a vypadala jako sen, který chodí strašit samotného ďábla. Z nevlídných očí jí vyzařovala nenávisť. Jako by říkaly: Jen pojď, maličká, dopřej mi pár žďibců. Dala bych si něco z prstu, něco z palce, a jestli přijdeš opravdu blízko a zkusíš mi vzít vajíčko, obstarám si žďibec z tvého oka.

Většina zvířat v sobě neměla mnoho vnitřního ohně, ale Krvavá Mařena byla silná a šířila kolem sebe jedovatý dým. Nikdo jiný to neviděl, ale malá Peggy ano. Krvavá Mařena přála smrt všem lidem, ale ze všeho nejvíc jistě pětileté holčičce. Malá Peggy měla na prstech stopy, jimiž to mohla dokázat. Nebo přinejmenším jednu, a přestože táta tvrdil, že nic nevidí, malá Peggy si pamatovala, jak k ní přišla, a tak jí nikdo nemohl mít za zlé, že čas od času zapomněla sáhnout pod Krvavou Mařenu, jež tam seděla jako lupič, který čeká, až zabije první lidi, kteří by se jen chtěli *pokusit* projít kolem. Nikdo se nemohl zlobit, když se tam občas prostě zapomněla podívat.

Já jsem zapomněla. Prohledala jsem každou kukaň, opravdu každou, a jestli jsem nějakou vynechala, tak jsem zapomněla, zapomněla, zapomněla.

Všichni věděli, že Krvavá Mařena je zlá, záludná slepice, která nechce vajíčka vydat, dokud nejsou zkažená.

Zapomněla jsem.

Malá Peggy se stačila s košem vajec vrátit dřív, než máma rozdělala oheň, a máma měla takovou radost, že jí dovolila naskládat vajíčka jedno

po druhém do studené vody. Potom máma pověsila kotlík na hák a posunula jej nad oheň. Při vaření vajíček se nemuselo čekat, až se oheň zmírní, oheň mohl kouřit a hořet, jak chtěl.

„Peg," ozval se táta.

To bylo oslovení, které patřilo mámě, ale táta to neřekl hlasem, jakým mluvil na maminku. Použil hlas, který říkal: máš průšvih, malá Peggy, a Peggy věděla, že je prozrazena. Proto se otočila jako na obrtlíku a vyhrkla, co se chystala říct celou dobu.

„Já jsem zapomněla, tati!"

Máma se otočila a překvapeně se na malou Peggy podívala. Ale táta překvapený nebyl. Jenom povytáhl obočí. Ruku držel za zády a malá Peggy věděla, že v ní drží vajíčko. Prašivé vajíčko Krvavé Mařeny.

„Na co jsi zapomněla, Peggy?" zeptal se táta potichu.

V tu chvíli si Peggy uvědomila, že je to nejhlupejší děvče, jaké se kdy na povrchu zemském narodilo. Snažila se zapírat dřív, než ji někdo z něčeho obvinil.

Ale neměla v úmyslu se vzdát tak snadno. Nesnášela, když se na ni zlobili. Chtěla, aby ji nechali odejít do Anglie. Proto na tváři vykouzila nevinný výraz a řekla: „Nevím, tati."

Vzala si do hlavy, že v Anglii se žije nejlíp, protože Anglie měla lorda ochránce. Podle toho, jak se na ni táta díval, by takového lorda ochránce právě moc potřebovala.

„Na co jsi zapomněla," zeptal se táta ještě jednou.

„No tak to už řekni, Horáci," vyzvala ho máma. „Jestli něco provedla, tak už se to stejně stalo."

„Jednou jsem zapomněla, tati," přiznala malá Peggy. „Je to zlá, stará kvočna a nenávidí mě."

Táta odpověděl pomalu a tiše: „Tak jednou."

Přestal schovávat ruku za zády. Nedržel v ní jedno vajíčko, ale celý koš. A ten koš byl vyplněný chuchvalcem slámy - s největší pravděpodobností veškerou slámou z kukaně Krvavé Mařeny - která byla sešlapaná a pevně slepená vyschlými syrovými vejci a úlomky skořápek, k nimž byla přimíchána tělíčka tří nebo čtyř rozklovaných kuřátek.

„Opravdu jsi to musel nosit do domu před snídání, Horáci?" zeptala se máma.

„Ani nevím, co mě rozčiluje víc," hněval se Horác. „Jestli to, co provedla, nebo to, jak to na nás zkouší a lže."

„Já jsem nic nezkoušela a nelhala jsem!" vykřikla malá Peggy. Nebo alespoň chtěla zakřičet. To, co z ní vyšlo, mělo podezřele blízko k pláči, a to si zrovna včera předsevzala, že už nikdy v životě brečet nebude.

„Vidíš?" řekla máma. „Už toho lituje."

„Mrzí ji, že ji někdo přistihl," odvětil Horác. „Jsi na ni moc hodná, Peg. Je to lhářka. A já nechci, aby z mé dcery vyrostl spratek. To bych ji raději viděl mrtvou jako její sestřičky, než abych se díval, jak z ní vyrůstá zkažený spratek."

Malá Peggy si všimla, že maminčin vnitřní oheň se rozhořel vzpomínkou, a před očima spatřila děťátko ukládané do malé truhly a pak ještě jedno, ale to nebylo tak hezké, protože to byla druhá Missy, ta, která umřela na neštovice, takže se jí nemohl dotknout nikdo jiný než její maminka, sama po neštovicích tak slabá, že mnoho práce neudělala. Malá Peggy tu scénu shlédla a pochopila, že táta udělal chybu, když řekl, co řekl, protože výraz maminčiny tváře mrazil jako led, přestože její vnitřní oheň žhnul.

„Nic horšího přede mnou ještě nikdo nikdy neřekl," prohlásila máma. Pak vzala ze stolu koš s tou spouští a odnesla ho ven.

„Krvavá Mařena mě kouše do ruky," ohradila se malá Peggy.

„Uvidíme, co kouše víc," podíval se na ni táta. „Za to, že jsi nechala vajíčka v kukani, dostaneš jednu ránu, protože uznávám, že malé žábě jako jsi ty může ta bláznivá slepice nahánět hrůzu. Ale za to, že lžeš, dostaneš deset."

Malou Peggy to sdělení upřímně rozplakalo. Táta dával poctivou a plnou míru ve všem, ale ze všeho nejvíc při výprasku.

Táta sundal z vysoké police lískový prut. Schovával si ho tak vysoko od doby, co mu malá Peggy strčila ten starý do ohně a spálila ho.

„Bylo by mi milejší vyslechnout od tebe tisíc krutých a hořkých pravd, dcero, než jednu změkčilou a pohodlnou lež," prohlásil, shýbl se a švihl ji prutem přes stehna. Jeden, dva, tři, počítala rány jednu po druhé. Všechny ji bolely až u srdce, jak byly plné hněvu. Co bylo ze všeho nejhorší, Peggy věděla, že je to nespravedlnost, protože jeho vnitřní oheň rozpálilo něco úplně jiného, a tak to bylo pokaždé. Tátova nenávisť ke špatnosti vždycky vyvěrala z jeho nejtajnějších vzpomínek. Malá Peggy jim vůbec nerozuměla, protože byly pokřivené a zamlžené a táta sám si to moc dobře nepamatoval. Jediné, co malá Peggy vždycky viděla jasně, bylo to, že v té vzpomínce byla nějaká paní a nebyla to maminka. Táta si na tu paní vzpomněl pokaždé, když se stalo něco, co se nemělo stát. Když zničehonic umřela malá Missy, když na neštovice umřelo další děťátko, také

pojmenované Missy, potom když jednou shořel chlív a posla kráva, pokaždé, když se něco takového stalo, vzpomněl si na tu paní a začal mluvit o tom, jak nemá rád špatnost. A v takových chvílích lískový prut dopadal tvrdě a bolestivě.

Bylo by mi milejší vyslechnout tisíc krutých a hořkých pravd, tak to řekl, ale malá Peggy věděla, že jednu pravdu nechtěl slyšet nikdy, a proto si ji nechával pro sebe. Nikdy by ji na něho nezakřičela, i kdyby o ni měl lískový prut zlomit, protože když si představila, že by o té paní mohla něco říct, pokaždé se jí zdálo, že vidí tátu mrtvého, a to bylo něco, co na vlastní oči nikdy spatřit nechtěla. Ta paní, která jeho vnitřní oheň znepokojovala, navíc byla nahá, a malá Peggy věděla, že by určitě dostala výprask, kdyby mluvila o tom, jak byl někdo nahý.

Proto rány snášela a plakala, až v ústech ucítila, že jí teče z nosu. Táta hned odešel a máma se vrátila do místnosti nachystat snídani kováři, hostům a dělníkům, ale ani jeden jí neřekl jediné slovo, jako by tam vůbec nebyla.

Minutu plakala ještě usedavěji a hlasitěji, ale nic to nepomohlo. Nakonec vzala z koše na šití svou Berušku, a přestože měla nohy jako ze dřeva, vydala se do domku k dědečkovi a probudila ho.

Jako vždy vyslechl, co ji potkalo.

„Krvavá Mařena, tu já znám," pokýval hlavou, „a povídal jsem tvému tátovi nejmíň padesátkrát, že jí má zakroutit krkem a bude to. Je to pitomý pták. Alespoň jednou za týden ji to popadne a rozklová všechna svoje vajíčka, dokonce i ta, která by se už brzo vylíhla. Zabíjí vlastní kuřátka. A ten, kdo zabíjí svoje mláďata, to nemá v hlavě v pořádku."

„Táta div nezabil mě," postěžovala si malá Peggy.

„Nepovídej. Když můžeš chodit, nebude to zas tak hrozné."

„Skoro nemůžu."

„Vlastně máš pravdu, vidím, že moc nechybí, abys byla navždycky zmrzačená," povzdechl dědeček. „Víš, když se tak dívám, jak jsou máma a táta každou chvíli v sobě, něco ti poradím. Proč se na pár hodin jednoduše někam neztratíš?"

„Nejraději bych se proměnila v ptáka a odletěla pryč."

„To asi nepůjde, ale mít tajné místo, které nikdo nezná, je skoro stejně dobré. Máš takové místo? Ne, neříkej mi to - kdybys to někomu prozradila, pokazila bys to. Vždycky tam odejdi a chvíli tam zůstaň. Ale mělo by to být bezpečné místo, ne někde v lesích, kde by tě o ty tvé hezké vlásky mohl připravit nějaký Indián, ani by to nemělo být vysoko, odkud

bys mohla spadnout, a nemělo by to tam být moc těsné, aby se nemohlo stát, že se nedostaneš ven."

„Je to tam velké, je to při zemi a není to v lesích," prozradila malá Peggy.

„Tak tam běž, Meggy."

Malá Peggy se zaškaredila jako vždycky, když ji tak dědeček pojmenoval. Zvedla Berušku a jejím pisklavým, vysokým hláskem řekla: „Ona je Peggy."

„Běž tam, *Piggy*, jestli se ti to líbí víc -"

Malá Peggy pleskla dědečka Beruškou přes koleno.

„Jednou, až to s Beruškou zase uděláš, dostane kýlu a umře," pohrozil dědeček.

Jenže Beruška se mu natřásala před obličejem jakoby nic, a trvala na svém: „Žádná *Piggy*, ale *Peggy*!"

„Přesně tak, *Puggy*, běž na to tajné místo. A když někdo přijde a řekne: Musíme to děvče jít hledat, já mu odpovím: Víím kde je. Až bude chtít, vrátí se sama."

Malá Peggy se rozběhla ke dveřím domku, ale pak se ještě zastavila a otočila se.

„Dědečku, ty jsi ten nejhodnější dospělý na celém světě."

„Tvůj táta má na mne jiný názor, ale to souvisí s jiným lískovým prutem, který jsem bral do ruky až příliš často. A teď už utíkej."

Těsně předtím, než zavřela dveře, se ještě jednou zarazila. „Ty jsi *jediný* hodný dospělý!" Zakřičela to hodně nahlas, částečně proto, že chtěla, aby to bylo dobře slyšet i v domě. A pak už se rozběhla přes zahradu, přes pastvinu, do kopce k lesu a pěšinou do chladírny.

Kapitola 2

Lidé z vozu

Ti lidé měli jeden pevný vůz a dva dobré koně, kteří ho táhli. Při pohledu na jejich šest velkých synů, od dospělých po dvojčata, jež vzájemnými šarvátkami získala víc síly, než by se od jejich dvanácti let dalo čekat, nemluvě o jedné vzrostlé dceři a celému houfu děvčátek, by si dokonce někdo mohl myslet, že jsou bohatí. Velká rodina. Dalo by se říct, že bohatá, pokud byste nevěděli, že ještě před necelým rokem měli mlýn a bydleli ve velkém domě u řeky v západní části Nového Hempšíru. Teď měli za sebou kus světa a tento vůz bylo jediné, co jim zůstalo. Ale s nadějí postupovali na západ po cestách, jež překračovaly Hio a mířily do širých plání, kde bylo dost půdy, kterou si každý mohl vzít. Pro rodinu, jež měla dost silných hřbetů a šikovných rukou, to měla být dobrá půda, pokud počasí bude přát, Indiáni je nebudou napadat a všichni právníci a bankéři zůstanou v Nové Anglii.

Otec byl mohutný muž, trochu se sklonem k tloustnutí, na čemž nebylo nic divného, neboť mlynáři většinu dne prostojí. Na nové půdě hluboko v lesích nebude do roka po takovém bříšku ani památky. Ale ani to mu nevadilo, protože se těžké práce nebál. To, co ho dnes naplňovalo starostmi, byla jeho žena Víra. Dítě ohlašovalo svůj příchod na svět a on to věděl. Přímou to samozřejmě neřekla. O takových věcech ženy s muži nemluví. Ale věděl, jak velké má břicho a kolik měsíců to trvá. Kromě toho, když se v poledne zastavili, polohlasně ho požádala: „Jestli se někde u cesty najde hostinec nebo třeba jen malý zchátralý srub, myslím, že bych si ráda trochu odpočinula, Alvine Mlynáři.“ Muž nemusel být filozof, aby ji pochopil. A po šesti synech a šesti dcerách by místo mozku musel mít cihlu, aby nepoznal, jak na tom je. Proto poslal nejstaršího syna Sílu, aby utíkal napřed a podíval se, co je na cestě před nimi.

Dalo se snadno poznat, že jsou z Nové Anglie, protože i s sebou neměli žádnou pušku. Kdyby u cesty číhal lupič, mladík by se už nevrátil. To, že se vrátil s vlasy na hlavě, bylo důkazem, že si ho nevšimli žádní Indiáni - Francouzi na severu v Detroitu platili za anglické skalpy kořalkou, takže když nějaký rudoch narazil v lese na osamělého bělocha bez muškety, vzal si jeho skalp. Někdo by si na základě toho mohl říct, že na rodinu se konečně usmálo štěstí. Ale tito Jankové neměli ponětí, že cesta není bezpečná, a proto Alvin Mlynář o nějakém štěstí vůbec nepřemýšlel.

Síla oznámil, že o tři míle dál stojí hostinec. Dobrá zpráva, až na to, že mezi nimi a hostincem tekla řeka. Řeka byla úzká a brod mělký, ale zkušenost Alvinu Mlynáři radila, aby vodě nevěřil. I když vypadá mírumilovně, natáhne spáry a zkusí se člověka zmocnit. Už se chystal ženě říct, že přenocují na tomto břehu řeky, když Víra tenounce zasténala a on ihned pochopil, že to nepřichází v úvahu. Víra mu dala tučnou zdravých dětí, ale od posledního uplynuly již čtyři roky a mnoho žen těžce snášelo, když měly dítě tak pozdě. Mnoho žen takto zemřelo. Dobrý hostinec znamenal ženy, které při porodu pomohou, takže museli zkusit řeku překonat. A Síla přece říkal, že není široká.

Kapitola 3

Chladírna

Vzduch v chladíme nad pramenem byl studený a těžký, tmavý a vlhký. Když si tady občas zdřímla, stávalo se jí, že při probuzení lapala po dechu, jako by byla pod vodou. Zdálo se jí o vodě i jindy, když nebyla tady - to byl jeden z důvodů, proč někteří lidé říkali, že není světlice, ale vodnice. Ale když se jí o vodě zdálo jinde, pokaždé věděla, že je to sen. Tady byla voda skutečná.

Skutečná v kapkách, které se jako pot tvořily na držáku džbánů s mlékem zasazeném do potoka. Skutečná ve studené, vlhké hlíně podlahy chladírny. Skutečná v hltavém zvuku potoka, jenž pospíchal středem chladírny.

Studená voda vyvěrala rovnou z kopce a v chladíme, ze všech stran stíněné stromy tak starými, že samotný měsíc pravidelně scházel do větví, aby si poslechl pár starých dobrých historek, udržovala zimu. Proto sem malá Peggy tak často chodila, i když se na ni táta nezlobil. Ne kvůli vlhkosti vzduchu, bez té by se dokázala obejít. Kvůli tomu, že v ní oheň uhasí a ona nemusela být světlicí. Nemusela nahlížet do všech temných zákoutí, v nichž lidé ukrývali své já.

Ukrývali před ní svá já, jako by jim to bylo něco platné. Všechno, co se jim na sobě samotných nejvíc nelíbilo, se snažili schovat do nějakého tmavého kouta, ale netušili, jak tato temná místa očím malé Peggy svítí.

I když byla tak malá, že plivala kukuřičnou kaši kolem sebe, neboť doufala, že ještě dostane napít z prsu, znala všechny příběhy, které lidé kolem ní drželi v tajnosti. Viděla útržky minulosti, které si ze všeho nejvíc přáli pohrbit, a viděla výjevy z budoucnosti, jíž se nejvíc báli.

A proto začala chodit sem, do chladírny. Tady se na tyto věci dívat nemusela. Dokonce neviděla ani tu paní v tátově paměti. Zde nebylo nic než těžký, vlhký, temný chladný vzduch, který dokázal oheň uhasit a světlo ztlumit, aby se mohla stát - alespoň na několik minut denně - obyčejnou pětiletou holčičkou se slámovou panenkou, které říkala Beruška, a nemusela na žádná tajemství dospělých ani *myslet*.

Nejsem špatná, říkala si. Opakovala si to znovu a znovu, ale nepomáhalo to, protože věděla, že špatná je.

No tak dobře, řekla si, *jsem* špatná. Ale ode dneška je s tím konec. Budu říkat pravdu jako táta, nebo neřeknu vůbec nic.

Již v pěti letech malá Peggy věděla, že pokud bude chtít *tuto* přísahu dodržet, udělá lépe, když nebude říkat nic. Proto neříkala nic, dokonce ani sama sobě, jen ležela na stole, vlhkém jako mech, a svírala Berušku v pěsti tak pevně, jako by ji chtěla uškrtit.

Břink, břink, břink.

Peggy se probudila a na okamžik se rozhořela hněvem.

Břink, břink, břink.

Rozčilovalo ji to, protože nikdo nepřišel a nezeptal se jí: Peggy, nebude ti vadit, když tomu mladému kováři dovolíme, aby se tady usadil, že ne?

Ani trochu, tatí, odpověděla by, kdyby se jí zeptali. Věděla, co to znamená, mít kovárnu. Znamenalo to, že vesnice bude prosperovat, že budou přicházet lidé odjinud a když přijdou, bude obchod, a kde je obchod, mohl by se z otcova obyčejného hostince stát zájezdní hostinec, a když někde stojí zájezdní hostinec, všechny cesty se jakoby kouzlem trochu stočí, aby tudy procházely, pokud to není velká zajížd'ka. Malá Peggy to všechno věděla stejně dobře, jako znají děti farmářů rytmy života na farmě. Hostinec u kovárny byl hostinec, který bude vzkvétat. Proto by byla řekla: Ale jistě, nechtě ho tady, převed'te na něho půdu, vyzděte mu komín, dávejte mu jídlo zadarmo, nechte mu moji postel, i když budu muset spát s bratrancem Petrem, který se mi pořád snaží nakouknout pod košilku, s tím vším se vyrovnám - pod podmínkou, že ho nenecháte usadit v blízkosti chladírny, aby pořád, i ve chvílích, kdy chci být s vodou sama, nebylo slyšet rány, sykot a řinčení. Hluk se ozýval neustále, oheň šlehal k obloze a plnil ji černým dýmem, bylo cítit pach páleného dřevěného uhlí. Dost, aby se tělo chtělo vydat s vodou zpátky do hory, najít tam trochu klidu.

Umístit kováře k potoku bylo samozřejmě prozíravé. Kdyby nepotřeboval vodu, mohl by si kovárnu postavit vlastně kdekoli. Železo mu vozil speditér rovnou z Nového Holandska a pokud šlo o dřevěné uhlí - vždycky se našlo dost farmářů ochotných vyměnit dřevěné uhlí za dobrou podkovu. Ale voda bylo něco, co kovář potřebuje a nikdo mu to nepřinese, proto ho pochopitelně nechali usadit hned pod kopcem s chladírnou, aby ji svým břink, břink, břink nenechal spát a na místě, kde dřív dokázala oheň utlumit, až z něj zůstal skoro jenom studený, vlhký popel, v ní oheň znovu rozdmýchal.

Zaburácel hrom.

Vmžiku byla u dveří. Musela vidět blesk. Zastihla jen poslední stín záře, ale věděla, že přijdou další blesky. Určitě nebylo dlouho po poledni - nebo

že by spala celý den? Ze všech těch mračen s černými břichy se nedalo poznat nic - klidně mohlo zbývat několik minut do soumraku. Ve vzduchu bylo cítit šimrání blesku, který chtěl každou chvíli rozčísnout oblohu. Zнала ten pocit, věděla, že to znamená, že blesk udeří někde blízko.

Podívala se pod kopec, jestli je kovářova stáj ještě plná koní. Byla. Okovávání ještě neskončilo a bouřka promění cestu v bláto, takže farmář ze Západního Rozcestí a jeho dva synové tady budou muset zůstat. Určitě se domů nevydají *ted'*, kdy blesk může každou chvíli zapálit les, shodit na něj strom nebo do nich třeba rovnou udeřit, takže by zůstali ležet mrtví v kruhu jako těch pět kvakerů, o nichž se v kraji dodnes mluvilo, a to se to stalo v devadesátých letech, když se sem přišli usadit první běloši. Lidé dodnes mluvili o „pěti v kruhu“ a někteří přemítali, jestli ty kvakery k zemi nesrazil Bůh, aby je umlčel, když viděl, že to jinak nepůjde, jiní zase uvažovali o tom, jestli je Bůh neodnesl do nebe jako prvního lorda ochránce, Olivera Cromwella, který prostě zmizel, když do něho ve věku devadesáti sedmi let udeřil blesk.

Ne, ten farmář a jeho velcí, dospělí synové se zdrží ještě jednu noc. Malá Peggy přece byla dcera hostinského, ne? Malí Indiáni se naučí lovit, černoušci se naučí nosit náklad, farmářské děti se naučí znát počasí a dcera hostinského se naučí poznat, který host zůstane přes noc, dřív než to ví on sám. Jejich koně nervózně přešlapovali ve stáji, frkali a navzájem se upozorňovali, že přichází bouřka. Peggy přišla na to, že v každé skupině koní musí být jeden, který je mimořádně hloupý, takže všichni ostatní mu musejí říkat, co se kolem něho vlastně děje. Velká bouřka, říkali. Promokneme na kost, jestli do nás dřív neuhodí blesk. A ten hloupý pořád ržál a ptal se: co je to za hluk, co je to za hluk?

Potom se obloha roztrhla a vychrlila na zemi příval vod. Liják byl tak prudký, že škubal listí ze stromů. A byl tak hustý, že malá Peggy chvíli neviděla ani kovářnu a napadlo ji, jestli ji potok náhodou nespláchl. Dědeček jí říkal, že potok teče rovnou do Vidlice, Vidlice se vlévá do Hio a Hio se valí mezi lesy do Mizipy, která teče až do moře. A dědeček vyprávěl, jak moře vypije tolik vody, že z toho má bolení žaludku a řihá hůř než starý chlap, nejhlasitěji na světě, a z toho řihání vzniknou mraky. Moře si řihne a kovářnu to *ted'* odnese až do moře, kde ji moře spolkně a řihnutím znovu vyvrhne, a jednou až si Peggy spokojeně půjde, rozevře se znenadání mrak a kovářna z něj vypadne, dosedne na zem jakoby nic, a starý Smířil Kovář bude uvnitř pořád dělat to svoje břink, břink, břink.

Potom dešť trošičku polevil a Peggy uviděla, že kovářna pod kopcem stále stojí. Ale před očima měla něco jiného. Před očima měla jiskřičky

ohně daleko v lese, dole u Vidlice, v místě, kde byl brod, jenže dnes, v takovém lijáku, se tam řeka přebrodit nedala. Jiskry, spousty jisker, a ona věděla, že každá z nich patří lidem. Ani na to nepomyslela, že to už zase dělá, musela se na jejich vnitřní ohně prostě podívat a dívala se pozorně. Možná budoucnost, možná minulost, ve vnitřním ohni žila všechna vidění pohromadě.

To, co viděla právě teď, bylo ve všech srdcích stejné. Vůz uprostřed koryta Vidlice, voda stoupá a v tom voze je všechno, co ti lidé na světě mají.

Malá Peggy toho příliš nenamluvila, ale všichni věděli, že je světlice, a proto poslouchali, když říkala, že se něco děje. Obzvlášť něco takového. Osady v těchto končinách byly tou dobou již poměrně staré, o hodně starší než malá Peggy, ale jejich obyvatelé ještě nezapomněli, že když něčí vůz strhne povodeň, ztratí tím všichni.

Doslova letěla z travnatého kopce dolů, přeskakovala syslí díry, klouzala, když byl svah prudký, takže ani ne dvacet vteřin poté, co vzdálené vnitřní ohně zahlédla, už byla v kovárně a sypala ze sebe, co se děje. Ten farmář ze Západního Rozcestí nejdřív chtěl, aby počkala, dokud nedokončí vyprávění o horších bouřích, které zažil, ale Smířil Kovář dobře věděl, co je malá Peggy zač. Poslechl si ji a hned řekl mladíkům, aby osedlali koně, podkovy nepodkovy, v brodu přes Vidlici uvízli lidé, takže na hlouposti nebyl čas. Malá Peggy se ani nemohla podívat, jak odjíždějí - Smířil ji poslal do hostince, aby přivedla otce, dělníky a hosty. Nebyl mezi nimi nikdo, kdo by v blízké či vzdálenější minulosti nenaložil všechn svůj majetek na vůz a nevypravil se s ním na západ, po horských cestách a do zdejších lesů. Nebyl mezi nimi nikdo, kdo by nevěděl, jaké to je, když řeka strhává vůz a chce jej vzít s sebou. Všichni hned pochopili situaci. Takové to tenkrát bylo. Když se někdo dostal do potíží, lidé tomu věnovali stejnou pozornost, jako by se do potíží dostali oni sami.

Kapitola 4

Vidlice

Síla a ostatní chlapci pod jeho velením se snažili vůz tlačit před sebou a Eleonora přesvědčovala koně, aby táhli doleva. Alvin Mlynář zatím přenášel děvčata jedno po druhém do bezpečí na druhý břeh. Proud se po něm sápal jako ďábel a šeptal mu: Stejně tvoje dětičky dostanu, všechny je dostanu, jenže Alvin každým svalem svého těla říkal ne, prodíral se ke břehu, a tím tomu šepotu odpovídal ne. Konečně všechny jeho dcery stály na břehu, mokré, špinavé, a dešť jim stékal po tvářích jako slzy za veškeré útrapy světa.

Byl by přenesl také Víru, i s děťátkem v břiše, ale odmítala se hnout z místa. Seděla uvnitř a jak se vůz houpal a nakláněl, opírala se o kufr a nábytek. Blesky bily, větve se lámaly; jedna protrhla plachtu a do vozu se začala valit voda. Ale Víra se dál pevně držela, klouby na rukou bílé, oči vytrěštěné. Alvin jí poznal na očích, že ji za nic na světě nepřesvědčí, aby se pustila. Byl pouze jeden způsob, jak Víru a její nenarozené dítě dostat z řeky, a ten znamenal vytáhnout celý vůz.

„Koně nemůžou táhnout, táto,“ zakřičel Síla. „Jen pletou nohama, nanejvýš si nějakou zlomí.“

„Ale bez koní vůz nevytáhneme!“

„Koně mají cenu, táto. Když je tady necháme, ztratíme nejen vůz, ale taky je!“

„Tvoje máma z vozu nevystoupí.“

Viděl Sílovi na očích, že pochopil. Kvůli záchraně *věcí* ve voze nestálo za to riskovat život. Ale kvůli mámě ano.

„Ale stejně,“ uvažoval Síla, „na břehu by koně mohli pořádně zabrat. Tady ve vodě jsou k ničemu.“

„Řekni chlapcům, aby je vypřáhli. Ale nejdřív uvažte k nějakému stromu lano, které vůz udrží.“

Ani ne za dvě minuty již byli Nechtěj a Neplýtvej na břehu a pevně lano uvazovali k silnému kmeni. David a Míra připevnili další lano k postroji, jenž držel koně, a Klid pak přeřezal žíly, které poutaly koně a vůz. Šikovní chlapci, Síla vydával povely a ostatní dělali přesně to, co dělat měli. Alvin mohl z místa za vozem jen bezmocně přihlížet. Před očima měl Víru, která

se snažila neporodit dítě teď, když Vidlice dělala všechno pro to, aby je všechny odnesla do pekel.

Žádná velká řeka, hlásil Síla, jenže pak se přihnaly mraky, začalo pršet a Vidlice ukázala, že přece jen řekou je. Přesto to stále vypadalo, že se dá překonat, když k ní přijeli. Koně zabrali a vjeli do řeky. Alvin právě říkal Klidoví, jenž držel otěže: „Stihli jsme to za minutu dvanáct," když řeku popadlo šílenství. Než by řekl švec, rychlost a síla proudu se zdvojnásobily. Koně zpanikařili, ztratili směr a začali táhnout každý na jinou stranu. Chlapci naskákali do řeky a snažili se je dovést ke břehu, ale vůz mezitím ztratil setrvačnost, kola se zabořila do bahna a uvízla v něm. Skoro jako by o nich řeka věděla a nechávala si nejhorší běsnění, až budou v ní a nebudou moci dál.

„Pozor! Pozor!" vykřikl ze břehu Míra.

Alvin se podíval proti proudu, jakou lumpárnu si na ně řeka připravila tentokrát, a spatřil, jak k nim připlouvá celý strom, natočený podélně jako beranidlo, kořeny namířené na střed vozu, přímo tam, kde seděla Víra s dítětem, jež se chystalo každým okamžikem přijít na svět. Alvin nevěděl, co dělat, nenapadalo ho v tu chvíli vůbec nic, pouze ze všech sil vykřikl jméno své ženy. Možná choval v srdci naději, že když bude volat její jméno, zůstane naživu, ale taková naděje nebyla, nebyla vůbec žádná naděje.

Jenže Síla nevěděl, že žádná naděje není. V okamžiku, kdy strom nebyl dál než pět yardů, odrazil se a dopadl tělem na kmen těsně nad kořeny. Hybnost jeho skoku kmen maličko natočila a vzápětí překulila, čímž se odklonil od vozu. Síla se samozřejmě překulil s ním a byl stažen pod hladinu - ale pomohlo to, konec stromu opatřený kořeny úplně minul vůz a kmen do něj narazil pouze bokem.

Strom houpavě proplul napříč korytem a narazil do balvanu na břehu. Alvin byl bezmála třicet yardů daleko, ale od toho okamžiku to v paměti viděl stejně, jako by stál přímo u toho. Strom, jak naráží na balvan, a Síla je mezi nimi. Zlomek vteřiny, který trval jako celý život -

Sílový oči vytřeštěné úžasem, ústa, z nichž se již řine krev a třísní strom, jenž ho zabil. Potom Vidlice strhla strom do proudu. Síla sklouzl pod hladinu, celý až na ruku, která zůstala zapletena do kořenů a trčela do vzduchu, jako když soused odchází z návštěvy a mává na rozloučenou.

Alvin se nechal natolik strhnout pohledem na umírajícího syna, že vůbec nevnímal, co se děje s ním. Náraz stromu byl tak silný, že vyprostil zapadlá kola, řeka vůz strhla a unášela jej po proudu. Alvin visel na zadních

vrátkách, Víra naříkala uvnitř, Eleonora na kozlíku ječela z plných plic a chlapci na břehu něco křičeli. Křičeli: „Vydrž! Vydrž! Vydrž!“

A lano drželo, jedním koncem uvázané k silnému stromu, druhým k vozu, drželo. Reka nemohla vůz odnést po proudu, ale zhoupla jej ke břehu, jako když chlapec houpe kamenem na provázku. Když narazil a zastavil se, byl těsně u břehu, předkem proti proudu.

„Vydrželo!“ povykovali chlapci.

„Zaplat'pánbu!“ vykřikla Eleonora.

„Budu rodit,“ zašeptala Víra.

Jenže Alvin slyšel jen krátký, tenký výkřik, který byl posledním zvukem, jenž vyšel z hrdla jeho prvorozeného syna, viděl pouze to, jak jeho chlapec visel na stromě, který se znovu a znovu převaloval v proudu, a jeho ústa se nezmohla na víc než na jediné slovo, jediný příkaz. „Žij,“ zašeptal. Síla ho zatím vždycky poslechl. Dříč, dobrý společník, spíš přítel nebo bratr než syn. Ale tentokrát Alvin věděl, že ho syn neposlechne. Přesto zašeptal: „Žij.“

„Jsme v bezpečí?“ zeptala se rozechvělým hlasem Víra.

Alvin se k ní otočil. Snažil se nedát najevo žal. Bylo zbytečné, aby se dozvěděla, jakou cenu Síla zaplatil za záchranu jí a dítěte. Klidně jí to někdo mohl říct, až se dítě narodí. „Dokážeš z vozu vylézt?“

„Co se stalo?“ zeptala se Víra při pohledu na jeho obličej.

„Pořádně mě to vyděsilo. Ten strom nás mohl zabít. Vylezeš, když jsme teď skoro u břehu?“

Eleonora se z kozlíku naklonila do vozu. „David a Klid jsou na břehu, pomůžou ti. Provaz zatím drží, mami, ale kdo ví, jak dlouho?“

„No tak, mámo, je to jen jeden krok,“ přemlouval ji Alvin. „Půjde nám to s vozem lip, když budeme vědět, že jsi v bezpečí na břehu.“

„Budu rodit.“

„Raději na břehu než tady,“ odvětil rázně Alvin. „Běž!“

Víra vstala a nemotorně přelezla na před' vozu. Alvin se protáhl vozem za ní, aby jí pomohl, kdyby snad zavrávala. I on si všiml, že jí břicho pokleslo. Dítě už určitě lapalo po vzduchu.

Na břehu už nestáli jenom David a Klid. Byli tam s nimi nějakí cizí lidé, statní muži, a několik koní. Dokonce jeden malý vůz, což bylo vítané zjištění. Alvin netušil, co jsou ti muži zač ani jak se dozvěděli, že mají přijet na pomoc, ale na nějaké představování nebyl čas.

„Hej, chlapi! Najde se v hostinci nějaká porodní bába?“

„Panímáma Hostinská si s porodem poradí,“ prohlásil jeden muž. Mohutný, s pažemi jako oslí nohy. Určitě kovář.

„Můžete mou ženu tím vozem odvézt? Není času nazbyt.“ Alvin věděl, že je to hanba, když muži mluví tak otevřeně o porodu před ženou, která má родit. Ale Víra nebyla hloupá - věděla, co je důležité, a dostat ji do postele a sehnat dobrou porodní bábu bylo důležitější, než kolem toho našlapovat jako kolem horké kaše.

David a Klid matce opatrně pomohli k čekajícímu vozu. Víra v bolestech vrávorala. Ženu, která rodí, by nikdo neměl nutit, aby ze sedadla vozu přelézala na říční břeh, to byla jasná věc. Eleonora šla hned za ní a poroučela, jako by nebyla mladší než všichni chlapi s výjimkou dvojčat. „Míro! Přiveď děvčata! Pojedou na voze s námi. Vy taky, Nechtěj, Neplýtveji! Víím, že byste starším bratrům mohli pomoci, ale potřebuju, abyste dávali pozor na děvčata, až budu s maminkou.“ Posmívat se Eleonoře se nevyplácelo. Vzhledem k vážnosti situace ji všichni poslechli a dokonce jí tentokrát ani neříkali Eleonora Akvitánská. I malá děvčata se téměř přestala hašterit a hned nasedla.

Eleonora se na břehu ještě na okamžik zarazila a ohlédla se po otci, který stál na kozlíku jejich vozu. Zalétla očima po proudu řeky a potom zpátky k němu. Alvin otázku pochopil a odmítavě zavrtěl hlavou. Víra se o Sílově oběti dovědět neměla. Alvinovi do očí bezděčně vhrkly slzy. Eleonoře ne. Bylo jí teprve čtrnáct, ale když plakat nechtěla, neplakala.

Neplýtvej pobídl koně a vozík se rozjel. Víra sebou cukala, utěšovaná rukama děvčat, zkrápěná deštěm. Měla oči smutné, jako má kráva, a stejně bezmyšlenkovité, když se jimi ohlížela za manželem, jenž zůstal u řeky. Když žena rodí nebo v podobných situacích, pomyslel si Alvin, stává se z ní zvíře, otupené tím, jak tělo přebírá vládu a dělá svou práci. Jak jinak by takovou bolest mohla snést?

Jako by do ní vstoupila duše země, stejně jako ovládá duše zvířat, a učinila ji součástí života celého světa, vypráhla ji z rodiny, od manžela, z otěží lidstva a odvedla ji do údolí zralosti, sklizně, žní a krvavé smrti.

„Bude v dobrých rukou,“ řekl kovář. „A my tady máme koně, abychom vás vůz mohli vytáhnout.“

„Už to přestává,“ ozval se Míra. „Prší míň a proud už není tak silný.“

„Hned jak vaše žena vstoupila na břeh, polevilo to,“ přidal se muž, který vypadal jako farmář. „Za chvíli je po dešti.“

„To zlé vás zastihlo ve vodě,“ dodal kovář. „Ale teď jste z nejhoršího venku. Vzmužte se, člověče, máme práci.“

Teprve pak se Alvin dost vzpamatoval, aby si dokázal uvědomit, že brečí. Měli práci, to byla pravda, nejvyšší čas se vzmužit, Alvine Mlynáři. Nejsi přece slaboch, abys fňukal jako malé dítě. Jiní chlapi přišli o tucet

děti a žili dál. Ty jsi jich měl dvanáct a Síla ti vyrostl v muže, i když se už nestačil oženit a mít vlastní děti. Možná si Alvin musel poplakat, protože Síla zemřel tak šlechetně; možná brečel proto, že to přišlo tak náhle.

David vzal kováře za ruku. „Dejte mu chvilku," požádal tiše. „Nejstaršího bratra nám ani ne před deseti minutami vzala voda. Zapletl se do plujícího stromu."

„Nikam se *nezapletl*," promluvil ostře Alvin. „Skočil na ten strom a tím zachránil vůz a vaši matku v něm! A řeka se mu za to pomstila, potrestala ho."

„Narazila ho támhle na ten balvan," ukázal místním mužům tiše Klid.

Všichni se tam podívali. Na kameni nebyla ani stopa krve, vypadal naprosto nevinně.

„Vidlice dovede být potvora, ale takhle nakrknutou jsem ji ještě neviděl," prohlásil kovář. „Toho vašeho kluka je mi líto. Kus po proudu je pomalý, klidný úsek, kde určitě zůstane. Končí tam všechno, co řeka uchvátí. Až bouřka přejde, můžeme se tam vypravit a přinést - přinést ho nazpátek."

Alvin si utřel oči do rukávu, ale jelikož měl rukáv stejně celý mokrý, příliš si tím nepomohl. „Dopřejte mi ještě minutu a dám se do toho."

Zapráhli ještě dva koně a čtyři zvířata proti značně zesláblému proudu vůz snadno vytáhla z řeky ven. Když pak vůz znovu stál na cestě, mezi mraky se dokonce prodíralo slunce.

„To koukáte," řekl kovář. „Když se vám v těchhle končinách nelíbí počasí, stačí chvilku počkat a hned je jinačí."

„Tentokrát ne," odvětil Alvin. „Tahle bouřka na nás číhala."

Kovář vzal Alvina kolem ramen a vlídně na něho promluvil: „Nic ve zlým, pane, ale to jsou hloupý řeči."

Alvin se mu vytrhl. „Ta bouřka a ta řeka nás chtěly."

„Táti," ozval se David, „jsi unavený a trápíš se. Raději mlč, dokud nepřijedeme do hostince a nezjistíme, jak je na tom máma."

„Moje dítě bude chlapec," prohlásil táta. „Uvidíte. Byl by to sedmý syn sedmého syna."

Ted' zpozorněli, kovář i ostatní muži. Všichni věděli, že sedmý syn bývá zvlášť nadaný, ale sedmý syn sedmého syna, to bylo nejmocnější narození, jaké si bylo možno představit.

„To je jiná," uznal kovář. „Určitě by z něho byl proutkař, a to voda nemá ráda." Ostatní znalecky přikyvovali.

„Voda dosáhla svého," kývl Alvin. „Dosáhla svého a je to. Kdyby mohla, zabila by Víru a dítě. Ale když se jí to nepodařilo, zabila mi syna,

Sílu. Teď když se dítě narodí, bude to šestý syn, protože mám živých jenom pět."

„Prý na tom nezáleží, jestli je prvních šest naživu nebo ne," přidal se jeden farmář.

Alvin neřekl nic, ale věděl, že právě na tom záleží. Myslel si, že to bude zázračné dítě, ale řeka rozhodla jinak. Když tě voda nezastaví jedním způsobem, najde si jiný. Neměl si dělat naděje, že bude mít zázračné dítě. Cen byla příliš vysoká. Jediné, co měl celou cestu do hostince před očima, bylo to, jak Síla visí v objetí kořenů, otáčí s v proudu jako list v prašném víru a z úst se mu řine krev která má ukojit vražednou žízeň Vidlice.

Kapitola 5

Blána

Malá Peggy stála u okna a vyhlížela ven do bouře. Viděla všechny vnitřní ohně, ale hlavně jeden, jeden tak jasný, že když se do něho podívala, bylo to jako slunce. Ale všude kolem nich byla tma. Ne, dokonce ani tma - jen nicota, jako část vesmíru, kterou Bůh nedokončil. A tato nicota kolem těch světýlek vířila, jako by je od sebe chtěla odtrhnout, rozmetat a potom spolknout. Malá Peggy věděla, co ta nicota znamená. Když tenkrát její oči spatřily žhavé žluté vnitřní ohně, viděla ještě tři jiné barvy. Sytou, tmavě oranžovou barvu země. Světle šedou barvu vzduchu. A temně černou prázdnotu vody. To, co na ně teď útočilo, byla voda. Reka, kterou ještě nikdy neviděla tak černou, tak silnou, tak strašlivou. Vnitřní ohně se v noci téměř ztrácely.

„Co vidíš, maličká?“ zeptal se jí dědeček.

„Řeka je odnese pryč.“

„Doufám, že ne.“

Malá Peggy se rozplakala.

„No tak, maličká. Vždycky to není příjemné, vidět tak daleko, že?“

Zavrtěla hlavou.

„Ale třeba to nedopadne tak špatně, jak myslíš.“

Právě v tu chvíli spatřila, jak se jeden vnitřní oheň odtrhl a zřítíl se do tmy. „Ne!“ vykřikla a vymrštila ruce, jako by světlo mohla zachytit a vrátit k ostatním. Ale samozřejmě nemohla. Viděla daleko a jasně, ale ruce měla krátké.

„Jsou mrtví?“ zeptal se dědeček.

„Jeden,“ zašeptala malá Peggy.

„Copak tam Smířil a ostatní ještě nedorazili?“

„Právě teď. Provaz vydržel. Prozatím jsou v bezpečí.“

Dědeček se jí nezeptal, odkud to ví, nebo co vidí. Pouze ji popleskal po rameni. „Díky tomu, že jsi jim řekla. Zapamatuj si to, Markéto. Jeden je mrtvý, ale kdybys je nezahlédla a neposlala pro pomoc, možná by zemřeli všichni.“

Zavrtěla hlavou. „Měla jsem si jich všimnout dřív, dědečku, ale usnula jsem.“

„A to si vyčítáš?“ zeptal se dědeček.

„Měla jsem Krvavou Mařenu nechat, ať mě klovne. Táta by se nerozčílil a já bych neodešla do chladírny, neusnula bych a poslala bych pro pomoc včas -“

„Každý z nás může splétat podobné řetězy, viny, Meggy. Nemá to žádnou cenu.“

Ale ona věděla, že to cenu má. Když tě slepci nevarují, že šlápneš na hada, nebudeš jim to vyčítat - ale určitě to vyčteš někomu, kdo oči má, a přesto neřekne ani slovo. Od chvíle, kdy zjistila, že ostatní lidé nevidí tolik co ona, znala své povinnosti. Bůh jí dal zvláštní oči, aby lépe viděla a mohla varovat, jinak si její duši vezme ďábel. Ďábel nebo hluboké černé moře.

„Nemá to cenu,“ zabručel dědeček. Pak, jako by do něho zezadu někdo strčil nabíjákem, se celý napřímil a zvolal: „Chladírna! No ovšem, chladírna!“ Přitáhl si ji k sobě. „Dobře mě poslouvej, malá Peggy. Nebyla to vůbec tvoje chyba, věř mi. Stejná voda, která teče ve Vidlici, teče v potoce z chladírny, všechno je to jedna voda, na celém světě. Jedna voda, která je chce zabít. Věděla, že bys je mohla varovat a poslat pomoc. Proto ti zazpívala a uspala tě.“

A skutečně, to dávalo určitý smysl. „Jak je to možné, dědečku?“

„To víš, voda je už taková. Celý vesmír tvoří jen čtyři různé matérie, Peggy, a každá chce prosadit svou.“ Peggy si vzpomněla na čtyři barvy, které viděla, když vnitřní ohně zářily, a věděla, které to jsou, ještě než je dědeček všechny vyjmenoval. „Oheň věci zahřívá, rozsvěcuje a stravuje. Vzduch je ochlazuje a najde si cestu všude. Země jim dodává pevnost a odolnost, aby vydržely. Ale voda, ta všechno rozbíjí, padá z oblohy a odnáší všechno, co může, odnáší to až do moře. Kdyby voda prosadila svou, byl by celý svět jeden hladký, velký oceán a nic, co by voda neměla pod kontrolou. Všechno mrtvé a hladké. Proto jsi spala. Nevím, kdo to je, ti neznámí lidé, ale voda je chce strhnout, uchvátit a zabít. Je to zázrak, že ses vůbec probudila.“

„Probudilo mne kovářovo kladivo,“ přiznala malá Peggy-

„No právě, už tomu rozumíš? Kovář zpracovával železo, zem v nejtvrdší podobě, a pomáhal si vzduchem, prudce vháněným měchy, a ohněm tak horkým, že spálí i trávu kolem komína. Voda se k němu nemohla dostat a umlčet ho.“

Malá Peggy tomu stále nedokázala uvěřit, ale muselo to tak být. Kovář ji vytrhl ze spánku, do něhož ji ukoľébala voda. Kovář jí *pomohl*. Bylo to k smíchu, vědět, že tentokrát byl kovář její spojenec.

Dole na verandě bylo slyšet křik a zvuk otevíraných a zavíraných dveří. „Někteří už jsou tady," domyslel si dědeček.

Malá Peggy se podívala na vnitřní ohně v přízemí a našla ten, v němž bylo nejvíc bolesti a strachu. „Přijela jejich maminka. Bude mít děťátko."

„Tak tomu říkám štěstí. Jeden zemře a hned je tady dítě, které nahradí smrt životem." Dědeček šouravě vykročil ke schodům, aby dole pomohl.

Malá Peggy však stála dál a dívala se na to, co viděla v dálce. Ten ztracený vnitřní oheň ještě úplně ztracený nebyl, byla si tím jista. Viděla jej, jak hoří v dálce, přestože se to temnota řeky snažila zamaskovat. Nebyl mrtvý, voda ho jen odnesla, možná mu ještě někdo mohl pomoci. Rozběhla se, předstihla spěchajícího dědečka a už cupitala ze schodů.

Když se hnala do sálu, maminka ji chytila za ruku. „Máme tu porod," řekla jí máma, „a potřebujeme tě."

„Ale mami, ten, kterého vzala voda, ještě žije!"

„Peggy, nemáme čas na -"

K rozhovoru se přidali dva chlapci se stejnými obličejí. „Ten, kterého vzala voda!" vykřikl jeden.

„Ještě žije!" zvolal druhý.

„Jak to víš?"

„To není možné!"

Mluvíli jeden přes druhého, takže je máma musela utiшит, když si je chtěla poslechnout. „To byl Síla, náš nejstarší bratr, řeka ho odnesla -"

„Ještě žije," opakovala malá Peggy, „ale má ho řeka."

Dvojčata očima hledala potvrzení u mámy. „Víš, o čem mluví, panímámo Hostinská?"

Máma přikývla a chlapci se rozběhli ke dveřím. „On žije! Ještě žije!" křičeli.

„Víš to jistě?" obrátila se na ni prudce máma. „Jestli ne, je to kruté zasít jim do srdce takovou naději."

Maminčiny blýskavé oči nahnaly Peggy trochu strach. Nevěděla, co má na to říct.

Ale to již zezadu přišel dědeček. „No tak, Peg. Jakkpak by asi věděla, že ho vzala řeka, kdyby to neviděla?"

„Já vím," odvětila máma. „Ale ta žena zadržuje porod už dlouho, musím se o to malé postarat. Tak honem, Peggy, potřebuji, abys mi řekla, co vidíš."

Odvedla malou Peggy do pokoje za kuchyní, kde táta s mámou spali, když přijeli nějací hosté. Zena ležela na posteli a křečovitě držela za ruku

vysokou dívku s hlubokýma, vážnýma očima. Malá Peggy nevěděla, jak vypadají, ale poznávala jejich ohně, obzvlášť matčinu bolest a strach.

„Někdo tady křičel," zašeptala rodička.

„Teď buďte zticha," řekla jí máma.

„Ze ještě žije."

Vážná dívka povytáhla obočí a obrátila se k mámě. „Je to pravda, panímámo Hostinská?"

„Moje dcera je světlice. Proto jsem ji sem přivedla. Aby viděla to dítě."

„Ona mého chlapce viděla? Žije?"

„Myslela jsem, že jí to neřekneš, Eleonoro," poznamenala máma.

Vážná dívka zavrtěla hlavou.

„Viděla to z vozu. Opravdu žije?"

„Řekni jí to, Markéto," vyzvala ji máma.

Malá Peggy se otočila a začala hledat jeho vnitřní oheň. Tomuto pohledu žádné zdi nepřekážely. Jeho oheň dosud hořel, ale věděla, že je daleko. Tentokrát však využila, že to mohla udělat, a přitáhla se, podívala se zblízka. „Je ve vodě. Celý zapletený do kořenů."

„Sílo!" vykřikla rodička na lůžku.

„Řeka ho chce. Říká mu: Zemři, zemři."

Máma vzala ženu za ruku. „Dvojčata to šla říct ostatním. Uspořádají pátrací výpravu."

„Potmě!" zašeptala žena pohrdavě.

„Myslím, že se modlí," promluvila znovu malá Peggy. „Říká něco - o sedmém synovi."

„Sedmý syn," hlesla Eleonora.

„Co to znamená?" zeptala se máma.

„Jestli to dítě bude chlapec," vysvětlovala Eleonora, „a narodí se, dokud bude Síla ještě naživu, bude to sedmý syn sedmého syna - a všichni žijí."

Máma zalapala po dechu. „Není divu, že řeka -" začala. Nebylo třeba, aby myšlenku dokončovala. Místo toho vzala malou Peggy za ruce a dovedla ji k ženě na lůžku. „Podívej se na tohle dítě a pověz, co vidíš."

Malá Peggy to samozřejmě nedělala poprvé. K tomu se světlice využívaly nejčastěji - aby se podívaly na nenarozené dítě, těsně než přijde na svět. Částečně proto, aby viděly, jak je v lůně uložené, ale také proto, že někdy světlice viděla, kým dítě je, čím bude, a mohla vyprávět, co se stane v budoucnu. Spatřila vnitřní oheň dítěte dřív, než se dotkla ženina břicha. Byl to ten, jehož si všimla už předtím, ten, který planul tak žhavě a jasně, že ve srovnání s matčíným ohněm vypadal jako slunce vedle měsíce. „Je to chlapec," oznámila.

„Tak ať už je na světě," prosila rodička. „Ať dýchá, dokud ještě dýchá Síla!"

„Jak je děťátko otočené?" zeptala se máma.

„Přesně jak má být," odpověděla malá Peggy.

„Hlavičkou napřed? Obličejem dolů?"

Malá Peggy přikývla.

„Pak nechápu, proč nechce ven," podivila se máma.

„Ona ho zadržovala," řekla malá Peggy s pohledem obráceným na rodičku.

„Ve voze," přiznala matka. „Chtěl se už narodit, tak jsem ho uprosila."

„Ale to jste mi měla říct hned," řekla máma ostře. „Hlavně abych vám pomohla. Ale že jste ho uprosila, to mi neřeknete. Hej ty, děvče!"

U stěny stálo s vytřeštěnými očima několik dívek. Nevěděly, kterou myslí.

„To je jedno která. Potřebuju ten železný klíč, který visí v kruhu na zdi."

Největší z nich nemotorně sundala kruh s klíčem z háčku a všechno jí to přinesla.

Máma houpala velkým kruhem a klíčem rodičce nad břichem a tiše zpívala:

*Kruh tu čeká otevřen
tenhle klíč tě pustí ven.
Železná zem, očistný plamen
z vody na vzduch vyjdi jak kámen.*

Rodička náhle vykřikla bolestí. Máma zahodila klíč, odhrnula příkrývku, zvedla ženě kolena a rázně poručila malé Peggy, aby se dívala.

Malá Peggy sáhla ženě na lůno. Chlapcova mysl byla prázdná. Jak vycházel na vzduch, cítil jen tlak a čím dál větší chlad. Ale prázdnota jeho mysli jí zároveň umožňovala vidět věci, které již nikdy tak zřetelně vidět nebudou. Otevírala se mu miliarda miliard cest čekajících na jeho první volby, na první změny v okolním světě, které každou vteřinou vyloučí milion budoucností. Budoucnost měl v sobě každý, jako mihotavý stín, který občas spatřila, když prohlédla myšlenky svázané s přítomností, nikdy však jasně. Ale zde je malá Peggy na několik vzácných chvil viděla ostře.

A na každé cestě viděla smrt. Utonutí a zase utonutí, každá cesta v jeho budoucnosti vedla toto dítě vstříc mokré smrti.

„Proč ho tak nenávidíš?" vykřikla malá Peggy.

„Cože? " zeptala se Eleonora.

„Psst," zarazila ji máma. „Ať se může dívat."

Temná kaňka vody, která obklopovala vnitřní oheň nenarozeného dítěte, se zdála být tak strašlivě mocná, že malá Peggy dostala strach, že chlapce spolkně.

„Vytáhněte ho, ať se může nadechnout!" vykřikla malá Peggy-

Máma sáhla do lůna, přestože tím rodičku bolestivě zranila, silnými prsty chytla dítě za krk a vytáhla je ven.

Jak temná voda v mysli dítěte ustoupila, těsně předtím, než se poprvé nadechlo, malá Peggy viděla, jak milion smrtí zaviněných vodou mizí. Teď poprvé byly některé cesty volné a směřovaly k jasné budoucnosti. A všechny cesty, které nekončily brzkou smrtí, měly jedno společné. Na všech těchto cestách malá Peggy viděla sama sebe, jak dělá jeden prostý úkon.

Proto ho udělala. Dala ruce pryč ze zmenšujícího se břicha a vlezla si mámě pod ruku. Hlavička dítěte právě vyšla ven a byla ještě zakryta krvavou plodovou blánou, útržkem vaku z měkké, tenké tkáně, v níž dítě uvnitř matčina lůna plavalo. Otevřenými ústy nasávalo plodovou blánu dovnitř, ale blána nechtěla prasknout a ono nemohlo dýchat.

Malá Peggy udělala to, co se viděla dělat v budoucnosti dítěte. Natáhla ruku, chytla plodovou blánu pod bradičkou dítěte a stáhla mu ji z obličeje. Odlepila se vcelku, jako jeden mokrá cár. V okamžiku, kdy se malá ústa uvolnila, prudce se nadechlo a vzápětí spustilo kňouravý křik, který rodičky slyší jako píseň života.

Malá Peggy blánu složila. Hlavu měla ještě plnou spatřených výjevů ze životní pouti tohoto dítěte. Zatím nevěděla, co ty výjevy znamenají, ale skládaly se jí v hlavě do tak zřetelných obrazů, že je nemohla zapomenout. Naháněly jí strach, protože ukazovaly, že hodně bude záležet na ní a na tom, jak naloží s plodovou blánou, jež ji stále hrála v ruku.

„Je to chlapec," řekla máma.

„Je sedmý syn?" zašeptala rodička.

Máma zavazovala pupeční šňůru, takže neměla čas ani na to, aby zalétla k malé Peggy očima. „Podívej se," požádala tiše.

Malá Peggy našla osamělý vnitřní oheň ve vzdálené řece. „Ano," přitakala, neboť oheň stále hořel.

Pak jí přímo před očima zablikal a uhasí.

„Ted' zemřel," přiznala Peggy.

Žena na lůžku se hořce rozplakala. Porodem vysílené tělo se roztráslo.

„Plakat žalem při narození dítěte," pohoršovala se máma. „To se nedělá."

„Psst!“ pošeptala matce Eleonora. „Raduj se, nebo tomu malému začerníš celý život!“

„Sílo!“ hlesla žena.

„Raději nic než slzy,“ prohlásila máma. Zvedla plačící dítě a podala je Eleonoře, která si je od ní zručně vzala - bylo vidět, že jich chovala již mnoho. Máma došla ke stolu v koutě a vyndala z něho šátek obarvený ve vlně na černo, takže byl skrz naskrz temný jako noc. Se slovy: „Spěte, matko, spěte,“ jej pomalu přetáhla plačící ženě přes obličej.

Když pak šátek sundala, pláč byl ten tam a vyčerpaná žena spala.

„Odneste dítě z pokoje,“ přikázala máma.

„Neměl by začít pít?“ zeptala se Eleonora.

„Ona ho kojit nebude,“ zavrtěla hlavou máma. „Ledaže byste chtěli, aby pilo nenávist.“

„Nemůže ho nenávidět,“ namítla Eleonora. „On přece za nic nemůže.“

„Bojím se, že její mléko to neví,“ odvětila máma. „Nemám pravdu, Peggy? Ze kterého prsu to dítě bude pít?“

„Od své mámy.“

Máma se na ni ostře podívala. „Víš to jistě?“

Přikývla.

„Tak dobře, přineseme dítě, až se probudí. První noc stejně nic jíst nemusí.“ A tak Eleonora odnesla dítě do sálu, kde v krbu hořel oheň, aby se muži usušili. Na chvíli se přestali předhánět v líčení horších lijáků a povodní, aby si mohli dítě prohlédnout a obdivovat se mu.

V pokoji však zatím máma chytila malou Peggy za bradu a pevně se jí podívala do očí. „Řekni mi pravdu, Markéto. Je to vážná věc, když dítě kojené vlastní matkou pije nenávist.“

„Ona ho nebude nenávidět, mami.“

„Co jsi viděla?“

Malá Peggy chtěla odpovědět, ale neznala slova, jimiž by dokázala vyjádřit většinu věcí, které zahlédla. Proto sklopila oči k podlaze. To, jak se máma prudce nadechla, jí prozradilo, že ostré vyhubování je na spadnutí. Ale máma chvíli počkala a potom malou Peggy zlehka pohladila po tváři. „Měla jsi perný den, moje malá. Kdybys mi neřekla, abych to dítě vytáhla, možná by zemřelo. Dokonce jsi pomohla a otevřela mu ústa - to jsi udělala ty, že?“

Malá Peggy přikývla.

„Na takovou holčičku už toho bylo dost, dost za jeden den.“ Máma se otočila k ostatním děvčatům, těm v promoklých šatech, která tam stála opřená o stěnu. „A na vás už toho bylo taky dost. Běžte pryč, nechtě

maminku, ať se vyspí, běžte se osušit ke krbu. Hned vám začnu chystat něco k večeři."

Ale v kuchyni už byl pánem dědeček a nechtěl ani slyšet, že by máma něco dělala. Zanedlouho byla už máma zase s děťátkem, dávala mu k cucání svůj prst a odháněla mužské, aby mohla chlapečka ukolébat ke spánku.

Malá Peggy po chvíli zjistila, že nebude nikomu chybět, a tak se po schodech odkradla k žebříku na půdu a po žebříku vylezla do tmavého, zaprášeného prostoru pod střechou. Pavouci jí velké starosti nedělali a většinu myši stačily vypudit kočky, takže se nebála. Doplazila se rovnou ke své tajné skrýši a vytáhla vyřezávanou skříňku, kterou dostala od dědečka, tu, o níž říkal, že si ji jeho táta přivezl z Ulsteru, když přijel do kolonií. Byla plná vzácných památek na dětství - kamínků, provázků a knoflíků - ale Peggy už věděla, že vedle práce, která ji ve zbytku života čeká, jsou bezcenné. Vysypala je a foukla do skříňky, aby ji zbavila prachu. Potom dala dovnitř složenou plodovou blánu a přiklopila víko.

Věděla, že v budoucnu tu skříňku mnohokrát otevře. Že ji k sobě bude volat, budit ji ze spánku, brát ji přátelům, krást jí všechny sny. To všechno proto, že kdyby chlapečka z přízemí pomocí blány nechránila, tak jako jej předtím blána chránila v matčině lůně, čekala by ho jediná budoucnost - utonutí v temné vodě.

V první chvíli měla vztek, že se její život tak změnil. Bylo to horší, než když přišel kovář, horší než táta s lískovým prutem, kterým ji řezal, horší než máma, když se její oči zlobily. Odteď mělo být navždycky všechno jiné, a to nebylo spravedlivé. Kvůli nějakému dítěti, které nezvala, nikdy po něm nechtěla, aby sem přišlo, co jí do něho vůbec bylo?

Zvedla ruku a znovu schránku otevřela. Chystala se blánu vzít a zahodit ji do temného kouta půdy. Ale i v té tmě viděla místo, které bylo ještě černější: vedle jejího vnitřního ohně, kde se prázdnota hluboké, černé řeky nemohla dočkat, až z ní udělá vraha.

Se mnou nepočítej, řekla vodě. Já s tebou nic společného nemám.

Ale máš, šeptala voda. Jsem v tobě, všude v tobě, jinak bys uschla a zemřela.

Možná, ale nejsi můj pán, odsekla.

Zavřela víko skříňky a sklouzla po žebříku. Táta jí vždycky říkal, že si při tom jednou zadře třísky do zadku. A tentokrát měl pravdu. Bolelo to dost palčivě, takže když vcházela k dědečkovi do kuchyně, šla trochu bokem. Dědeček samozřejmě udělal ve vaření dost dlouhou přestávku, aby jí třísky vytahal.

„Moje oči na to už nestačí, Meggy," postěžoval si.
 „Táta říká, že máš oči jako orel."
 Dědeček se pro sebe zasmál. „To se podívejme."
 „Co je k večeři? "
 „Bude ti to chutnat, Meggy."
 Malá Peggy pokrčila nos. „Voní to jako slepice."
 „Správně."
 „Nemám ráda slepičí polévku."
 „Nebude jenom polévka, Meggy. Tahle slepice bude pečená, kromě krku a křídel."
 „*Pečenou* slepici nemám ráda taky."
 „Lhal ti dědeček někdy?"
 „Ne."
 „Tak mi věř, když ti říkám, že z téhle slepičí večeře budeš mít *radost*. Nenapadá tě důvod, proč bys z nějak slepičí večeře měla mít radost?"
 Malá Peggy přemýšlela, přemýšlela a pak se usmála „Krvavá Mařena?"
 Dědeček přimhouřil oči. „Vždycky jsem říkal, že ta slepice chce na pekáč."
 Malá Peggy ho stiskla tak silně, že začal dělat, jako by se dusil, a potom se oba dlouho smáli.
 Později v noci, když už malá Peggy byla dávno v posteli, přinesli Sílovo tělo a táta se Smířilem pro ně začal dělat rakev. Alvin Mlynář vypadal, jako by ani nebyl živý dokonce i tehdy, když mu Eleonora ukázala děťátko. Ožil teprve když řekla: „Ta malá světlice říká, že je to sedmý syn sedmého syna."
 Alvin se rozhlédl po ostatních, jestli mu někdo potvrdí že je to pravda.
 „Jí můžete věřit," kývla máma.
 Alvinovi vhrkly do očí nové slzy. „Držel se. Držel se ve vodě dost dlouho."
 „Věděl, že se tak stane velká věc," ozvala se Eleonora
 Alvin si vzal dítě, pevně je uchopil a podíval se mu do očí.
 „Jméno mu ještě nikdo nedal, že?"
 „Samozřejmě že ne," odpověděla Eleonora. „Všechny ostatní chlapce pojmenovala máma, ale vždycky jsi říkal, že sedmý syn se bude -"
 „Jmenovat jako já. Alvin. Sedmý syn sedmého syna, pojmenovaný stejně jako jeho otec. Alvin junior." Rozhlédl se kolem sebe a pak se otočil k řece daleko za ztemnělým lesem. „Slyšíš to, Vidlice? Jmenuje se Alvin! Nakonec se ti ho zabít nepodařilo!"

Nedlouho poté přinesli rakev, uložili do ní Sílovo tělo a kolem postavili svíčky jako symbol života, který ho opustil. Alvin podržel dítě nad rakví: „Dobře si svého bratra prohlédni," zašeptal novorozenci.

„Ale tati, vždyť ještě nic nevidí," ozval se David.

„To není pravda, Davide," odvětil Alvin. „Neví, na co se dívá, ale jeho oči vidí. A až bude dost starý, aby si poslechl, jak přišel na svět, řeknu mu, že vlastněma očima viděl svého bratra Sílu, který kvůli němu obětoval život."

Za dva další týdny se Víra zotavila natolik, aby mohla pokračovat v cestě. Pro Alvina však bylo samozřejmé, že si on a jeho synové pobyt celé rodiny tvrdě odpracovali. Vymýtili a vyčistili pořádný kus půdy, nasekali dřevo na zimu, Smírřilu Kováři nachystali několik hromad dřevěného uhlí a rozšířili cestu. Kromě toho porazili čtyři mohutné stromy a postavili přes Vidlici pevný most. Byl krytý, aby i v bouři mohli lidé přejít přes řeku, aniž by se jich dotkla jediná kapka vody.

Sílův hrob byl třetí v řadě, vedle dvou mrtvých sestřiček malé Peggy. To ráno, kdy odjížděli, se tam rodina přišla poklonit a pomodlit. Potom nastoupili do vozu a odjeli na západ. „Ale navždycky tady necháváme kousek sebe," řekla Víra a Alvin přikývl.

Malá Peggy se za nimi dívala, jak odjíždějí, potom vyběhla nahoru na půdu, otevřela skříňku a vzala plodovou blánu maličkého Alvina do ruky. Žádné nebezpečí - alespoň ne teď. Zatím byl v bezpečí. Vrátila blánu zpátky a přiklopila víko. Doufám, že z tebe něco bude, malý Alvine, řekla si. Jestli ne, způsobil jsi spoustu potíží pro nic za nic.

Kapitola 6

Vaznice

Sekery zvonily, silní muži si při práci zpívali a nová budova kostela pátera Filadelfa Throwera rostla nad obecními loukami Sílová Městce do výšky. Šlo to všechno mnohem rychleji, než si páter Thrower troufal očekávat. První stěna modlitebny ještě nestála snad ani den, když do ní přišel ten věčně opilý, jednoooký Indián a nechal se pokřtít, jako by samotný pohled na svatostánek víry byl pákou, která ho může pozvednout k civilizovanosti a křesťanství. Když mohl k Ježíši přijít tak neosvětlený rudoch jako Lolašika, jaké zázraky bude moci v těchto divokých končinách obracením na víru dokázat, až bude modlitebna dokončena a on se začne plně věnovat pastorační činnosti?

Páter Thrower měl však ke spokojenosti daleko, neboť civilizace měla mnohem zavilejší nepřátele, než jakými bylo barbarství nepokřtěných rudochů. Dnes už všechno nevypadalo tak růžově, jako když si Lolašika poprvé oblékl bělošský oděv. To, co především zatemňovalo tento jasný den, byla skutečnost, že mezi dělníky na stavbě kostela chyběl Alvin Mlynář. A jeho ženě už došly výmluvy. Z cesty, na níž chtěl najít ten správný lom pro získání mlýnského kamene, již byl zpátky, den si odpočinul, takže podle všeho měl být zde.

„Copak, je snad nemocný?“ zeptal se Thrower.

Víra stiskla rty. „Když říkám, že *nepřijde*, pátere Throwere, nechci tím říct, že *nemůže* přijít.“

Potvrzovalo to podezření, které v Throwerovi již nějakou dobu sílilo. „Urazil jsem ho snad nějak?“

Víra si povzdechla a uhnula očima k podpěrám a trámům modlitebny. „Vy sám ne, pane pátere, ani to, jak se dá člověk 'potopit', jak se říká.“ Najednou zpozorněla. „Co to má znamenat?“

Hned vedle stavby právě většina mužů uvazovala provazy k severní polovině hřebenové vaznice, aby ji mohli vyzvednout tam, kam patřila. Byla to ošidná práce a byla o to těžší, že v prachu staveniště se spolu prali malí kluci a pletli se jim pod nohy. A právě tito rváči upoutali její pozornost. „Ale!“ vykřikla Víra. „Alvine juniore, okamžitě ho pusť!“ Udělala dva dlouhé kroky k oblaku prachu označujícímu dějiště heroických bitek mezi šestiletými.

Páter Thrower jí nehodlal dopřát, aby se z rozhovoru vyvlekla tak snadno. „Paní Víro," spustil ostře, „Alvin Mlynář je v těchto končinách nejstarší osadník a lidé si ho vysoce váží. Pokud bude z nějakého důvodu stát proti mně, mé pastorační práci to velice uškodí. Snad mi můžete prozradit alespoň to, čím jsem ho urazil."

Víra se mu podívala do očí, jako by odhadovala, jestli unese pravdu. „Zavinil jste si to tím hloupým kázáním, pane."

„Hloupým?"

„Já vím, sotva se od vás dá čekat něco lepšího, když jste přišel z Anglie a -"

„Ze Skotska, paní Víro."

„A když jste získal vzdělání na školách, kde téměř nemají ponětí o -"

„Na univerzitě v Edinburghu! Ovšem, nemají ponětí -"

„O čarování, proutkaření, zaříkávání, doprošování a podobných věcech."

„Vím, že v zemích, které jsou pod vládou lorda ochránce, je přihlášení se k takovým temným a neviditelným silám těžkým zločinem, paní Víro, byť je lord ochránce tak milosrdný, že pouhým vyhnanstvím trestá ty, kteří -"

„A právě to chci říct," přerušila ho vítězoslavně Víra. „Sotva vás o nich budou učit na univerzitě, nemám pravdu? Ale pro nás je to život, a říkat tomu pověry -"

„Řekl jsem, že je to hysterie -"

„To ještě nemění nic na tom, že to působí."

„Chápu, že v jejich působení *věříte*," odvětil trpělivě Thrower. „Ale všechno na světě je buď věda nebo zázraky. Zázraky za starých časů pocházely od Hospodina, ale ty doby jsou už pryč. Když chceme dnes měnit svět, nástroje nám neposkytnou čáry, ale věda."

Podle výrazu její tváře Thrower poznal, že na ni svými slovy velký dojem nedělá.

„Věda," utrousila. „Například boule na hlavě?"

Nedala si velkou práci, aby skryla opovržení. „Frenologie je věda, která je teprve v plenkách," pravil mrazivě. „Má mnoho nedostatků, ale snažím se osvětlit -"

Rozesmála se - dívčím smíchem, který ji dělal mnohem mladší, než bylo obvyklé u ženy, která porodila čtrnáct dětí. „Nezlobte se, pane pátere, ale právě jsem si vzpomněla, že náš Míra tomu říká 'mozková proutkařina'. Podle něho se ve zdejších končinách nesetkáte s pochopením."

Pravdivá slova, pomyslel si páter Thrower, ale měl dost rozumu, aby to nepřiznal nahlas. „Paní Víro, řekl jsem to právě proto, aby lidé pochopili, že dnešní svět zná uvažování na vyšší úrovni, a proto se nemusíme opájet klamem -“ Bylo to marné. Došla jí trpělivost. „Vypadá to, že můj syn na sebe dnes nechá spadnout nějaký trám, jestli těm ostatním chlapcům nedá pokoj, pane pátere, takže mne budete muset omluvit.“ A odešla zatočit s šestiletým Alvinem a tříletým Kalvínem jako trest boží. Měla jazyk jako bič. Slyšel její hubování až z místa, kde stál, přestože vítr foukal z opačného směru.

Taková nevědomost, pomyslel si Thrower. Mám tady práci nejenom jako šířitel slova božího mezi lidmi, kteří jsou téměř pohané, ale také jako vědec mezi pověřivými hlupáky. Někdo šeptem utrousí kletbu, o šest měsíců později se prokletému něco zlého stane - každému se přece něco zlého stane alespoň dvakrát do roka - a oni hned věří, že na vině je jejich kletba. Post hoc ergo propter hoc.

V Británii se studenti učili tak základní logické chyby vyvracet již v triviu. Tady to patřilo k životu. Lord ochránce dělal dobře, když v Británii provozovatele magie trestal, byť by Thrower přivítal, kdyby se jako důvod uváděla spíš hloupost než kacírství. Tím, že se k tomu chovali jako ke kacírství, tomu propůjčovali až příliš mnoho vážnosti, jako by to nebylo něco, co si zaslouží pohrdání, ale něco, co zakládá důvod k obavám.

Před třemi lety, hned poté, co získal doktorát z teologie, Thrower pochopil, jakou chybu tím lord ochránce dělá. Pamatoval si to jako mezník svého života; a nebylo to zároveň poprvé, kdy za ním přišel Návštěvník? Stalo se to v jeho pokojíku na faře kostela svatého Jakuba v Belfastu, kde sloužil jako jáhen. Bylo to první místo, kam byl po vysvěcení přidělen. Díval se právě na mapu světa a jeho pohled se zastavil na Americe, kde byla jasně vyznačena Pensylvánie - táhla se od holandských a švédských kolonií na západ, dokud se její hranice neztratily v neznámých krajích za Mizipy. Vypadalo to, jako by mapa najednou ožila a on mohl sledovat příval lidí přijíždějících do Nového světa. Dobří puritáni, věrní křesťané, poctiví obchodníci, ti všichni odcházeli do Nové Anglie. Papeženci, royalisté a šejdíři měli namířeno do vzpurných otrockých zemí, takzvaných Korunních kolonií - Virginie, Karolíny a Jakobie. To všechno byli lidé, kteří, když našli své místo, zůstali na něm navěky.

Ale do Pensylvánie odcházeli jiný typ lidí. Němci, Holanďané, Švédi, Hugenoti prchali ze svých zemí a dělali z Pensylvánské kolonie něco jako džber na zbytky, vyplněný nejhorším lidským odpadem z celého kontinentu. Ještě horší však bylo, že v tomto džberu *nezůstanou*. Tito tupí

venkované se vylodí ve Filadelfii, zjistí, že v osídlených -Thrower jim odmítal říkat 'civilizované' - částech Pensylvánie je pro ně příliš husto a okamžitě zamíří na západ do země rudochů, aby si sekerami vybudovali farmy někde v lesích. Co na tom, že jim lord ochránce výslovně zakázal se tam usazovat? Co pro takové neznabohy znamenal zákon? Chtěli svou půdu, jako by pouhé vlastnictví kusu hlíny mohlo udělat z rolníka statkáře.

A potom se Throwerova vize Ameriky změnila z šedé v černou. Viděl, že s novým stoletím přichází do Ameriky válka. Ve svém vidění předvídal, že francouzský král pošle do Kanady toho prašivého korsického plukovníka, Bonaparta, aby se svými lidmi z francouzského opevněného města Detroitu vyvolával neklid mezi Indiány. Indiáni začnou přepadat kolonisty a zabíjet je: byla to sice spodina, ale byla to převážně anglická spodina a Throwerovi při pohledu na zvěrstva páchaná rudochy naskakovala husí kůže.

Ale i kdyby zvítězili Angličané, celkový výsledek by byl stejný. Amerika na západ od Appalačských hor by se nikdy nestala křesťanskou zemí. Buď by se jí zmocnili prokletí papežští Francouzi a Španělé, nebo by zůstala stejně prokletým rudým pohanům, nebo by v ní prosperovala ta nejhorší sorta Angličanů a dělala dlouhý nos jak na Krista, tak na lorda ochránce. Celý další světadíl by byl pro učení Ježíše Krista ztracen. Byla to tak děsivá vize, že se Thrower neudržel a vykřikl. Myslel si, že v jeho pokojíku ho nikdo nemůže slyšet.

Ale někdo ho přece jen zaslechl. „Božího služebníka tam čeká velký úkol," promluvil někdo za ním. Thrower se překvapeně otočil; hlas však byl vlídný a hřejivý, tvář stará a laskavá. Přestože okna i dveře byly pevně zavěšené a žádný obyčejný člověk se do pokojíku nemohl dostat, Thrower se bál jenom okamžik.

Usoudil, že muž musí být součástí zjevení, které právě shlédl, a proto ho oslovil velice uctivě. „Nevím, kdo jste, pane, ale právě jsem viděl budoucnost Severní Ameriky a připadá mi jako vítězství d'ábla."

„Dábel vždycky vítězí tam, kde boží služebníci propadnou malomyslnosti a vyklidí mu pole," odvětil muž.

V dalším okamžiku tam jednoduše nebyl.

Thrower v tu chvíli pochopil, jaký úkol ho v životě čeká. Odjet do divokých končin Ameriky, postavit venkovský kostel a bojovat s d'áblem v jeho vlastní zemi. Tři roky mu trvalo, než sehnal peníze a souhlas svých nadřízených ve Skotské církvi, ale teď byl zde. Podpěry a trámy jeho kostela se zvedaly k nebi, a jasem svého bílého, holého dřeva ostře káraly temný les barbarství, z něhož byly vysekány.

Jistě, ďábel si takového smělého díla musel dřív nebo později všimnout. A bylo zjevné, že hlavním ďáblovým následovníkem je v Sílově Městci Alvin Mlynář. Jistě, všichni jeho synové tady byli a pomáhali modlitebnu stavět, ale Thrower věděl, že to je jen zásluha paní Víry. Ta žena dokonce přiznala, že vyznáním zřejmě patří ke Skotské církvi, přestože se narodila v Mesečusec; to by znamenalo, že se Thrower může těšit na vlastní kongregaci - pokud se mu podaří zabránit Alvinu Mlynáři, aby všechno zmařil.

A bylo jasné, že se o to pokusí. Jedna věc by byla, kdyby se Alvina dotklo něco, co Thrower neuváženě řekl nebo udělal. Ale mít hned od počátku spor o víru v čarodějnictví - před takovým konfliktem se nedalo skrýt. Bitevní linie byly jasné vyznačené. Thrower stál na straně vědy a křesťanství a proti němu stály všechny síly temnoty a pověr. Zvířecí, živočišná povaha člověka stála na druhé straně, na té, kterou zastupoval Alvin Mlynář. Jsem teprve na začátku svého klání za Hospodina, pomyslel si Thrower. Když nedokážu přemoci prvního protivníka, nemohu doufat, že se někdy dočkám vítězství.

„Pane pátere!“ zvolal Alvinův nejstarší syn David. „Jsme připraveni zvednout hřebenovou vaznici!“

Thrower se poklusem rozběhl k nim, potom si vzpomněl na svou důstojnost a zbytek cesty kráčel. V evangeliu není ani slovo o tom, že by Kristus někdy běhal - pouze chodil, jak se k jeho postavení slušelo. Pravda, Pavel se o běhání několikrát zmínil, ale to byla alegorie. Duchovní měl být stínem Ježíše Krista, který chodí jako on a přibližuje ho lidem. Tito lidé patrně nikdy nespátří nic, co by mělo božskému majestátu blíž. Páter Thrower proto chápal jako svou povinnost, že musí potlačit vitalitu svého mládí a chodit důstojně jako starý muž, přestože mu bylo teprve čtyřicet let.

„Asi chcete hřebenové vaznici požehnat, že?“ zeptal se jeden farmář. Byl to Ole, Švéd ze břehů Delaware a proto vyznáním luterán. Ochotně však souhlasil s pomocí na stavbě presbyteriánského kostela tady v údolí Wobiše, neboť si uvědomoval, že jinak je nejbližším chrámem papeženská katedrála v Detroitu.

„Ano, to chci,“ přikývl Thrower. Položil ruku na těžký, sekerami opracovaný trám.

„Pane pátere,“ ozvalo se. Byl to dětský hlas za jeho zády, pronikavý a hlasitý, jak jen dětský hlas může být. „Není to čarování, když se žehná kusu dřeva?“

Když se Thrower otočil, uviděl, že Víra Mlynářová se již snaží chlapce umlčet. Alvin junior byl teprve šestiletý, ale dával jasně najevo, že až vyroste, budou s ním stejné potíže jako s jeho otcem. Možná ještě větší - Alvin senior měl v sobě alespoň tolik slušnosti, že se budování kostela neúčastnil.

„Pokračujte," řekla Víra. „Nevšímejte si ho. Ještě se mi ho nepodařilo naučit, kdy má mluvit a kdy mlčet."

Přestože mu matčina ruka pevně zacpávala ústa, chlapcovy oči se s klidným výrazem dívaly přímo na něho. A když se Thrower otočil a rozhlédl se po ostatních, zjistil, že se na něho dívají všichni dospělí muži a čekají, co udělá. Otázka, kterou mu dítě položilo, byla výzva, na níž musel odpovědět, jinak by se lidem, které přišel obrátit na víru, ukázal jako pokrytec nebo hlupák.

„Pokud se domníváš, že moje požehnání skutečně nějak změní podstatu této hřebenové vaznice, pak by to patrně mohlo být chápáno jako kouzlo," řekl. „Ale pravda je taková, že vaznice je pouhá *záminka*. Ve skutečnosti žehnám shromáždění křesťanů, kteří se pod touto střechou budou scházet. A na tom nic magického není. To, oč žádáme, je síla a láska boží, nikoli lék proti bradavicím nebo ochrana před uhranutím."

„To je škoda," zabručel jeden z mužů, „lék proti bradavicím by se mi hodil."

Všichni se rozesmáli, ale nebezpečí pominulo. Až se vaznice zvedne, bude to křesťanský skutek, ne pohanský.

Thrower požehnal hřebenové vaznici a dal si při tom záležet, aby obvyklou modlitbu nahradil jinou, která trámu jako takovému vysloveně nepropůjčovala žádné zvláštní vlastnosti. Pak se muži chopili provazů a Thrower svým zvučným barytonem z plných plic zazpíval: „Ó, Pane, jenž jsi na mocném moři," aby jim udal rytmus a povzbudil je při práci.

Po celou dobu si ale pozorně všímal malého Alvina juniora. Nejen kvůli trapné situaci, do níž ho chlapec před chvílí přivedl. Byl stejně bezelstný jako většina ostatních dětí - Thrower nevěřil, že by to udělal se zlým úmyslem. Jeho pozornost k dítěti přitahovalo něco úplně jiného. Nebylo to v chlapci samotném, spíš jako by se něco zvláštního dělo s lidmi kolem. Vypadalo to, jako by si ho stále všímali. Ne že by se na něho pořád *dívali* - vzhledem k tomu, že byl stále v pohybu, by se pak už ničemu jinému věnovat nemohli. Bylo to, jako by o něm stále věděli, tak jako kolejní kuchař vždycky věděl, kde je v kuchyni pes. Nemluvil na něho, ale překračoval ho a vyhýbal se mu, aniž na okamžik přerušil svou práci.

Co bylo zajímavé, takto pozorně se k chlapci nechovala jen jeho rodina. Dělal to všichni - Skandinávci, Angličané, nově příchozí i starousedlíci, všichni stejně. Jako by výchova tohoto chlapce byla věcí celé komunity, podobně jako stavba kostela nebo mostu přes řeku.

„Pomalů, pomalů!“ vykřikl Neplýtvej, usazený u východní vaznice, aby navedl těžký trám na místo. Bylo to nutné, aby se o něj krokve opřely rovnoměrně a vytvořily pevnou střechu.

„Jsme moc k tobě!“ vykřikl Míra. Stál na lešení nad příčnicem, na němž spočíval krátký kůl, který měl dvě hřebenové vaznice podpírat v místě, kde budou uprostřed přiražené k sobě. Bylo to nejdůležitější místo celé střechy, a také nejošidnější. Museli konce dvou těžkých trámů usadit přesně na vrchol kůlu, jenž nebyl širší než dvě dlaně. Proto tam stál Míra, který svým bystrým zrakem a pečlivostí dorostl do svého jména.

„Doprava!“ vykřikl Míra. „Ještě!“

„Znovu ke mně!“ zvolal Neplýtvej.

„Stát!“ zavelel Míra.

„Sedí!“ vykřikl Neplýtvej.

Vzápětí se ozvalo Mírovo: „Sedí!“ a muži na zemi povolili napětí provazů, jež drželi.

Jen co se provazy prověsily, muži začali jásat. Hřebenová vaznice se teď táhla přes polovinu délky kostela. Nebyla to sice žádná katedrála, ale i tak to byl v těchto neosvícených končinách velký úspěch, největší stavba, na jakou si v okruhu sto mil někdo troufl. Již jen tím, že ji stavěli, osadníci prohlašovali, že tady hodlají zůstat a že je Francouzi, Španělé, royalisté, Novoangličané a dokonce ani divocí rudoši se zápalnými šípy nedonutí, *nikdo* je nedonutí, aby toto místo opustili.

Proto pochopitelně páter Thrower vstoupil dovnitř a ostatní ho napodobili, aby se poprvé podívali, jak se přes oblohu klene čtyřicetistopová hřebenová vaznice - a to byla teprve polovina. Můj kostel, pomyslel si Thrower, a už teď je krásnější než většina těch, které jsem viděl ve Filadelfii.

Nahoře na chatrném lešení Míra probíjel dřevěný svorník zářezem na konci vaznice až do otvoru v horní ploše kůlu. Neplýtvej dělal na svém konci pochopitelně totéž. Svorníky měly trám udržet na místě, dokud nebudou položeny krokve. Pak už bude hřebenová vaznice natolik pevná, že by téměř mohli odstranit i příčník, kdyby ho nepotřebovali pro lustr, který bude kostel v noci osvětlovat. V noci, takže barevná okna budou zářit ven do tmy. Tak velkolepě si páter Thrower svůj stánek představoval. Ať

prostřácci zůstanou v úžasu stát, až jej spatří, a tak projeví úctu božskému majestátu.

Takovými myšlenkami se obíral, když znenadání Míra vykřikl hrůzou a všichni zděšeně spatřili, že středový kůl se při úderu Mírový palice do svorníku rozštípl a oťrásl, čímž velkou, těžkou hřebenovou vaznici vymrštil nějakých šest stop do vzduchu. Na druhém konci to Neplýtvejovi vyrazilo vaznici z rukou a rozdrtilo to lešení, jako by bylo ze špejlí. Vypadalo to, jako by vaznice zůstala chvíli viset ve vzduchu, úplně rovná, a pak se začala řídit dolů, jako by na ni dupla noha samotného Pánaboha.

Páter Thrower se ani nemusel podívat, aby zjistil, že pod vaznicí někdo bude, až dopadne, přímo pod jejím středem. Byl si tím jist, protože o tom chlapci *věděl*, věděl, že běží přesně tím směrem, kterým nemá, a že když na něj zavolal: „Alvine!“, chlapec se zastavil přesně tam, kde se zastavit neměl.

A když se podíval, bylo to právě tak, jak věděl, že to bude - malý Al stál a díval se nahoru na otesaný kmen, který se ho chystal na podlaze kostela rozdrtit. Nic jiného nebude poškozeno - díky tomu, že trám je rovný, naráz se rozloží do celé podlahy. Chlapec byl tak malý, že nemohl pád vaznice ani zpomalit. Poláme ho, rozdrtí, rozstříkne jeho krev po bílé podlaze kostela. Té skvrny se nikdy nezbavím, pomyslel si Thrower - bylo to šílené, ale v okamžiku smrti člověk nedokáže svým myšlenkám poroučet.

Thrower viděl dopad jako oslepující záblesk. Slyšel hromovou ránu, jak dřevo dopadlo na dřevo. Slyšel křik. Potom se mu před očima rozjasnilo a uviděl vaznici, jak tam leží, jeden konec přesně tam, kde měl být, druhý rovněž, ale uprostřed byl trám rozdělen na dva kusy a mezi těmi kusy stál malý Alvin, s tváří bílou hrůzou.

Nezraněn. Chlapec byl nezraněn.

Thrower neuměl německy ani švédsky, ale i tak dobře věděl, co polohlasný šepot kolem něj znamená. Jen ať se rouhají - já musím pochopit, co se tady stalo. Došel k chlapci, položil mu ruce na hlavu a hledal nějaké zranění. Ani vlasek nebyl zkřivený, ale chlapcova hlava byla na omak teplá, velice teplá, jako by stál blízko ohně. Potom si Thrower klekl a prohlédl si dřevo hřebenové vaznice. Bylo přerušeno hladce, jako by tak narostlo, v přesně takové šířce, aby chlapce úplně minulo.

Alvinova matka přiběhla jen o chvíli později a popadla chlapce do náruče. Úlevou vzlykala a nesrozumitelně blábolila. Malý Alvin také plakal. Ale Throwerovi se hlavou honily jiné věci. Byl přece vědec a to, co viděl, nedávalo smysl. Nechal muže odkrokovat délku vaznice, znovu ji přeměřit. Ležela na podlaze přesně v původní délce - východní konec byl

od západního vzdálen přesně tolik, kolik měl být. Kus o velikosti chlapce z prostředka prostě zmizel. Vypařil se v kratičkém ohnivém záblesku, který rozpálil Alvinovu hlavu i konce dřeva jako uhlíky, ale přitom je nijak nepoznamenal ani neožehl.

Pak začal křičet Míra, který po celou dobu visel za ruce na příčném trámu, kde se zachytil, když se zbortilo lešení. Nechtěj a Klid vylezli nahoru a pomohli mu sestoupit. Páter Thrower to však nevnímál. Nedokázal myslet na nic jiného než na šestiletého chlapce, který stál pod padajícím trámem, a na to, že se ten trám rozlomil a udělal mu místo. Stejně jako se Rudé moře rozevřelo Mojžíšovi, napravo i nalevo.

„Sedmý syn," zašeptal Neplýtvej. Chlapec seděl obkročmo na spadlé vaznici, na západ od mezery.

„Cože?" zeptal se páter Thrower.

„Nic," odpověděl mladík.

„Řekl jsi: 'Sedmý syn,'" připomněl mu Thrower. „Ale sedmý je přece malý Calvin."

Neplýtvej zavrtěl hlavou.

„Měli jsme ještě jednoho bratra. Zemřel několik minut po Alvinově narození." Neplýtvej znovu zavrtěl hlavou. „Sedmý syn sedmého syna."

„Ale to by znamenalo, že je zplozenec d'ábla!" zděsil se Thrower.

Neplýtvej se na něho pohrdavě podíval. „To si možná myslíte u vás v Anglii, ale pro nás to jsou léčitelé, proutkaři, mistři toho, čím jsou." Potom si Neplýtvej na něco vzpomněl a ušklíbl se. „Dáblův zplozenec," zopakoval a škodolibě vychutnával, jak to zní. „Jako bych z toho slyšel hysterii."

Rozlíčený Thrower odešel z kostela.

Paní Víru našel, jak sedí na stoličce a Alvina juniora, který stále nepřestával kňourat, drží na klíně a houpe. Plísnila ho, ale mírně. „Říkala jsem ti, abys neběhal bez rozmyslu, pořád se pleteš pod nohy, chvíli nevydržíš na místě, kdo by tě chtěl uhlídat, ten by se musel zbláznit -" Potom si všimla, že před ní stojí Thrower, a zmikla.

„Nedělejte si starosti. Už ho sem nepustím."

„Pro jeho bezpečnost to bude lepší," odpověděl Thrower. „Než si myslet, že by má modlitebna měla být vystavěna za cenu dětského života, to bych raději až do konce života kázal pod širým nebem."

Pozorně se na něho podívala a poznala, že svá slova myslí upřímně. „Nebyla to vaše chyba," namítla. „Odkakživa je nemotorný. Už několikrát vyvázl ze šlamastyky, která by jiné dítě stála život."

„Chtěl bych - chtěl bych pochopit, co se tady stalo." „Co by se stalo, praskl kůl," prohlásila. „Čas od času se to stává."

„Já myslím - jak je možné, že ho to minulo. Trám se rozštěpil - než mu dopadl na hlavu. Jestli mi dovolíte, chtěl bych si sáhnout na jeho hlavu -"

„Nemá ani škrábnutí."

„Já vím. Chci si jen sáhnout, abych zjistil, jestli -" Víra obrátila oči v sloup. „Mozkové proutkaření," ulevila si polohlasně. Zároveň však uhnula rukama, aby si Thrower mohl chlapcovu hlavu osahat. Tentokrát to udělal pomalu a pečlivě, snažil se pochopit mapu chlapcovy lebky, přecházel si hřebeny a boule, brázdy a jamky. Nepotřeboval se poradit s knihou. Knihy byly stejně k ničemu, to zjistil poměrně rychle. Všechny byly plné hloupých, obecných frází, jako například: „Indiáni mají vždy hrbolek těsně za uchem, který je známkou barbarství a kanibalismu," přitom hlavy Indiánů se od sebe lišily úplně stejně jako hlavy bělochů. Ne, Thrower takovým knihám nevěřil - zato sám něco málo vyzoroval o lidech, kteří byli nadáni mimořádnými dovednostmi a na hlavě měli stejné výstupky. Naučil se tomu rozumět, vytvořil si mapu tvarů lidské lebky; když teď rukama přejížděl po Alvinově hlavě, věděl, co na ní našel.

Nic mimořádného. Žádný znak nevyčníval nad ostatní. Průměr. Naprostý průměr. Natolik průměrný, že by mohl sloužit jako učebnicový příklad normálnosti, pokud by existovala učebnice, která by stála za přečtení.

Odtáhl prsty a chlapec - který mu pod rukama přestal plakat - se matce na klíně otočil a podíval se na něho. „Máte tak studené ruce, že jsem málem zmrzl, pane pátère." Potom se matce z klína vykroutil, utekl a začal pokřikovat na jednoho z německých chlapců, na toho, s nímž se předtím tak divoce pral.

Víra se smutně zasmála. „Vidíte, jak rychle dovedou zapomenout?"

„A vy také."

Zavrtěla hlavou. „Já ne. Já nezapomínám nic."

„Už se usmíváte."

„Žiju dál, pane pátère. Jednoduše žiju dál. To není totéž jako zapomenout."

Přikývl.

„Tak - řekněte mi, na co jste přišel," vyzvala ho.

„Přišel?"

„Osaháváním jeho boulí. Mozkovým proutkařením. Našel jste něco?"

„Je normální. Úplně normální. Na jeho hlavě není nic neobvyklého."

„Nic neobvyklého?" zabručela.

„Přesně tak."

„Já jsem jenom obyčejná ženská, ale připadá mi docela neobvyklé, jak to může člověk poznat.“ Vzala stoličku a odnesla ji. Cestou zavolala na Ala a Kalvína.

Páter Thrower si po chvíli uvědomil, že měla pravdu. Nikdo není dokonale průměrný. Každý má *nějaký* znak, který je výraznější než ostatní. Nebylo normální, aby Alvin byl tak dokonale vyvážený. Aby měl všechny možné dovednosti, které se na lebce projevují, a přitom měl její proporce přesně vyrovnané. To dítě vůbec nebylo průměrné, bylo výjimečné, ale Thrower neměl ponětí, co mu to pro život může dát. Bude mužem všech řemesel a žádného mistrem? Nebo mistrem všech?

Pověry nepověry, Thrower se přistihl, že neví kudy kam. Sedmý syn sedmého syna, překvapivý tvar hlavy a zázrak - jiné slovo ho nenapadalo - s vaznicí. Obyčejné dítě by dnes zemřelo. Vyžadovaly to přírodní zákony. Jenže toto dítě něco nebo někdo chránil a přírodní zákony byly popřeny.

Když se muži vypovídali, vrátili se k práci na střeše. Původní trám byl nepoužitelný, a tak oba kusy vynesli ven. Po tom, co se stalo, již trámy nechtěli k ničemu jinému použít. Dali se do práce a než bylo odpoledne v půli, nový trám byl hotov a lešení znovu stálo. Do soumraku byl na místě celý hřeben střechy. O příhodě s vaznicí nikdo nemluvil, alespoň ne před Throwerem. A když se vypravil hledat roztráštěný kůl, nikde jej nenašel.

Kapitola 7

Oltář

Alvin junior se nebál, když viděl, že na něho padá trám, a nebál se ani tehdy, když na obou stranách třeskl o podlahu. Ale když pak všichni dospělí začali vyvádět, jako by byl soudný den, objímat ho a šeptat, teprve *potom* se polekal. Dospělí často dělali věci, ke kterým neměli sebemenší důvod.

Jako třeba táta. Sedl si na podlahu ke krbu a prohlížel si roztrštěné kusy prasklé vzpěry, toho kusu dřeva, který se pod váhou hřebenové vaznice vymrštil a všechno rozmetal. Kdyby máma byla jako jindy, táta ani nikdo jiný by jí do domu nemohl přitáhnout kusy starého, roztrštěného, špinavého dřeva. Ale dnes máma bláznila úplně stejně jako táta, takže když přitáhl ty velké, staré kusy dřeva, máma se jenom shýbla, smotala hadr a šla tátovi z cesty.

Pravdou bylo, že každý, kdo nepoznal, že má tátovi uhnout z cesty, když se mu na tváři objevil takový výraz, musel mít v hlavě tak prázdnou, že si nezasloužil žít. David a Klid to měli dobré: oba měli postavený vlastní dům na půdě, kterou si sami vymýtili a kde jim manželky chystaly večeři; mohli tam odejít a rozhodnout se, jestli budou vyvádět nebo ne.

Ostatní takové štěstí neměli. Když to na mámu s tátou přišlo, museli se i ostatní chovat jako blázni. Děvčata si ani jednou nevjela do vlasů a všechna pomáhala s chystáním večeře a potom i s uklízením, aniž by si jediným slůvkem postěžovala. Nechtěj a Neplýťvej šli ven naštípat dřevo a při večerním dojení se ani jednou neštípli do ruky, natož aby se spolu začali prát. Alvin junior byl zklamaný, protože si to pak vždycky mohl rozdat s tím, který prohrál, a to byly vůbec nejlepší zápasy, jaké znal, protože chlapců bylo osmnáct a byli to pořádní soupeři, ne jako kluci, se kterými se obvykle pral. A Míra seděl u krbu a vyřezával mámě velkou lžici na vaření, ani hlavu nezvedl - ale stejně jako ostatní čekal, až táta na někoho zařve a začne se zase chovat jako dřív.

Jediným normálním člověkem v domě byl tříletý Kalvín. Potíž byla v tom, že v jeho případě být normální znamenalo běhat za Alvinem juniorem jako kotě za myší. Nikdy nepřišel tak blízko, aby si s Alvinem *hrál*, dotkl se ho, bavil se s ním, prostě dělal cokoli užitečného. Jednoduše tam byl, stále někde poblíž, takže když Alvin zvedl hlavu, Kalvín ve stejnou chvíli uhnul očima, nebo Alvin zahlédl jeho košili, jak se krčil za dveřmi, nebo

občas v noci zaslechl tichý dech, který se ozýval blíž, než měl být, z čehož poznal, že Calvin neleží na svém lůžku, ale stojí hned vedle Alvinovy postele a *pozoruje* ho. Vypadalo to, že nikdo jiný si toho nevšimal. A Alvin se již více než před rokem vzdal pokusů přesvědčit ho, aby toho nechal. Když si občas Alvin junior postěžoval: „Mami, Calvin mě otravuje,“ máma mu odpověděla: „No tak, Ale juniore, vždyť ti nic neřekl, ani se tě nedotkl. Jestli se ti nelíbí, že tiše stojí vedle a je hodný, jak jen si člověk může přát, máš prostě smůlu, protože mně to vyhovuje. Byla bych ráda, kdyby se i jiné mé děti naučily být tak hodné.“ Alvin pochopil, že vtip není v tom, že Calvin je dnes *normální*, ale v tom, že zbytek rodiny se mu tentokrát svou potřebností vyrovná.

Táta si prohlížel rozštípané dřevo, div si oči nevykoukal. Občas je zkusil přiložit k sobě, jak bylo původně. V jednu chvíli tiše promluvil: „Víš jistě, Míro, že jsi přinesl všechno?“

„Do posledního kousíčku, táto,“ odvětil Míra. „Ani se smetákem bych nepřinesl víc. I kdybych se ohnul a vylízal to tam jako pes, víc bych nenašel.“

Máma samozřejmě poslouchala. Táta jednou řekl, že když máma dává pozor, slyší, když si veverka pšoukne půl míle v lese, přestože je bouřka, děvčata mlátí nádobím a chlapci štípají dříví. Alvin junior občas uvažoval, jestli to znamená, že máma ví o čarování víc, než na sobě dává znát, protože jednou seděl v lese ani ne tři yardy od veverky déle než hodinu a za celou tu dobu ji neslyšel ani řhnout.

Dnes večer byla každopádně doma, takže musela slyšet, na co se táta zeptal, a slyšela Mírovi odpověď. A protože byla stejně pominutá jako táta, pustila se do Míry, jako by právě vzal boží jméno nadarmo. „Dávej si pozor na jazyk, mladíku, protože Hospodin řekl Mojžíšovi na hoře: cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh, a uvědom si, že když jsi na otce prostořeký, připravuješ se o dny, týdny a dokonce *roky* svého života, a tvá duše nemá tak dobré vyhlídky, abys mohl v nejbližší době bez obav přistoupit k nebeské bráně, setkat se s naším Spasitelem a vyslechnout věčný soud, který nad tebou vysloví!“

Mírovi ale jeho věčný soud nedělal zdaleka takové starosti jako to, že se na něho máma zlobí. Ani se nesnažil bránit, že není drzý ani odmouvavý - to by mohl udělat jediné blázen, když byla máma již rozčilená. Zatvářil se pokorně, poprosil ji o prominutí, a samozřejmě poprosil také otce o odpuštění a Hospodina o milosrdenství. Než mu přestala spílat, chudák

Míra se již stačil omluvit půltucetkrát, takže nakonec něco zabručela a vrátila se k šití.

Míra pak zvedl hlavu, podíval se na Alvina juniora a zamrkal.

„Já jsem to viděla," řekla máma, „a jestli nepůjdeš do pekla, Míro, zařídím petici ke svatému Petrovi, aby tě tam poslal."

„Sám bych ji podepsal," ozval se Míra. Tvářil se při tom pokorně jako psík, který velkému pánovi počůral botu.

„To si piš, že bys ji podepsal," kývla máma. „A podepsal bys ji krví, protože až bych s tebou skončila, měl bys tolik otevřených ran, že by deset písařů mělo dost jasně červeného inkoustu na celý rok."

Alvin junior se neudržel. Její strašná hrozba mu připadala směšná. A přestože věděl, že vydává svůj život všanc, otevřel ústa, aby se zasmál. Věděl, že kdyby to udělal, trefil by ho do hlavy mámin náprstek nebo by mu máma dala pohlakek za ucho, případně by mu svou tvrdou, malou nohou dupla na bosé chodidlo, což jednou udělala Davidovi, když řekl, že se měla naučit říct *ne*, než si opatřila třináct krků, pro které teď musí vařit.

Byla to otázka života a smrti. Bylo to mnohem děsivější než vaznice, která ho nakonec ani nezasáhla, na což se v případě mámy spoléhat nedalo. Proto ten smích zarazil, ještě než propukl, a místo toho řekl první věc, která ho napadla.

„Mami," spustil, „Míra by přece nemohl tu petici podepsat krví, protože by už byl po smrti a mrtví lidé nekrvácejí."

Máma se mu podívala do očí a pomalu, důrazně řekla: „Ale krvácejí, když jim to poručím."

A bylo to. Alvin junior se nahlas rozesmál. To rozesmálo polovinu děvčat. A to zase rozesmálo Míru. Nakonec se rozesmála i máma. Všichni se smáli a smáli, až jim z očí tekly slzy. Pak je máma začala posílat nahoru spát, včetně Alvina juniora.

Jenže Alvin junior byl po tom všem jako pytel vos a ve svém věku ještě nepochopil, že někdy je lepší držet takovou rozjařenost pevně na uzdě. Náhoda tomu chtěla, že Matylda, které bylo šestnáct a myslela si, že už je velká dáma, stoupala po schodech těsně před ním. Za Matyldou nikdo nechtěl chodit právě proto, že dělala takové jemné kroky, jak se na dámu sluší. Míra vždycky říkal, že raději by šel za měsícem, protože ten se pohybuje rychleji. Matyldina zadnice se teď ocitla Alu juniorovi přímo před obličejem a pohupovala se ze strany na stranu. Alvin si vzpomněl, co říká Míra o měsíci, a napadlo ho, že Matyldina zadnice je úplně stejně kulatá. A pak začal přemýšlet, jaké by to asi bylo, *sáhnout si* na měsíc, jestli by byl tvrdý jako krovky brouka nebo rozbředlý jako slimák. A když

se šestiletému klukovi, který je již tak dost rozdivočelý, v hlavě vylíhne takový nápad, netrvá ani půl vteřiny a má prst zabořený dva palce hluboko do jemného masíčka.

Matylda dovedla ječet opravdu znamenitě.

Al by z toho možná vyvázl s pohlavkem a bylo by to na místě vyřízené, kdyby hned za ním nešli Nechtěj a Neplýtvej. Všechno viděli a začali se Matyldě tak smát, že se rozbředla a rozběhla se po schodech po dvou, vůbec ne jako dáma. Nechtěj a Neplýtvej vynesli Alvina do schodů mezi sebou. Drželi ho tak vysoko, že se mu trochu zatočila hlava, a zpívali tu starou písničku, jak svatý Jiří zabil draka, s tím rozdílem, že ji zpívali o svatém Alvinovi a tam, kde se se v písničce obvykle říkalo, že do starého draka tisíckrát píchl a meč se mu v ohni neroztavil, zpívali místo meče přší a rozesmáli i Míru.

„To je sprostá písnička!“ vykřikla desetiletá Marie, která stála na stráží před dveřmi do pokoje velkých děvčat.

„Raději s tím přestaňte, než vás zaslechne máma,“ krotil je Míra.

Alvin junior nechápal, proč se ta písnička mamince nelíbí, ale pravdou bylo, že ji chlapi nikdy nezpívali tam, kde ji mohla slyšet. Dvojčata přestala zpívat a vyšplhala po žebříku na půdu. V tom okamžiku se dveře do pokoje velkých děvčat prudce otevřely. Matylda, s očima zarudlýma od pláče, vystrčila hlavu a vykřikla: „To vás bude mrzet!“

„Oj oj, to mě mrzí, to mě mrzí,“ zakňoural Nechtěj.

Teprve potom si Alvin uvědomil, že až se dívky rozhodnou vyrovnat účty, bude jejich hlavní obětí on. Calvin byl dosud považován za mimino, takže mu nic nehrozilo, a dvojčata byla starší, větší a stále spolu. Takže až se dívky namíchnou, bude jako terč jejich strašlivého hněvu první na řadě Alvin. Matyldě bylo šestnáct, Beatrice patnáct, Alžbětě čtrnáct, Anně dvanáct, Marii deset a všechny si Alvina vybíraly prakticky pro každou kratochvíli, kterou Bible dovolovala. Když jednou Alvina týraly tak, že to bylo k nevydržení a pouze Mírový silné paže mu zabránily, aby vidlemi nespáchal horkokrevnou vraždu, Míra připustil, že pekelný trest s největší pravděpodobností obnáší žít v jednom domě s pěti ženami, které jsou všechny přibližně dvakrát větší než nešťastný muž. Od té doby Alvinovi nešlo do hlavy, jaký hřích asi spáchal ještě před narozením, že si zasloužil vyrůstat polozatracený hned od začátku.

Alvin došel do pokojíku, v němž bydlel spolu s Kalvínem, sedl si tam a čekal, až ho Matylda přijde zabít. Jenže Matylda nešla a nešla a jeho napadlo, že nejspíš čeká, až zhasnou všechny svíčky, aby nikdo nevěděl, která z jeho sester se vkradla dovnitř a sprovodila ho ze světa. Určitě jim

jenom za poslední dva měsíce dal dost důvodů, aby se ho chtěly nadobro zbavit. Zkoušel uhodnout, jestli ho udusí Matyldiným polštářem z husího peří - což by bylo vůbec poprvé, kdy by se ho mohl dotknout - nebo jestli zemře s Beatricinými drahocennými šicími nůžkami v srdci, když si znenadání uvědomil, že jestli to do pětadvaceti vteřin nestihne ven na záchod, skončí mu to v kalhotách.

Záchod bych samozřejmě obsazený. Alvin dobré tři minuty stál venku, poskakoval a ječel, ale stejně nikdo nevyšel. Napadlo ho, že s největší pravděpodobností to bude některá z dívek. Byl by to nejděbelštější plán, jaký kdy vymyslely, nepustit ho na záchod, když věděly, že se po setmění bojí do lesa. Byla to strašlivá pomsta. Kdyby si nadělal do kalhot, byla by to taková hanba, že by si nejspíš musel změnit jméno a utéct, a to bylo mnohem, mnohem horší než štípanec do zadnice. Bylo to tak nespravedlivé, že se rozčílil jako buvol zahnaný do úzkých.

Rozpálilo ho to natolik, že nakonec vyslovil tu největší možnou hrozbu. „Jestli nevyjdeš ven, udělám to přede dveřmi, takže do toho šlápneš, až vyjdeš!”

Čekal, ale ten, kdo byl uvnitř, *neřekl*: „Jestli to uděláš, chytím tě a pak mi to z boty slížeš,” což byla obvyklá odpověď, takže Ala vůbec poprvé napadlo, že osobou uvnitř by nemusela být některá z jeho sester. Určitě to nebyl žádný z chlapců. To znamenalo, že zbývaly pouze dvě možnosti, jedna horší než druhá. Al měl na sebe takový vztek, že se udeřil do hlavy pěstí, ale nepomohlo mu to přijít na lepší myšlenky. Od táty by nejspíš nějakou chytil, ale ještě horší by byla máma. Mohla by mu vyčinit, což by bylo samo o sobě dost nepříjemné, ale kdyby měla opravdu mrzutou náladu, zatvářila by se ledově a tiše by řekla: „Alvine juniore, doufala jsem, že aspoň jeden můj syn bude rozený džentlmen, ale teď vidím, že jsem žila nadarmo.” Pokaždé, když mu něco takového řekla, měl pocit, že je mu nejhůř, jak mu v životě vůbec může být.

Proto se mu téměř ulevilo, když se dveře otevřely a stál v nich táta. Zapínal si kalhoty a netvářil se nijak nadšeně. „Mohu bez obav vykročit ze dveří?” zeptal se mrazivě.

„Jasan,” odvětil Alvin junior.

„Prosím?”

„Ano, pane.”

„Opravdu? Kolem se totiž pohybují jakási divoká zvířata, která si myslí, že se patří nechat po sobě památku na zemi před záchodovými dvířky. Pamatuji si, že kdyby sem takové zvíře přišlo, políčím na ně pastičku, která

některou noc sklapne. A až je ráno najdu, zašiju mu zadní díru a zase je pustím, aby se nafouklo a někde v lese poslo."

„Promiň, tati."

Otec zavrtěl hlavou a vykročil k domu. „Nevím nevím, co s těmi střevy máš, chlapče. Nejdřív nikam nemusíš a chvíli nato div nejsi na umření."

„Kdybys postavil ještě jeden záchod, byl by klid," zabručel Alvin. Otec to však neslyšel, protože Alvin to řekl, teprve když za sebou zavřel dvířka záchodu a otec byl zpátky v domě, a ani tehdy to neřekl příliš nahlas.

Alvin si dlouho oplachoval ruce pod pumpou, neboť měl strach, co ho v domě čeká. Jenže když si uvědomil, že je venku potmě sám, začal se bát z jiného důvodu. Všichni říkali, že běloch neslyší, když lesem prochází rudoch, a jeho starší bratři si z Alvina s oblibou dělali legraci a tvrdili mu, že pokaždé, když je venku sám, v noci obzvlášť, číhají v lese rudochi, pozorují ho, pohrávají si s pazourkovými tomahavky a dělají si zálsuk na jeho skalp. Za denního světla jim Alvin nevěřil, ale teď v noci, zvlášť když měl ruce ochlazené vodou, ho zamrazilo. Dokonce se mu zdálo, že ví, kde jeden rudoch stojí. Kousek za jeho zády, hned u prasečího chlívku, plíží se tak tiše, že prasata nechrochtají, psi neštěkají, nikdo o ničem neví. Až by našli Alvinovo tělo, bez vlasů, zakrvácené, bylo by už pozdě. Sestry sice byly zlé - a že byly *zlé* - Al však došel k závěru, že raději sestry než zemřít s indiánským pazourkem v hlavě. Od pumpy do domu doslova přeletěl. Ani se neohlédl, jestli tam rudoch skutečně stojí.

Jakmile se za ním zavřely dveře, obavy z neslyšitelných, neviditelných rudochů se rázem rozplynuly. V domě vládlo ticho, což bylo samo o sobě dost podezřelé. Děvčata nebývala potichu, dokud je táta každou noc alespoň třikrát neokřikl. Proto byl Alvin ve střehu, když stoupal nahoru, před každým krokem se rozhlédl a přes rameno se díval tak často, že začínal dostávat do krku křeč. Než došel k sobě do pokoje a zavřel za sebou dveře, byl tak nervózní, že si skoro přál, aby už udělaly, co mají v plánu, a on to měl za sebou.

Jenže ony ne a ne to udělat. Ve světle svíčky se rozhlédl po pokoji, stáhl z postele příkrývku, nakoukl do každého kouta, ale nic tam nebylo. Calvin spal s palcem v puse, což znamenalo, že jestli u něho v pokoji *byly*, muselo to být už před notnou chvílí. Začal si říkat, že třeba se protentokrát dívky rozhodly nechat ho na pokoji, nebo si dokonce své zlomyslné kousky schovávají pro dvojčata. Bylo by to pro něho jako nový život, kdyby se k němu děvčata začala chovat hezky. Jako kdyby z nebe slétl anděl a odnesl ho z pekla.

Co nejrychleji si svlékl šaty, složil je a položil na stoličku u postele, aby ráno nebyly plné švábů. Měl se šváby takovou dohodu. Mohli vlézt do všeho, co bylo na podlaze, ale nelezli Kalvínovi a Alvinovi do postele ani na jeho stoličku. Alvin po nich na oplátku nešlapal. Díky tomu fungoval Alvinův pokoj v domě jako nějaký švábí útulek, ale jelikož švábi dohodu dodržovali, byli on a Kalvin jediní, kteří se nikdy neprobudili s křikem, že mají v posteli šváby.

Sundal z količky svou noční košili a přetáhl si ji přes hlavu.

Pod paží ho něco kouslo. Bolest byla tak prudká, že vyjekl. Něco jiného ho kouslo pod ramenem. Ať to bylo cokoli, měl toho plnou košili a když ji ze sebe strhával, pořád ho to kousalo po celém těle. Konečně byla dole. Stál v pokoji úplně nahý, plácal po sobě rukama a snažil se ze sebe smést hmyz nebo co to na sobě vlastně měl.

Potom se shýbl a opatrně košili zvedl. Neviděl, že by z ní něco pelášilo pryč, a ani když s ní začal třást, nevypadl jediný brouk. Zato vypadlo něco jiného. Na okamžik se to zalesklo ve světle svíčky a při dopadu na podlahu to tiše cinklo.

Teprve v tu chvíli Alvin junior zaslechl potlačované chichotání ze sousedního pokoje. Takže ho nakonec dostaly. Sedl si na pelest postele a začal z noční košile vybírat špendlíky a zapichovat je do dolního rohu své prošíváné příkrývky. Vůbec ho nenapadlo, že by mohly udělat tak šílenou věc a riskovat, jen aby se mu pomstily, že mamince ztratí některý z drahocenných ocelových špendlíků. Ale mělo ho to napadnout. Holky na rozdíl od kluků totiž nemají smysl pro hru podle pravidel. Když tě ve rvačce kluk srazí k zemi, buď na tebe skočí, nebo počká, až se zvedneš. Tak nebo tak, jste na tom stejně - oba nahoře nebo oba dole. Avšak bolestivé zkušenosti Ala naučily, že holky do tebe kopou, když ležíš, a spiknou se proti tobě při každé příležitosti. Když se rvou, bojují tak, aby boj ukončily co nejrychleji. A tím kazí veškerou legraci.

Tak jako dnes večer.

To přece nebyl spravedlivý trest, popíchat ho špendlíky po celém těle za to, že on ji jednou štípl prstem. Špendlíky ho pobodaly tak hluboko, že mu na několika místech tekla krev. A Alvin nevěřil, že by Matylda měla alespoň modřinu, i když si přál, aby ji měla.

Alvin junior nebyl zlomyslný, vůbec ne.

Ale když tam tak seděl na kraji postele a vybíral si z noční košile špendlíky, nemohl si nevšimnout švábů - šmejdili ve štěrbinách na podlaze a odtamtud byl jen krůček k představě, jaké by to bylo, kdyby si všichni ti švábi dali dostaveníčko v jistém pokojíku plném chichotání.

Proto si klekl na podlahu, postavil na ni svíčku a začal švábům šeptat, úplně stejně jako tenkrát, když s nimi uzavřel mírovou dohodu. Začal jim barvitě vyprávět o krásných hladkých prostěradlech a měkoučké kůži, po které mohou cupitat, a hlavně o saténovém povlaku na Matyldině polštáři z husího perí. Ale vypadalo to, že je to vůbec nezajímá. Jsou hladoví, hladoví a zase jen hladoví, pomyslel si Alvin. Jediné, co jim něco říká, je jídlo, jídlo a strach. A tak jim začal vyprávět o jídle, o nejlepší, nejlahodnější krmi, jakou kdy v životě jedli. Švábi najednou zpozorněli a přišli poslouchat blíž, ale žádný nevylezl na něho, což bylo přesně v souladu s jejich dohodou. Tolik jídla, kolik chcete, všude na té měkké, růžovoučké kůži. Navíc je to bezpečné, nehrozí vám žádné nebezpečí, není se čeho bát, jednoduše tam běžte a na té měkoučké, růžové, hebké kůži najdete jídla dost.

A skutečně, několik švábů proběhlo Alvinovi pode dveřmi a vzápětí se k nim přidali další a další. Nakonec vyrazil pod dveře a za zed' celý šik, jako útok velké kavalerie. Vedeni věčným, neukojitelným hladem, lesklí, rozzářeni ve světle svíčky, neměli strach, protože Al jim řekl, že se nemají čeho bát.

Neuběhlo ani deset vteřin a uslyšel ze sousedního pokoje první zavísknutí. A do minuty byl po celém domě takový povyk, jako by hořelo. Dívky ječely, chlapci křičeli, bylo slyšet dupot velkých starých bot, jak táta vyběhl po schodech a šlapal po švábech. Al byl šťastný jako prase rochnící se v blátě.

Nakonec se situace v sousedním pokoji začala uklidňovat. Za chvíli se určitě přijdou podívat na něho a na Kalvína, proto sfoukl svíčku, vlezl si pod příkrývku a zašeptal na šváby, aby se schovali. A skutečně, po chodbě se blížily máminy kroky. V posledním okamžiku si Alvin vzpomněl, že na sobě nemá noční košili. Vystrčil ruku, popadl košili a ve chvíli, kdy se dveře otevřely, ji vtáhl pod příkrývku. Ještě si dal záležet, aby klidně a pravidelně dýchal.

Dovnitř vešli táta a máma, každý se svíčkou v ruce. Slyšel, jak stahují Kalvínovu příkrývku, aby se podívali po švábech, a dostal strach, že stáhnou i tu jeho. Byla by to velká hanba, spát jako zvíře, nemít na sobě ani nitku. Jenže dívky věděly, že určitě nespí, když ho před chvílkou popíchalo tolik špendlíků, a přirozeně se bály, co by Alvin mohl tátovi a mámě říct, proto je vystrkaly z pokoje dřív, než stačili udělat něco víc, než Alvinovi posvítit svíčkou do obličeje, aby se přesvědčili, že spí. Alvin nepohnul jediným svaem ve tváři, dokonce ani víčky necukl. Svíčka se vzdálila, dveře se tiše zavřely.

Přesto čekal dál a ovšem, dveře se otevřely znovu. Slyšel našlapování bosých nohou po podlaze. Potom ve tváři ucítil Annin dech a slyšel, jak mu šeptá do ucha: „Nevíme, jak jsi to udělal, Alvine juniore, ale víme, že ty šváby jsi na nás poslal ty.“

Alvin předstíral, že nic neslyší. Dokonce potichu za-chrápal.

„Mě neoklameš, Alvine juniore. Doporučuju ti, abys dnes v noci neusnul, protože jestli to uděláš, už se nikdy neprobudíš. Slyšíš, co ti říkám?“

Zvenčí bylo slyšet tátův hlas: „Kam šla Anna?“

Je tady, táti, vyhrožuje mi, že mě zabije, pomyslel si Alvin. Ale nahlas to samozřejmě neřekl. Stejně ho chtěla jenom vystrašit.

„Dáme si záležet, aby to vypadalo jako nehoda,“ pokračovala Anna. „Tobě se každou chvíli něco stane, nikoho nenapadne, že to byla vražda.“

Alvin jí začínal čím dál víc věřit.

„Tvoje tělo odneseme a nacpeme je do díry v záchodě, takže si všichni budou myslet, že sis chtěl ulevit a spadl jsi dovnitř.“

To by mohlo vyjít, pomyslel si Alvin. Anna byla z těch, kteří dovedou něco tak ďábelsky mazaného vymyslet, protože uměla ze všech nejlíp potají štípat a být dobrých deset stop daleko, než postižený vykřikl. Proto si nechávala tak dlouhé a ostré nehty. Alvin i teď cítil, jak mu jeden z těch ostrých nehtů drásá tvář.

Dveře se otevřely víc. „Anno,“ zašeptala maminka, „okamžitě ať jsi pryč.“

Nehet přestal škrábat. „Chtěla jsem se jen podívat, jestli je Alvin v pořádku.“ Bosé nohy odťapkaly z pokoje.

Zanedlouho byly všechny dveře zavřené a Alvin slyšel, jak tátovy a máminy boty klapají po schodech dolů.

Věděl, že správně by měl být z Anniných hrozeb vyděšený k smrti, ale nebyl. Vítězství bylo jeho. Představil si, jak švábi lezou děvčatům po celém těle a rozesmál se. Tak to by nešlo. Musel to v sobě udusit, dýchat co nejklidněji. Celý se třásl, jak se v sobě snažil smích udržet.

V pokoji někdo byl.

Neslyšel nic a když otevřel oči, nikoho neviděl. Ale věděl, že tam někdo je. Dveřmi nepřišel, takže se musel dovnitř dostat otevřeným oknem. To je přece pitomost, řekl si Alvin, nikdo tady není. Přesto ležel nehybně a na smích už úplně zapomněl, protože *cítil*, že tam někdo stojí. Ale ne, je to jen nepříjemný sen, nic víc, jsem ještě vystrašený, jak jsem si venku představoval, že mě pozorují rudoši, nebo z Anniných hrozeb, tak nějak to bude. Když tady budu ležet a oči mít zavřené, přejde to samo od sebe.

Černá tma pod Alvinovými víčky zrudověla. V pokoji bylo světlo. Jasně, jako by byl den. Na světě neexistovala svíčka, dokonce ani lampa, která by dokázala hořet tak jasně. Al otevřel oči a jeho strach se rázem proměnil v hrůzu, neboť spatřil, že to, čeho se bál, je skutečnost.

U pelesti jeho postele stál nějaký muž a zářil, jako by byl ze slunečního světla. Světlo, jímž byl pokoj ozářen, vycházelo z jeho kůže, z hrudi pod roztrženou košilí, z obličeje a z rukou. A jedna z těch rukou držela nůž, ostrý ocelový nůž. To bude můj konec, pomyslel si Alvin. Přesně jak mi to Anna slíbila. Potíž byla v tom, že i kdyby se sestry snažily sebevíc, tak děsivého ducha by vyvolat nedokázaly. Tento jasný Zářící muž přišel sám od sebe, to bylo jasné, a měl v plánu Alvina juniora zabít pro jeho hříchy, ne proto, že ho poslal někdo jiný.

Pak jako by světlo z muže proniklo Alvinovou kůží a vstoupilo do něho, a zároveň ho opustil strach. Zářící muž možná měl nůž a možná se do pokoje dokázal dostat bez otevření dveří, ale nechtěl Alvinovi nijak ublížit. Proto se Alvin trochu uvolnil a tak dlouho se na posteli vrtěl, až prakticky seděl, opřený o stěnu. Pozoroval Zářícího muže a čekal, co dalšího udělá.

Zářící muž sevřel svůj lesklý ocelový nůž, přiložil ostří na druhou dlaň - a řízl. Alvin viděl, jak z rány na ruce Zářícího muže začala prýstit karmínová krev. Stékala mu po předloktí a z lokte kapala na podlahu. Ale dřív než Alvin stačil napočítat čtyři kapky, přišlo na něho vidění. Viděl pokoj svých sester, poznával ho, i když vypadal jinak. Postele čnely do výšky a ze sester se stali obři, takže zřetelně viděl jen velká stará chodidla a nohy. Potom si uvědomil, že se na pokoj dívá pohledem nějakého malého tvora. Švábím pohledem. Viděl, jak pobíhá, měl obrovský hlad, ale vůbec ničeho se nebál, věděl, že kdyby se nějak dostal na ty chodidla a nohy, našel by jídlo, všechno jídlo, které kdy chtěl. Proto pospíchal, šplhal, cupital, pátral. Ale žádné jídlo tam nebylo, ani drobet, a teď ještě se přihnaly obrovské ruce a smetly ho. Potom se nad ním vztyčil obrovský, nesmírný stín a on ucítil ostrou, krutou, drtivou bolest smrti.

Ne jednou, ale mnohokrát, dvacetkrát, čtyřicetkrát: příslib potravy, víra, že se nic nemůže stát; potom zklamání - nic k snědku, vůbec nic - a po zklamání hrůza, zranění a smrt. Každý ten maličký, důvěřivý život byl zrazen, utlučen, rozdrcen.

A potom se ve svém vidění stal jedním z těch, kteří přežili, jedním z těch, kteří unikli hrozivě vysokým, dupajícím botám pod postele a do štěrbin ve stěnách. Prchl z pokoje smrti, ale ne tam, kde byl dřív, do pokoje, kde bývalo bezpečno, protože tam již bezpečno nebylo. Odtamtud lži vzešly. Tam bydlel ten zrádce, lhář, vrah, který je poslal sem, aby

zemřeli. Toto vidění samozřejmě bylo beze slov. Ve švábím mozku nemohla být slova, žádné zřetelné myšlenky. Jenže Al měl slova a myšlenky a lépe než kterýkoli šváb chápal poučení, jehož se švábům dostalo. Bylo jim něco slíbeno, byli *přesvědčeni*, že to dostanou, a pak se to ukázalo jako lež. Smrt byla něco hrozivého, ano, pryč z takového pokoje; ale v tom druhém pokoji, tam bylo něco horšího než smrt - tam svět ztrácel řád, bylo to místo, kde se mohlo stát cokoli, kde se ničemu nedalo věřit, kde nic nebylo jisté. Strašlivé místo. To nejhorší.

Pak vidění skončilo. Alvin seděl na posteli s rukama přitíštěnými k očím a zoufale vzlykal. Oni trpěli, naříkal neslyšně, trpěli, a zavinil jsem to já, zradil jsem je. To mi Zářící muž přišel ukázat. Přesvědčil jsem šváby, že mi mají věřit, ale pak jsem je podvedl a poslal je na smrt. Spáchal jsem vraždu.

Ne, vraždu ne! Kdo to kdy slyšel, že by zabití švába byla vražda? Na celém světě by se nenašel člověk, který by to tak nazval.

Jenže to, co si o tom mysleli ostatní lidé, nebylo důležité, a Alvin to věděl. Zářící muž mu přišel ukázat, že vražda je vražda.

A teď Zářící muž zmizel. Světlo už v místnosti nebylo a když Al otevřel oči, v pokoji nebyl nikdo jiný než Kalvík, a ten tvrdě spal. I na prosby o odpuštění už bylo pozdě. Al junior v záchvatu zoufalství zavřel oči a ještě si trochu poplakal.

Jak dlouho to trvalo? Několik vteřin? Nebo Alvin usnul a nevšiml si, že uběhla delší doba? To nebylo podstatné -světlo se vrátilo. Znovu do něho vstoupilo, nejenom očima, ale proniklo mu až do srdce, šeptalo mu a uklidňovalo ho. Alvin znovu otevřel oči, podíval se Zářícímu muži do tváře a čekal, až promluví. Když nic neřekl, Alvina napadlo, že je řada na *něm*, a koktavě ze sebe vypravil několik slov, žalostně nedostatečných vedle toho, co cítil v srdci. „Mrzí mě to, já už to víckrát neudělám, vážně, já -“

Věděl, že žvaní. Byl tak rozrušený, že neslyšel vlastní hlas. Ale světlo na okamžik zesílilo a on v mysli vycítil otázku. Nahlas nepadlo jediné slovo, přesto věděl, že Zářící muž chce, aby řekl, *co ho mrzí*.

A když se nad tím teď Alvin zamyslel, zjistil, že vlastně neví, co všechno udělal špatně. Určitě nešlo o zabití jako takové - člověk by mohl hlady umřít, kdyby čas od času nezabil vepře, a když si lasička zakousne myš, tak to přece také není vražda, ne?

Potom se do něho světlo znovu opřelo a jemu se zjevila nová vidina. Tentokrát to nebyli švábi. Tentokrát viděl Indiána, jak klečí před jelenem a volá ho, aby si přišel pro smrt. A jelen šel, celý roztřesený, s očima vytrěštěnými, jak to u jelenů bývá, když mají strach. Věděl, že jde na smrt.

Indián vystřelil šíp, který se zastavil lani v boku a ještě chvíli se tam chvěl. Lani se podlomily nohy. Padla na zem. A Alvin pochopil, že v tomto vidění se nestal žádný hřích, protože obojí, umírání a zabití, prostě patřilo k životu. Indián i jelen se chovali správně, oba jednali v souladu se svou přirozeností.

Ale když jeho provinění nespočívalo ve smrti švábů, v čem tedy? V moci, kterou měl? V tom, že dovedl různé věci posílat tam, kam chtěl, na správném místě je lámat, že uměl pochopit, jak má co být, a pomoci, aby to tak bylo? Když dělal a spravoval věci, které takový chlapec ve tvrdé venkovské domácnosti dělá a spravuje, zjistil, že je to dobrá věc. Uměl dát dohromady dva kousky zlomené násady k motyčce, dát je dohromady tak pevně, že zůstaly i bez lepidla a bez hřebíčků spojeny jednou provždy. Nebo dva kousky roztržené kůže, nemusel je vůbec sešívát. A když uvázal na šňůře nebo na provaze uzel, nepovolil se. Bylo to stejné nadání, jaké použil na šváby. Vysvětlil jim, jak se věci mají mít, a oni udělali, co chtěl. Ze by to byl jeho hřích, toto jeho nadání?

Zářící muž jeho otázku zaslechl dřív, než pro ni stačil najít slova. Přišla vlna světla a s ní další vidění. Tentokrát viděl sám sebe, jak přitiskl ruce na kámen a ten kámen mu pod rukama změkl jako máslo, přijal tvar, který mu chtěl dát, hladký, celistvý, oddělil se od úbočí hory a odkutálel se pryč, dokonalá koule, která rostla stále víc a víc, až to nebyla koule, ale celý svět, vytvarovaný tak, jak jej jeho ruce stvořily, a na tom světě rostly stromy a tráva, zvířata tam běhala, skákala, létala, plavala, plazila se a hrabala na, nad a uvnitř kamenné koule, kterou stvořil. Ne, ta schopnost nebyla strašlivá, byla krásná, stačilo vědět, jak ji použít.

Dobře, v umírání to není a v nadání to taky není. Co jsem tedy udělal špatně?

Tentokrát mu Zářící muž nic neukázal. Tentokrát Alvin nespátl žádný výtrysk světla, žádné vidění se nedostavilo. Odpověď totiž nepřišla od Zářícího muže, ale z jeho I vlastního nitra. V jednom okamžiku si připadal tak hloupý, že nechápe, ani čím se prohřešil, a v další vteřině to spatřil nejjasněji, jak to spatřit mohl.

Nešlo o to, že švábi zemřeli, ani o to, že je k tomu přiměl. Špatné bylo to, že je k tomu přiměl jen proto, aby vyhověl vlastnímu rozmaru. Řekl jim, že je to pro jejich dobro, ale nebyla to pravda, prospívalo to pouze Alvinovi. Ublížil sestrám, ještě víc ublížil švábům, a všechno jen proto, aby Alvin mohl ležet v posteli a otrásat se smíchy, protože se *pomstil* -

Zářící muž uslyšel myšlenky jeho srdce a Al junior uviděl, jak mu z blyštivého oka vyšlehl plamen a zasáhl ho do srdce. Uhodl to. Měl pravdu.

Proto Alvin právě tehdy a tam složil největší slib svého života. Měl nadání, jež bude nadále využívat, ale tyto věci mají svá pravidla, pravidla, která bude dodržovat, i kdyby ho to mělo stát život. „Už nikdy to nevyužiju pro sebe,“ prohlásil Alvin junior. A když ta slova řekl, měl pocit, jako by se mu vznalo srdce, takový se mu nitrem rozlil žár. Zářící muž znovu zmizel.

Alvin si lehl a vklouzl pod příkrývku, vyčerpaný pláčem, zmožený úlevou. Udělal špatnou věc, na tom se nedalo nic změnit. Ale pokud by dodržel slib, jímž se zavázal, pokud by své nadání používal jen k tomu, aby pomáhal jiným, a nikdy sám pro sebe, byl by přece dobrý a nemusel by se stydět. Připadal si závratně lehký - jako člověk, kterému opadne horečka, a proč také ne, byl uzdraven ze špatnosti, která v něm už nějakou dobu rostla. Pomyslel si, že se smál, když pro vlastní potěšení poslal někoho na smrt, a styděl se, ale byl to zmírněný, utlumený stud, neboť věděl, že se to víckrát nestane.

Jak tam ležel, najednou znovu cítil, jak v pokoji sílí světlo. Ale tentokrát nevycházelo z jediného zdroje. Nevycházelo ze Zářícího muže. Když otevřel oči tentokrát, zjistil, že světlo vychází z něho. Ruce mu zářily, takže mu určitě svítily i obličeje, jako předtím Zářícímu muži. Strhl ze sebe příkrývku a spatřil, že celé jeho tělo plane tak oslnivým jasnem, že se na sebe téměř nemohl dívat, jenže zároveň se nedokázal dívat nikam jinam. Jsem to já? ; pomyslel si.

Ne, nejsem. Zářím, protože i já musím něco udělat. Tak jako Zářící muž udělal něco pro mne, musím také já něco udělat. Ale pro koho?

Zářící muž se znovu zjevil u pelesti postele, ale již nezářil. Al junior si tentokrát uvědomil, že ho zná. Byl to Lolašika, ten jednooký indián věčně naložený ve whisky, který se před několika dny nechal pokřtít. Ještě měl na sobě bělošské šaty, které mu dali, když se z něho stal křesťan. Díky světlu, jež měl nyní v sobě, Alvin viděl jasněji než kdy dřív. Viděl, že tohoto Indiána neotravuje kořalka a nezmrzačilo ho to, že přišel o oko. Mohlo za to něco mnohem temnějšího, něco, co mu jako plíseň rostlo v hlavě.

Indián udělal tři kroky a klekl si vedle postele, takže měl tvář jen kousek od Alvinových očí. Co ode mne chceš? Co mám udělat?

Muž vůbec poprvé otevřel oči a promluvil: „Dej všechno do pořádku.“ V dalším okamžiku si Al junior uvědomil, že to řekl svým indiánským jazykem - šavanštinou - a vzpomněl si, co říkali dospělí při jeho křtu. Jenže Alvin tomu rozuměl jasně, jako by to byla angličtina lorda ochránce. Dej všechno do pořádku.

Ale k tomu měl přece nadání, ne? Spravovat různé věci, pomáhat, aby všechno klapalo, jak klapat má. Potíž byla v tom, že vlastně nevěděl, jak to dělá, a už vůbec netušil, jak dát do pořádku něco, co je živé.

Ale třeba tomu rozumět nemusel. Třeba stačilo, aby *jednal*. Proto co neopatrněji zvedl ruku a dotkl se jí Lolašikovy tváře pod slepým okem. Ne, tak to nešlo. Jel prstem vzhůru, dokud se nedotkl prověšeného očního víčka, pod nímž měl Indián mít druhé oko. Ano, pomyslel si. Bud' zdravý.

Vzduchem se rozlehl praskot. Zajiskřilo se. Al zalapal po dechu a stáhl ruku zpátky.

Veškeré světlo v pokoji pohaslo. Jen měsíc svítil oknem dovnitř. Po předchozím jasu nezůstalo ani mihotání. Jako by právě procitl ze snu, z nejpřesvědčivějšího snu, jaký kdy v životě měl.

Trvalo minutu, než se Alvinovy oči přizpůsobily a on začal znovu vidět. Bylo jasné, že to nebyl sen. Ten rudoch, který byl předtím Zářícím mužem, tam totiž byl. A věřte, že to není sen, když vám u postele klečí rudoch, ze zdravého oka mu tečou slzy a z druhého, kde jste se ho právě dotkli -

Víčko bylo stále volné, nezakrývalo nic. Oko se nezahojilo. „Nevyšlo to,“ zašeptal Alvin. „Promiňte.“

Stydlěl se, že ho Zářící muž zachránil před hříšnou špatností a on pro něho na oplátku neudělal nic. Ale Indián mu to jediným slovem nevyčetl. Místo toho uchopil mohutnýma, pevnýma rukama Alvina za nahá ramena, přitáhl ho k sobě a prudce, rázně ho políbil, jako syn otce, jako bratři mezi sebou, jako opravdoví přátelé den před smrtí. Ten polibek a všechno, co v něm bylo - naděje, odpuštění, láska - ať na to nikdy nezapomenu, řekl si v duchu.

Lolašika se prudce postavil. Byl hbitý jako chlapec, vůbec se opilecky nepotácel. Změnil se, *změnil se* a Alvina napadlo, že třeba nakonec něco uzdravil, něco napravil, něco hlubšího než jeho oči. Možná ho vyléčil z touhy po whisky.

Ale jestli se to opravdu stalo, Alvin věděl, že to neudělal on, byla to zásluha toho světla, které v sobě nějaký čas měl. Ohně, který ho zahrál, aniž by ho popálil.

Indián přeběhl k oknu, přehoupl se přes parapet, chvíli zůstal viset za ruce a potom zmizel. Alvin ani nezaslechl, jak se nohama venku dotkl země, tak byl tichý. Jako kočky ve stodole.

Jak dlouho to trvalo? Hodiny a hodiny? Začne už brzy svítat? Nebo uplynulo jen několik vteřin od chvíle, kdy mu Anna pošeptala do ucha a rodina ztichla?

Příliš důležité to nebylo. Po tom všem, co se stalo, Alvin nemohl usnout, teď ne. Proč za ním ten rudoch přišel? Co to všechno znamenalo, to světlo, které vyplnilo Lolašiku a potom se přelilo do něho? Nemohl jen tak ležet v posteli, plný úžasu. Proto vstal, co nejrychleji si oblékl noční košili a vyklouzl ze dveří.

Teď, když stál na chodbě, zaslechl z přízemí hlasy. Máma a táta byli ještě vzhůru. V první chvíli chtěl seběhnout dolů a vylíčit jim, co se stalo. Ale potom si všiml tónu, jímž spolu mluvili. Hněv, strach, rozčilení. To nebyla nejvhodnější chvíle, aby za nimi přišel a začal jim vyprávět, o čem se mu zdálo. Přestože Alvin věděl, že to nebyl žádný sen, že to bylo skutečné, oni by se chovali, jako by to byl sen. Pak ale zjistil, že jestli si nechce vymýšlet, nemůže jim říct vůbec nic. Co by jim řekl, jak poslal sestrám do pokoje šváby? O špendlících, štipancích a výhrůžkách? To všechno by také vyšlo najevo, přestože to teď Alvinovi připadalo, jako by to byly události staré měsíce, roky. Nic z toho teď nebylo důležité, ve srovnání se slibem, který dal, a s budoucností, kterou měl před sebou - jenže pro mámu a tátu by to důležité bylo.

Proto po špičkách přešel chodbu a začal scházet po schodech do přízemí - tak blízko, aby slyšel, a tak daleko, aby zůstal za rohem, kde ho nebylo vidět.

Ale již po několika minutách zapomněl, že nechce být viděn. Sestupoval dál, až mohl nahlédnout do pokoje. Táta seděl na podlaze a všude kolem sebe měl dřevo. Ala juniora překvapilo, že se tím táta pořád zabývá, přestože mezitím byl nahoře a zabíjel šváby, přestože mezitím uběhla taková doba. Teď se skláněl, obličej v dlaních. Máma klečela před ním. Největší kusy dřeva ležely mezi nimi.

„Je naživu, Alvine,“ řekla máma. „Nemá smysl si tím dál lámat hlavu.“

Táta zvedl hlavu a podíval se na ni. „Dávno předtím, než jsme ten strom porazili, do něho vsákla voda, zmrzla a zase roztála. A náhodou jsme ho uřízli tak, že se ta vada nikde neukázala na povrchu. Ale uvnitř byl natříkrát rozštípnutý, čekal jen na tíhu vaznice. Voda to udělala.“

„Voda.“ Z mámina hlasu bylo slyšet výsměch.

„Je to čtrnáctý případ, kdy se ho voda pokusila zabít.“

„Dětem se každou chvíli něco stane.“

„Vzpomeň si, jak uklouzl na mokré podlaze, když jsi ho držela. Jak David převrhl kotel s vřelou vodou. Tříkrát se ztratil a našli jsme ho na břehu řeky. Minulou zimu, když se prolomil led na Vratké Kánoi -“

„Myslíš si, že je první dítě, které spadlo do vody?“

„Otrávená voda, po níž zvracel krev. Zablácený buvol, který na něho zaútočil na té louce -"

„Zablácený. Každý přece ví, že buvoli se válí v blátě jako vepři. To nemělo s vodou nic společného."

Táta prudce udeřil rukou o podlahu. Rána se rozlehla domem jako výstřel. Máma se lekla a samozřejmě zalétla pohledem ke schodům do patra, kde spaly děti. Alvin junior potichu vyběhl nahoru a na místě, kde ho nemohla vidět, čekal, až mu poručí, aby se vrátil do postele. Ale nejspíš si ho nevšimla, protože nic nezakřičela a nikdo za ním nepřišel.

Když pak po špičkách sešel zpátky dolů, zjistil, že dělají stále totéž, jen o něco tišeji

Táta sice šeptal, ale v očích měl oheň: „Jestli si myslíš, že to s vodou *nesouvisí*, tak jsi blázen ty. "

Máma ztuhla jako led. Alvin junior ten pohled znal - byl to nejhorší stav, do jakého se máma mohla dostat. Žádné pohlavky, žádné hubování. Pouze chlad a mlčení. Každé dítě, které si takové chování vysloužilo, se začalo těšit na smrt a muka pekelná, protože ta by alespoň byla teplejší.

Před tátou nemlčela, ale hlas měla strašlivě mrazivý. „I Spasitel se napil vody ze Samaritánovy studny."

„Ale nevzpomínám si, že by Ježíš do té studny spadl," poznamenal táta.

Alvinu juniorovi se vybavilo, jak visí na vědru a padá dolů do tmy, až se provaz na rumpálu zasekl a vědro se zastavilo těsně nad vodou, v níž by se určitě utopil. Prý mu nebyly ještě ani dva roky, když se to stalo, ale dodnes se mu čas od času zdálo o kamenech, jimiž byl vnitřek studny obložen, čím hlouběji, tím tmavších. Ve snech byla ta studna hluboká deset mil a on padal celou věčnost, dokud se neprobudil.

„Když si myslíš, že znáš Písmo svaté, Alvine Mlynáři, tak přemýšlej o tomto."

Táta začal protestovat, že si nic takového nemyslí -

„Sám ďábel řekl Ježíšovi na poušti, že ho andělé chytí za ruce, aby nohou nenarazil na kámen."

„Nevím, co to má společného s vodou -"

„Ukazuje se, že jestli jsem si tě vzala kvůli rozumu, šeredně jsem se spletla."

Táta zrudl v obličeji. „Neříkej o mně, že jsem hlupák, Víro. Co vím, to vím, a -"

„Má prostě anděla strážného, Alvine Mlynáři. Má někoho, kdo na něho dává pozor."

„Ty s tím svým Písmem svatým. Ty s těmi svými anděly."

„Tak mi vysvětli, jak je možné, že měl těch čtrnáct nehod a z žádné si neodnesl ani škrábanec na ruce. Kolik chlapců nepřijde do šesti let k žádnému zranění?"

Na tátově tváři se objevil zvláštní výraz. Trochu se zkřivila, jako by mu i pouhé mluvení dělalo potíže. „A já ti říkám, že ho něco chce zabít. *Vím to.*"

Pak táta promluvil ještě pomaleji, ukrajoval slova, jako by mu každé působilo bolest. „*Vím to.*"

Mluvení mu činilo takové potíže, že máma nečekala, co chce říct dál, a ujala se slova sama. „Jestli se někde v pekle spikli, že ho zabijí - což netvrdím, Alvine - pak jsou v nebi ještě víc odhodláni ho ochránit."

Pak najednou tátovy vyjadřovací potíže jako mávnutím proutku ustaly. Prostě vzdal snahu to vyslovit. Alvin junior se cítil zrazen. Připadalo mu to, jako když někdo prosí o milost, ještě než je poražen. Ale ve stejném okamžiku, kdy ho to napadlo, si uvědomil, že táta by se nevzdal, pokud to, co mu zabránilo promluvit, nebyla nějaká strašlivá síla. Táta byl silný člověk, žádný zbabělec. A vidět ho takto poraženého, to chlapci nahnalo strach. Malý Alvin věděl, že táta s mámou se baví o něm, přestože polovině toho, co říkali, vůbec nerozuměl. Věděl, že táta mluvil o tom, že někdo chce Alvina juniora zabít, a když chtěl své tvrzení podepřít důkazem, tím, proč to ví, něco mu zavřelo ústa a umlčelo ho.

Alvinu juniorovi nemusel nikdo vysvětlovat, že to, co tátovi zavřelo ústa, byl pravý opak jasného světla, které této noci Alvina a Zářícího muže prostoupilo. Něco chtělo, aby Alvin byl silný a dobrý. A něco jiného ho chtělo zabít. To dobré umělo přinášet vidění, dovedlo mu ukázat strašlivý hřích, jehož se dopustil, a poučit ho, jak se jej navždy vyvarovat. Ale to špatné mělo sílu zavřít tátovi ústa, udolat nejsilnějšího, nejlepšího muže, kterého Alvin znal nebo o kterém slyšel. A to nahánělo Alvinovi strach.

I když táta dál vypočítával své argumenty, jeho sedmý syn věděl, že přesvědčivý důkaz nepřináší. „Žádní d'áblové, žádní andělé," říkal táta, „jsou to vesmírné živly. Ty nevidíš, že je přečinem proti přírodě? Má moc, jakou si ty ani já vůbec nedovedeme představit. Takovou moc, že jedna část přírody se s tím nedokáže smířit - takovou moc, že se ochraňuje, přestože sám netuší, že to dělá."

„Když má sedmý syn sedmého syna takovou moc, kde je potom *tvoje* moc, Alvine Mlynáři? Jsi sedmý syn - to prý taky něco znamená, ale nevšimla jsem si, že bys uměl proutkařit nebo -"

„Vždyť vůbec nevíš, co dělám -"

„Vím, co *neděláš*. Vím, že nevěříš -"

„Věřím všemu, v čem je pravda -“

„A já vím, že všichni ostatní chlapi kromě tebe jsou na obecním a staví ten krásný kostel -“

„Ten kazatel je blázen -“

„Tebe nikdy nenapadlo, že by Bůh mohl tvého vzácného syna využívat k tomu, aby tě zkusil probudit a přivedl tě k pokání?“

„Aha, tak v takového boha ty věříš? V boha, který se snaží zabíjet malé chlapce, aby jejich tatínci chodili na kázání?“

„Pán tvého syna *zachránil*, aby ti ukázal svou lásku a soucit -“

„Lásku a soucit, které nechaly zemřít mého Sílu -“

„Ale jednou mu dojde trpělivost -“

„A potom mi zavraždí dalšího syna.“

Uhodila ho do tváře. Alvin junior to viděl na vlastní oči. A nebyl to ledabylý pohlavek, jakým odměňovala syny, když byli prostořecí nebo se jim nechtělo něco udělat. Byla to facka, že tátovi div neuletěla hlava. Ztratil rovnováhu a svalil se na podlahu, jak dlouhý tak široký.

„Řeknu ti jedno, Alvine Mlynáři.“ Hlas měla tak mrazivý, až to pálilo.

„Jestli bude kostel hotový a nebude v něm nic, co by udělala tvoje ruka, přestaneš být mým manželem a já přestanu být tvou ženou.“

Jestli padla nějaká další slova, Alvin junior už je neslyšel. Byl nahoře ve své posteli a třásl se, že taková myšlenka vůbec může někomu přijít na mysl, natož být vyslovena nahlas.

Dnešní noci měl strach již mnohokrát. Báł se bolesti, báł se smrti, když mu Anna šeptala do ucha výhrůžky, a nejvíc ze všeho se báł, když k němu přišel Zářící muž a ukázal mu jeho hřích. Ale toto bylo něco jiného - zhroucení celého vesmíru, konec jediné jistoty: slyšet mámu, jak mluví o tom, že už s tátou nebude. Ležel v posteli a nejrůznější myšlenky mu vířily hlavou tak rychle, že žádnou nedokázal udržet, až mu nakonec v tom zmatku nezbylo nic jiného než usnout.

Ráno ho napadlo, že to třeba byl jenom sen, určitě to byl sen. Jenže na podlaze u pelesti jeho postele byly čerstvé skvrny v místech, kam skanula krev Zářícího muže, takže to nebyl sen. A rodičovská hádka, to také nebyl sen. Po snídani ho táta zastavil a řekl mu: „Dnes zůstaneš tady se mnou, Ale.“

Výraz máminy tváře jasně napovídal, že to, co včera v noci řekla, dnes ještě myslí vážně.

„Chci pomáhat na kostele,“ odvětil Alvin junior. „Já se trámů nebojím.“

„Dnes tady zůstaneš se mnou. Pomůžeš mi něco stavět.“ Táta polkl.

Chtěl se podívat na mámu, ale na poslední chvíli se zarazil. „V tom kostele

bude muset být oltář, tak jsem si řekl, že bychom mohli nějaký pěkný udělat, který by se mohl dát dovnitř hned, jak bude hotová střecha a postavené stěny." Táta zalétl pohledem k mámě a usmál se tak, že Alvina juniora zamrazilo v zádech. „Myslíš, že se to tomu kazateli bude líbit?"

Bylo vidět, že mámu to zaskočilo. Ale nebyla z těch, kteří odstoupí ze zápasu jen proto, že je protivník jednou položí. Alvin junior to věděl. „K čemu ti chlapec bude?" zeptala se. „Není přece tesař."

„Má dobré oko," odpověděl táta. „Když umí scelovat a zpracovávat kůži, může přidělat na oltář pár křížů. Bude to vypadat hezky."

„Míra dovede vyřezávat lip," namítla máma.

„Tak ho nechám kříže *vypalovat*." Táta položil ruku Alvinu juniorovi na hlavu. „I kdyby tady měl sedět celý den a číst si v Bibli, ten chlapec do kostela nevzkročí, dokud nebude na místě poslední lavice."

Tátův hlas zněl tak ostře, že by jeho slova vytesal do kamene. Máma se podívala nejdřív na Alvina mladšího a potom na Alvina staršího. Nakonec se k nim otočila zády a začala do koše chystat jídlo pro ty, kteří jeli do kostela.

Alvin junior vyšel ven, kde zatím Míra zapřahoval koně a Nechtěj s Neplýtvejem nakládali na vůz šindele na střechu kostela.

„Chceš se znovu postavit dovnitř kostela?" zeptal se Neplýtvej.

„Můžeme na tebe házet špalky a ty nám je budeš hlavou štípat na šindele," navrhl Neplýtvej.

„Nejedu," odpověděl Alvin junior.

Nechtěj a Neplýtvej si vyměnili totožné významné pohledy.

„Smůla," pokrčil rameny Míra. „Ale když se máma s tátou na sebe naštvou, přijde vichřice na celé Wobišské údolí." Zamrkal na Alvina juniora úplně stejně jako včera, kdy ho to přivedlo do takových potíží.

Díky tomu zamrknání však Alvina napadlo, že by se Míry mohl zeptat na něco, o čem by jinak tak otevřeně nemluvil. Přistoupil k němu blíž, aby se jeho hlas nedonesl k ostatním. Míra pochopil, co Alvin chce, a dřepl si vedle kola, aby vyslechl, co mu chce bratr říct.

„Míro, když máma v Pánaboha věří a táta ne, jak mám poznat, kdo má pravdu?"

„Já myslím, že táta v boha věří," odpověděl Míra.

„Ale co když nevěří? Na to se ptám. Jak se v tom mám vyznat, když máma říká jedno a táta něco jiného?"

Míra se chystal říct první, co ho napadne, ale zarazil se - Alvin mu poznal na tváři, že se rozhodl odpovědět vážně. Pravdivě, ne ho odbýt

výmluvou. „Ale, musím ti říct, že bych to sám rád věděl. Někdy mám pocit, že nikdo neví nic.“

„Táta říká, že víš to, co vidíš očima. Máma říká, že víš to, co cítíš srdcem.“

„Co říkáš ty?“

„Jak to mám vědět, Míro? Je mi teprve šest.“

„Mně je dvaadvacet, Alvine. Jsem dospělý muž a stejně to pořád nevím. A myslím, že to neví máma ani táta.“

„Ale proč se potom kvůli tomu tak rozčilují, když to *nevědí*?“

„To už patří k manželství. Stále o něco bojuješ, ale nikdy nebojuješ o to, o co si myslíš, že bojuješ.“

„A o co ve skutečnosti bojují?“

Tentokrát Alvin viděl pravý opak. Míra chtěl říct pravdu, ale rozmyslel si to. Vstal a rozcuchal Alvinovi vlasy. Pro Alvina juniora to byla jasná známka toho, že se mu nějaký dospělý chystá lhát, jak se dětem lhalo odjakživa, jako by děti nebyly dost spolehlivé, aby se jim dala svěřit pravda. „Já myslím, že se hádali jen proto, aby se mohli poslouchat.“

Když mu nějaký dospělý lhal, Alvin si to většinou poslechl a neřekl nic, ale tentokrát to byl Míra. A jestli Alvin něco neměl obzvlášť rád, pak to, když mu lhal Míra.

„Kolik mi bude muset být, než mi to řekneš po pravdě?“ zeptal se Alvin.

Mírovi se v očích na okamžik zableskl hněv - nikdo nemá rád, když mu někdo řekne, že je lhář - ale potom se vesele ušklíbl a oči se mu chápavě roztasnily. „Až budeš dost starý, abys odpověď uhodl sám, a zároveň ještě dost mladý, aby ti k něčemu byla.“

„A kdy to bude?“ zeptal se Alvin. „Já chci, abys mi říkal pravdu teď a pořád.“

Míra si k němu znovu dřep. „Vždycky to nejde, Alvine, protože někdy by to bylo příliš kruté. Někdy bych musel vysvětlovat věci, které vysvětlit prostě neumím. Na některé věci musíš přijít tím, že jsi na světě dost dlouho.“

Alvin byl rozčilený a věděl, že to je na něm vidět.

„No tak, nevztekej se na mě, bratříčku. Některé věci ti říct nemůžu, protože je prostě sám nevím, a to není lež. Ale jedno ti slíbit můžu. Když ti něco *budu* moci říct, tak to udělám, a když nebudu moci, přiznám to a nebudu nic předstírat.“

Byla to nejméně fér věc, jakou kdy dospělý řekl, a Alvinovy oči se rozzářily spokojeností. „Doufám, že ten slib dodržíš, Míro.“

„Dodržím, i kdyby mě to mělo stát život, na to se můžeš spolehnout.“

„Já na něj totiž nezapomenu.“ Alvin si vzpomněl na přísahu, kterou dal minulou noc Zářícímu muži. „Taky umím dodržet slib.“

Míra se rozesmál, přitáhl Alvina k sobě a přivinul si ho na rameno. „S tebou je to stejně těžké jako s mámou. Ty se prostě nevzdáš.“

„Nemůžu za to,“ odvětil Alvin. „Když ti jednou začnu věřit, jak mám pak poznat, kdy mám přestat?“

„Nepřestávej nikdy.“

Potom přijel Klid na své staré klisně, máma vyšla z domu s košem jídla a všichni, kteří jeli na stavbu, odjeli. Táta si vzal Alvina juniora do stodoly a než bys řekl švec, Alvin už pomáhal zasazovat prkénka do sebe a to, co spojil, drželo pohromadě stejně dobře jako to, co udělal táta. Po pravdě řečeno to drželo ještě lépe, protože k *tomu* Al přece své nadání využívat mohl, ne? Oltář byl pro všechny, takže mohl dřevo spojovat tak dobře, aby se nerozpadlo nikdy, ve spojích ani nikde jinde. Alvina dokonce napadlo, že by mohl i tátovy spoje upravit, aby byly stejně pevné, ale když to zkusil, zjistil, že i táta má v tomto směru jisté nadání. U něho se dřevo nespojovalo do celistvého kusu jako u Alvina, ale přesto drželo dobře, tak dobře, že s tím nebylo třeba nic dělat.

Táta toho mnoho nenamluvil. Nepotřeboval. Oba věděli, že Alvin junior má nadání dávat věci k sobě tak, jak mají být, stejně jako jeho táta. Do večera měli oltář sestavený i natřený a nechali jej zaschnout. Když se pak vraceli do domu, táta pevně držel ruku na Alvinově rameni. Šli spolu tak přirozeně a ladně, jako by oba byli součástí jednoho těla, jako by tátova ruka Alvinovi vyrůstala přímo ze šíje. Alvin cítil v tátových prstech jeho tep, přesně sladěný s pulzováním krve ve vlastním hrdle.

Když přišli domů, máma se točila kolem kamen. Obrátila se a podívala se na ně. „Jak to šlo?“

„Je to ta nejhladší truhlice, jakou jsem kdy viděl,“ prohlásil Alvin junior.

„V kostele se dnes nikomu nic nestalo,“ řekla máma.

„Tady se taky všechno dařilo,“ dodal táta.

Ať se Alvin junior snažil sebevíc, stejně nedokázal přijít na to, proč mámina slova zněla jako: „Já nikam neodcházím,“ a tátova zněla jako: „Zůstaň se mnou navždycky.“ Ale věděl, že není blázen, když ho to napadlo, protože Míra, jenž ležel pohodlně natažený u ohně, ve stejném okamžiku zvedl hlavu a mrkl tak, aby to mohl vidět jedině Alvin junior.

Kapitola 8

Návštěvník

Páter Thrower si dopřával jen málo nectností, ale jednou z nich byly páteční večere u Tkadlecových. Přesnější by bylo říct páteční *obědy*, protože Tkadlecovi měli krám a výrobu, takže v poledne přerušovali práci jen na svačinu. Tím, co k nim Throwera každý pátek přivádělo, nebyla ani tolik kvantita jako spíš kvalita. Říkalo se, že Eleonora Tkadlecová by i ze starého pařezu dovedla připravit pochoutku, která by chutnala jako dušené králíci. A také nešlo jenom o jídlo, neboť Božizbroj Tkadlec byl muž, který pravidelně chodil do kostela a znal Bibli, takže se s ním dalo rozmlouvat na vyšší úrovni. Samozřejmě ne na tak vysoké jako s vysoce vzdělanými duchovními, ale na nejlepší, jaká byla v této neosvícené divočině k maní.

Obvykle jedli v místnosti za krámem Tkadlecových, který sloužil částečně jako kuchyně, částečně jako dílna a částečně jako knihovna. Eleonora chvílemi zamíchala v hrnci. Vůně vařeného zvěřiny a pečeného chleba se mísila s pachy z kůlny za domem, kde se vyrábělo mýdlo, a loje, který se používal k výrobě svíček přímo tady. „Víte, jsme tak trochu všechno,“ řekl mu Zbroj, když k němu pastor Thrower přišel na návštěvu poprvé. „Děláme věci, které si každý místní farmář může udělat sám - ale my je máme lepší, takže když si je koupí u nás, ušetří hodiny práce, které mohou věnovat tomu, aby vymýtili, zorali a oseli víc půdy.“

Vlastní krám, který byl vpředu, měl police až po strop a ty byly plné zboží přivezeného vozy z oblastí na východě. Bavlněné látky ze spřádacích strojů a parních tkalcovských stavů v Irrokvě, cínové nádoby, železné hrnce a pánve ze sléváren v Pensylvánii a Saskvahenu, porcelán, skříňky a truhlice od tesařů v Nové Anglii, dokonce i několik pytlíků koření přivezeného do Nového Amsterdamu z Orientu. Božizbroj Tkadlec se mu jednou přiznal, že na nákup zboží použil veškeré úspory, přestože nebylo vůbec jisté, jak se mu v těchto řídcích osídlených končinách bude dařit.

Ale páter Thrower dobře věděl o nepřetržitém proudu vozů, které přijížděly z dolního Wobiše a podél proudu Vratké Kánoe, dokonce i z oblasti kolem Hučivé řeky, byť těch nebylo mnoho.

A tak zatímco čekali, až Eleonora oznámí, že dušená zvěřina je hotová, páter Thrower mu položil otázku, která ho už nějaký čas trápila.

„Všiml jsem si, kolik toho odvážejí," začal, „a nejde mi do hlavy, čím vám platí. V okolí není nikdo, kdo by vydělával hotové peníze, a zboží na výměnu, které by se dalo prodat dál na východě, také nebude mnoho."

„Platí mi sádlem, dřevěným uhlím, řezivem a samozřejmě jídlem pro Eleonoru a pro mne - a pro každého, kdo přijde," odpověděl Zbroj. Jen hlupák by si mohl nevšimnout, že Eleonora přibrala, jako by nosila dítě na půli cesty. „Ale většinou jim dávám na úvěr."

„Na úvěr! Farmářům, jejichž skalpy mohou být příští zimu ve Fort Detroitu na výměnu za pušky nebo alkohol?"

„O skalpování se mnohem víc mluví, než kolik ho je," odvětil Zbroj. „Zdejší Indiáni nejsou hloupí. Vědí o Irrokvanech, o tom, že mají křesla ve filadelfském Kongresu společně s bělochy, že mají pušky, koně, farmy, pole a města stejně jako bílí v Pensylvánii, Saskavahenu nebo Novém Oranžsku. Vědí o Cericích z Appalačska, kteří mají farmy a bojují po boku bílých vzbouřenců Torna Jeffersona, aby udrželi nezávislost své země na králi a royalistech."

-Možná si všimli také nepřetržitého proudu pramic, které splouvají po Hiu, vozů, které směřují na západ, kácených stromů a stavěných srubů."

„Možná máte zčásti pravdu, pane pátère," uznal Zbroj. „Rekl bych, že se Indiáni mohou rozhodnout tak nebo tak. Mohou nás zkusit všechny pozabíjet, nebo se mohou zkusit usadit a žít tady s námi. Žít s námi by pro ně nebylo právě jednoduché - nejsou zvyklí na městský způsob života, zatímco pro bílé obyvatele je to ten nejpřirozenější. Ale boj s námi pro ně může dopadnout jediné hůř, protože když ho rozpoutají, budou nakonec mrtví oni. Možná si myslí, že když budou bělochy zabíjet, zastraší ostatní, aby sem nejezdili. Nemají ponětí, jak to vypadá v Evropě, že sen o vlastní půdě dokáže lidi přimět, aby se vydali na cestu dlouhou pět tisíc mil, na jejímž konci je čeká větší dřina, než jakou kdy poznali, smrt dětí, které by ve vlasti možná přežily, a riziko, že jim mozek rozdrtí nějaký tomahavk, protože je lepší být svobodný než sloužit jakémukoli pánu. S výjimkou Pánaboha."

„A to platí i pro vás?" zeptal se Thrower. „Kvůli půdě jste ochoten riskovat všechno?"

Zbroj zalétl pohledem ke své ženě Eleonoře a usmál se.

Thrower si všiml, že úsměv neopětovala, ale zároveň si stačil všimnout, že má krásné a hluboké oči, jako by znala tajemství, která ji nutí vypadat vážně, přestože se v srdci raduje.

„Kvůli půdě ano, ale ne tak, jak patří farmářům. Klidně se vám přiznám, že žádný farmář nejsem," promluvil Zbroj. „Půda se dá vlastnit i jinak."

Víte, pane pátere, dávám jim teď na úvěr proto, že této zemi věřím. Když ke mně přijedou nakupovat, musejí mi vyjmenovat všechny své sousedy a nakreslit mi hrubou mapu farem a potoků v místě, kde žijí, a cest a řek na cestě sem. Posílám po nich dopisy, které napsali jiní lidé, píšu za ně jejich dopisy a posílám je na východ lidem, kteří tam zůstali. Zním každého a každé místo na celém horním Wobiši a v oblasti Hučivé řeky a vím, jak se tam dostat."

Páter Thrower přimhouřil oči a usmál se. „Jinými slovy, bratře Zbroji, vy jste vlastně státní správa."

„Řekněme, že jestli jednou přijde doba, kdy by se hodilo nějakou správu mít, budu připraven sloužit," přikývl Zbroj. „A za dva, za tři roky, až tudy projdou další lidé a najde se víc takových, kteří začnou něco vyrábět, ať už to budou cihly, hrnce, černé zboží, skříňky, sudy, pivo, sýr nebo krmení, kam podle vás přijdou prodávat nebo nakupovat? Přece do krámu, kde dostali na úvěr, když jejich ženy toužily po látce na pestrobarevné šaty, nebo když potřebovali železný hrnc nebo kamna, aby měli čím zapudit zimní chlad."

Filadelf Thrower usoudil, že bude lepší nechat si pro sebe, že by na vděčnost lidí, kteří zachovávají Božizbroji Tkadlecovi věrnost, tolik nevěřil. Ale třeba se mýlím, pomyslel si. Neřekl snad Spasitel, abychom házeli chléb vodám? A i kdyby Zbroj nedosáhl naplnění všech svých snů, vykoná dobré dílo a pomůže otevřít tuto zemi civilizaci.

Jídlo bylo hotovo. Eleonora je rozdělila na porce. Když potom před něho krásnou bílou misku položila, páter Thrower se musel usmát. „Určitě jste pyšná na manžela a na všechno, co dělá."

Místo ostýchavého pousmání, které Thrower očekával, se Eleonora málem rozesmála nahlas. To Božizbroj zdaleka tak taktní nebyl a rozchechtal se bez zábran. „Když vezím po lokty ve svíčkovém loji, Eleonora má ruce stejně hluboko v mýdle. Když lidem píšu dopisy a nechávám je doručovat, Eleonora kreslí mapy a zapisuje jména do sešitu, v němž máme podchyceno své sčítání lidu. Nedělám nic, při čem by Eleonora nestála vedle mne a ona nedělá nic, při čem bych vedle ní nebyl já. Snad s výjimkou zahrádky s bylinami, o kterou se stará lépe než o mě. A čtení v Bibli, jemuž se věnuji víc než ona."

„To je jediné dobře, že je svému manželovi opravdovou pomocnicí," řekl páter Thrower.

„Jsme pomocníci jeden druhému," opravil ho Boží-zbroj, „zapamatujte si to."

Řekl to s úsměvem a Thrower mu úsměvem odpověděl, ale pastor byl trochu zklamán, jak je Zbroj pod pantoflem, když musel tak pohotově přispěchat s vysvětlením, že v čele své živnosti ani doma není pánem on sám. Ale co jiného se dalo čekat, když Eleonora vyrostla v té podivné Mlynářovic rodině. Sotva mohl očekávat, že se nejstarší dcera Alvina a Víry Mlynářových před manželem skloní tak, jak to Hospodin zamýšlel.

Zvěřina však byla nejlepší, jakou kdy Thrower měl na jazyku.

„Není to ani trochu zamřelé," prohlásil. „Nevěřil bych, že by jelen mohl chutnat tak výborně."

„Eleonora sádlo odřezává a hází slepicím," vysvětlil Zbroj.

„Ted', když jste to řekl, to cítím ve vývaru," přikývl Thrower.

„A jelení lůj se dává do mýdla," pokračoval Zbroj. „Nevyhadujeme nic, pro co najdeme využití."

„Přesně tak to Hospodin zamýšlel." Pak už se Thrower plně věnoval jídlu. Když měl v sobě větší část druhé misky s masem a třetího krajíce chleba, utrousil poznámku, kterou považoval za vtipný kompliment. „Vy vaříte tak znamenitě, paní Tkadlecová, že bych málem začal věřit v čarodějnictví."

Thrower očekával nanejvýš tichý smích. Jenže Eleonora sklopila oči ke stolu, zahanbená, jako by ji právě obvinil z cizoložství. A Božizbroj na židli ztuhl a narovnal se. „Byl bych vám vděčný, kdybyste o této věci v mém domě nemluvil."

Páter Thrower se pokusil zachránit situaci omluvou. „Já jsem to přece nemyslel vážně," prohlásil. „Racionálně uvažující křesťané si snad mohou z takových věcí jediné tropit žerty, ne? Pověř jsou spousty a já -"

Eleonora vstala od stolu a odešla z místnosti,
„Co jsem řekl?" zeptal se Thrower.

Zbroj si povzdechl. „Ale, nemohl jste to přece vědět, je to spor, který se táhne ještě z dob, kdy jsme nebyli svoji, když jsem do tohoto kraje přišel. Potkali jsme se, když mi přišla s bratry pomoci stavět můj první srub - dnes je to kůlna na výrobu mýdla. Začala mi po podlaze rozhazovat mátu a něco odříkávat. Zakřičel jsem na ni, aby toho nechala a ihned opustila můj dům. Připomněl jsem citát z Bible, který říká: Nenecháš čarodějnici žít. Věřte mi, ještě půl hodiny bylo ve vzduchu hodně podrážděnosti."

„Vy jste jí řekl, že je čarodějnice, a ona si vás vzala?"

„Mezitím jsme si stačili ještě několikrát promluvit."

„Dnes už snad takovým věcem nevěří, ne?"

Zbroj svažtil čelo. „Nejde o víru, ale o praktikování, pane pátere. Dnes už to nedělá. Tady ani nikde jinde. Ale když jste ji z toho tak trochu obvinil, rozrušilo ji to. Dala mi totiž slib.”

„Ale když jsem se omluvil, proč -” „To je tak. Vy máte svůj názor, ale jí nemůžete říkat, že kouzelné lektvary, byliny a zaříkací formule nemají žádnou moc, protože vlastníma očima viděla věci, které byste nedovedl vysvětlit.”

„Muž jako vy, sečtělý v Písmu a znalý světa, určitě ví, jak přesvědčit vlastní ženu, aby zapomněla na pověry z dětství.”

Zbroj zlehka položil ruku páteru Throwerovi na zápěstí. „Pane pátere, musím vám něco říct, i když bych nečekal, že to někdy budu muset říkat dospělému člověku. Dobrý křesťan odmítá takové věci do svého života přijmout, protože jediná řádná cesta, kterou mohou do života vstoupit skryté síly, je skrze modlitbu a milost Ježíše Krista. Ne proto, že *nemají* moc.”

„Ale ony ji *nemají*,” namítl Thrower. „Nebeské síly skutečné jsou, stejně jako zjevení a návštěvy andělů a všechny zázraky dosvědčené v Písmu svatém. Ale nebeské síly nemají nic společného s tím, když se do sebe mladí lidé zamilují, s kašlem, s přesvědčováním slepic, aby nesly, ani se všemi ostatními hloupostmi, které obyčejní nevzdělaní lidé pomocí takzvané skryté moudrosti dělají. Proutkařením, čarováním ani ničím podobným se nedá dokázat nic, co by se nedalo vysvětlit prostým vědeckým bádáním.”

Zbroj si dával s odpovědí na čas. Mlčení pátera Throwera zneklidňovalo, ale neměl ponětí, co dalšího by mohl říct. Do tohoto okamžiku ho nenapadlo, že by Zbroj mohl takovým věcem *věřit*. Byla to překvapivá perspektiva. Jedna věc byla čarování odmítat proto, že to byl nesmysl, a něco úplně jiného bylo v ně věřit a odmítat je proto, že bylo hříšné. Thrower si uvědomil, že tento druhý postoj je ve skutečnosti šlechetnější. Pro něho bylo pohrdání čarodějnictvím pouze otázkou zdravého rozumu, zatímco pro Zbroje a Eleonoru to byla velká oběť.

Než se mu však podařilo najít způsob, jak tuto myšlenku vyjádřit, Zbroj se na židli zaklonil a přešel k úplně jinému tématu.

„Tak se mi zdá, že váš kostel bude už brzy hotový.”

Páter Thrower ho s ulehčením následoval na jistější půdu. „Střechu dokončili včera a dnes se jim podařilo přitlouct všechny desky na stěnách. Zítra, až budou v oknech okenice, už dovnitř nenaprší, a až okna zasklíme a nasadíme dveře, bude kostel těsný jak buben.”

„Sklo mi přivezou lodí," kývl Zbroj. Potom zamrkal. „Vyřešil jsem problém přepravy přes Erijské jezero."

„Jak jste to dokázal? Francouzi každou třetí loď potápějí, dokonce i ty z Irokví."

„Jednoduše. Objednal jsem sklo v Montrealu."

„Francouzské sklo v oknech britského kostela!"

„Amerického kostela," opravil ho Zbroj. „A Montreal je také město v Americe. Francouzi se nás možná pokoušejí vypudit, ale dokud tady jsme, představujeme odbytiště pro zboží, které vyrábějí, a proto guvernér, markýz de la Fayette, klidně dopřává svým lidem zisk z obchodování s námi. Se sklem poplují dokola a pak na jih do Mizoganského jezera, na člunech je vyvezou po řece svatého Josefa a potom splují po Vratké Kánoi."

„Stihnou to, než se pokazí počasí?"

„Myslím, že ano," pousmál se Zbroj. „jinak nedostanou zapláceno."

„Jste úžasný muž," prohlásil Thrower. „Ale divím se, že cítíte tak málo loajality k Britskému protektorátu."

„Víte, to máte tak," začal Zbroj. „Vy jste pod protektorátem vyrostl, takže stále uvažujete jako Angličan."

„Já jsem Skot, pane."

„No dobře, Brit. Každého, o kom se třeba jen rozneslo, že se věnuje skrytým naukám, z vaší země rovnou vyhnali, aniž by se ho obtěžovali soudit, nemám pravdu?"

„Snažíme se dbát na spravedlnost - ale církevní soudy jsou rychlé a odvolání neexistuje."

„A teď se nad tím zamyslete. Když každého, kdo měl nadání pro skryté nauky, poslali v podpalubí do amerických kolonií, jak byste v dětství mohl být svědkem nějakého čarování?"

„Nebyl jsem jeho svědkem, protože nic takového neexistuje."

„Nic takového neexistuje v *Británii*. Ale v Americe je to pro všechny křesťany prokletí, protože kam se podíváme, vidíme světlice, proutkaře, blátošlapy a zaříkavače, takže stěží najdete dítě, které by vyrostlo do čtyř stop a přitom nikdy v životě nenarazilo na něčí odpuzovací kouzlo nebo se nepřipletlo ke kouzlu rozvazujícímu jazyk, nachystanému nějakým uličníkem, po němž řeklo všechno, co ho napadlo, a urazilo každého v okruhu deseti mil."

„Kouzlo rozvazující jazyk! No tak, bratře Zbroji, přece víte, že trocha kořalky má úplně stejnou moc."

„Ne na dvanáctiletého chlapce, jenž se kapky alkoholu nikdy v životě nedotkl."

Bylo jasné, že Zbroj vychází z vlastní zkušenosti, ale to nic neměnilo. „Vždycky se najde nějaké jiné vysvětlení.“

„Spousta vysvětlení se dá vymyslet pro všechno, co se stane,“ odvětil Zbroj. „Ale řeknu vám jedno. Přestože budete kázat proti čarování, budou k vám lidé chodit. Ale jestli budete dál tvrdit, že čáry *neexistují*, myslím, že většina lidí si řekne, proč by se měli trmácet tak daleko do kostela jen proto, aby si vyslechli kázání naprostého pitomce.“

„Musím pravdu říkat tak, jak ji vidím,“ bránil se Thrower.

„Můžete vidět, že někdo podvádí v tom, co dělá, ale to ještě neznamená, že jeho jméno musíte říkat z kazatelny. Ne, pane, dál kažte o slušnosti a doufejte, že se to v myšlení Udí časem projeví.“

„Chcete říct, že bych měl zvolit nepřímý přístup.“

„Máte hezký kostel, pátere Throwere. Nebyl by zdaleka tak pěkný, kdybyste neměl sen o tom, jak by měl vypadat. Ale lidé z okolí říkají, že to je *jejich* kostel. Oni nařezali I dřevo a postavili jej. Stojí na obecním pozemku. Byla by to velká hanba, kdybyste byl tak tvrdohlavý, že by se proti vám postavili a dali vaši kazatelnu jinému kazateli.“

Páter Thrower si dlouho prohlížel zbytky večere. Myslel na kostel, ale ne na ten dosud nenatřený barvou, ze syrového řeziva, jaký byl teď. Viděl ho dokončený, s lavicemi na místě, vysokou kazatelnou, se siní rozzářenou sluncem, které dovnitř padá zasklenými okny. Nejde jen o místo jako takové, řekl si, ale o to, co zde mohu dokázat. Nesplnil bych svou křesťanskou službu, kdybych to tady přenechal pověřivým hlupákům, jako je Alvin Mlynář a zřejmě celá jeho rodina. Je-li mým posláním bojovat se zlem a s pověrami, pak musím pobývat mezi neosvícenými a pověřivými. Postupně jim přinesu poznání pravdy. A když nepřesvědčím rodiče, pak časem přivedu k víře děti. Moje pastorační činnost je úkol na celý život. Proč bych ho měl zmařit kvůli tomu, abych směl chvíli mluvit pravdu?

„Jste moudrý muž, bratře Zbroji.“

„Vy také, pátere Throwere. Přestože se v některých názorech rozcházíme, myslím, že cíl máme oba stejný. Chceme, aby celá tato země byla civilizovaná a křesťanská. A žádnému z nás by nevadilo, kdyby se Sílův Kostelec stal Sílovým Městem a Sílovo Město se stalo metropolí celé Wobišské oblasti. Ve Filadelfii se mluví dokonce o pozvání, aby se Hio připojilo a stalo se dalším státem, a určitě udělají podobnou nabídku také Appalačsku. Proč by se jednoho dne nemohlo dostat také na Wobiš? Proč by nemohla vzniknout země, která se bude táhnout od oceánu k oceánu, země, v níž si všichni, bílí i rudí, budeme moci svobodně zvolit vládu, která nám vytvoří zákony, které budeme rádi dodržovat? “

Byl to dobrý sen. A Thrower v něm viděl své místo. Ten, kdo bude stát na kazatelně největšího kostela v největší město země, se stane duchovním vůdcem celého národa. Několik minut svému snu natolik propadl, že když Zbrojovi poděkoval za jídlo a vyšel ven, zajíkl se, když si uvědomil, že dnešní Sílová Ves není nic víc než Zbrojův velký krám s několika kůlnami, ohrazená obecní louka, na níž se pase tucet ovcí, a hrubá dřevěná stavba velkého nového kostela.

Ale kostel by skutečný. Byl téměř hotov, stěny stály, pokrývala jej střecha. Thrower byl racionálně uvažující muž. Aby mohl nějakému snu uvěřit, potřeboval vidět něco hmotného, ale kostel byl již hmotný dost a zbytek snu mohl proměnit ve skutečnost společně se Zbrojem. Přivést sem lidi, udělat z tohoto místa středisko oblasti. Tento kostel byl dost velký nejen pro církevní shromáždění, ale také pro obecní. A co přes týden? Mrhal by svým vzděláním, kdyby pro místní děti nezřídil školu. Naučí je číst, psát, počítat a hlavně *přemýšlet*, vyhánět z hlavy pověry a na jejich místo přijímat ryzí poznání a víru ve Spasitele.

Nechal se těmito úvahami tak unést, že si ani nevšiml, že nemíří po proudu řeky k farmě Petra McCoye, kde na něho ve starém srubu čekala postel. Vracel se do kopce k modlitebně. Teprve když zapálil několik svíček, uvědomil si, že tady skutečně chce přenocovat. Byl to jeho domov, tyto holé dřevěné stěny, domov, jaký neměl nikdy dřív nikde jinde na světě. Z vůně čerstvého dřeva se mu zatočila hlava, chtělo se mu zpívat chvalozpěvy, jaké ani on sám nikdy neslyšel. A tak tam seděl, pobrukoval si a listoval Starým zákonem, aniž by vnímal, že papír je pokrytý nějakými slovy.

Zaslechl je, až když vstoupili na dřevěnou podlahu. Teprve potom zvedl hlavu a užasle spatřil paní Víru s lampou v ruce a za ní osmnáctiletá dvojčata, Nechtěje a Neplýtveje. Mladíci nesli velkou dřevěnou truhlu. Chvilí mu trvalo, než pochopil, že ta truhla má být oltář. A že to skutečně je poměrně zdařilý oltář. Dřevo bylo pevně spojené, jak to umí jen mistr truhlářského řemesla, a krásně namořené. A do desek na horní straně oltáře byly vypáleny dvě řady křížů.

„Kam to chcete dát?“ zeptal se Neplýtvej.

„Otec říkal, abychom to přinesli dnes večer, když už střecha a stěny jsou hotové.“

„Otec?“ podivil se Thrower.

„Udělal to zvlášť pro vás,“ doplnil Neplýtvej. „A malý Alvin alespoň vypálil kříže, když už sem na stavbu nesměl.“

Ted', když stál vedle nich, Thrower viděl, že oltář je skutečně nádherný. Bylo to to poslední, co od Alvina Mlynáře očekával.

A dokonale stejnoměrné kříže snad ani nevypadaly jako dílo šestiletého dítěte.

„Sem," dovedl je na místo, kde si představoval, že bude stát oltář. Kromě stěn a podlahy to bylo jediné, co v modlitebně bylo, a tím, že byl namořený, byl tmavší než podlaha a stěny z čerstvého dřeva. Byl dokonalý a Throwerovi vhrkly do očí slzy. „Vyříd'te jim, že je krásný."

Víra a chlapci ho zahrnuli nejširšími úsměvy. „Vidíte, že není vaším nepřítelem," řekla Víra a Throwerovi nezbývalo než souhlasit.

„Ani já nejsem jeho nepřítel," ujistil ji. Už neřekl, co mu proběhlo hlavou: Získám ho láskou a trpělivostí, ale *získám* ho. Tento oltář je jasným důkazem, že v hloubi srdce tajně touží po tom, abych ho vysvobodil z temnoty nevědomosti.

Déle se nezdrželi a rychle zamířili nocí k domovu. Thrower položil svícen na podlahu vedle oltáře - zásadně ne *na* něj, protože to by zavánělo papeženstvím - a poklekl k děkovné modlitbě. Kostel byl z větší části hotov a uvnitř již stál krásný oltář, který postavil muž, jehož se Thrower nejvíce obával, a kříže do něho vypálilo zvláštní dítě, které bylo nejnapadnějším symbolem nepřekonatelné pověřčivosti těchto nevzdělaných lidí.

„Kolik pýchy v sobě máš," promluvil hlas za ním.

Otočil se, již s úsměvem na tváři, neboť byl vždy rád, když za ním Návštěvník přišel.

Jenže Návštěvník se neusmíval. „Kolik pýchy."

„Odpusťte," omlouval se Thrower. „Už toho lituji. Ale stejně, je na tom něco špatného, že se raduji z velkého díla, které tu začalo?"

Návštěvník se zlehka dotkl oltáře, prsty nahmatl kříže. „To udělal *on*, že?"

„Alvin Mlynář."

„A chlapec?"

„Ty kříže. Báł jsem se, že jsou to přísluhovači d'ábla -"

Návštěvník se na něho ostře podíval. „A to, že postavili oltář, podle tebe dokazuje, že nejsou?"

Thrower se zachvěl hrůzou a zašeptal: „Myslel jsem, že d'ábel nemůže používat znamení kříže -"

„Jsi stejně pověřčivý jako ostatní," pronesl Návštěvník mrazivě. „Papeženci se křížují pořád. Myslíš si, že je to kouzlo proti d'áblu?"

„Ale jak to potom mám poznat?" zeptal se Thrower. „Jestli d'ábel může postavit oltář a nakreslit kříž -"

„Ne, ne. Thrower, můj milovaný synu, ani jeden z nich není ďábel. Až ďábla uvidíš, určitě ho poznáš. Tam, kde mají jiní lidé na hlavě vlasy, ďábel má býčí rohy. Tam, kde mají jiní lidé chodidla, ďábel má rozdělená kopyta jako koza. Tam, kde jiní lidé mají ruce, ďábel má mohutné medvědí tlapy. A jedním si můžeš být jistý: až přijde, žádné oltáře ti stavět nebude." Pak Návštěvník položil na oltář obě ruce. „Od této chvíle je to *můj* oltář," prohlásil. „Je jedno, kdo jej udělal, já jej mohu ke svým záměrům využít."

Thrower se úlevou rozplakal. „Je vysvěcený, udělal jste z něj svátost." Zvedl ruku, aby si na oltář sáhl.

„Stůj!" zašeptal Návštěvník. I když byla vyřčena potichu, jeho slova měla sílu rozechvít stěny. „Nejdřív mne vyslechni."

„Vždycky vám naslouchám. Přestože netuším, proč jste si vybral tak nízkého červa jako jsem já."

„Dotek božího prstu může i červa udělat velkým," odvětil Návštěvník.

„Ne, nepleť se - já nejsem Pán zástupů. Ke mně se nemodli."

Ale Thrower se tomu nedokázal ubránit a jak před tímto moudrým, mocným andělem klečel, oddaně se rozplakal. Ano, byl to anděl, Thrower o tom nepochyboval, přestože Návštěvník neměl křídla a nosil oblek, jaký by člověk očekával nejspíš v parlamentu.

„Muž, který postavil tento oltář, neví, co činí. V srdci však nosí vraždu a bude-li dostatečně vyprovokován, vyjde to najevo. A dítě, které vypálilo ty kříže - je skutečně tak mimořádné, jak si myslíš. Ale v jeho případě ještě není rozhodnuto, jestli se v životě vydá cestou dobra nebo cestou zla. Obě cesty má otevřené, dá se ovlivnit. Rozumíš mi?"

„To je můj úkol?" zeptal se Thrower. „Mám zapomenout na všechno ostatní a věnovat veškeré úsilí tomu, abych to dítě obrátil na dobrou cestu?"

„Když bude tvé úsilí příliš nápadné, jeho rodiče tě nepřijmou. Ne, vykonávej svou pastorační činnost tak, jak sis to naplánoval. Ale v srdci podříď všechno tomuto pozoruhodnému dítěti, abys je získal pro mou věc. Jestli mi nebude sloužit, až dosáhne čtrnácti let, zničím ho."

Pouhé pomýšlení na to, že by se Alvin junior mohl nějak zranit nebo dokonce přijít o život, bylo pro Throwera nesnesitelné. Pocit ztráty, který při tom cítil, byl tak silný, že si nedokázal představit, že by otec či dokonce i matka mohli cítit něco víc. „Udělám pro záchranu toho dítěte všechno, co může slabý muž jako já udělat," zaškal. Muka, která prožíval, z toho udělala téměř výkřik.

Návštěvník přikývl, odměnil ho krásným, milujícím úsměvem a podal Throwerovi ruce. „Věřím ti," řekl tiše. Jeho hlas byl jako hojivá voda na

ráně, která pálí. „Vím, že si povedeš dobře. A pokud jde o ďábla, nesmíš se ho bát.“

Thrower chtěl nabízenou ruku vzít a zlíbat, ale ve chvíli, kdy se jí měl dotknout, nenašel na jejím místě nic a Návštěvník v tomtéž okamžiku zmizel.

Kapitola 9

Vypravěč

Vypravěč si ještě dobře pamatoval doby, kdy mohl v těchto končinách vylézt na strom a pohledem obsáhnout stovky čtverečních mil nedotčeného hvozdů. Doby, kdy se duby dožívaly sta i více let, jejich kmeny stále sílily a narůstaly v hory dřeva. Doby, kdy listů nad hlavou bylo tak husté, že na některých místech byla půda z nedostatku světla holá.

Tento svět věčného soumraku pomalu mizel. Ještě se daly najít porosty původního lesa, v nichž se Indiáni pohybovali tišeji než vysoká a Vypravěč měl pocit, jako by se nacházel v katedrále nejmilovanějšího boha. Ale tato místa byla dnes tak vzácná, že za celý poslední rok toulek se mu jediný den nestalo, aby vylezl na strom a nezahlédl nějaký zásah do lesní klenby. Celá oblast mezi Hio a Wobišem byla osídlena, sice řídce, ale rovnoměrně, takže dokonce i teď ze své pozorovatelný v koruně vrby, která stála na vrcholu nízkého kopce, viděl, jak ze tří tuctů ohnišť rovně stoupají do studeného podzimního vzduchu sloupy dýmu. A všemi směry, kam se podíval, byl les mýcen, půda orána, plodiny sázeny, obdělávány a sklízeny, takže v místech, kde kdysi mohutné stromy chránily zemi před pohledem nebe, byla dnes pod strništi půda nahá a čekala, až zima zakryje její hanbu.

Vypravěč si vzpomněl, jak se mu jednou zjevil opilý Noe. Vyryl tuto svou vidinu do vydání Genesis pro nedělní školy Skotské církve. Noe je nahý, ústa má dokořán, v zaťatých prstech dosud třímá zpola rozlitý pohár. Chám se opodál posmívá; a Jefet s Šémem jdou otce přikrýt pláštěm a kráčeji pozpátku, aby neviděli, co jejich omámený otec odhalil. Vypravěč si s elektrizujícím vzrušením uvědomil, že to, co právě vidí, je přesně to, co onen prorocký okamžik věštil. Že on, Vypravěč, usazený v koruně stromu, spatří nahou, omámenou zem, která čeká, až ji zima cudně zahalí. Bylo to naplněné proroctví, něco, v co člověk doufá, ale nemůže čekat, že se toho dožije.

Ale také bylo možné, že scéna s opilým Noem vůbec není předobrazem tohoto okamžiku. Proč by to nemohlo být naopak? Proč by vymýcená země nemohla být předobrazem opilého Noema?

Když Vypravěč slezl na zem, byl v mrzutém rozpoložení. Uvažoval, uvažoval, snažil se otevřít svou mysl, aby přišla vidění, aby byl dobrým prorokem. Ale pokaždé, když už si myslel, že našel něco uchopitelného a

pevného, změnilo se to, vyklouzlo mu to. Obíral se jednou myšlenkou tak dlouho, až se celá struktura rozpadla a jemu zůstala stejná nejistota, jakou měl dřív.

Pod stromem otevřel svůj ranec. Vytáhl z něho Knihu příběhů, kterou původně sepsal pro Starého Bena, v pětáosmdesátém. Opatrně rozbalil zapečetěnou část, zavřel oči a projel stránkami. Když pak oči otevřel, zjistil, že se prsty zastavily mezi Pekelnými příslovími. Jak jinak, v takovou chvíli. Prst se dotýkal dvou přísloví, obou zapsaných vlastní rukou. Jedno neznamenal nic, ale druhé se zdálo příhodné: „Blázen vidí jiný strom než mudrc.“

Ale čím déle se snažil vypátrat význam tohoto přísloví pro tento okamžik, tím méně spojitosti nacházel, až na to, že v něm byla zmínka o stromu. Proto se nakonec zkusil vrátit k prvnímu přísloví. „Kdyby blázen trval na svém bludu, stal by se moudrým.“

Vida. Přece jen k němu promlouvalo tohle. Byl to hlas prorocství, který zaznamenal, když ještě žil ve Filadelfii, předtím, než se vydal na svou pouť. Té noci pro něho Kniha přísloví ožila a on spatřil slova, která v ní měla být, jakoby vyvedena písmeny z plamenů. Zůstal vzhůru, dokud ohně na stránce nezapudilo světlo nového dne. Když Starý Ben dupavě sešel se schodů, aby si rozmrzele udělal snídani, zastavil se a začíchal. „Cítím kouř. Doufám, že ses nesnažil podpálit dům, Bille.“

„Ne,“ odpověděl Vypravěč. „Ale zjevilo se mi, co chce bůh vyjádřit v Knize přísloví, a tak jsem to zapsal.“

„Jsi posedlý viděními,“ prohlásil Starý Ben. „Jediná pravá vidění nepocházejí od Boha, ale z nejhlubších koutů lidské mysli. Zapiš si to jako přísloví, jestli chceš. Je to příliš agnostické, abych to mohl použít do Almanachu chudáka Richarda.“

„Podívejte se,“ vyzval ho Vypravěč.

Starý Ben se podíval a zahlédl poslední odumírající plamínky. „Tak to je ten nejpozoruhodnější trik, jaký se s písmeny dá udělat. A to jsi mi říkal, že nejsi čaroděj.“

„Nejsem. To mi seslal Bůh.“

„Bůh nebo ďábel? Když máš kolem sebe světlo, Bille, jak poznáš, jestli je to božská svatozář nebo plameny pekelné?“

„Nevím,“ přiznal Vypravěč, čím dál nejistější. Byl tenkrát mladý, ani ne třicetiletý, a v přítomnosti slavného muže často nevěděl kudy kam.

„Nebo možná tolik toužíš po pravdě, že sis ji seslal sám.“ Starý Ben naklonil hlavu, aby si mohl stránky přísloví prohlédnout dolními čočkami svých bifokálních brýlí. „Písmena byla do papíru vypálena. Nemí to

zvláštní? O mně, který jím nejsem, říkají, že jsem čaroděj, a ty, který jím jsi, to odmítáš přiznat."

„Jsem prorok. Nebo - chci jím být."

„Jestli se jedno tvoje proroctví vyplní, Bille Blaku, pak tomu uvěřím, ale dřív ne."

V následujících letech se Vypravěč snažil vypátrat vyplnění alespoň jednoho svého proroctví. Ale pokaždé, když si myslel, že takové vyplnění našel, zaslechl hluboko v hlavě, jak mu hlas Starého Bena nabízí jiné vysvětlení, posmívá se mu, že každou souvislost mezi proroctvím a realitou považuje za pravdivou.

„*Pravdivou* ne," říkal starý Ben. „Užitečnou - to bych uznal. Tvoje mysl může vytvořit souvislost, která je užitečná. Ale *pravdivý* znamená něco jiného. Pravdivost předpokládá, že jsi našel souvislost, která existuje nezávisle na tvém chápání, která by existovala, i kdyby sis jí nevšiml. A musím říct, že jsem takovou souvislost v životě nenašel. Jsou chvíle, kdy mám podezření, že takové souvislosti neexistují vůbec, že všechny vazby, pouta, spojení a podobnosti jsou výplodem myšlení a nemají žádný hmotný základ."

„Proč se nám potom země pod nohama nerozplyne?" zeptal se Vypravěč.

„Protože se nám ji podařilo přesvědčit, aby naše těla nepropustila. Možná to udělal sir Isaac Newton. Ten dovedl přesvědčovat. I když o něm lidé pochybují, země ne, a proto drží." Starý Ben se zasmál. Pro něj byla všechno legrace. Nedokázal se přimět ani k tomu, aby uvěřil vlastnímu skepticismu.

Vypravěč, s očima zavřenýma usazený pod stromem, našel nové spojení: příběh o Noemovi a Starý Ben. Starý Ben byl Chám, který spatřil nahou pravdu, ochablou a zahanbenou, a smál se jí, zatímco všichni věrní synové církve a univerzity ji šli pozpátku znovu zakrýt, aby hloupou pravdu nebylo vidět. A tak si svět dál myslel, že pravda je hrdá a pevná, neboť ji nezahlédl, když byla slabá.

To je pravdivé spojení, pomyslel si Vypravěč. To je smysl příběhu. To je naplnění proroctví. Pravda bývá směšná, když ji spatříme. Pokud se jí chceme klanět, nesmíme si dovolit se na ni podívat.

V okamžiku, kdy na to přišel, se Vypravěč prudce postavil. Musel hned někoho najít, aby mu o svém velkém objevu řekl, dokud mu ještě věřil. Jeho vlastní přísloví pravilo: „Nádrž zadržuje, fontána přetéká." Když si příběh nechal pro sebe, zatuhl a zplesnivěl, scvrkl se v něm, ale když ho vyprávěl, zůstal čerstvý a silný.

Kudy?

Lesní cesta, ani ne patnáct yardů vzdálená, vedla k velkému bílému kostelu s věží sahající do výšky dubů - zahlédl ji ani ne míli odtud, když byl nahoře na stromě. Byla to největší budova, jakou Vypravěč od své poslední návštěvy Filadelfie spatřil. Tak velká stavba, určená ke shromažďování lidí, znamenala, že lidé v těchto končinách soudí, že mají dost místa pro nové osadníky. Pro potulného vypravěče to bylo dobré znamení, neboť byl živ z důvěry cizích lidí, kteří ho přijímali pod střechu a dávali mu najíst, přestože nepřinášel nic, čím by mohl zaplatit, než svou knihu, paměť, dvě silné paže a pevné nohy, jež ho nesly už deset tisíc mil a dalších alespoň pět tisíc mil měly ještě vydržet.

V cestě byly vyježděny hluboké koleje, což znamenalo, že byla používána často. Na níže položených místech byla zpevněna dřevy, která tvořila pevnou povalovou konstrukci, aby vozy v deštěm rozbahněné půdě nezapadly. Takže za čas tady nejspíš bude stát město, ne? Velký kostel ještě vůbec nemusel znamenat otevřenost - mohl svědčit spíš o ctižádosti. Takové nebezpečí číhá v každém úsudku, pomyslel si Vypravěč. Každý následek může mít sto možných příčin a každá příčina sto možných následků. Napadlo ho, že by si tu myšlenku měl zapsat, ale pak si to rozmyslel. Kromě otisků jeho duše nenesla žádné jiné stopy - nebeské ani pekelné. Podle toho poznal, že mu nebyla seslána. Vynutil si ji sám. Proto nemohla být proroctví a nemohla být pravdivá.

Cesta končila na obecní pastvině nedaleko řeky. Vypravěč to poznal podle vůně valící se vody - měl dobrý nos. Kolem pastviny bylo roztroušeno několik budov, ale největší byl dvoupodlažní, prkny pobitý obílený dům s cedulkou, na níž stálo: „U Tkadlece.“

Vypravěč už věděl, že když je na nějakém domě cedule, obvykle to znamená, že majitelé chtějí, aby lidé jejich dům poznali, přestože je k němu nikdo nedovedl, což je totéž, jako by říkali, že jejich dům je otevřený cizím lidem. Proto k němu Vypravěč zamířil a zaklepal.

„Okamžik!“ ozvalo se zevnitř. Vypravěč počkal na verandě. U jednoho konce bylo zavěšeno několik košů, z nichž visely dlouhé listy různých rostlin. Vypravěč věděl, že mnohé se využívají k různým uměním, jako je hojení, hledání, uzavírání a připomínání. Také si všiml, že koše jsou rozmístěny tak, aby při pohledu z jednoho místa u dolního konce dveří tvořily ochranné kouzlo. Efekt byl tak výrazný, že si Vypravěč dřep a nakonec si na verandě lehl, aby dobře viděl. Barvy nanesené na koše přesně v místech, kde měly být, dokazovaly, že to není náhoda. Bylo to dokonalé ochranné kouzlo, orientované směrem ke dveřím.

Vypravěč se snažil přijít na to, proč by někdo tak silné kouzlo vytvářel a zároveň se je snažil zamaskovat. Byl pravděpodobně jedinou osobou široko daleko, od níž se dalo čekat, že zachytí závan síly z něčeho tak pasivního jako bylo ochranné kouzlo a díky tomu si jej všimne. Ještě stále ležel na podlaze a lámal si tím hlavu, když se dveře otevřely a nějaký muž řekl: „To jste tak unavený, cizince?“

Vypravěč vyskočil. „Obdivuji, jak tu máte naaranžované byliny. Úplné visuté zahrady, pane.“

„To moje žena,“ kývl muž. „Pořád je obskakuje. Jak nejsou přesně tak, je zle.“

Byl ten muž lhář? Ne, usoudil Vypravěč. Nesnažil se skrýt, že koše tvoří ochranné znamení a volně visící listy se proplétají, aby je spojily. Jednoduše to nevěděl. Někdo pravděpodobně jeho žena, pokud to byla její zahrádka domu zařídil ochranu, a on o tom neměl ani tušení.

„Mně se tak líbí,“ poznamenal Vypravěč.

„Říkal jsem si, jak je možné, že sem někdo přišel a já neslyšel vůz ani koně. Podle toho, jak se na vás dívám, jste asi přišel pěšky.“

„To jste uhodl, pane.“

„A váš ranec se nezdá být dost plný, abyste v něm měl mnoho věcí, které se dají prodat.“

„Já neprodávám věci, pane.“

„A co tedy? Co jiného než věci se dá prodat?“

„Třeba práce,“ řekl Vypravěč. „Pracuji za jídlo a přístřeší.“

„Na tuláka jste dost starý.“

„Narodil jsem se v sedmapadesátém, takže mi do sedmdesátky zbývá ještě dobrých sedmnáct let. A kromě toho, mám několik nadání.“

Muž jako by se odtáhl. Neudělal to tělem. Zato oči jako by se najednou dívaly z větší dálky, když řekl: „Děti máme ještě malé a práci se ženou zvládáme sami. Nepotřebujeme pomoc.“

Nyní za ním stála žena, dívka natolik mladá, aby ještě neměla tvář ztvrdlou a ošlehanou počasím, i když se tvářila vážně. V náručí držela malé dítě. Obrátila se k manželovi: „Máme dost, aby se s námi dnes ještě někdo navečeřel, Zbroji -“

Manželova tvář při těch slovech ztuhla a zpřísněla. „Moje žena je velkomyslnější než já, cizince. Já vám to řeknu na rovinu. Říkáte, že máte několik nadání. Pokud mne zkušenost neklame, chcete tím říct, že umíte zacházet se skrytými silami. Já nic takového v křesťanském domě nestrpím.“

Vypravěč se na něho ostře podíval a potom se o něco vlídněji podíval na jeho ženu. Takže tak se zde věci měly: ona dělala jen taková kouzla a čáry, jaké mohla před manželem zatajit, a on horlivě odmítal každický náznak magie. Vypravěče napadlo, co by se asi stalo, kdyby se manžel někdy dozvěděl pravdu. Manžel - Zbroj? - nevypadal jako násilník, ale kdo ví, jaká zuřivost se takovému muži rozlije žilami, když se protrhne hráz hněvu.

„Chápu vaši opatrnost, pane," kývl Vypravěč.

„Vím, že na sobě máte ochranná znamení," prohlásil Zbroj. „Osamělý muž, který pěšky ušel takový kus cesty divočinou? Podle toho, že ještě máte vlasy na hlavě, se pozná, že jste musel Indiány nějak odehnat."

Vypravěč roztáhl tvář do širokého úsměvu a smekl čapku, kterou měl na hlavě, aby bylo vidět lysé temeno. „Dá se považovat za odhánění, že je oslepuji odraženou září slunce?" zeptal se. „Za *můj* skalp by žádnou odměnu nedostali."

„Je pravda," přiznal Zbroj, „že v těchto končinách jsou Indiáni mírumilovnější než na většině jiných míst. Jednooký prorok si založil na druhém břehu Wobiše město, kde nabádá Indiány, aby nepili alkohol."

„To je dobrá rada pro každého," uznal Vypravěč. A hlavou mu blesklo: Indián, který si říká prorok. „Než odtud odejdu, musím se s ním setkat a promluvit si s ním."

„S *vámi* se bavit nebude, ledaže byste uměl změnit barvu své kůže," řekl Zbroj. „Co měl před několika lety první vidění, s žádným bělochem nepromluvil."

„Zabije mě, když to zkusím?"

„Sotva. Vyzývá své lidi, aby bělochy nezabíjeli."

„To je další dobrá rada."

„Dobrá pro bělochy, ale pro Indiány nemusí mít nejlepší následky. Lidé jako takzvaný guvernér Harrison z Kartága chtějí zatočit se všemi Indiány, ať jsou mírumilovní nebo ne." Zbroj se stále tvářil zarputile, přesto však mluvil a to, co říkal, mu šlo od srdce. Vypravěč měl velkou důvěru k lidem, kteří každému říkají, co si myslí, i cizincům a dokonce i nepřátelům. „V každém případě," pokračoval Zbroj, „ne všichni Indiáni jsou příznivci Prorokových mírumilovných slov. Ti, kteří stojí za Takumsou, vyvolávají nepokoje na jihu kolem Hio, takže mnoho lidí raději odchází na sever do oblasti horního toku Wobiše. Díky tomu najdete dost domů, v nichž žebrák ochotně přijmou - i za to můžete poděkovat Indiánům."

„Já nejsem žebrák, pane," hájil se Vypravěč. „Jak jsem řekl, jsem ochoten pracovat."

„To věřím, pomocí nadání a skrytých triků."

Mužova nepřátelskost byla v ostrém protikladu s laskavou pohostinností jeho manželky.

„Jaké je vaše nadání, pane?“ zeptala se žena. „Podle toho, jak mluvíte, jste vzdělaný člověk. Nejste náhodou učitel?“

„Mé nadání je obsaženo v mém jménu. Říkají mi Vypravěč. Mám nadání pro příběhy.“

„Pro jejich vymýšlení? Tomu se ve zdejších kraji říká lhaní.“ Čím víc se manželka snažila projevovat Vypravěči porozumění, tím bylo chování jejího manžela chladnější.

„Mám nadání k tomu, abych si příběhy pamatoval. Ale vyprávím jen ty, o nichž jsem přesvědčen, že jsou pravdivé, pane. A přesvědčit mne není lehké. Pokud mi řeknete své příběhy, já vám řeknu své a oba budeme tímto obchodem obohaceni, neboť ani jeden nepřijde o to, co měl na začátku.“

„Já žádné příběhy nemám,“ odvětil Zbroj, přestože již sám řekl jeden příběh o Prorokovi a další o Takumsovi.

„To je smutné. Jestli je to tak, pak máte pravdu a já zavítal k nesprávným dveřím.“ Vypravěč viděl, že to skutečně není dům, kde by byl vítán. I kdyby se Zbroj nechal obměkčit a vpustil ho dovnitř, byl by obklopen atmosférou podezřivosti. A Vypravěč nedokázal žít někde, kde ho stále někdo ostražitě sledoval. „Přeji vám hezký den.“

Jenže Zbroj ho nechtěl tak snadno propustit. Pochopil Vypravěčova slova jako výzvu. „Proč by to mělo být smutné? Vedu klidný, obyčejný život.“

„Žádný člověk nevidí svůj život jako obyčejný,“ odpověděl Vypravěč, „a pokud to o něm říká, je to příběh, jaké ze zásady nevypovídám.“

„Chcete říct, že jsem lhář?“ zeptal se ostře Zbroj.

„Ptám se, jestli znáte místo, kde by se mé nadání mohlo setkat s pochopením.“

Zbroj si ničeho nevšiml, ale Vypravěč dobře viděl, jak jeho žena prsty pravé ruky udělala uklidnění a levou rukou uchopila manžela za zápěstí. Provedla to elegantně a manžel na to zřejmě byl citlivý, neboť když o krok postoupila, aby Vypravěči odpověděla, byl viditelně klidnější. „Příteli,“ oslovila ho, „když se dáte cestou za támhleten kopec a dojdete po ní až nakonec, přes dva potoky, oba přemostěné, najdete dům Alvina Mlynáře, kde vás určitě přijmou.“

„A,“ řekl Zbroj.

„Děkuji,“ odvětil Vypravěč. „Ale jak si tím můžete být tak jista?“

„Přijmou vás na tak dlouho, jak dlouho se budete chtít zdržet, a dokud budete ochoten pomáhat, nevyženou vás.“

„Ochotný jsem vždycky, dámo," kývl Vypravěč.

„Vždycky ochotný?" podivil se Zbroj. „Nikdo není vždycky ochotný. Měl jsem za to, že za všech okolností mluvíte pravdu."

„Vždycky říkám to, čemu věřím. Nemám o nic větší jistotu, jestli je to pravda, než kdokoli jiný."

„Tak proč mi říkáte 'pane', když nejsem žádný rytíř, a jí říkáte 'dámo', když je stejně neurozená jako já?"

„Protože na nějaké královny rytíře nevěřím. Král říká rytíř tomu, komu je nějak zavázán, bez ohledu na to, jestli to je pravý rytíř nebo ne. A všem jeho milenkám se říká 'dámy' za to, co dělají v královských peřinách. Tak se mluví mezi royalisty - polovina slov jsou lži. Ale vaše žena, pane, se zachovala jako pravá dáma, velkomyslná a pohostinná. A vy, pane, jako pravý rytíř, který chrání svou domácnost před nebezpečími, jichž se nejvíc bojí."

Zbroj se nahlas rozesmál. „Mluvíte tak sladce, že pak nejspíš musíte půl hodiny cucat sůl, abyste se té sladké chuti v ústech zbavil."

„Je to moje nadání," odvětil Vypravěč. „Ale když je třeba, umím mluvit i jinak, a vůbec ne sladce. Přeji vám, vaší ženě, dětem a vašemu křesťanskému domu hezké odpoledne. "

Vypravěč se vydal po trávě obecní pastviny pryč. Krávy si ho nevšímaly, protože skutečně *měl* ochranné znamení, byť takové, jehož si Zbroj nemohl všimnout. Chvilí poseděl na slunci, aby si prohrál mozek a zkusil, jestli ho něco nenapadne. Ale nešlo to. Po poledni prakticky nikdy neměl myšlenku, která by za něco stála. Jak praví přísloví: „Ráno přemýšlej, v poledne konej, večer jez a v noci spi." Na přemýšlení už bylo příliš pozdě. Na jídlo příliš brzy.

Zamířil po stezce nahoru ke kostelu, který stál na kopci, daleko od obecní pastviny. Kdybych byl opravdový prorok, pomyslel si, už bych věděl. Věděl bych, jestli tady mám zůstat den, týden nebo měsíc. Věděl bych, jestli se Zbroj stane mým přítelem, v což doufám, nebo nepřitelem, čehož se obávám. Věděl bych, zda jeho žena jednou bude moci své schopnosti používat, aniž by je musela skrývat. Věděl bych, jestli se s tím Rudým prorokem někdy setkám osobně.

Ale věděl, že to jsou nesmysly.

Takové věci by viděla světlice - mnohokrát byl u toho a naplňovalo ho to hrůzou, neboť věděl, že není správné, aby člověk věděl příliš mnoho o stezkách, po nichž se bude jeho život ubírat. Ne, on chtěl mít prorocké nadání, aby viděl nikoli malichernosti, jimiž se lidé zabývají ve svých koutcích světa, ale důležité události řízené Bohem. Nebo Satanem -

Vypravěč v tomto směru nebyl vybíravý, neboť oba měli představu, co chtějí se světem dělat, takže oba nejspíš o budoucnosti něco málo věděli. Jistě, asi by bylo *příjemnější* naslouchat Bohu. Všechny stopy d'ábla, s nimiž se zatím v životě setkal, byly bolestivé, každá po svém.

Na to, že byl podzim, bylo teplo, a tak byly kostelní dveře otevřeny. Vypravěč se protáhl dovnitř spolu s mouchami. Uvnitř byl kostel stejně pěkný jako zvenčí; zřejmě patřil Skotské církvi, takže byl prostý, ale o to bylo uvnitř příjemnější - jasný, vzdušný prostor, s obílenými stěnami a zasklenými okny. Dokonce i lavice a kazatelna byly ze světlého dřeva. Jediným tmavým předmětem uvnitř byl oltář. Proto přirozeně přitahoval oči. A jelikož Vypravěč měl pro takové věci nadání, všiml si stop po kapalině na jeho povrchu.

Pomalů vykoukl k oltáři. K němu, protože se potřeboval přesvědčit; pomalu, protože taková věc neměla v křesťanském kostele být. Zblízka však nebylo pochyb. Byla to stejná stopa, kterou zahlédl v DeKane na tváři muže, jenž své děti umučil k smrti a obvinil z toho Indiány. Všiml si, že stejná stopa zůstala na meči, jímž byl sťat Jiří Washington. Vypadalo to jako tenký povlak špinavé vody, neviditelný, pokud se člověk nepodíval z jistého úhlu, v jistém světle. Ale Vypravěč ji teď viděl pokaždé - byl na ni citlivý.

Natáhl ruku a opatrně položil ukazováček na nejvýraznější šmouhu. Musel vynaložit všechny síly, aby jej tam chvíli udržel, jak to pálilo. Celá paže až po rameno se mu chvěla a bolela.

„Vítejte v Božím domě," pozdravil něčí hlas.

Vypravěč, cucaje si spálený prst, se otočil za hlasem. Muž, který tam stál, byl oblečen jako kazatel Skotské církve - tady v Americe jim říkali presbyteriáni.

„Doufám, že jste si nezadřel třísku," řekl kazatel.

Bylo by bývalo jednodušší odpovědět: Ano, zadřel jsem si třísku. Jenže Vypravěč vyprávěl pouze příběhy, kterým věřil. „Kazateli," promluvil, „tohoto oltáře se dotkla ruka d'ábla."

Kazatelův smutný úsměv okamžitě zmizel. „Podle čeho poznáte d'áblův otisk?"

„Je to dar od boha," odvětil Vypravěč. „Vidět."

Kazatel se na něho pozorně podíval. Nevěděl, jestli mu má nebo nemá věřit. „Pak mi jistě můžete prozradit také to, kde se dotkli andělé, ne?"

„Myslím, že bych poznal zásah božských sil. Už jsem takové stopy viděl."

Kazatel se zarazil, jako by chtěl položit nějakou velice důležitou otázku, ale bál se odpovědi. Potom se zachvěl a touha po poznání ho viditelně opustila. „Nesmysl," promluvil, tentokrát pohrdavě. „Nějaké prost'áčky možná oklamete, ale já získal vzdělání v Anglii, takže se nenechám ošálit řečmi o skrytých silách."

„Á," protáhl Vypravěč. „Jste vzdělaný muž."

„Vy také, podle toho, jak mluvíte," řekl kazatel. „Odhadl bych to na jih Anglie."

„Akademie umění lorda ochránce," odpověděl Vypravěč. „Vyučil jsem se rytcem. Jelikož patříte ke Skotské církvi, troufl bych si tvrdit, že jste viděl mou práci v učebnicích pro nedělní školy."

„Já si takových věcí nevšímám," odsekl kazatel. „Rytiny jsou plýtvání papírem, který mohl zůstat slovům pravdy. Pokud neilustrují věci, jež oko umělce skutečně spatřilo, například anatomii. Ale to, co umělec tvoří podle vlastní fantazie, nemá větší nárok na moje oči než to, co si představuji sám."

Vypravěč tuto myšlenku sledoval ke kořenům. „A co když je umělec zároveň prorokem?"

Kazatel přivřel oči. „Doba proroků skončila. Všichni, kteří se dnes prohlašují za proroky, jsou šarlatáni - jako ten odpadlický, neznabožský, jednooký, opilý Indián za řekou. A nepochybuji o tom, že kdyby Bůh propůjčil dar prorockví třeba jen jedinému umělci, zanedlouho by se roztrhl pytel se čmáraly a mazaly, kteří by chtěli být považováni za proroky, obzvlášť pokud by jim to vyneslo víc peněz."

Vypravěč odpověděl klidně, ale obvinění naznačené kazatelem neponechal bez povšimnutí. „Muž, jenž káže slovo Boží za mzdu, by neměl kritizovat jiné, kteří se snaží vydělat si na živobytí odhalováním pravdy."

„Byl jsem vysvěcen," ohradil se kazatel. „Umělce nikdo nevysvěcuje. Vysvěcují se sami."

Přesně jak Vypravěč čekal. Jakmile se kazatel začal bát, že jeho myšlenky samy o sobě neobstojí, uchýlil se k autoritě. A když se rozhodl stala autorita, rozumná diskuse nebyla možná. Vypravěč se proto vrátil k věci. „Tohoto oltáře se dotkl d'ábel," zopakoval Vypravěč. „Spálil jsem si prst, když jsem se toho místa dotkl."

„Já jsem si prsty nikdy nespálil," odvětil kazatel.

„To mne nepřekvapuje," řekl Vypravěč. „Vy jste byl vysvěcen."

Vypravěč se ani nesnažil skrýt v hlase posměch. Kazatele to rozlítlo a odpověděl stejně jedovatě. Vypravěč si z toho nedělal těžkou hlavu, když se na něho lidé zlobili. Znamenalo to, že poslouchali a přinejmenším

částečně mu věřili. „Tak mi něco řekněte, když máte tak bystré oči," vyzval ho kazatel. „Řekněte mi, jestli se toho oltáře někdy dotkl Boží posel."

Kazatel svou otázku viditelně myslel jako test. Vypravěč neměl ponětí, jakou odpověď kazatel považuje za správnou. Stejně na tom nezáleželo; odpověděl by tak jako tak po pravdě. „Ne," prohlásil.

Byla to špatná odpověď. Kazatel se uculil. „Opravdu? Můžete na to přísahat?"

Vypravěče v první chvíli napadlo, jestli si kazatel nemyslí, že to byly jeho vysvěcené ruce, co na oltáři zanechalo stopy božské vůle. Rozhodl se udělat s touto představou rázný konec. „Většina kazatelů nezanechává stopy světla na předmětech, jichž se dotknou. Těch, kteří jsou dost svatí, je málo."

Ale kazatel nemyslel sebe. „Už jste řekl dost," prohlásil kazatel. „Vím, že jste podvodník. Opusťte můj kostel."

„Nejsem podvodník," odvětil Vypravěč. „Mohu se mýlit, ale nikdy nelžu."

„A já zase nikdy nevěřím člověku, který říká, že nikdy nelže."

„Člověk vždy předpokládá, že ostatní jsou stejně ctnostní jako on," opáčil Vypravěč.

Kazatelova tvář zbrunátněla hněvem. „Odejděte, nebo vás vyhodím."

„Rád odejdu." Vypravěč se rychlým krokem vydal ke dveřím. „A doufám, že se už nikdy nevrátím do kostela, jehož kazatel není překvapen, když se dozví, že se jeho oltáře dotkl Satan."

„Nebyl jsem překvapen, protože vám nevěřím."

„Věřil jste mi," prohlásil Vypravěč. „A také jste věřil, že se ho dotkl anděl. Tuto verzi považujete za pravdivou. Ale já tvrdím, že kdyby se ho nějaký anděl dotkl, musel by zanechat stopy, jichž bych si všiml. A vidím tam jen jednu stopu."

„Lháři! To vás poslal ďábel, abyste zde v Božím domě provozoval své nekromantské praktiky! Pryč! Ven! Zaklínám vás, odejděte."

„A já myslel, že duchovní jako vy nezaklínají."

„Ven!" Poslední slovo kazatel doslova vykřikl. Žíly na krku měl naběhlé. Vypravěč si nasadil klobouk a odešel. Slyšel, jak za ním zabouchly dveře. Sel po kopcovité louce porostlé uschlou podzimní travou, dokud nenarazil na stezku, jež stoupala k domu, o němž mluvila ta žena. Kde ho podle ní určitě přijmou.

Vypravěč si tak jist nebyl. Zásadně na jednom místě nenavštěvoval více než tři domy - když ani na třetí pokus nenašel obydlí, v němž ho byli ochotni přijmout, bylo lepší jít dál.

Tentokrát měla první zastávka neobvykle špatný průběh a druhá dopadla ještě hůř.

Ale jeho neklid nepramenil jen z toho, že se mu nedařilo. I kdyby v tom posledním domě padli tváří k zemi a začali mu líbat nohy, při představě, že by měl v tomto kraji zůstat, se ho zmocňovaly zvláštní pocity. Město bylo tak křesťanské, že přední občan odmítal ve svém domě skryté síly - přesto nesl oltář v kostele stopy d'ábla. A ještě horší byl způsob klamání. Osoba, kterou Zbroj nejvíc miloval a které nejvíc důvěřoval, mu používala skryté síly přímo pod nosem. V kostele byl kazatel přesvědčen, že se o jeho oltář přihlásil Bůh a ne d'ábel. Co jiného než další šílenství a další klam mohl Vypravěč očekávat v tom domě na kopci? Z vlastní zkušenosti dobře věděl, že pokřivení lidé se ovíjejí navzájem.

Zena měla pravdu - potoky byly přemostěné. Ale ani to nebylo dobré znamení. Přemostit řeku byla nutnost; přemostit široký potok byla laskavost vůči pocestným. Ale proč stavěli tak důkladné mosty přes potoky, které byly tak úzké, že i muž Vypravěčova stáří je dokázal přeskočit, aniž by si namočil nohu? Mosty byly pevné, daleko na obou stranách potoka zakotvené do země, a oba měly dobrou doškovou střechu. Lidé platí peníze za to, aby je nechali v hostincích, které nejsou zdaleka tak pevné a suché jako tyto mosty, pomyslel si Vypravěč.

Muselo to znamenat, že lidé na konci stezky jsou přinejmenším stejně podivínští jako ti, s nimiž se zatím setkal. Určitě by udělal lépe, kdyby se otočil a odešel. Opatrnost si žádala, aby to udělal.

Ale opatrnost neměla ve Vypravěčově povaze silné slovo. Jak mu před lety řekl Starý Ben: „Ty jednou vlezeš i peklu do tlamy, Bille, jen abys zjistil, proč má d'ábel tak špatné zuby.“ Mosty musely mít opodstatnění a Vypravěč cítil, že z toho vyjde příběh, který si zaslouží místo v jeho knize.

Nakonec to byla jen míle. Když už se zdálo, že cesta zabloudí do neproniknutelného lesa, ostře se stočila k severu a přivedla ho k tak pěknému statku, jaký snad ještě neviděl, dokonce ani v poklidných, osídlených územích Nového Oranžska a Pensylvánie. Dům byl velký a dobře stavěný, z opracovaných klád, aby bylo vidět, že má vydržet dlouho. Kolem stály stodoly, kůlny, chlěvy a kurníky, takže to vypadalo téměř jako malá vesnice. Proužek dýmu stoupající o půl míle dál po cestě prozrazoval, že jeho tušení není daleko od pravdy. Opodál stála další usedlost a využívala stejnou cestu, což znamenalo, že pravděpodobně patří příbuzným. Patrně děti, které založily vlastní rodinu. A hospodařili společně, aby se všichni měli lépe. Vypravěč věděl, že je to dobře, když spolu bratři vycházejí natolik, že si navzájem obdělávají pole.

Vypravěč měl ve zvyku zamířit vždy k domu - bylo lepší hned se ohlásit, než se plížit po statku a být považován za zloděje. Ale když chtěl tentokrát vykročit k domu, znenadání jako by měl v hlavě prázdno a nedokázal si vzpomenout, proč sem vlastně přišel. Bylo to tak silné ochranné kouzlo, že si teprve v půli cesty ke kamenné stavbě u potoka uvědomil, že je vytlačován a schází z kopce. Prudce se zastavil. Dostal strach, neboť si myslel, že nikdo není dost silný, aby ho dokázal vypudit a on si ani nevšiml, co se děje. Bylo to tady stejně zvláštní jako na těch předchozích dvou místech a o to on nestál.

Jenže když se chtěl vrátit stejnou cestou, kterou přišel, stalo se to znovu. Zjistil, že schází z kopce směrem ke kamenné stavbě.

Opět se zastavil a tentokrát tiše řekl:

„Nevím, kdo jsi a co chceš, ale buď půjdu svobodně, nebo nepůjdu vůbec.“

Zničehonic jako by se za ním zvedl vítr a postrčil ho k budově. Ale věděl, že by se mohl vrátit, kdyby chtěl. Sice proti větru, ale mohl by. To ho značně uklidňovalo. Nátlakové prostředky, jež na něho byly použity, ho neměly ztotočnit. Vypravěč věděl, že to svědčí pro dobré kouzlo -nikoli pro skryté okovy nějakého mučitele.

Stezka se stočila podél potoka mírně doleva a Vypravěč poznal, že stavba, k níž přichází, je mlýn, protože měla náhon a vysoké kolo postavené v místě, kde měla téct voda. Dnes však náhonem žádná voda nepřitékala a když Vypravěč přišel tak blízko, že mohl širokými, stodolovými vraty nahlédnout dovnitř, zjistil proč. Nebylo pouze zavřeno na zimu. Stavba se jako mlýn nikdy nepoužívala. Soukolí byla tam, kde měla být, ale velký, kruhový mlýnský kámen chyběl. Byl tam jen základ z kamenů zaražených do země, rovný a připravený.

Cekal tak již dlouho. Podle psího vína a mechu byla budova stará alespoň pět let. Postavit tento mlýn jistě stálo mnoho práce, přesto byl používán jen jako společný seník.

Těsně za vraty stál vůz a kolébal se, jak spolu nahoře na poloviční fůře sena zápasili dva chlapci. Byla to přátelská pranice; chlapci byli podle všeho bratři, jeden asi dvanáctiletý, druhému mohlo být kolem devíti, a mladší z nich zatím nespádl z vozu a nevyletěl ze dveří jedině proto, že se starší chlapec pořád smál. Vypravěče si pochopitelně nevšímal.

Podobně si nevšímalí muže, který stál s vidlemi v ruce na kraji půdy a díval se na ně. Vypravěč si v první chvíli myslel, že muž si je prohlíží s pýchou, jako otec. Když pak přišel blíž, spatřil, jak vidle drží. Jako oštěp, připravený k hodů. Vypravěč si na okamžik představil, co by se stalo -

vidle by prolétly vzduchem, zabodly by se jednomu z chlapců do těla a určitě by ho zabily, když ne hned tak krátce nato, na snět' nebo břišní krvácení. Představil si, že vidí vraždu.

„Ne!“ vykřikl. Rozběhl se ke dveřím, u vozu se zastavil a podíval se nahoru na muže na půdě.

Muž zapíchl vidle do sena za sebou a shodil je přes okraj na vůz tak, že oba chlapce téměř zasypal. „Vzal jsem si vás sem na práci, vy dvě medvíďata, ne abyste si dělali naschvály.“ Muž se usmíval, dobíral si je. Zamrkal na Vypravěče. Jako by ještě před malou chvílí neměl v očích smrt.

„Zdravíčko, mladíku,“ pozdravil ho muž.

„Zase tak mladý nejsem,“ odvětil Vypravěč. Sundal si klobouk, aby holá hlava prozradila jeho věk.

Chlapci se vyhrabali ze sena. „Proč jste tak vykřikl, pane?“ zeptal se ten mladší.

„Bál jsem se, že by se někomu mohlo něco stát.“

„My se tak pereme pořád,“ prohlásil starší chlapec. „To nic, příteli. Já jsem Alvin, po tátovi.“ Chlapcův úsměv byl nakažlivý. Přestože Vypravěč po tolika projevech temných sil, jichž byl dnes svědkem, cítil strach, nezbylo mu nic jiného než úsměv opětovat a přijmout nabídnutou ruku. Alvin junior tiskl ruku jako dospělý muž, tak byl silný. Vypravěč to nepřešel bez poznámky.

„To je tím, že vám podal svou rybí ruku. A ještě kdyby vám ji zmáčkl a zkroutil, to byste se teprve divil.“ Mladší chlapec si s ním také potřásl rukou. „Mně je sedm a Alu juniorovi je deset.“ Byli mladší, než vypadali. Z obou byl cítit nepříjemný tělesný pach, jaký se z takových mladých chlapců šíří, když se zpotí. Ale to Vypravěči nevadilo. Zato s jejich otcem si lámal hlavu. Byla to jen jeho bujná představivost, když se mu zdálo, že muž chce chlapce zabít? Vždyť kdo by dokázal vztáhnout smrtící ruku na tak milé a hezké hochy?

Muž nechal vidle na půdě, slezl po žebříku dolů a s rukama rozpraženýma vykročil k Vypravěči, jako by ho chtěl obejmout. „Vítejte u nás, cizince. Já jsem Alvin Mlynář a toto moji dva nejmladší synové, Alvin junior a Kalvin.“

„Kalvík,“ opravil ho mladší chlapec.

„Nelíbí se mu, jak se naše jména rýmují,“ vysvětlil Alvin junior. „Alvin a Kalvin. Dali mu podobné jméno jako mně, protože doufali, že z něho vyroste takový chlap jako ze mne. Ale bohužel to nefunguje.“

Kalvin do něho s předstíraným hněvem strčil. „Pokud vím, on byl první pokus. Teprve já jsem se jim podařil!“

„Většinou jim říkáme Al a Kalvík," promluvil otec.

„Většinou nám říkáte 'bud' zticha' a 'pojd' sem'," namítl Kalvík.

Al junior ho plácl do ramen tak, že se natáhl do prachu. Otec se mu odměnil tím, že se mu opřel holínkou o zadnici a vystrčil ho ze vrat. Všechno to byla legrace. Nikomu se nic zlého nedělo. Jak mne mohlo napadnout, že se tady schyluje k vraždě?

„Přinášíte nějakou zprávu? Dopis?" zeptal se Alvin Mlynář. Ted', když byli oba chlapci venku a pokřikovali na sebe přes louku, si dospělí muži konečně mohli promluvit.

„Bohužel. Jsem jen pocestný. Jedna mladá dáma ve městě mi poradila, že bych tady u vás mohl najít nocleh. Výměnou za jakoukoli těžkou práci, kterou byste pro moje paže našli."

Alvin Mlynář se vesele ušklíbl. „Tak se podíváme, kolik takové paže zvládnou." Natáhl k němu ruku, ale ne proto, aby si s ním potřásl. Chytil Vypravěče za předloktí a zapřel se pravou nohou o jeho nohu. „Myslíte, že mě přehodíte?" zeptal se Alvin Mlynář.

„Ale prozradte mi, ještě než začneme, jestli dostanu lepší večeři, když vás přehodím, nebo když vás nepřehodím," odvětil Vypravěč.

Alvin Mlynář zaklonil hlavu a vyrazil pokřik jako Indián. „Jak vám říkají, cizince?"

„Vypravěč."-

„Tak, pane Vypravěči, doufám, že vám chutná prach, protože to bude první, co tady ochutnáte!"

Vypravěč ucítil, jak stisk na jeho předloktí zesílil. Měl silné paže, ale sevření tohoto muže se rovnat nemohly. Jenže při přehazování nešlo jen o sílu. Chtělo to také rozum, a toho Vypravěč trochu měl. Mnohem dřív, než muže donutil zabrat vši silou, pomalu před jeho tlakem couvl. Pak najednou ze všech sil zatáhl směrem, jímž Mlynář tlačil. Obvykle to k povalení mohutnějšího muže stačilo, protože jeho váha se obrátila proti němu - jenže Alvin Mlynář to čekal, zabral opačným směrem a odhodil Vypravěče tak daleko, že přistál mezi kameny, které tvořily základ pro chybějící mlýnský kámen.

Ale žádná zlomyslnost v tom nebyla, pouze radost ze zápasu. Vypravěč ještě ani nedopadl a Mlynář mu již pomáhal vstát a ptal se, jestli si nic nezlomil.

„Jsem jenom rád, že tady zatím nemáte mlýnský kámen," vydechl Vypravěč. Jinak byste mi musel nacpat mozek zpátky do hlavy."

„Cože? Tady jste ve Wobiši, člověče! Tady mozky k ničemu nejsou."

„Nuže, zvítězil jste," řekl Vypravěč. „Znamená to, že si budu moci vysloužit nocleh a stravu?"

„Vysloužit si? Ani nápad, pane, něco takového nedovolím.“ Široký úsměv na jeho tváři však tvrdost slov popíral. „Ne, ne, pracovat můžete, když budete chtít, protože člověk je raději, když má pocit, že si svou cestu světem platí. Ale nechal bych vás tady, i kdybyste měl obě nohy přeražené a nemohl pomoci s ničím. Postel už na vás čeká, hned vedle kuchyně, a klidně vsadím vepře proti borůvce, že chlapci už vyřídili Víře, aby k večeři nachystala o talíř víc."

„To je od vás laskavé, pane."

„Vůbec ne," odvětil Alvin Mlynář. „Určitě jste si nic nezlomil? Praštil jste sebou na ty kameny hezky tvrdě."

„Pak byste se měl raději podívat, jestli se nerozbil některý z těch kamenů."

Alvin se znovu zasmál, poplácal ho po zádech a odvedl ho do domu.

A že to byl dům. Víc vrískání a křiku nemohlo být ani v pekle. Mlynář se pokusil udělat mu v dětech pořádek. Čtyři starší dívky byly jeho dcery. Věnovaly se půltuctvům různých prací a přitom se mezi sebou zplna hrdla hádaly, každá s každou o něco jiného. Jak je povinnosti vedly z pokoje do pokoje, plynule přecházely z jedné hádky do druhé. Vřískající novorozeně bylo vnouče, stejně jako pět batolat, která si na stole a pod stolem hrála na ostříhance a royalisty. Matka Víra jako by to při práci v kuchyni vůbec nevnímala. Čas od času nějakému dítěti dala pohlakek, ale jinak se od nich nenechala vytrhovat z práce - ani z nepřetržitého proudu příkazů, výtek, hrozeb a stesků. „Jak je možné, že si v tom všem uchováte rozum?" zeptal se jí Vypravěč.

„Rozum?" obrátila se na něho ostře. „Myslíte, že by to někdo s rozumem mohl zvládnout?"

Mlynář ho zavedl do jeho pokoje. Přesně tak to nazval: „Váš pokoj, dokud tu budete chtít zůstat." Měl velkou postel, polštář vycpaný perím i příkrývky. Půlku jedné stěny tvořil komín, takže tam bylo teplo. Za celou dobu jeho putování mu takovou postel nikdo nenabídl. „Odpřísáhněte mi, že se ve skutečnosti nejmenujete Prokrustes," obrátil se k hospodáři.

Mlynář jeho narážku nepochopil, ale nevadilo to, poznal, co ten výraz znamená. Určitě jej neslyšel poprvé. „U nás hostům nedáváme nejhorší pokoj, Vypravěči, ale dáváme jim ten nejlepší. A víc o *tom* nechci mluvit."

„V tom případě mi zítra musíte dovolit, abych vám s něčím pomohl."

„Jestli víte, co s rukama, práce se vždycky najde."

A jestli se neštítíte ženské práce, manželce by se také nějaká ta výpomoc hodila. Uvidíme." S těmito slovy Mlynář odešel a zavřel za sebou dveře.

Hluk, který se domem rozléhal, tlumily zavřené dveře jen částečně, ale Vypravěči taková hudba nevadila. Bylo teprve odpoledne, ale neviděl důvod, proč se přemáhat. Shodil ze zad ranec, sundal si boty a natáhl se na matraci. Zašustilo to jako sláma, ale nahoře byla ještě péřová matrace, takže postel byla hluboká a měkká. Sláma byla čerstvá a u kamenů, z nichž byl vyzděn komín, visely usušené byliny, které pokoj plnily vůní mateřídoušky a rozmarýny. Ležel jsem někdy ve Filadelfii v tak měkké posteli? Nebo předtím v Anglii? Naposledy v matčině lůně, pomyslel si.

V tomto domě se za použití sil nestyděli: magický znak byl namalován přímo nade dveřmi. Poznal, o jaký symbol jde. Nebylo to smíření, které by mělo upokojit vznětlivost v duši toho, kdo tu spal. Nebylo to varování a nebyla to ani obrana. Jeho smyslem nebylo chránit dům před hostem nebo hosta před domem. Byl tu pro pohodlí, čistý a jednoduchý. A byl znamenitě, dokonale nakreslen, přesně ve správných proporcích. Nebylo snadné nakreslit znak přesně, protože byl tvořen trojkami. Vypravěč si nevzpomínal, kdy viděl dokonalejší.

Proto ho nepřekvapilo, že jak ležel na posteli, cítil, jak se svaly jeho těla rozplétají, jako by tato postel a tento pokoj smazávaly únavu nahromaděnou za pětadvacet let toulek. Přistihl se, jak doufá, že až zemře, bude to v hrobě stejně příjemné jako na této posteli.

Když jím Alvin junior zatřásl, aby ho probudil, voněl celý dům šalvěji, pepřem a vařeným hovězím. „Nejvyšší čas odskočit si na záchod, umýt se a jít k jídlu," řekl chlapec.

„Nejspíš jsem usnul," poznamenal Vypravěč.

„Proto jsem taky to kouzlo udělal," přikývl chlapec. „Funguje dobře, ne?" Potom vyběhl z pokoje.

Téměř ve stejném okamžiku Vypravěč uslyšel, jak jedna z dívek zasykala chlapce děsivou sprškou ječivých výhrůžek. Hlasitá hádka pokračovala, když šel na záchod, a když se pak vrátil do pokoje, ječení se ozývalo stále -ale Vypravěče napadlo, že teď možná ječí jiná sestra.

„Přisáhám, že dnes v noci, až budeš spát, ti k chodidlům přišiju skunka, Alvine juniore!" Alově odpovědi nebylo na tu dálku rozumět, ale byla příčinou nového kola křiku. Vypravěč neslyšel ječení poprvé. Někdy za ním byla láska a někdy nenávisť. Když to byla nenávisť, vytratil se nejrychleji, jak to šlo. V tomto domě mohl zůstat.

S umytýma rukama a obličejem byl dost čistý, aby mu panímáma Víra dovolila odnést na stůl bochníky chleba - „když se chleba nedotknete tou svou páchnoucí košilí." Když se pak do kuchyně nahrnula celá rodina a odnesla si z ní rozporcovaného téměř celého vepře, i Vypravěč se postavil do řady s miskou v ruce.

Tím, kdo vyzval jednu z dívek, aby se pomodlila, byla Víra, ne Mlynář. Vypravěč si všiml, že Mlynář ani nezavřel oči, přestože všechny děti sklonily hlavy a sepjaly ruce. Vypadalo to, jako by modlitbu toleroval, ale nepodporoval. Vypravěč se ani nemusel ptát, aby pochopil, že Alvin Mlynář a kazatel z toho hezkého bílého kostela pod kopcem spolu nevycházejí ani trochu dobře. Vypravěč usoudil, že Mlynář by možná měl pochopení pro jedno přísloví z jeho knihy: „Stejně jako motýl klade vajíčka na nejhezčí listy, kněz dává do klatby nejhezčí radosti."

K Vypravěčově údivu u jídla chaos nevládl. Postupně každé dítě řeklo, co celý den dělalo, a všichni je poslouchali, občas mu poradili nebo je pochválili. Když bylo po jídle a Vypravěč vytíral z mísy poslední zbytky kouskem chleba, Mlynář se k němu otočil, tak jako předtím ke všem ostatním členům rodiny.

„A co váš den, Vypravěči? Strávil jste jej příjemně?"

„Dopoledne jsem ušel několik mil a pak jsem vylezl na strom," začal Vypravěč. „Ze stromu jsem uviděl věžičku, která mne dovedla do města. Tam se jeden křesťan zalekl mých skrytých schopností, přestože žádné neviděl, a totéž udělal kazatel, i když tvrdil, že nevěří, že nějaké mám. Ale hledal jsem místo, kde bych dostal něco k jídlu, postel a možnost pracovat, abych si to odsloužil, a jedna žena mi řekla, že na konci jedné vozové cesty najdu lidi, kteří budou ochotni mne přijmout."

„To byla určitě naše dcera Eleonora," usoudila Víra.

„Ano," potvrdil Vypravěč. „Nyní vidím, že měla oči po matce, vždy klidné, bez ohledu na to, co se děje."

„Ale ne, příteli," odvětila Víra, „tyto oči pouze viděly tolik věcí, že se jen tak něčeho neleknu, nic víc."

„Doufám, že než odtud odejdu, budu si moci poslechnout, jak k tomu došlo," opáčil Vypravěč. Víra odvrátila zrak a dala jednomu vnoučeti na chléb plátek sýra.

Vypravěč pokračoval v líčení toho, co během dne zažil. Nechtěl dát najevo, že ho uvedla do rozpaků, když neodpověděla. „Ta vozová cesta byla velice zvláštní. Přes potoky, které by i dítě přebrodivo a muž snadno překročil, vedly kryté mosty. Doufám, že než odejdu, poslechnu si také historii vzniku těchto mostů."

Opět se mu nikdo nepodíval do očí.

„A když jsem vyšel z lesa, našel jsem mlýn bez mlýnského kamene, dva chlapce, kteří se prali na voze, mlynáře, který mi ušetřil největší porážku v životě, a rodinu, jež mne přijala a dala mi nejlepší pokoj v domě, přestože jsem cizí a oni nevěděli, jestli jsem dobrý nebo špatný člověk.“

„Samozřejmě jste dobrý,“ pohlédl na něj Al junior.

„Mohu se na něco zeptat? Setkal jsem se v životě s mnoha pohostinnými lidmi, pobýval jsem v mnoha šťastných domovech, ale žádný nebyl šťastnější než tento a nikde mne nepřijali laskavěji.“

Všichni kolem stolu seděli nehnutě. Nakonec Víra zvedla hlavu a usmála se na něho. „Jsem ráda, že vám připadáme tak šťastní. Ale všichni máme v dobré paměti doby, kdy to bylo jinak, a tato vzpomínka na smutek možná dělá naše současné štěstí ještě sladším.“

„Ale proč k sobě berete někoho jako jsem já?“

Tentokrát odpověděl samotný Mlynář. „Protože kdysi jsme také my byli cizí a dobří lidé nás přijali mezi sebe.“

„Žil jsem nějakou dobu ve Filadelfii, a proto mne napadlo se vás zeptat, zda náhodou nepatříte ke Společnosti přátel?“

Víra zavrtěla hlavou. „Já jsem presbyterián. A mnoho dětí také.“

Vypravěč se podíval na Mlynáře.

„Já nejsem nic,“ odpověděl mu.

„Křesťan není nic,“ namítl Vypravěč.

„Já nejsem ani křesťan.“

„Ach tak,“ kývl Vypravěč. „Takže deista, jako Tomáš Jefferson.“ Mezi dětmi vyvolala zmínka o slavném jménu šepot. „Vypravěči, jsem otec, který miluje své děti, manžel, který miluje svou ženu, farmář, který splácí své dluhy a mlynář bez mlýnského kamene.“ Po těchto slovech se Mlynář zvedl od stolu a odešel. Slyšeli, jak se zavírají dveře. Odešel ven.

Vypravěč se obrátil k Víře. „Obávám se, paní, že již litujete, že jste mne do domu přijala.“

„Kladete mnoho otázek.“

„Řekl jsem vám, jak se jmenuji, a mé jméno vyjadřuje, co dělám. Jakmile ucítím nějaký příběh, důležitý a pravdivý, toužím jej vyslechnout. A když jej vyslechnu a uvěřím mu, zapamatuji si jej navždy a vyprávím jej všude, kam přijdu.“

„Tak si vyděláváte na živobytí?“ zeptala se jedna dívka.

„Na živobytí si vydělávám tím, že pomáhám opravovat vozy, kopat příkopy, příst a cokoli jiného, co je třeba udělat. Ale mé poslání jsou příběhy a měním je jeden za jeden. Možná si teď myslíte, že mi o sobě nic

vyprávět nechcete, a je to v pořádku. Nikdy jsem si nevzal příběh, který by mi někdo nevyprávěl dobrovolně. Nejsem žádný zloděj. Ale jak vidíte, jeden příběh už mám - příběh o tom, co se mi dnes přihodilo. Našel jsem nejlaskavější lidi a nejměkčí postel mezi Mizipy a Alfem."

„Kde je Alf? To je řeka?" zeptal se Kalvík.

„Ale copak, chcete, abych vám vyprávěl?"

Chceme, křičely děti jedno přes druhé.

„Ale ne o řece Alf," ozval se Al junior. „Takové místo doopravdy není."

Vypravěč se na něho podíval s nelíčeným překvapením. „Jak jsi to poznal? Četl jsi snad sbírku Coleridgovy poezie sestavenou lordem Byronem?"

Alvin junior se nechápavě rozhlédl.

„Sem k nám se mnoho knih nedostane," řekla Víra. „Kazatel jim předčítá z Bible, aby se mohli naučit číst."

„Jak jsi tedy poznal, že řeka Alf není opravdová?"

Al junior se ušklíbl, jako by chtěl říct: neptej se mě na něco, na co sám neumím odpovědět. „Já bych chtěl slyšet o Jeffersonovi. Řekl jste jeho jméno tak, jako byste se s ním setkal."

„Taky že setkal. I s Tomem Painem a Patrikem Henrym, než ho pověsili, a viděl jsem meč, který sřal hlavu Jiřímu Washingtonovi. Viděl jsem dokonce krále Roberta II., než mu Francouzi v prvním roce potopili loď a poslali ho na dno mořské."

„Kam patřil," zašeptala Víra.

„Jestli ne hlouběji," dodala jedna ze starších dívek.

„Na to klidně řeknu amen. V Appalačsku se povídá, že měl na rukou tolik krve, že mu od ní zhnědly i kosti a ani ta nejméně vybírává ryba se do nich nezakousne."

Děti se rozesmály.

„Ještě víc než o Tomáši Jeffersonovi," ozval se znovu Al junior, „bych chtěl slyšet o nejslavnějším americkém čaroději. Bena Franklina znáte určitě."

Chlapec ho opět překvapil. Jak uhodl, že příběhy o Benu Franklinovi vyprávěl nejraději ze všech. „Ze ho znám? No, trochu," přiznal Vypravěč. Věděl, že tím, jak to řekl, jim slíbil právě takové příběhy, jaké chtěli slyšet. „Strávil jsem s ním jen půltuctů let a každou noc jsem s ním osm hodin nebyl - takže nemohu říct, že bych věděl *mnoho*."

Al junior se naklonil nad stůl. Oči mu zářily, nemrkaly. „Je to pravda, že byl tvůrce?"

„Řeknu vám všechno, hezky po řadě," slíbil Vypravěč. „Dokud vaši rodiče budou souhlasit s tím, že mne tady nechají a dokud budu mít pocit, že jsem užitečný, zůstanu a budu vám vyprávět, v noci i ve dne."

„Začněte Benem Franklinem," trval na svém Alvin junior. „Opravdu stáhl z oblohy blesk?"

Kapitola 10

Vidění

Alvin junior procitl z těžkého snu celý zpocený. Bylo to úplně jako doopravdy a on lapał po dechu, jako by se snažil utéct. Ale utéct nebylo kam a on to věděl. Ležel s očima zavřenýma a bál se je na chvíli otevřít, protože věděl, že když to udělá, bude to tam stále. Před lety, když byl ještě malý, obvykle začal křičet, když ten těžký sen přišel. Jenže když to zkusil vysvětlit tátovi a mámě, dostal vždy stejnou odpověď: „Ale vždyť je to jen *nic*. Snad bys neměl takový strach z *ničeho*?" Proto se naučil přemoci se a nekřičet, když se ten sen vrátil.

Otevřel oči.

Uteklo to do koutů pokoje, kde se na to nemusel dívat. Alespoň něco. Zůstaň tam a nech mne na pokoji, řekl v duchu.

Potom si uvědomil, že už je bílý den a máma mu nachystala černé kalhoty a sako z vlněného sukna dvojité šířky a čistou košili. Nedělní šaty. To se raději vrátit do těžkého snu, než procitnout do takového dne.

Alvin junior nesnášel nedělní rána. Nenáviděl, že se musel celý obléknout, takže nemohl sedat na zem, klekat do trávy ani se shýbat, aniž by se neušpinil a nevyslechl si od mámy kázání, že má mít ke dni Páně alespoň trochu úcty. Nenáviděl, že musel celé ráno chodit domem po špičkách, protože byl svátek a ve svátek se nesmí hrát si ani dělat rámus. A nejvíc ze všeho nenáviděl představu, že bude sedět na tvrdé lavici v první řadě, zatímco páter Thrower se mu bude dívat do očí a kázat o ohnících pekelných očekávajících bezbožníky, kteří pohrdají pravým náboženstvím a upínají svou víru k chabému lidskému chápání. Zdálo se mu, že každou neděli je to stejné.

Přitom nešlo o to, že by Alvin náboženstvím skutečně pohrdal. Pohrdal pouze páterem Throwerem. Mohly za to všechny ty hodiny ve škole, teď, když bylo po žních. Alvin junior uměl dobře číst a v počtech většinou dospěl ke správnému výsledku. Ale starému Throwerovi to nestačilo. Musel je učit také náboženství. Ostatní děti - Švédové a Holanďané, kteří žijí proti proudu, Skotové a Angličané, kteří žijí po proudu - byly trestány, když byly drzé nebo když odpověděly špatně třikrát za sebou. Avšak na Alvina jako by bral rákosku při každé příležitosti, jež se mu naskytla, a ne kvůli učení, pokaždé kvůli náboženství.

Alvinovi pochopitelně nijak zvlášť nepomáhalo, že mu Bible připadala směšná na nesprávných místech. Jak řekl Míra, když jednou Alvin utekl ze školy a schovával se v domě u Davida, dokud ho tam téměř v čase večere Míra nenašel: „Kdyby ses nesmál, když předčítá z Bible, nebyl bys tak často bit."

Jenže ono to bylo *legrační*. Když Jónatan vystřílel všechny šípy do nebe a netrefil. Když Jarošeam nevystřelil dost šípů z okna. Když si faraón vymýšlel nové a nové lsti, aby Izraelitům zabránil v odchodu. Když byl Samson tak hloupý, že řekl své tajemství Delíle, přestože ho již dvakrát zradila. „Jak se můžu nesmát?"

„Stačí, když pomyslíš na puchýře na zadku," poradil mu Míra. „Pak by tě úsměv měl přejít."

„Jenže já si pokaždé vzpomenu, až když se zasměju."

„Pak asi budeš potřebovat židli až v patnácti," pokrčil rameny Míra. „Protože máma ti nedovolí do školy nechodit, Thrower se nepřestane po tobě vozit a v Davidově domě se nemůžeš schovávat věčně."

„Proč ne?"

„Protože schovávat se před nepřítelem je totéž, jako nechat ho zvítězit."

Bylo jasné, že Míra mu bezpečí nezaručí, musel se vrátit - a přijmout výprask i od táty, za to, že všechny vyděsil, když utekl a tak dlouho se skrýval. Přesto mu Míra pomohl. Bylo příjemné vědět, že také někdo jiný je ochoten prohlásit Throwera za svého nepřítele. Všichni ostatní se rozplývali, jak je skvělý, zbožný a vzdělaný, jak je *hodný*, že dětem dává pít ze své studnice moudrosti. Alvinovi se z toho chtělo zvracet.

Přestože Alvin při vyučování obličej většinou ovládal a proto nebyl bit tak často, v neděli sváděl nejtěžší boj, neboť musel sedět v kostele na tvrdé lavici a poslouchat Throwera. Polovinu takto strávené doby se mu chtělo vyprsknout smíchy, až padne na podlahu, ve druhé polovině by ze všeho nejraději vstal a zakřičel: „To je snad ta největší pitomost, jakou jsem kdy od dospělého slyšel!" Dokonce měl pocit, že by ho táta příliš přísně nepotrestal, kdyby to Throwerovi řekl, protože táta o páterovi nikdy neměl valné mínění. Ale máma - neodpustila by mu, že se rouhal v domě Páně.

Nakonec usoudil, že nedělní rána jsou k tomu, aby aby si hříšníci mohli vyzkoušet jeden den věčnosti v pekle.

Dnes by máma Vypravěči pravděpodobně nedovolila vyprávět ani kratičký příběh, pokud by nebyl z Bible. A jelikož Vypravěč příběhy z Bible podle všeho nevyprávěl, Alvin junior si domyslel, že ode dneška nic dobrého čekat nemůže.

Do schodů zahřměl mámin hlas: „Alvine juniore, už toho mám dost, že ti v neděli ráno trvá tři hodiny, než se oblékneš. Jestli hned nepřijdeš, klidně tě odvedu do kostela nahého!”

„Nejsem nahý!” zakřičel dolů Alvin. Ale jelikož měl na sobě ještě noční košili, bylo to pravděpodobně ještě *horší* než být nahý. Svlékl si košili, pověsil ji na kolíček a začal se oblékat nejrychleji, jak uměl.

Bylo to zvláštní. Kterýkoli jiný den stačilo, aby bez rozmyšlení sáhl pro oblečení a našel je na místě, přesně ten kus, který chtěl. Košile, kalhoty, punčochy, boty. Když sáhl, vždycky je našel. Ale v neděli ráno jako by šaty před jeho rukou utíkaly. Sáhl pro košili a ruka mu podala kalhoty. Sáhl pro ponožku a nahmatal botu, znovu a znovu. Bylo to, jako by se šatům na jeho tělo nechtělo o nic víc, než je tam chtěl mít on.

Takže když máma rozrazila dveře, nebyla to tak úplně Alvinova vina, že na sobě ještě neměl ani kalhoty.

„Zmeškal jsi snídani! A jsi pořád ještě polonahý! Jestli si myslíš, že kvůli tobě přivedu celou rodinu do kostela pozdě, tak to jsi -”

„Na omylu,” dořekl Alvin.

Nebyla to *jeho* chyba, že vždycky říkala totéž. Ale rozčílila se na něho, jako by měl předstírat, že je *překvapený*, když to od ní slyší od léta podeváté. Vypadalo to, že mu dá výprask sama, nebo zavolá tátu, aby ho ztrestal ještě přísněji, když se jako spása objevil Vypravěč.

„Panímámo Víro,” oslovil ji klidně. „Jestli chcete jít s ostatními napřed, slibuji vám, že dohlédnu na to, aby do kostela přišel.”

Jakmile Vypravěč promluvil, máma se otočila a snažila se skrýt, jak je rozčilená. Alvin toho využil a začal na ni dělat uklidnění - pravou rukou, aby to neviděla, protože kdyby si všimla, že ji očarovává, přerazila by mu ruce, a to byla hrozba, jíž Alvin junior skutečně věřil. Bez doteku nemělo uklidnění takový účinek, ale jelikož se máma před Vypravěčem tak usilovně snažila *vypadat* klidně, působilo to.

„Nechci vám přidělovat starosti,” řekla máma.

„Jaképak starosti, panímámo Víro,” odvětil Vypravěč. „To málo, co dělám, nestačí vynahradit, jak jste ke mně laskaví.”

„Málo!” Po rozčilení již nezbyla v mámině hlase téměř ani stopa. „Manžel tvrdí, že uděláte práce za dva dospělé. A když dětem vyprávíte, zažívám v tomto domě klid a ticho, jaké nepamatuji od - vlastně *nikdy*. ” Otočila se znovu k Alvinovi, ale tentokrát byl její hněv víc hraný než opravdový. „Uděláš, co ti pan Vypravěč řekne, a přijdeš urychleně do kostela?”

„Ano, mami,” slíbil Alvin junior. „Co nejrychleji.”

„Tak dobře. Moc vám děkuji, pane Vypravěči. Jestli se vám podaří toho chlapce přimět k poslušnosti, bude to úspěch, jaký nikdo nezaznamenal od doby, co se naučil mluvit.“

„To je pravda, je to fracek,“ ozvala se z chodby za dveřmi Marie.

„Ty buď zticha, Marie,“ zvedla hlas máma, „nebo ti nacpu dolní ret do nosu a přišiju ti ho tam, abys mlčela *pořád*.“

Alvin si úlevně vydechl. Když máma začala rozdávat neuskutečnitelné hrozby, znamenalo to, že se už tolik nezlobí. Marie zvedla nos do vzduchu a nasupeně odpulula chodbou, ale tím se Alvin vůbec netrápil. Vesele se na Vypravěče ušklíbl a on se ušklíbl na něho.

„Copak, mladíku, oblékání do kostela ti nejde?“ zeptal se Vypravěč.

„Raději bych se oblékl do prasečího sádla a prošel houfem hladových medvěďů,“ přiznal Alvin junior.

„Těch, kteří přetrpí kostel, je víc než těch, kteří přežijí setkání s medvědy.“

„Ale ne o moc.“

Oblečený byl za chvíli. Avšak podařilo se mu Vypravěče přesvědčit, aby to vzali zkratkou, což znamenalo nejít dokola po cestě, ale namířit si to lesem přes kopec za domem. Protože venku bylo už dost zima, ale nějaký čas nepršelo a v nejbližší době ještě nemělo sněžit, nemělo by být bláto, takže ani nebylo pravděpodobné, že máma něco pozná. A co máma nevěděla, nemohlo mu ublížit.

„Všiml jsem si,“ začal Vypravěč, když stoupali do listím pokrytého svahu, „že tvůj otec s matkou, Kal víkem a děvčaty nešel.“

„Táta do kostela nechodí,“ prohlásil Alvin. „Říká, že páter Thrower je osel. Jasně, že to neříká, když by to mohla slyšet máma.“

„To věřím.“

Stáli na vrcholku kopce a dívali se přes louky ke kostelu. Pahorek, na němž stál kostel, jim bránil zablédnout Sílův Kostelec. Námraza na hnědé podzimní trávě začínala tát, takže kostel vypadal jako ta nejbělejší věc v bílém světě a ve slunečních paprscích zářil jako druhé slunce. Alvin si všiml, že další vozy ještě přijíždějí a koně teprve uvazují ke kůlům na louce. Kdyby si pospíšili, s největší pravděpodobností by dorazili dřív, než by páter Thrower začal s chvalozpěvem.

Jenže Vypravěč nevyrazil z kopce dolů. Posadil se na pařez a začal recitovat báseň. Alvin pozorně poslouchal, protože Vypravěčovy básně často měly něco do sebe.

*A v zahradu lásky jsem šel;
věc novou jsem tam viděl stát:
střed kaplí byl zastavěn,
kde jsem si hrával tak rád.*

*Vchod kaple byl uzavřen
A nápis 'Nesmíš' tam stál;
pak v zahradu lásky jsem zřel,
květ mnohý kde mile kdys plál.*

*A viděl jsem jak místo květů všech
jen rovy a náhrobky na hrobech;
a knězi tam bděli – háv černý měli –
vznět, radost mi brali a trnám ji spjali."*

Vypravěč měl nadání, o tom nemohlo být sporu, neboť jak recitoval, svět se Alvinovi měnil před očima. Louky a stromy rázem vypadaly jako nejhlasilnější výkřik jara, svěže žlutozelené, pokryté desetitisíci květů, a bělost kaple mezi nimi ztratila lesk a přešla do zaprášené, křídové běli starých kostí. „Radost mi brali a trnám ji spjali," zopakoval Alvin. „Vás asi na náboženství moc neužije."

„Dýchám náboženství každým svým nadechnutím," opáčil Vypravěč. „Toužím po viděních, hledám stopy Boží ruky. Ale v tomto světě nacházím častěji stopy té druhé. Stopu lesklého slizu, který mne spálí, když se ho dotknu. Bůh se poslední dobou jaksi drží v ústraní, zato Satan se nebojí sestoupit do bahna k lidem."

„Thrower tvrdí, že jeho kostel je stánek boží."

Vypravěč jen seděl a nekonečně dlouho neříkal nic.

Nakonec to Alvin nevydržel a zeptal se ho přímo: „Vy jste v kostele viděl stopy ďábla?"

Za dobu, kterou u nich Vypravěč byl, již Alvin stačil poznat, že Vypravěč nikdy výslovně nelže. Ale když se nechtěl nechat přinutit k pravdivé odpovědi, řekl nějakou báseň. Udělal to i teď.

*„Jsi chorá, růže má!
Ten červ, jenž noční tmou
se plíží neviděn,
když hlasy bouře řvou,*

*tvé lože vypátral
v němž rudá radost plá,
a tajnou láskou svou
ti život podrývá."*

Alvin neměl s tak vyhýbavými odpověďmi trpělivost. „Když chci slyšet něco, čemu nerozumím, můžu si číst v Izajášovi."

„Mým uším to zní jako hudba, chlapče, když mne přirovnáváš k největšímu prorokovi."

„Když nikdo ani za mák nerozumí tomu, co napsal, tak to podle mě žádný velký prorok nebyl."

„Třeba chtěl, abychom se všichni stali proroky."

„Já na proroky nedám," ohradil se Alvin. „Podle mého nakonec stejně umřou jako všichni ostatní." Bylo to něco, co slyšel od otce.

„Všichni nakonec umřou," souhlasil Vypravěč. „Ale někteří mrtví žijí dál ve svých slovech."

„Slova nikdy nezůstanou stejná," odpověděl Alvin. „Když něco *udělám*, je to věc, kterou jsem udělal. Jako když udělám koš. Je to koš. Když se protrhne, je to protřzený koš. Ale když řeknu slova, dají se úplně překroutit. Thrower může tatáž slova vzít, otočit je a dát jim přesně opačný význam než mělo to, co jsem řekl."

„Podívej se na to jinak, Alvine. Když uděláš jeden koš, nemůže to být nikdy víc než jeden koš. Ale když řekneš slova, dají se znovu a znovu opakovat a mohou proniknout do srdce lidem vzdáleným tisíce mil od místa, kde jsi je původně vyslovil. Slova mohou nabírat sílu, ale věci nejsou nikdy víc než to, co jsou." Alvin se snažil představit si to. Když to řekl Vypravěč, šlo to snadno. Slova, neviditelná jako vzduch, vycházejí z Vypravěčových úst a šíří se od jednoho člověka k druhému. Stále sílí, ale pořád je není vidět.

Pak najednou se obraz změnil. Viděl slova vycházet z kazatelových úst, jak se ve vzduchu chvějí, šíří se, pronikají do všeho - a najednou se to změnilo v jeho noční můru, v ten strašlivý sen, který ho pronásledoval ve dne v noci a nabodával mu srdce na páteř, až chtěl zemřít. Svět, jenž se plnil neviditelným, chvějícím se *nic*, které do všeho pronikalo a všechno rozbíjelo. Alvin viděl, jak se to na něho valí jako nějaká obrovská koule, stále větší. Ze všech takových snů, které měl, již věděl, že i když zaťal pěsti, zředilo se to a proniklo mu to mezi prsty, i když zavřel ústa a oči, přitisklo se mu to na tvář a prosáklo mu to do nosu, do uší a -

Vypravěč jím třásl. Prudce jím třásl. Alvin otevřel oči. Chvějící se vzduch ustoupil zpátky k okrajům zorného pole. Tam ho Alvin viděl nejčastěji, jak čeká, téměř schovaný, obezřetný jako lasička, připravený přelétnout, když pohne hlavou.

„Co je s tebou, chlapče?“ zeptal se Vypravěč. Vypadal starostlivě.

„Nic,“ odpověděl Alvin.

„Neříkej, že nic,“ nedal se Vypravěč. „Viděl jsem, jak tě znenadání přepadl strach, jako kdybys měl nějaké strašlivé vidění.“

„Nebylo to vidění. Jednou jsem vidění měl, takže vím, jaké to je.“

„Ano?“ zeptal se Vypravěč. „A co jsi v něm viděl?“

„Zářícího muže,“ odpověděl Alvin. „Nikdy jsem o tom nikomu neřekl a myslím, že s tím nechci začít ani teď.“

Vypravěč na něho nenaléhal. „Co jsi viděl teď, když to nebylo vidění - co jsi tedy viděl?“

„Nic.“ Byla to pravdivá odpověď, ale zároveň Alvin věděl, že to žádná odpověď není. Potíž byla v tom, že odpovědět *nechtěl*. Kdykoli o tom zkusil někomu říct, začali se mu posmívat, že tolik nadělá kvůli ničemu.

Jenže Vypravěč mu nedopřál, aby se z jeho otázky vyvlékl. „Já toužím po pravdivém vidění celý život. Ale juniore, a ty jsi je spatřil tady, za jasného světla, s očima otevřenýma, spatřil jsi něco tak strašlivého, že jsi přestal dýchat. A teď mi řekni, co to bylo.“

„Už jsem vám to řekl! Bylo to nic!“ Potom tišeji dodal: „Je to *nic*, ale já je vidím. Všude, kam přijde, jako by se tetelil vzduch.“

„Je to nic, ale není neviditelné?“

„Proniká to do všeho. Dostává se to i do těch nejmenších škvír a všechno to rozbíjí. Třeše se to tak dlouho, až zbude jenom prach, a pak to třasem rozmělní i prach a já se to snažím zastavit, ale roste to čím dál víc, až se zdá, že to zabere celou oblohu a celou zem.“ Alvin se neubránil a roztřásl se zimou, přestože byl zachumlaný jako medvěd.

„Kolikrát jsi to už viděl?“

„Co si pamatuju. Přichází to jen občas. Většinou stačí myslet na jiné věci a drží se to zpátky.“

„Kde?“

„Zpátky. Tam, kde to není vidět.“ Alvin si klekl a potom se vyčerpaně posadil. Seděl ve svátečních kalhotách v mokré trávě a nevšímal si toho. „Když jste začal mluvit o tom, jak se slova šíří dál a dál, přišlo to na mě znovu.“

„Sen, který se vrací znovu a znovu, se ti snaží sdělit pravdu,“ řekl vážně Vypravěč.

Starý muž byl celou věcí tak uchvácen, že se Alvin neubráníl pomýšlení, jestli si Vypravěč vůbec uvědomuje, jak děsivý je to pro něho zážitek. „To není nějaký váš příběh, Vypravěči.”

„Ale bude,” odpověděl Vypravěč. „Jen co mu porozumím.”

Vypravěč seděl vedle něho a dlouho mlčky přemýšlel. Alvin také seděl a prsty splétal travu. Po čase začal být netrpělivý. „Třeba nemůžete rozumět všemu,” ozval se. „Třeba je to jen nějaké pomatení, které v sobě nosím. Možná se ze mne chvílemi stává blázen.”

„A je to,” pronesl Vypravěč, jako by Alvin vůbec nepromluvil. „Napadlo mne, jaký by to mohlo mít význam. Zkusím to říct a uvidíme, jestli tomu uvěříme.”

Alvin neměl rád, když ho někdo přehlíží. „Nebo se chvílemi stává blázen z vás. Přemýšlel jste o tom někdy, Vypravěči?”

Vypravěč se odmítl Alvinovými pochybnostmi zabývat. „Celý vesmír je pouze sen v Boží mysli. Dokud Bůh spí, věří mu a všechno vypadá opravdově. Ty vidíš, jak se Bůh probouzí, pomalu přichází k sobě, a jeho bdělost řadí snem jako smršť, ničí celý vesmír. Nakonec se posadí, protře si oči a řekne: 'To byl sen, škoda jen, že si nepamatuji, o čem byl.' A v tu chvíli bude po nás všech veta.” Dychtivě se na Alvina podíval. „Co tomu říkáš?”

„Jestli tomu věříte, Vypravěči, tak jste úplně takový blázen, jak o vás Božizbroj říká.”

„Takže on o mně říká, že jsem blázen?” Vypravěč znenadání škubl rukou a chytil Alvina za zápěstí. Alvina tím tak překvapil, že pustil, co držel. „Ne! Zvedni to! Podívej se, co jsi dělal!”

„Co by, propánakrále, hrál jsem si.”

Vypravěč se sklonil sám a zvedl, co Alvin upustil. Byl to košíček spletený z podzimních stébel trav, o průměru ne větším než palec. „To jsi teď udělal.”

„Asi ano,” nebránil se Alvin.

„Proč jsi to udělal?”

„Prostě jsem to udělal.”

„Ty jsi na to vůbec nemyslel?”

„Vždyť on to ani žádný košík není. Dělal jsem je Kalvíkovi. Když byl malý, říkal jim košíky na brouky. Zanedlouho se zase rozpadnou.”

„Nejdřív jsi viděl *nic* a potom jsi musel udělat *něco*.”

Alvin se podíval na košík. „Asi ano.”

„A to děláš vždycky?”

Alvin začal vzpomínat, jak to bylo jindy, když viděl chvějící se vzduch. „Vždycky něco udělám. Ale to nic neznamená.“

„Ale dokud něco neuděláš, nemáš dobrý pocit. Když uvidíš nic, nenajdeš klid, dokud něco nedáš dohromady.“

„Třeba mi od toho práce pomáhá.“

„Ale ne ledajaká práce, že? Sekání dřeva ti nepomůže. Posbírat vajíčka, nanosit vodu, nadělat řezanku, to ti úlevu nepřinese.“

Alvin začal chápat souvislost, kterou Vypravěč vyzoroval. Pokud si dobře vzpomínal, byla to pravda. Když se po takovém snu v noci probudil, nezbavil se neklidu, dokud něco neupletl, nepostavil sušák na seno nebo nevyrobil panenku ze slupek kukuřičných klasů pro některou neter. A stejné to bylo, když na něho vidění přišlo ve dne - domácí práce mu nešly od ruky, dokud nepostavil něco, co předtím nebylo, třebaže to byla jen hromádka kamenů nebo kus zídky.

„Je to pravda, že? Děláš to pokaždé, že?“

„Většinou.“

„Tak já ti řeknu, jak se to tvoje nic jmenuje. Je to Ničitel.“

„Nikdy jsem o něm neslyšel," namítl Alvin.

„Já také ne, do této chvíle. To proto, že rád zůstává v tajnosti. Je to nepřítel všeho, co existuje. Chce jediné - rozbít všechno na kusy a ty kusy rozbít na ještě menší kousky, až nezůstane vůbec nic.“

„Když se něco rozbije na kusy a ty kusy se rozbíjí na menší kousky, nevznikne nic," namítl Alvin. „Vznikne spousta kousíčků.“

„Zmlkni a poslouvej," vyzval ho Vypravěč.

Alvin byl zvyklý, že to říká. Alvinu juniorovi to říkal častěji než všem ostatním, dokonce častěji než synovcům.

„Nemluvím o dobru a o zlu," pokračoval Vypravěč. „Ani ďábel si přece nemůže dovolit rozbít všechno, protože by přestal existovat, stejně jako všechno ostatní. Ani ti nejničemnější tvorové nechtějí všechno zničit - chtějí to pouze sami exploatovat.“

Alvin slyšel slovo *exploatovat* poprvé, ale znělo ošklivě.

„Proto by ve velké válce mezi Ničitelem a vším ostatním měli Bůh a ďábel stát na stejné straně, jenže ďábel o tom neví, a proto klidně slouží Ničiteli.“

„Chcete říct, že ďábel chce porazit sám sebe? “

„Můj příběh není o ďábloví," nedal se Vypravěč. Když začal vyprávět, byl vytrvalý jako déšť. „Ve velké válce proti Ničiteli z tvého vidění by všichni muži a ženy měli být spojenci. Jenže nepřítel zůstává neviditelný, a proto lidé neví, že mu nevědomky slouží. Neuvědomují si, že válka je

Ničitelův spojenec, protože ničí všechno, čeho se dotkne. Nechápou, že oheň, vražda, zločin, chamtivost a chtíč rozbíjejí křehká pouta, která spojují národy, města, rodiny, přátele a duše."

„Vy jste prorok určitě už teď," prohlásil Alvin junior, „protože vám nerozumím ani slovo."

„Prorok," opakoval polohlasně Vypravěč, „ale tvoje oči viděly. Už chápu Áronova muka: mluvit pravdu, a přitom sám nikdy nespátřit vidění."

„Děláte z mých nočních můr něco, co nejsou."

Vypravěč mlčel. Seděl na zemi, lokty na kolenou, bradu sklíčeně zaborenou v dlaních. Alvin se snažil pochopit, o čem mluvil. Bylo jasné, že to, co ve svých těžkých snech viděl, není opravdové, takže mluvit o Ničiteli, jako by to byla osoba, musela být básnická licence. Ale třeba to byla pravda, třeba Ničitel nebyl jen něco, co si vymyslel ve své hlavě, třeba byl opravdový a Al junior byl jediný, kdo ho viděl. Možná byl celý svět ve strašlivém nebezpečí a Alvinovým úkolem bylo postavit se tomu, zahnat to zpátky, držet to v odstupu. Alvin věděl, že když ten sen měl, nedokázal ho snést, chtěl ho zahnat. Jen nikdy nepřišel na to jak.

„Dejme tomu, že vám uvěřím," promluvil Alvin. „Dejme tomu, že je nějaký Ničitel. Stejně nemůžu nic dělat."

Vypravěčova tvář se zvolna roztáhla do úsměvu. Naklonil se na stranu, aby si uvolnil ruku, potom pomalu sáhl na zem a zvedl košík na brouky, který tam ležel v trávě. „Vypadá to jako nic?"

„To je jenom několik stébel trávy."

„Bylo to několik stébel trávy," upřesnil Vypravěč.

„A kdybys to roztrhal, znovu by to byla jen stébla trávy. Ale právě teď je to něco víc."

„Košíček na brouky."

„Něco, co jsi udělal."

„To je snad jasné, že tráva tak neroste."

„A tím, že jsi ho udělal, zahnal jsi Ničitele."

„To jsem nepotřeboval moc," poznamenal Alvin.

„Ne," souhlasil Vypravěč. „Udělal jsi jeden košíček na brouky. To stačilo, abys ho zahnal."

V Alvinově hlavě do sebe všechno zapadlo. Celý příběh, který se mu Vypravěč snažil říct. Alvin znal nejrůznější protiklady, které ve světě byly: dobro a zlo, světlo a tma, svoboda a otroctví, láska a nenávist. Ale hlubší než všechny tyto protiklady byl rozpor mezi tvořením a ničením. Tak hluboký, že si téměř nikdo nevšiml, že to je nejdůležitější protiklad ze všech. Ale on si toho všiml a tím se stal Ničitelovým nepřítelem. Proto za

ním Ničitel ve spánku chodil. Ne nadarmo měl Alvin nadání. Nadání dávat věci do pořádku, pomáhat jim do stavu, v jakém měly být.

„Já myslím, že v tom *pravém* vidění, které jsem měl, šlo o totéž," usoudil Alvin.

„Nemusíš mi o Zářícím muži nic říkat," připomněl mu Vypravěč. „Zásadně na nikoho nedotírám."

„Má to znamenat, že když dotíráte, je to náhoda?" zeptal se Alvin.

Doma by si za takovou poznámku vysloužil facku, ale Vypravěč se jen zasmál.

„Udělal jsem špatnou věc, a nevěděl jsem o tom," řekl Alvin. „Zářící muž přišel, stoupl si k pelesti mé postele a nejdřív mi ukázal, co jsem udělal, abych poznal, že to bylo špatné. Věřte mi, že jsem se rozplakal, když jsem zjistil, jak jsem zkažený. Ale potom mi ukázal, k čemu je mé nadání. Vy mluvíte o stejné věci, teď už to vím. Viděl jsem kámen, který jsem vytáhl z hory, oblý jako koule.

Když jsem se podíval blíž, zjistil jsem, že je to celý svět, s lesy, zvířaty, oceány, rybami a vším ostatním. To je mé nadání, snažit se dávat věci do pořádku."

Vypravěči svítily oči. „Takové vidění ti Zářící muž ukázal! Vidění, za jaké bych dal život."

„Jen proto, že jsem použil své nadání k tomu, abych ublížil jiným, pro vlastní potěšení," přiznal Alvin. „Slavnostně jsem tenkrát slíbil, že své nadání nikdy nevyužiju k vlastnímu prospěchu. Jedině pro ostatní."

„To je správný slib," potvrdil Vypravěč. „Kéž by všichni lidé na světě složili takovou přísahu a dodržovali ji."

„A díky tomu poznám, že ten - ten Ničitel není vidění. Zářící muž nebyl ani vidění. Co mi *ukázal*, to bylo vidění, ale jak tam stál, byl *opravdový*."

„A Ničitel?"

„Ten je taky opravdový. Jenže ho v hlavě nevidím, on tam *je*."

Vypravěč přikývl. Ani na okamžik nespustil oči z Alvinovy tváře.

„Musím tvořit. Rychleji, než on dokáže ničit."

„Tak rychle nedokáže tvořit nikdo," zarazil ho Vypravěč. „I kdyby všichni lidé na celém světě udělali z veškeré hlíny milion milionů milionů milionů cihel a celý život stavěli zeď, rozpadala by se rychleji, než by ji dokázali stavět. Některé úseky zdi by spadly dokonce dřív, než by je dostavěli."

„To je přece hloupost," řekl Alvin. „Zeď nemůže spadnout dřív, než je postavená."

„Když u toho zůstanou dost dlouho, cihly, které zvednou, se jim rozdrolí na prach a vlastní ruce jim shnijí a sloupnou se z kostí jako sliz, a nakonec se cihly, maso i kosti rozloží na stejný, nerozeznatelný prach. Ničitel pak kýchne a prach se nekonečně řídce rozptýlí, takže se už nikdy nedá dohromady. Vesmír bude studený, nehybný, němý a temný a Ničitel konečně bude mít klid.“

Alvin se snažil pochopit, co Vypravěč říká. Bylo to totéž, co dělal vždy, když Thrower mluvil ve škole o náboženství, proto to Alvinovi připadalo nebezpečné. Ale nedokázal s tím přestat a nedokázal se neptat, přestože to lidi rozčilovalo. „Jestli se věci rozpadají rychleji než vznikají, jak je možné, že tu všechno ještě je? Proč již Ničitel nezvítězil? Co tady děláme?“

Vypravěč nebyl páter Thrower. Alvinova otázka ho ne-rozzlobila. Pouze sraští čelo a zavrtěl hlavou. „Nevím. Máš pravdu. *Nemůžeme* tady být. Naše existence je nemožná.“

„Ale jestli jste si toho nevšiml, tak tady *jsme*. Co je to za hloupý příběh, když stačí, abychom se na sebe podívali a víme, že není pravdivý?“

„Přiznávám, že se v něm najdou chyby.“

„Myslel jsem, že vyprávíte jenom příběhy, kterým věříte.“

„Věřil jsem mu, když jsem ho vyprávěl.“

Vypravěč vypadal tak zkormouceně, že mu Alvin položil ruku na rameno, přestože jeho kabát byl tak silný a Alvinova ruka tak drobná, že si nebyl jist, jestli Vypravěč jeho dotek cítí. „Já jsem mu taky věřil. Některým místům. Chvilí.“

„Takže v něm pravda je. Možná ne mnoho, ale trochu jí tam je.“ Vypadalo to, že Vypravěči se ulevilo.

Jenže Alvin to tak nemohl nechat. „To, že jste mu věřil, ještě neznamená, že je v něm pravda.“

Vypravěčovy oči se rozšířily. Teď jsem tomu dal, pomyslel si Alvin. Teď jsem ho rozčilil, tak jako pokaždé rozčilím Throwera. Dělán to každému. Proto ho nepřekvapilo, že k němu Vypravěč zvedl obě ruce, vzal jeho tvář mezi dlaně a promluvil s takovým důrazem, jako by chtěl Alvinovi slova zarazit hluboko do čela. „Všechno, čemu lze uvěřit, je obrazem pravdy.“

A slova do něho skutečně pronikla a on je pochopil, přestože by sám nedokázal slovy vyjádřit, co vlastně pochopil. Všechno, čemu lze uvěřit, je obrazem pravdy. Když mi to připadá pravdivé, pak v tom je kus pravdy, třebaže není pravda všechno. A když o tom budu hodně přemýšlet, třeba zjistím, co je pravda a co ne a -

A Alvin si uvědomil ještě něco jiného. Ze tím končily všechny jeho hádky s Throwerem: když mu něco jednoznačně nedávalo smysl, nevěřil tomu a ani sebevíc citací z Bible ho nemohlo přesvědčit. Teď mu Vypravěč říkal, že dělá *dobře*, když odmítá uvěřit věcem, které nedávají smysl. „Znamená to, Vypravěči, že to, čemu nevěřím, *nemůže* být pravda?”

Vypravěč povytáhl obočí a odpověděl jiným příslovím. „Pravda se nedá říct tak, aby ji člověk pochopil a přitom jí neuvěřil.”

Alvin měl přísloví už dost. „Alespoň jednou mi odpovězte přímo!”

„Příspěví je přímá pravda, chlapče. Odmítám ji po-kroutit, aby vyhovovala zmatené mysli.”

„Jestli mám v hlavě zmatek, je to jen vaše vina. Všechny ty vaše řeči o cihlách, které se rozpadají dřív, než je zeď postavená -”

„A ty jsi tomu nevěřil? ”

„Možná věřil. Myslím, že kdybych začal z veškeré trávy na téhle louce splétat košíčky na brouky, než bych došel na druhý konec louky, tráva by zetlela a rozpadla se na prach. Kdybych začal stavět ze všech stromů odtud po Hučivou řeku chlěvy, stromy by odumřely a spadly dřív, než bych se dostal k poslednímu. A z trouchnivých klád se dům postavit nedá.”

„Chystal jsem se říct: 'Lidé nemohou stavět trvalé věci z nestálých dílů.' To je zákon. Ale tak, jak jsi to řekl ty, to je přísloví k zákonu: „Z trouchnivých klád se dům postavit nedá.”

„Já že jsem řekl přísloví?”

„A až se vrátíme domů, zapíšu si je do knihy.”

„Do té zapečetěné části?” zeptal se Alvin. V dalším okamžiku si uvědomil, že o knize věděl jen díky tomu, že pozdě v noci, když Vypravěč v pokoji pod ním něco psal při světle svíčky, nahlédl škvírou v podlaze.

Vypravěč se na něho ostře podíval.

„Doufám, že ses nepokusil tu pečeť nějakým kouzlem zlomit.”

Alvina to urazilo. Nahlížel štěrbínou, to ano, ale nikdy *neslídil*.

„Když vím, že nechcete, abych si v té části četl, je to lepší než nějaká stará pečeť. A jestli to nevíte, nejste můj přítel. Já do vašich tajemství nos nestrkám.”

„Mých tajemství?” Vypravěč se rozesmál. „Tu zadní část jsem zapečetil proto, že do ní píšu jen já sám a jednoduše nechci, aby mi do té části knihy psal někdo jiný.”

„Do té přední části jiní píšou?”

„Píšou.”

„A co píšou? Můžu tam něco napsat i já?”

„Napíšou jednu větu o nejdůležitější věci, kterou kdy udělali nebo kterou viděli na vlastní oči. Ta jedna věta mi stačí, aby mi kdykoli později připomněla jejich příběh. Takže když přijdu do dalšího města nebo do dalšího domu, mohu otevřít knihu, přečíst větu a začít vyprávět.“

Vtom Alvina napadla zajímavá možnost. Vypravěč přece žil s Benem Franklinem, ne? „Ben Franklin do vaší knihy taky něco napsal?“

„První větu.“

„A napsal tu nejdůležitější věc, kterou kdy udělal?“

„Napsal.“

„A která to byla?“

Vypravěč vstal. „Pojď se mnou zpátky do domu, ukážu ti to. A cestou ti povím příběh, který vysvětlí, co napsal.“

Alvin čiperně vyskočil, chytil starého muže za těžký rukáv a začal ho doslova táhnout k pěšině, jež sestupovala zpátky k domu. „Tak pojd'te!“ Alvin nevěděl, jestli se Vypravěč rozhodl do kostela nejít, nebo jestli dočista zapomněl, kam měli jít - ať už byl důvod jakýkoli, Alvin byl s výsledkem spokojený. Neděle bez kostela byla neděle, kdy stálo za to žít. S Vypravěčovými příběhy a vlastnoručním zápisem tvůrce Bena do jeho knihy nechybělo téměř nic, aby to byl dokonalý den.

„Není kam spěchat, chlapče. Poledne se dožiju, ty taky, a příběhy nějaký čas zaberou.“

„Bylo to něco, co udělal?“ zeptal se Alvin. „Ta nejdůležitější věc?“

„Vlastně ano.“

„Věděl jsem to! Dvousklíčkové brýle? Kamna?“

„Lidé mu neustále říkali: Bene, ty jsi opravdový tvůrce. Ale on to odmítal. Stejně jako odmítal, že je čaroděj. Nemám žádné nadání pro skryté síly, říkal, pouze беру střípky a lépe je k sobě skládám. Kamna byla už předtím, než jsem zkonstruoval svoje. Brýle byly už předtím, než jsem postavil svoje brýle. Vlastně jsem v životě nic nevytvořil tak, jak by to udělal skutečný tvůrce. Já vám dávám dvousklíčkové brýle, ale *tvůrce* by vám dal nové oči.“

„On si myslel, že nevytvořil *nic*?“

„Jednou jsem se ho na to zeptal. Toho dne, kdy jsem začínal se svou knihou. Zeptal jsem se ho: Bene, co je nejdůležitější věc, kterou jsi kdy udělal? A on přišel s tím, co jsem ti teď řekl, že vlastně nikdy nic nevytvořil, a já mu řekl: Bene, tomu nevěříš a já tomu taky nevěřím. A on řekl: Bille, odhalil jsi mě. Jednu věc jsem vytvořil a je to ta nejdůležitější věc, kterou jsem kdy udělal, a je to nejdůležitější věc, jakou jsem kdy viděl.“

Vypravěč zmlkl, pouze šouravě scházel listím, jež mu pod nohama hlasitě šustilo.

„Tak co to bylo?“

„Nechceš počkat, až budeš doma a přečteš si to sám?“

Alvin se rozčílil, dokonce víc než chtěl. „Nesnáším, když někdo něco ví a nechce to říct!“

„Nemusíš se hned cílit, chlapče. Napsal toto: Jediné, co jsem skutečně udělal, jsou Američané.“

„To nedává smysl. Američané se rodí.“

„Nemáš pravdu, Alvine. Rodí se *děti*. Stejně v Anglii jako v Americe. Takže to, že se rodí, z nich Američany nedělá.“

Alvin o tom chvilku přemýšlel. „To, že se rodí v Americe.“

„To je vcelku pravda. Jenže před nějakými padesáti lety by o dítěti narozeném ve Filadelfii nikdo neřekl, že je to americké dítě. Bylo to pensylvánské dítě. A děti narozené v Novém Amsterdamu byly spodkáři, děti narozené v Bostonu byly Jankové a děti narozené v Charlestonu byly jakobiáni nebo royalisté.“

„To jsou pořád,“ poznamenal Alvin.

„Ano, jsou, chlapče, ale kromě toho jsou něco jiného. Starý Ben si uvědomil, že všechna tato jména nás rozdělují na Virgíňany, Oranžany a Růžovoostrovany, na bělochy, rudochy a černochoy, na kvakery, papežence, puritány a presbyteriány, na Holanďany, Švédy, Francouze a Angličany. Starý Ben viděl, že obyvatel Virgínie nikdy beze zbytku neuvěří člověku z Nettikatu, že běloch nikdy úplně neuvěří Indiánovi, protože jsou jiní. A řekl si: Když máme tolik jmen, která nás rozdělují, proč bychom nemohli mít jméno, které nás spojí? Pohrával si s mnoha jmény, která se již používala. Například Kolonisté. Ale nelíbilo se mu říkat nám všem Kolonisté, protože by to neustále obracelo naše zrak zpátky k Evropě a navíc, Indiáni přece Kolonisté nejsou! Ani černoši, protože ti přišli jako otroci. Chápeš ten problém?“

„Chtěl jméno, které bychom mohli používat všichni,“ shrnul Alvin.

„Přesně tak. Jednu věc jsme měli společnou všichni.“

Žili jsme na jednom kontinentu. V Severní Americe. Proto ho napadlo říkat nám Severoameričané. Ale bylo to příliš dlouhé. Proto -“

„Američané.“

„Je to jméno, které patří rybáři žijícímu na skalnatém pobřeží Nové Anglie stejně jako baronovi, jenž vládne svým otrokům v jihozápadní části Drydenu. Patří stejně náčelníkovi Mohavků v Irrokvě jako spodkářskému kupci z Nového Amsterdamu. Starý Ben věděl, že kdyby o sobě lidé

dokázali začít uvažovat jako o Američanech, stal by se z nás národ. Nejenom kus nějaké staré, unavené evropské země, ale jediný nový národ, tady v nové zemi. Proto to slovo začal používat ve všem, co psal. V Almanachu chudáka Richarda se to Američany jenom hemžilo. Starý Ben psal na všechny strany dopisy, v nichž říkal: Spor o nároky na půdu je problém, který by měli Američané řešit spolu. Evropané nemohou chápat, co Američané potřebují, aby přežili. Proč by měli Američané umírat v evropských válkách? Proč by se měli Američané u našich soudů vázat evropskými precedenty? Během pěti let téměř nebylo člověka od Nové Anglie po Jakobii, který by se alespoň částečně necítil jako Američan."

„Je to jenom jméno."

„Ale je to jméno, jímž si říkáme. A zahrnuje všechny ostatní na tomto kontinentu, kteří jsou ochotni je přijmout. Starý Ben dělal všechno proto, aby to jméno obsáhlo co nejvíc lidí. Kromě toho, že byl poštovní, nezastával žádný veřejný úřad, a přesto sám udělal ze jména národ. V situaci, kdy royalistům na jihu vládl král a v Nové Anglii vládli lidé lorda protektora, viděl budoucnost jako válku a chaos, s Pensylvánií uprostřed toho všeho. Chtěl té válce zabránit a použil k tomu jméno 'Američan'. Díky němu dostali Novoangličané strach, že by mohli urazit Pensylvánii, a royalisté se div nepřetřhli, aby si na Pensylvánii vyprosili podporu. On to byl, kdo se zasazoval o vznik

Amerického kongresu, který by vypracoval obchodní politiku a sjednotil pozemkové zákony.

A nakonec," pokračoval Vypravěč, „těsně předtím, než mne pozval, abych přijel z Anglie, napsal Americkou dohodu a přiměl k jejímu podpisu sedm původních kolonií. Nemysli si, nebylo to snadné - dokonce i počet států byl výsledkem velkého boje. Holanďané si uvědomovali, že většinu přistěhovalců v Americe tvoří Angličané, Irové a Skotové, a nechtěli se nechat pohltit - proto jim Starý Ben umožnil rozdělit Nové Nizozemsko do tří kolonií, aby měli v Kongresu víc hlasů. A tím, že území, na něž si dělalo nárok Nové Švédsko a Pensylvánie, se vydělilo jako Saskvahan, byl zažehnán další svár."

„To je teprve šest států," upozornil Alvin.

„Starý Ben nikomu nedovolil Dohodu podepsat, dokud jako sedmý stát nebyla přizvána Irrokva, s pevnými hranicemi, spravovaná samotnými Indiány. Mnozí chtěli bělošský národ, ale Starý Ben to odmítal. Všichni Američané mohou mít mír pouze tehdy, když se spojí jako sobě rovní, řekl. Proto jeho Dohoda nepřipouští otroctví a dokonce ani poddanství. Proto jeho Dohoda nepřipouští, aby jedno náboženství mělo navrch nad druhým.

Proto jeho Dohoda vládě nedovoluje zakázat nějaké noviny nebo umlčet něčí projev. Bílí, černí a rudí, papeženci, puritáni a presbyteriáni, bohatí, chudí, žebráci a zloději - pro nás všechny platí stejné zákony. Jeden národ, vytvořený z jediného slova."

„Američan."

„Už chápeš, proč říká, že je to největší věc, kterou kdy udělal?"

„Proč není důležitější vlastní Dohoda?"

„Dohoda byla jen slova. Jméno 'Američan' byla myšlenka, z níž ta slova vznikla."

„Přesto nezahrnuje janky a royalisty a nezabránilo ani válce, protože Apalačané stále bojují proti králi."

„Ale zahrnuje, Alvine. Vzpomínáš, jak to bylo s Jiřím Washingtonem v Shenandoahu? Byl tenkrát lordem z Potomaku a vedl největší vojsko krále Roberta proti tlupě zbídačené chátry, jež byla vším, co Benu Arnoldovi zbylo. Bylo jasné, že ráno royalisté lorda Potomaka pevnůstku obsadí a tím zpečetí osud Jeffersonova povstání hochů ze svobodných hor. Jenže lord Potomak dříve bojoval po boku těchto mužů z hor proti Francouzům. A Tom Jefferson byl kdysi jeho přítel. Nedokázal snést pomýšlení na ranní bitvu. Kdo byl král Robert, aby kvůli němu bylo prolito tolik krve? Tito povstalci nechtěli nic víc než mít vlastní půdu, bez králem dosazených baronů, kteří by z nich ždímalí daně a udělali by z nich otroky jako z černochů v Korunních koloniích. Celou noc nespál."

„Modlil se," řekl Alvin.

„Tak to vypráví Thrower," odvětil ostře Vypravěč. „Ale nikdo to neví. A když další den ráno promluvil ke svým vojákům, o *modlitbě* se ani slovem nezmínil. Zato mluvil o slovu, které vytvořil Ben Franklin. Napsal králi dopis, v němž rezignoval jako velitel vojsk a vzdal se svých pozemků a titulů. Nepodepsal jej 'lord Potomak' ale 'Jiří Washington'. Ráno pak vstal, postavil se před královu modrokabátníky, řekl jim, co udělal, a řekl jim, že se mohou všichni svobodně rozhodnout, zda poslechnou své důstojníky a půjdou do boje, nebo se postaví na obranu Jeffersonovy slavné Deklarace svobody. Řekl: 'Rozhodnutí je na vás, ale pokud jde o mne -'"

Alvin ta slova znal, tak jako je znali všichni muži, ženy a děti na kontinentu.

Nyní mu ta slova říkala ještě víc než předtím, a proto je zakřičel: „Můj americký meč neprolíje ani kapku americké krve!"

„A pak, když většina mužů z jeho armády odešla a přidala se k apalačským povstalcům, s puškami, střelným prachem, vozy a zásobami, poručil nejvyššímu důstojníkovi z mužů věrných králi, aby ho zatkli."

'Porušil jsem přísahu danou králi,' řekl. 'Udělal jsem to v zájmu vyššího dobra, ale to nic nemění na tom, že jsem porušil přísahu a za svou zradu musím zaplatit.' A zaplatil za ni, zaplatil čepelí, která mu projela hrdlem. Ale kolik lidí mimo královský dvůr si myslí, že to skutečně byla zrada?"

„Žádný."

„A podařilo se králi od toho dne vybojovat jedinou bitvu proti Apalačanům?"

„Žádnou."

„Žádný muž na bojišti u Shenandoahu nebyl občanem Spojených států. Žádný nežil v zemích, které podepsaly Americkou dohodu. Přesto když Jiří Washington promluvil o amerických mečích a americké krvi, pochopili, že to jméno se vztahuje na ně. A teď mi odpověz, Alvine juniore, mýlil se Starý Ben, když řekl, že největší věc, kterou kdy udělal, bylo jediné slovo?"

Alvin se chystal odpovědět, ale právě v tom okamžiku vstoupili na verandu domu a než stačili dojít ke dveřím, dveře se rozletěly a stála v nich máma a ze své výšky se na něho dívala. Alvin z jejího výrazu poznal, že tentokrát je v průšvih, a věděl proč.

„Já jsem chtěl jít do kostela, mami!"

„Mnoho lidí chce do nebe," odvětila máma, „a také se tam nedostanou."

„Byla to moje vina, panímámo Víro," promluvil Vypravěč.

„Nevěřím, pane Vypravěči."

„Zapovídali jsme se, panímámo Víro, a já jsem ho nejspíš rozptýlil."

„Ten kluk se rozptýlený už narodil." Máma ani na okamžik nespustila oči z Alvinova obličeje. „Je po otci. Když mu člověk nedá uzdu a sedlo a nedojede na něm do kostela sám, neprijde tam, a když mu nepřitluče nohy k podlaze hřebíky, je venku, než by řekl švec. Chlapec, který v deseti letech nenávidí Hospodina, nutí matku přát si, aby se vůbec nenarodil."

Ta slova Alvina juniora zasáhla do srdce.

„Ale to je strašlivé přání," zděsil se Vypravěč. Řekl to velice tiše a máma konečně zvedla pohled k jeho tváři.

„Já si to *nepřeju*, " promluvila po chvíli.

„Promiň mi to, mami," poprosil Alvin junior.

„Pojď domů," přikázala. „Odešla jsem z kostela, abych tě našla, ale teď už bychom se stejně nestačili vrátit dřív, než kázání skončí."

„Mluvili jsme o spoustě zajímavých věcí, mami," horoval Alvin. „O mých snech, o Benu Franklinovi a taky o -"

„Já od tebe chci slyšet jediné," přerušila ho máma, „a to jsou chvalozpěvy. Když nejdeš do kostela, budeš se mnou sedět v kuchyni a budeš mi zpívat chvalozpěvy, dokud nebudu mít oběd hotový."

A tak si Alvin na spatření věty, kterou Starý Ben zapsal do Vypravěčovy knihy, musel několik hodin počkat. Dopoledne musel zpívat a pomáhat mámě a po obědě se táta se staršími bratry a s Vypravěčem domlouvali na zítřejší výpravu, jejímž cílem bylo přivést ze žulové hory mlýnský kámen.

„Dělám to kvůli vám," řekl táta Vypravěči, „takže byste měl jet s námi."

„Nikdy jsem po vás nechtěl, abyste přivezl mlýnský kámen."

„Co jste tady, nemínul jediný den, kdy byste nezmínil, jaká je to ostuda, že se takový krásný mlýn používá jen jako stodola, když místní lidé potřebují dobrou mouku."

„Řekl jsem to jenom jednou, pokud si vzpomínám."

„Možná ano," uznal táta, „ale pokaždé, když vás vidím, musím si na ten mlýnský kámen vzpomenout."

„To je tím, že pořád litujete, že tam mlýnský kámen nebyl, když jste mě přehodil."

„To není pravda, nelituje!" vykřikl Kalvík. „Protože to byste byl mrtvý!"

Vypravěč se jen ušklíbl a táta mu úsměv oplatil. A dál se bavili o různých věcech. Potom manželky odvedly synovce a sestřenice k nedělní večeři a Vypravěč jim musel tolikrát zazpívat tu veselou písničku, že se Alvin bál, že začne pištět, jestli ještě jednou uslyší refrén: „Ha ha hí."

Teprve po večeři, když byli všichni synovci a sestřenice pryč, Vypravěč vytáhl svou knihu.

„Byl jsem zvědavý, jestli tu knihu někdy otevřete," přiznal táta.

„Cekal jsem na ten pravý okamžik." Vypravěč potom vysvětlil, jak do ní lidé zapisují to nejdůležitější, co v životě udělali.

„Snad nečekáte, že do ní něco napíšu já," řekl táta.

„Vás bych do ní zatím nic napsat nenechal. Ještě jste mi nevyprávěl o tom nejdůležitějším, co jste kdy udělal." Vypravěč ztišil hlas. „Třeba jste tu nejdůležitější věc *neudělal*."

Tátův výraz prozrazoval mírný hněv, nebo možná obavu. Ať to bylo cokoli, táta pak vstal a přistoupil k Vypravěči. „Ukažte mi, co v té knize máte, ať vidím, co jiní lidé považují za tak obrovsky důležité."

„No ne," podivil se Vypravěč. „Vy umíte číst?"

„Měl byste vědět, že než jsem se oženil a začal mlynařit v Novém Hempšíru, *mnohem* dřív, než jsem přišel sem, dostalo se mi v Mesečusec jankovského vzdělání. Vedle *londýnského* vzdělání, jaké máte vy, to asi mnoho neznamená, Vypravěči, ale určitě neumíte napsat slovo, které bych nedovedl přechíst, pokud nebude latinsky."

Vypravěč neodpověděl. Pouze otevřel knihu a táta přečetl první větu: „Jediné, co jsem skutečně vytvořil, jsou Američané.“ Táta k Vypravěči zvedl oči. „Kdo *to* napsal? “

„Starý Ben Franklin.“

„Podle toho, co jsem slyšel já, byl jediný Američan, kterého kdy udělal, z nemanželského lože.“

„Al junior vám to později může vysvětlit,“ pousmál se Vypravěč.

Zatímco se takto bavili, Alvin se protáhl před ně, aby si mohl prohlédnout Franklinův rukopis. Na první pohled se nijak nelišil od rukopisu jiných lidí. Alvin byl trochu zklamaný, přestože by nedokázal říct, co vlastně čekal. Ze písmena budou ze zlata? To samozřejmě ne. Nebyl důvod, proč by slova slavného muže měla na stránce vypadat jinak než slova hlupáka.

Přesto nedokázal přemoci zklamání, že slova jsou tak obyčejná. Zvedl ruku a otočil na další stránku. Začal knihou listovat. Slova vypadala všude stejně. Šedý inkoust na žlutnoucím papíru.

Náhle se z knihy zablesklo. Světlo ho na okamžik oslepilo.

„Nehraj si tak s těmi stránkami,“ napomenul ho táta. „Vytrhneš nějakou.“

Alvin se otočil a pohlédl na Vypravěče. „Co je to za stránku, která svítí?“ zeptal se. „Co je napsané *tam*?“

„Svítí?“ zeptal se Vypravěč.

Alvin pochopil, že je jediný, kdo si toho všiml.

„Najdi tu stránku sám,“ vyzval ho Vypravěč.

„On vám ji vytrhne,“ varoval táta.

„Dá pozor,“ hájil Alvina Vypravěč.

Ale táta mluvil, jako by měl zlost. „Řekl jsem, abys od té knihy šel dál, Alvine juniore.“

Alvin chtěl poslechnout, ale ucítil na rameni Vypravěčovu ruku. Vypravěč promluvil potichu a Alvin si všiml, že prsty starého muže dělají ochranné znamení. „Chlapec v knize něco zahlédl,“ Vypravěč hleděl na tátu, „a já chci, aby mi to našel znovu.“

A táta k Alvinovu úžasu ustoupil. „Jestli vám nevadí, že vám ten nedbalý lenoch knihu potrhá,“ zabručel a pak zmlkl.

Alvin se otočil ke knize a začal opatrně obracet stránky, jednu po druhé. Nakonec otočil jednu, z níž vyšlehlo světlo, které ho nejdřív oslnilo, ale postupně sláblo, až vycházelo z jediné věty, jejíž písmena hořela.

„Vidíte je, jak hoří?“

„Ne. Ale cítím kouř. Dotkni se slov, která ti hoří.“

Alvin se s přehnanou opatrností dotkl začátku věty. Překvapeně zjistil, že plamen není horký, i když ho hřál. Zahříval ho až na kost. Ve chvíli, kdy z něj vyprchal poslední zbytek podzimního chladu, se zachvěl. Usmál se, tolik měl v sobě světla. Ale prakticky ve stejném okamžiku, kdy se plamene dotkl, se oheň zamihotal, ochladí a zmizel.

„Co je tam napsané?“ zeptala se máma. Stála na druhé straně stolu. Neuměla tak dobře číst a písmena měla vzhůru nohama.

„Rodí se tvůrce,“ přečetl Vypravěč.

„Poslední tvůrce byl ten, který proměnil vodu ve víno,“ řekla máma.

„Možná ano, ale ona to tak napsala.“

„Kdo to napsal?“ zeptala se máma.

„Jedno děvče jako proutek. Někdy před pěti lety.“

„Jaký příběh k té větě patřil?“ zeptal se Alvin junior.

Vypravěč zavrtěl hlavou.

„Říkal jste, že lidem nedovolujete nic napsat, když vám neřeknou svůj příběh.“

„Napsala to, když jsem se nedíval,“ vysvětlil Vypravěč. „Všiml jsem si toho až na dalším místě, kam jsem přišel.“

„Tak jak jste poznal, že to byla ona?“ zeptal se Alvin.

„Byla to ona,“ odpověděl. „Byla tam jediná, kdo mohl zlomit kouzlo, kterým jsem tenkrát knihu zavíral.“

„Takže vy nevíte, co to znamená? Nemůžete mi říct ani to, proč jsem ta písmena viděl hořet?“

Vypravěč zavrtěl hlavou. „Jestli si dobře vzpomínám, byla to dcera hostinského. Moc toho nenamluvila, ale když něco řekla, vždycky to byla věrná pravda. Nelhala, ani z milosrdenství. Říkali o ní, že je velice bystrá. Ale jak praví přísloví, když budeš vždycky mluvit od plic, zlý člověk se ti vyhne. Nebo tak nějak to je.“

„Jak se jmenovala?“ zeptala se máma. Alvin překvapeně zvedl hlavu. Máma hořící písmena neviděla, tak proč na ní bylo vidět, jak moc chce vědět, kdo je napsal?

„Nezlobte se, ale nemůžu si teď vzpomenout,“ odvětil Vypravěč. „A i kdybych si vzpomněl, neprozradil bych to, a stejně tak neřeknu, jestli vím, kde žila. Nechci, aby ji lidé vyhledávali a mámili z ní odpovědi, které třeba nechce dát. Ale jedno řeknu. Byla světlice a viděla pravdivýma očima. Takže když napsala, že se rodí tvůrce, já tomu věřím, a proto jsem její slova v knize nechal.“

„Někdy bych si její příběh poslechnout chtěl,“ řekl Alvin. „Chci vědět, proč ta písmena tak jasně zářila.“

Zvedl hlavu a všiml si, že máma a Vypravěč se upřeně dívají jeden druhému do očí.

V dalším okamžiku ucítil při okrajích zorného pole, tam, kam by skoro, kdyby maličko nechybělo, dohlédl, Ničitele - třásl se, neviditelný, čekal, až chvěním rozmělní celý svět. Alvin si bezmyšlenkovitě vy kasal z kalhot přední stranu košile a svázel cípy do uzlu. Ničitel se zamihotal a zmizel.

Kapitola 11

Mlýnský kámen

Vypravěče probudilo, jak jím někdo třásl. Venku ještě vládla naprostá tma, ale byl čas vstát. Posadil se a trochu se protáhl, vychutnal si, jak málo potíží a bolestí o sobě dává poslední dobou vědět, když spí na měkké posteli. Dokázal bych si na to zvyknout, pomyslel si. Mohlo by se mi zalíbit tady žít.

Slanina byla tak tučná, že až z kuchyně slyšel, jak při smažení prská. Právě se chystal nazout si holínky, když na dveře zaklepala Marie. „Jsem v podstatě oblečený," zavolal.

Vešla k němu do pokoje s dlouhými, silnými punčochami. „Sama jsem je upletla."

„Ve Filadelfii bych tak silné punčochy ani nesehnal."

„Tady ve Wobiši bývají zimy kruté a -" Větu už nedokončila. Zastyděla se, sklonila hlavu a odcupitala z pokoje.

Vypravěč si natáhl punčochy a na ně boty. Potom se vesele ušklíbl. Nebylo mu proti mysli přijmout pár takových věcí. Pracoval stejně tvrdě jako ostatní a pro přípravu farmy na zimu toho udělal hodně. Byl dobrý pokrývač - rád šplhal do výšky a netrpěl závratěmi. Proto se vlastníma rukama postaral o to, aby dům, stodoly, kurníky a kůlny byly utěsněné a suché.

A aniž by někdo rozhodl, že se něco takového má udělat, připravil mlýn na osazení mlýnského kamene. Sám naložil všechno seno uskladněné na podlaže, plných pět fůr. Dvojčata, která zatím na vlastních farmách hospodařit nezačala, protože se oženila teprve v létě, slámu vyložila v hlavní stodole. Mlýnář ani nemusel vzít do ruky vidle.

Vypravěč z toho nic nedělal a Mlýnář nenaléhal, aby to bylo jinak.

Ale jiné věci se tak dobře nevyvíjely. Tekumsa a jeho šavanští Indiáni zaháněli z kartágské cesty tolik lidí, že z toho všichni byli nervózní. Bylo hezké, že Prorok má na druhé straně řeky město s tisíci Indiány, kteří se dušují, že už nikdy nepozvednou ruce v žádné válce. Ale mnozí Indiáni smýšleli podobně jako Tekumsa, že by bílí měli být vytlačeni na pobřeží Atlantiku a donuceni vrátit se do Evropy - na lodích nebo bez nich. Mluvílo se o válce a lidé říkali, že Bili Harrison tento plamen v Kartágu s chutí rozdmýchává, nemluvě o Francouzích v Detroitu, kteří Indiány neustále

podněcovali k útokům proti americkým kolonistům na územích, jež Francouzi prohlašovali za součást Kanady.

Lidé v Sílově Kostelci o ničem jiném nemluvili, ale Vypravěč věděl, že Mlynář si z toho hlavu nedělá. Díval se na Indiány jako na křupany, kteří nestojí o nic jiného než prolít hrdlem tolik whisky, kolik jí najdou.

Vypravěč se s takovým názorem již setkal, ale pouze v Nové Anglii.

Jankové jako by ještě nepochopili, že všichni novoangličtí Indiáni, kteří měli alespoň trochu filipa, se už dávno přestěhovali do státu Irrokva.

Jankům by nejspíš otevřelo oči, kdyby viděli, jak Irrokvané využívají parní stroje dovážené přímo z Anglie a na severu v oblasti Prstových jezer jim jistý běloch jménem Eli Whitney pomáhá vybudovat továrnu, která by mohla vyrábět pušky asi tak dvacetkrát rychleji, než se to dělalo kdy dřív. Jednou tito Jankové procitnou a s úžasem zjistí, že všichni Indiáni nejsou ochlastové. Někteří bílí pak sebou budou muset hodit, aby je dostihli.

Zatím však Mlynář nebral řeči o válce příliš vážně. „Ze jsou v lesích rudoši, to ví každý. Nedá se jim zabránit, aby se plížili kolem, ale zatím žádnou slepici nepostrádám, takže v tom nevidím žádný problém.“

„Nechcete ještě slaninu?“ zeptal se Mlynář. Přistrčil prkýnko se slaninou přes stůl před Vypravěče.

„Nejsem zvyklý ráno tolik jíst,“ bránil se Vypravěč. „Co jsem tady, spořádám při každém jídle víc, než jsem míval za celý den.“

„Alespoň se vám kosti trochu obalí masem,“ ozvala se Víra. Pleskla mu na talíř dva horké koláčky potřené na horní straně medem.

„Ale já už nemůžu ani sousto,“ bránil se Vypravěč.

Koláčky z Vypravěčova talíře sklouzly. „Mám je,“ hlásil Al junior.

„Nenatahuj se tak přes stůl, to se nedělá,“ napomenul ho Mlynář. „Stejně oba nesníš.“

Al junior otci překvapivě rychle dokázal, že se mylí. Potom si všichni umyli z rukou med, natáhli si rukavice a šli k vozu. Ve chvíli, kdy na východě začalo svítat, přijeli David a Klid, kteří bydleli blíže k městu. Al junior si vlezl dozadu na vůz, mezi náradí, lana, stany a zásoby - návrat se předpokládal až za několik dnů.

„Tak co - budeme čekat na Míru a na dvojčata?“ zeptal se Vypravěč.

Mlynář se vyšvihl na kozlík. „Míra jel napřed, porazit stromy na sáně. Nechtěj s Neplýtvejem zůstanou tady a budou jezdit od domu k domu.“ Ušklíbl se. „Nemůžeme nechat ženské bez ochrany, když všichni mluví o tom, jak kolem slídí divocí rudoši, ne?“

Vypravěč mu úsklebek oplatil. Bylo dobré vědět, že Mlynář není tak sebejistý, jak se zdá.

Do lomu bylo daleko. Cestou projeli kolem trosek vozu s puklým mlýnským kamenem uprostřed. „To byl náš první pokus," ukázal Mlynář. „Ale když jsme sjížděli z toho prudkého kopce, vyschlá náprava praskla a celý vůz se pod tíhou kamene zbortil."

Když pak přijeli k říčce, Mlynář mu začal vyprávět, jak dvakrát zkusili mlýnské kameny odvézt na voru, ale v obou případech se vor rozlomil a potopil. „Měli jsme smůlu," uzavřel Mlynář, ale výraz jeho tváře prozrazoval, že to bere osobně, jako by se o nezdar předchozích pokusů někdo přičinil.

„Proto tentokrát chceme použít sáně a kulatiny," naklonil se Al junior přes opěradlo sedátka dopředu. „Nic nemůže spadnout, nic se nemůže zlomit, a i kdyby, budou to jenom dřeva, za která snadno najdeme náhradu."

„Pokud nezačne pršet," dodal Mlynář. „Nebo sněžit."

„Obloha vypadá docela čistě," poznamenal Vypravěč.

„Obloha ráda lže," povzdechl Mlynář. „Pokaždé, když se do něčeho pustím, voda mi zkříží plány."

Do lomu dorazili, když už slunce stálo nad obzorem, ale do poledne bylo ještě daleko. Samozřejmě se předpokládalo, že zpáteční cesta potrvá mnohem déle. Míra již stačil porazit šest statných mladých stromů a zhruba dvacet malých. David a Klid začali odstraňovat větve a opracovávat kmeny, aby byly co nejhladší. K Vypravěčovu úžasu byl Al junior tím, kdo se chopil pytle s kamenickými nástroji a zamířil vzhůru do skal.

„Kam jdeš?" zeptal se Vypravěč.

„Musím najít vhodné místo pro vysekání kamene," odpověděl mu Al junior.

„Kluk kameni rozumí," upřesnil Mlynář. Ale neřekl všechno, co věděl.

„A co uděláš, až ten kámen najdeš?" zeptal se Vypravěč.

„Co by, odseknu ho." Alvin si vyšlapoval stezkou vzhůru s arogancí chlapce, který ví, že jde dělat chlapskou práci.

„On to s kamenem taky umí," doplnil Mlynář.

„Vždyť je mu teprve deset."

„První kámen odsekl v šesti," odvětil Mlynář.

„Chcete říct, že má nadání?"

„Nic nechci říct."

„A toto mi můžete říct, Alvine Mlynáři? Nejste náhodou sedmý syn?"

„Proč se ptáte?"

„Ti, kteří takovým věcem rozumějí, říkají, že sedmý syn sedmého syna dovede nahlédnout věcem pod povrch. Proto jsou z nich tak dobří proutkaři.“

„Vážně se to říká?“

Míra k nim přišel, postavil se čelem k otci a dal si ruce v bok. Bylo vidět, že je rozčilený. „Co by se stalo, tati, kdybys mu to řekl? Stejně to v okolí každý ví.“

„Třeba mám pocit, že tady Vypravěč už teď ví víc, než chci, aby věděl.“

„To se nedělá, tati, říct něco takového člověku, který víc než dobře dokázal, že je přítel.“

„Když nechce, abych něco věděl, nemusí mi to říkat,“ ozval se Vypravěč.

„Tak vám to řeknu *já*,“ prohlásil Míra. „Je to pravda, táta je sedmý syn.“

„A Alvin junior taky,“ kývl Vypravěč. „Nemám pravdu? Nikdy jste o tom nemluvili, ale řekl bych, že když muž dá své jméno jinému synovi než prvorozenému, musí to být ten sedmý.“

„Náš nejstarší bratr Síla zemřel ve vodách řeky Vidlice jen několik minut poté, co se Al junior narodil,“ vysvětlil Míra.

„Tak Vidlice,“ zamyslel se Vypravěč.

„Znáte to místo?“ zeptal se Míra.

„Já znám *všechna* místa. Ale to jméno mi z nějakého důvodu říká, že jsem si na ně měl vzpomenout dřív, jen netuším proč. Sedmý syn sedmého syna. Znamená to, že ten kámen ze skály vyčaruje?“

„My o tom tak nemluvíme,“ řekl Míra.

„Odseká,“ uvedl na pravou míru Mlynář. „Jako každý jiný kameník.“

„Je to sice *velký* chlapec, ale pořád ještě chlapec,“ namítl Vypravěč.

„Řekněme, že když- seká *on*, je skála o malinko měkčí, než když sekám *já*,“ přiznal Míra.

„Byl bych vám vděčný, kdybyste tady zůstal a pomohl opracovávat kmeny a vysekávat vruby,“ požádal Mlynář. „Budeme potřebovat pevné sáně a několik pořádných hladkých kulatin.“ Neřekl: zůstaňte a na Alvina juniora se moc neptejte, ale Vypravěč to slyšel, jako by se stalo.

A tak Vypravěč celé dopoledne a velkou část odpoledne pracoval spolu s Davidem, Mírou a Klidem. Po celou dobu k němu doléhalo vytrvalé zvonění železa o kámen. Nikdo nic neříkal, ale sekání Alvina juniora udávalo rytmus celé jejich práci.

Vypravěč však nepatřil k lidem, kteří dovedou pracovat v tichu.

Jelikož ostatní zpočátku příliš hovorní nebyli, vyprávěl pořád on. A jelikož to byli dospělí muži a ne děti, vyprávěl příběhy, v nichž nebylo jen dobrodružství, hrdinské činy a tragická smrt.

Velkou část odpoledne věnoval životu Jana Adamse: jak mu bostonský dav vypálil dům, když dosáhl osvobození deseti žen obviněných z čarodějnictví. Jak ho Alex Hamilton pozval na Manhattanský ostrov, kde si spolu zřídili advokátní kancelář. Jak se jim za deset let podařilo holandskou vládu dohnat k tomu, aby dovolila neomezené přistěhovalectví neholandsky mluvících obyvatel, takže za čas měli Angličané, Skotové, Welšané a Irové většinu v Novém Amsterdamu a v Novém Oranžsku a početnou menšinu v Novém Holandsku. Jak v roce 1780 vyhlásili angličtinu druhým úředním jazykem, právě včas, aby se holandské kolonie mohly stát třemi z původních sedmi států, které podepsaly Americkou dohodu.

„Vsadím se, že když bylo po všem, nemohli jim Holanďané přijít na jméno," poznamenal David.

„Ba ne, oni byli *nějací* politici," řekl Vypravěč. „Oba se naučili mluvit holandsky lépe než většina Holanďanů a děti nechali chodit do holandských škol a mluvit holandsky. Byli tak skrznastrz holandští, že když Alex Hamilton kandidoval na guvernéra Nového Amsterdamu a Jan Adams na prezidenta Spojených států, oba dopadli v holandských částech Nového Nizozemska lépe než mezi Skoty a Iry."

„Takže kdybych kandidoval na starostu, mohl bych přesvědčit Švédy a Holanďany, kteří žijí po proudu, aby mi dali hlas?"

„Tobě bych nedal hlas ani *já*," prohlásil Klid.

„*Já jo*," řekl Míra. „A doufám, že jednou na toho starostu kandidovat vážně budeš."

„Jak by mohl kandidovat na starostu?" pochyboval Klid. „Tohle ani není pořádné město."

„Ale bude," odvětil Vypravěč. „*Já to znám*. Jak dáte mlýn do provozu, nebude to dlouho trvat a mezi vaším mlýnem a Sílovým Kostelcem bude žít na tři sta lidí."

„Myslíte?"

„Dnes lidé jezdí ke Zbrojovi do obchodu možná tak třikrát, čtyřikrát za rok," pokračoval Vypravěč. „Ale když budou moci dostat mouku, začnou jezdit mnohem častěji. Budou raději jezdit k vám než do jiných mlýnů v okolí, protože máte rovné cesty a dobré mosty."

„Jestli mlýn něco vydělá, táta si určitě nechá z Francie poslat kámen z křemičitého vápence," soudil Míra. „V Západním Hempšíru jsme jednou

takový měli, než mlýn vzala voda. Takový kámen umí hladkou bílou mouku."

„A bílá mouka znamená dobré obchody," připomněl David. „My starší si to pamatujeme." Nostalgicky se usmál. „Jednu dobu jsme byli málem bohatí."

„Tak vidíte," řekl Vypravěč. „A když sem začne jezdit tolik lidí, nezůstane u obchodu, kostela a mlýna. Dole u řeky je dobrá bílá hlína. Nějaký hrnčíř z ní určitě začne dělat červenou keramiku a kameninové zboží pro celý kraj."

„Už aby to bylo," ozval se Klid. „Moje žena říká, že už toho má po krk, podávat jídlo na cínových talířích."

„A tak vzniká město," usmál se Vypravěč. „Dobrý obchod, kostel, potom mlýn a hrnčířské zboží. A ještě cihly. A když bude město -"

„David v něm může být starostou," skočil mu do řeči Míra.

„Já ne," bránil se David. „Na mě taková politika není. Zbroj chce být starostou, ne já."

„Zbroj chce být králem," prohlásil Klid.

„To od tebe není hezké," napomenul ho David.

„Ale je to pravda," namítl Klid. „Klidně by zkusil dělat i Pánaboha, kdyby si myslel, že to místo je volné."

„Klid a Zbroj se nemají rádi," vysvětlil Vypravěči Míra.

„Co je to za manžela, který své ženě říká čarodějnice?" řekl rozhořčeně Klid.

„Proč by jí tak říkal?" zeptal se Vypravěč.

„Dnes už jí tak určitě neříká," ozval se Míra. „Slíbila mu, že je používat nebude. Všechna svá nadání pro kuchyňské práce. Je to hanba, chtít po ženě, aby vedla domácnost jen svýma dvěma rukama."

„Už dost," zarazil ho David. Vypravěč jen tak tak zahlédl jeho výstražný pohled.

Bylo zjevné, že Vypravěči nedůvěřují tolik, aby mu svěřili pravdu. Proto jim dal najevo, že tajemství již pro něho tajemstvím není. „Já bych řekl, že používá víc, než Zbroj tuší," prohlásil Vypravěč. „Koše na přední verandě tvoří důmyslné ochranné kouzlo. A v den, kdy jsem přišel do města, použila na něho uklidnění přímo před mýma očima."

Práce se na okamžik zastavila. Nikdo se na něho nepodíval, ale vteřinu nedělali nic. Brali na vědomí, že Vypravěč Eleonořino tajemství zná a neřekl je nikomu cizímu. Nebo Božizbrojovi. Přesto - jedna věc byla, že to věděl, a něco jiného by bylo mu to potvrdit. Proto neřekli nic a vrátili se k vysekávání vrubů a stavění saní.

Vypravěč přerušil mlčení tím, že se vrátil k původnímu tématu. „Je to jen otázka času, kdy budou tato západní území mít dost obyvatel, aby se mohla prohlásit za státy a požádat o připojení k Americké dohodě. Až se to stane, čestní lidé do úřadů budou třeba.”

„Tady v divočině žádného Hamiltona, Adamse ani Jeffersona nenajdete,” řekl David.

„Možná ne,” uznal Vypravěč. „Ale když si vlastní vládu nesestavíte vy místní, věřte, že se najde dost mužů z města, kteří to rádi vezmou za vás. Tak se stal guvernérem Saskvahenu Áron Burr, než ho Daniel Boone v devětašedesátém zastřelil.”

„Vy to říkáte, jako by to byla vražda,” podivil se Míra. „Byl to čestný souboj.”

„Podle mého názoru je souboj jen to, že se dva vrahové dohodnou, že se budou v pokusech zabít jeden druhého střídát,” Vypravěč měl vlastní názor.

„Když je jeden starý zálesák v jelenici a druhý prolhaný podvodník z města, tak ne,” nedal se Míra.

„Já nechci, aby guvernéra Wobiše dělal někdo jako Áron Burr,” promluvil David. „A Bili Harrison z Kartága je přesně takový typ. To bych raději volil Zbroje než jeho.”

„A já bych raději volil tebe než Zbroje,” uzavřel Vypravěč.

David něco zabručel. Potom dál omotával vruby klád na sáně provazem a svazoval klády k sobě. Vypravěč dělal totéž na druhé straně. Když se dostal k místu, kde měl být uzel, začal oba konce provazu svazovat k sobě.

„S tím počkejte,” ozval se Míra. „Dojdu pro Ala juniora.” Míra poklusem vyrazil do svahu stoupajícího k lomu.

Vypravěč konce provazu pustil. „Uzly dělá Alvin junior? Cekal bych, že dospělí chlapi jako vy je uvážou pevněji.”

David se vesele ušklíbl. „Alvin má nadání.”

„A z vás nikdo nadání nemá?” zeptal se Vypravěč.

„Sem tam něco.”

„David to umí se ženami,” prozradil Klid.

„Klid je vyhlášený tanečník místních tancovaček. A nikdo neumí hrát na housle tak jako on,” oplatil mu David. „Není to vždycky čisté, ale prohání smyčec pořádně.”

„Míra je výborný střelec,” pokračoval Klid. „Pozná věci, které jsou tak daleko, že je většina lidí vůbec nevidí.”

„Každý má nějaké nadání,” shrnul David. „Dvojčata poznají, když se děje něco zlého, a dovedou se tam včas dostat.”

„A táta dává věci dohromady. Když děláme nějaký nábytek, necháváme všechny dřevěné spoje jemu.“

„A ženy umí zase ženské věci.“

„Ale jako Al junior není nikdo,“ přiznal Klid.

David vážně pokýval hlavou. „Zvláštní je, Vypravěči, že on o tom snad ani neví. Jako by byl vždycky překvapený, když se mu něco podaří. Je na to pyšný, když mu dáme nějaký úkol. Ještě jsem neviděl, že by se nad někoho povyšoval, protože má větší nadání než on.“

„Je to hodný kluk,“ řekl Klid.

„Jen trochu nemehlo,“ dodal David.

„To není pravda, není *nemehlo*,“ namítl Klid. „Většinou to není jeho vina.“

„Řekněme, že v jeho okolí dochází k nehodám častěji, než je obvyklé.“

„Nemyslím, že by nosil smůlu nebo něco takového,“ soudil Klid.

„Ne, nemyslím, že by nosil smůlu.“

Vypravěč si všiml, že vlastně řekli oba totéž, ale přešel jejich prohrěšek bez poznámek. Ostatně, teprve třetí hlas by přivodil neštěstí. Mlčení bylo nejlepším lékem na jejich neuváženost. Však také oba rychle pochopili, co se stalo. I oni zůstali potichu.

Po chvíli přišli Míra s Alvinem juniorem. Vypravěč se neodvažoval promluvit jako třetí, neboť se předchozího rozhovoru také účastnil. Ale ještě horší by bylo, kdyby jako další promluvil samotný Alvin, protože on to byl, koho se smůla týkala. Proto se Vypravěč upřeně podíval na Míru a povytáhl obočí, aby mu dal najevo, že má něco říct.

Míra si myslel, že se Vypravěč ptá, a proto mu na tušenou otázku odpověděl: „Táta zůstal nahoře u skály. Aby hlídal.“

Vypravěč zaslechl, jak David a Klid úlevou vydechli. Třetí hlas nemyslel na přinášení smůly, takže byl Alvin junior v bezpečí.

Ted' už se Vypravěč mohl klidně podívat, *proč* má Mlynář pocit, že musí lom hlídat. „Co by se skále mohlo stát? Nikdy jsem neslyšel, že by Indiáni kradli kameny.“

Míra přimhouřil oči. „Občas se dějí mocné, podivuhodné věci, zejména s mlýnskými kameny.“

Alvin vázal uzly a žertoval přitom s Davidem a Klidem. Snažil se, aby byly co nejpevnější, ale Vypravěč si všiml, že jeho nadání se neprojevuje pouze ve vázání uzlů. Když Al junior provazy stáhl, jako by se stočily, zakously se do dřeva ve všech vrubech, a tím celé sáně pevněji stáhly. Bylo to neznatelné, a kdyby Vypravěč nedával pozor, nevšiml by si toho. Ale bylo to tak. To, co Alvin junior svázal, bylo svázané pevně.

„Drží to tak, že by to mohl být vor," prohlásil Al junior a poodstoupil, aby se mohl dílu obdivovat.

„Ale tentokrát bude plout po pevné zemi," řekl Míra. „Táta tvrdí, že se do vody už ani nevyčůrá."

Jelikož slunce se již naklonilo k západnímu obzoru, rozdělali oheň. Přes den je zahřívala práce, ale na noc potřebovali oheň, aby zaháněl zvířata a vykazoval do patřičných mezí podzimní chlad.

Mlynář dolů nesešel dokonce ani na večeri. Když se pak Klid vztyčil a chystal se otci jídlo nahoru donést, Vypravěč se nabídl, že ho doprovodí.

„Já nevím," odpověděl Klid. „Nemusíte."

„Já ale chci."

„Táta - víte, on nemá rád, když se v takovém čase u skály scházejí davy lidí." Klid se tvářil rozpačitě. „Je mlynář a ten odsekávaný kámen je jeho."

„Já nejsem dav lidí," namítl Vypravěč. Klid už neřekl nic. Vypravěč se vydal mezi skalami za ním.

Cestou prošli kolem dvou míst, kde se již dřív někdo snažil skálu odtesat. Úlomky kamene byly použity k nasypání plynule klesající rampy od skalní stěny na původní terén. Odsekané kameny byly téměř dokonale kulaté. Vypravěč viděl již mnoho opracovaných kamenů, ale kámen opracovaný tímto způsobem neviděl ještě nikdy - dokonale kulatý přímo ve stěně. Většinou se odsekla celá deska, která se pak zakulatila na zemi. Pro tento postup hovořilo několik dobrých důvodů, z nichž nejdůležitější byl ten, že když se deska neodtesala celá, neexistoval způsob, jak potom odseknout zadní stěnu kamene. Klid kvůli němu nezpomalil, takže se Vypravěč nemohl podívat zblízka, ale na základě toho, co viděl, usoudil, že nezná způsob, jak by v *tomto* lomu mohl kameník odtesat zadní stranu kamene.

Na novém místě to vypadalo stejně. Mlynář shraboval odsekané úlomky skály před mlýnským kamenem do rovné rampy. Vypravěč odstoupil a v posledních zbytcích denního světla si skalní stěnu pozorně prohlédl. Za jediný den práce samotný Al junior zarovnal přední stranu kamene a odtesal celý obvod. Téměř vyleštěný kámen byl dosud spojen se skalní stěnou. A nejenom to, byl vytesán také středový otvor pro hlavní oj mlýnského soustrojí. Kámen byl hotový. Až na to, že neexistoval způsob, jak dostat dláto do takové polohy, aby se dala odtesat zadní strana.

„Za tím bude určitě nějaké nadání, které ten kluk má," usoudil Vypravěč.

Mlynář souhlasně zabručel.

„Slyšel jsem, že tady dnes chcete přenocovat," nadhodil Vypravěč.

„To jste slyšel dobře."

„A společnost by vám nevadila?"

Klid zakoulel očima.

Ale Mlynář po chvíli pokrčil rameny. „Když chcete."

Klid se na Vypravěče podíval s vytřeštěnýma očima a povytáhl obočí, jako by chtěl říct: Člověk nikdy neví, kdy se stane zázrak.

Klid položil večeri, kterou otci přinesl, a odešel. Mlynář odložil hrábě. „Vy jste už jedl?"

„Nasbírám dřevo na oheň," navrhl Vypravěč. „Dokud je světlo. Vy se zatím najezte."

„Dávejte pozor na hady," upozornil Mlynář. „Většinou jsou už zalezlí na zimu, ale jeden nikdy neví."

Vypravěč dával pozor na hady, ale žádného nezahlédl. A zanedlouho jim plápolal pořádný oheň ze silných polen, jež vydrží hořet celou noc.

Potom leželi v záři ohně, zachumlaní do příkrývek. Vypravěče napadlo, že několik yardů dál od lomu by Mlynář našel měkčí půdu. Ale zřejmě bylo důležitější mít na mlýnský kámen nerušený výhled.

Vypravěč začal povídat. Tíše ale nepřerušovaně mluvil o tom, že to pro otce musí být těžké, dívat se, jak jejich synové vyrůstají, vkládat do nich velké naděje, a přitom nevědět, kdy může přijít smrt a o dítě je připravit. Udělal dobře, že o tom začal mluvit, protože zanedlouho se slova ujal Alvin Mlynář. Vyprávěl o tom, jak ve Vidlici přišel o život jeho nejstarší syn Síla, pouhých několik minut poté, co se Alvin junior narodil. A od toho se dostal k tuctu situací, kdy málem zahynul Al junior. „A vždycky je to voda," zakončil své vyprávění Mlynář. „Nikdo mi nevěří, ale je to tak. Vždycky je to voda."

„Otázka stojí tak," prohlásil Vypravěč, „Jestli se špatná voda snaží zahubit hodného chlapce. Nebo jestli je dobrá a snaží se zničit zlou sílu."

Některé muže by taková otázka mohla rozzlobit, ale Vypravěč se již přestal snažit uhodnout, kdy Mlynář vyletí zlostí a kdy ne. Tentokrát se to nestalo. „Taky jsem o tom přemýšlel," řekl Mlynář. „Dával jsem na něho dobrý pozor, Vypravěči. Ano, má nadání pro to, aby ho lidé měli rádi. Dokonce i sestry. Co byl dost starý, aby jim mohl plivnout do jídla, krutě je trápil. Přesto se pro něho každá snaží udělat něco zvláštního, a nejenom o Vánocích. Zašívají mu ponožky, aby se do nich nemohl dostat, na záchodě mu mažou na sedátko saze, ale zároveň by za něho dýchaly."

„Měl jsem možnost se přesvědčit, že jsou lidé, kteří si dovedou získat lásku, přestože si ji nezaslouží," namítl Vypravěč.

„Toho jsem se taky bál. Jenže on vůbec neví, že takové nadání má. Neklame lidi, aby dělali, co chce. Když udělá něco špatného, nechá se od mne potrestat. A kdyby chtěl, mohl by mi v tom zabránit.“

„Jak?“

„Ví totiž, že někdy se na něho podívám a vidím v něm Sílu, svého prvorozeného. A v takové chvíli mu nedokážu ublížit, i když je to pro jeho dobro.“

Částečně to může být pravda, pomyslel si Vypravěč. Ale není to celá pravda.

Když pak o něco později Vypravěč rozhrábl oheň, aby se polena dobře rožhořela, Mlynář začal vyprávět příběh, kvůli němuž Vypravěč přišel.

„Mám něco, co do té vaší knihy možná patří,“ prohlásil.

„Zkuste to,“ pobídl ho Vypravěč.

„Ale nestalo se to přímo mně.“

„Musí to být něco, co jste sám viděl. Nejneuvěřitelnější historky, které slýchám, jsou ty, které se prý staly známému jednoho známého.“

„Ne, viděl jsem to na vlastní oči. Táhlo se to několik let a já jsem s tím člověkem několikrát mluvil. Je to jeden ze Švédů, kteří žijí níž v údolí, ale anglicky mluví stejně dobře jako já. Pomáhali jsme mu stavět srub a stáj, když přišel, rok po nás. A už tenkrát jsem si ho víc všimal. Víte, on má syna, blondáťeho švédského kluka, však víte, jak vypadají.“

„Vlasy téměř bílé?“

„Jako námraza v prvních ranních paprscích, stejně bílé a lesklé. Je to krásný chlapec.“

„Jako bych ho viděl,“ přitakal Vypravěč.

„A táta toho kluka miloval. Víc než vlastní život. Znáte ten biblický příběh o otci, který dal synovi pestrobarevný plášť?“

„Slyšel jsem ho vyprávět.“

„Tak tolik měl svého chlapce rád. Ale viděl jsem je, jak šli spolu kolem řeky a otec sebou znenadání škubl, strčil do chlapce a srazil ho do Wobiše. Chlapec se zachytil na nějaké kládě a jeho otec a já jsme mu pak pomohli dostat se na břeh, ale stejně to byl děsivý pohled, vidět, jak otec málem zabil své nejmilovanější dítě. Nebyla by to vyloženě úmyslná vražda, ale to by tomu chlapci život nevrátilo a otce by to nezbavilo pocitu viny.“

„Nedivil bych se, kdyby se otec s takovou věcí nikdy nedokázal vyrovnat.“

„Samozřejmě že ne. Přesto jsem ho zanedlouho několikrát viděl udělat něco podobného. Sekal třeba dřevo a divoce se rozmáchl sekerou, takže kdyby chlapec ve stejném okamžiku neuklouzl a neupadl, sekera by se mu

zasekla do hlavy. A ještě jsem neviděl nikoho, kdo by něco takového přežil."

„Ani já ne."

„Zkoušel jsem si představit, co se asi děje. Co se tomu otci honí hlavou. Proto jsem za ním jednou přišel a řekl jsem: 'Nelsi, měl bys být opatrnější, když je ten kluk nablízku. Jestli tou sekerou budeš tak mávat, jednou mu urazíš hlavu.'

A Nels mi na to povídá: 'Víte, pane Mlynáři, ona to nebyla náhoda.' V tu chvíli by mne porazilo i dětské říhnutí. Jak to myslel, že to nebyla náhoda? A on mi říká: 'Nedovedete si představit, jaká je to hrůza. Nevím, možná mne zaklela nějaká čarodějnice nebo se mne zmocňuje d'ábel, ale něco dělám jako vždycky, říkám si, jak mám toho kluka rád, a najednou dostanu chuť ho zabít. Poprvé to na mě přišlo, ještě když byl nemluvně a já jsem s ním stál nahoře na schodech. Bylo to, jako by mi nějaký hlas uvnitř hlavy přikázal: „Shod' ho dolů," a já to chtěl vážně udělat, i když jsem zároveň věděl, že by to byla nejstrašnější věc na světě. Cítil jsem stejné nutkání ho shodit, jako když kluk chce rozdrtit kamenem brouka. *Chtěl* jsem vidět, jak si rozbije hlavu o podlahu.

Ale potlačil jsem ten pocit, zahnal jsem ho a přitiskl chlapce k sobě tak pevně, že jsem ho málem udusil. Když jsem ho pak položil zpátky do kolébky, věděl jsem, že už s ním po těch schodech nikdy nemůžu vyjít.

Ale nechávat ho samotného jsem taky nemohl, že? Byl to můj syn a jak rostl, byl tak chytrý, hodný a krásný, že jsem ho musel mít rád. Když jsem se mu vyhýbal, plakal, že si s ním táta nehraje. Ale když jsem byl s ním, pak se ty pocity znovu a znovu vracely. Ne každý den, ale často a někdy tak rychle, že jsem to udělal dřív, než jsem si stačil uvědomit, že něco dělám. Jako tenkrát, když jsem ho shodil do řeky, špatně jsem šlápl a klopýtl jsem, ale ještě než jsem došlápl, věděl jsem, že ten krok bude špatný, že klopýtnu a vrazím do něho, *věděl* jsem to, ale neměl jsem čas se zastavit. A vím, že jednou se taky nedokážu zastavit, nebudu to chtít udělat, ale jednou, až toho chlapce budu mít pod rukama, tak ho zabiju."

Vypravěč si všiml, že Mlynář udělal rukou pohyb, jako by si z tváře utíral slzy.

„Není to zvláštní?" zeptal se Mlynář. „Že může člověk k vlastnímu synovi něco takového cítit."

„A má ten muž synů víc?"

„Několik. Proč?"

„Jen by mě zajímalo, jestli někdy zatoužil zabít je."

„Ne, nikdy. Taky jsem se ho na to zeptal. Zeptal jsem se ho a on mi řekl, že nikdy."

„A co jste mu na to odpověděl vy, pane Mlynáři."

Mlynář se několikrát nadechl a vydechl. „Nevěděl jsem, co mu na to mám říct. Některé věci jsou prostě moc složité na to, aby je člověk jako já pochopil. Vezměte si vodu, jak dělá všechno pro to, aby mi zabila malého Alvina. A toho Švéda se synem. Třeba některé děti nemají vyrůst. Co si o tom myslíte, Vypravěči?"

„Myslím, že některé děti jsou tak důležité, že někdo - nějaká síla ve světě - může mít zájem na tom, aby byly mrtvé. Ale zároveň jsou jiné síly, možná silnější, které chtějí, aby žily."

„Proč potom se ty síly neukážou, Vypravěči? Proč nějaká nebeská síla nepřijde a neřekne - třeba tomu nešťastnému Švédovi: 'Už se nemusíš bát, tvůj syn je v bezpečí, dokonce i před tebou!'"

„Třeba ty síly nemluví nahlas a pomocí slov. Třeba nám jen ukazují, co dělají."

„Jediná síla, která se v tomto světě projevuje, je ta, která zabíjí," namítl Mlynář.

„Nevím, jak je to v případě toho švédského chlapce, ale zdá se mi, že vašeho syna něco mocně chrání. Podle toho, co jste říkal, je zázrak, že už není desetkrát po smrti."

„To je pravda."

„Myslím, že nad ním někdo bdí."

„Asi ne dost dobře."

„Zatím ho voda nikdy nezabila, ne?"

„Mnoho nechybělo, Vypravěči."

„A pokud jde o toho švédského chlapce, nad ním *určitě* někdo bdí."

„Kdo?" zeptal se Mlynář.

„Přece jeho otec."

„Otec je jeho nepřítel."

„Nemyslím," odvětil Vypravěč. „Víte, kolik otců svého syna nešťastnou náhodou zabije? Jdou spolu na lov a kulka si najde nesprávný cíl. Chlapce rozdrťí vůz nebo spadne. Takové věci se dějí pořád. Tito otcové si možná nestačili *všimnout*, co se děje. Ale ten Švéd je bystrý, vidí, co se děje, dává si na sebe pozor a pokaždé se zarazí včas."

V Mlynářově hlase jako by se ozvalo víc naděje. „Vy to říkáte, jako by ten otec nebyl tak špatný."

„Kdyby byl tak špatný, pane Mlynáři, ten chlapec by byl už dávno mrtvý a pohřbený v zemi."

„Možná. Možná.“

Mlynař se znovu na chvíli zamyslel. Na tak dlouho, že Vypravěč začal dřímát. Procitl, až když Mlynář mluvil.

„- a je to čím dál horší. Čím dál těžší s tím bojovat. Není to tak dávno, co stál na půdě ve - ve své stodole -a vidlemi shazoval seno. A jeho syn stál pod ním. Stačilo ty vidle pustit, byla by to ta nejjednodušší věc na světě. Mohl by říct, že mu vyklouzly, a nikdo by nic nepoznal. Nechat vidle spadnout, aby chlapce probodly. A on se chystal, že to udělá. Rozumíte mi? Bylo hrozně těžké ty pocity potlačit, těžší než kdy dřív, a on to vzdal. Prostě se rozhodl, že podlehne, aby už to měl za sebou. A co se nestalo, právě v tu chvíli se ve vratech objevil cizinec a zakřičel: 'Ne,' a já jsem vidle odložil - tak mi to řekl: 'Odložil jsem vidle, ale celý jsem se tak třásl, že jsem skoro nemohl chodit. Věděl jsem, že ten cizinec vraždu v mých očích viděl a určitě si pomyslel, že jsem největší zrůda na světě, když myslím na to, jak zabít vlastního syna, nemohl tušit, jak krutý boj jsem všechny ty roky předtím musel svádět -'“

„Třeba ten cizinec věděl něco o silách, které v lidském srdci působí,“ prohlásil Vypravěč.

„Myslíte?“

„Jistě to samozřejmě nemohu říct, ale třeba ten cizinec viděl i to, jak moc ten otec chlapce miluje. Možná dlouho nevěděl, co si má myslet, ale nakonec si začal uvědomovat, že to dítě je mimořádné a má mocné nepřátele. A pak možná pochopil také to, že bez ohledu na to, kolik nepřátel ten chlapec měl, jeho otec k nim nepatřil. Nebyl nepřítel. A on tomu otci chtěl něco říct.“

„Co chtěl říct?“ Mlynář si znovu otřel oči rukávem. „Co podle vás mohl ten cizinec chtít říct?“

„Možná chtěl říct: 'Udělal jste všechno, co jste udělat mohl, a teď už je to na vás příliš silné. Teď byste chlapce měl poslat pryč. Třeba k příbuzným na východ, nebo jako učedníka někam do města.' Asi to pro toho otce bude těžké, když má chlapce tolik rád, ale udělá to, protože ví, že pravá láska znamená dostat chlapce pryč z místa, kde není v bezpečí.“

„Ano.“

„Tak mě napadá,“ pokračoval Vypravěč, „že byste možná měl udělat něco podobného i s vaším synem, s Alvinem.“

„Možná,“ připustil Mlynář.

„Neříkal jste, že ho místní voda ohrožuje? Někdo nebo *něco* ho chrání. Ale možná kdyby Alvin nežil tady -“

„Některá nebezpečí by pominula,“ zadoufal Mlynář.

„Přemýšlejte o tom.“

„Je to hrozná věc,“ Mlynář se zachvěl. „Poslat syna někam k cizím lidem.“

„Ale horší je uložit ho do země.“

„Ano,“ uznal Mlynář. „To je ta nejhorší věc na světě. Uložit do země vlastní dítě.“

Nikdo nic dalšího neřekl a za chvíli už oba spali.

Ráno bylo chladné a na všem byla silná vrstva jinovatky, ale Mlynář Ala juniora ke skále ani nepustil, dokud ji slunce nerozehřálo. Všichni strávili ráno tím, že upravovali terén mezi skalní stěnou a sáněmi, aby mohli kámen ze svahu skutálet.

Nyní si již byl Vypravěč jist, že Al junior použil nějakou skrytou sílu, aby mlýnský kámen ze skalní stěny vytesal, přestože si to možná ani neuvědomoval. Vypravěč byl zvědavý. Chtěl vidět, jak mocná tato síla je, aby si o její povaze mohl udělat lepší představu. Jelikož Al junior si neuvědomoval, co dělá, musel být nenápadný také Vypravěčův experiment. „Jak kámen upravujete?“ zeptal se Vypravěč.

Mlynář pokrčil rameny. „Předtím jsem vždycky používal křemičité kameny. A ty vždycky chodily se srpkovou úpravou.“

„Můžete mi ukázat, jak to vypadá?“ požádal Vypravěč.

Mlynář nakreslil jedním koncem hrábí do jinovatky kruh. Potom nakreslil několik oblouků rozbíhajících se ze středu kruhu k okrajům. Mezi každými dvěma oblouky pak nakreslil ještě jeden kratší, jenž začínal na okraji, ale pokaždé skončil dříve než ve dvou třetinách vzdálenosti od středu. „Tak nějak,“ podíval se Mlynář na Vypravěče.

„V Pensylvánii a Saskvahenu má většina mlýnských kamenů čtvrcenou úpravu,“ podotkl Vypravěč. „Znáte ji?“

„Ukažte mi to.“

A tak Vypravěč nakreslil další kruh. Nebyl tak dobře vidět, neboť jinovatka tála, ale stačilo to. Místo oblouků nakreslil mezi středem a okrajem přímkou. Kratší čáry vybíhaly přímo z dlouhých a táhly se rovně k okraji. „Někteří mlynáři to mají raději, protože hrany vydrží déle ostré. Jelikož všechny čáry jsou rovné, při opracovávání kamene stačí rovnoměrné tahy.“

„Vidím,“ řekl Mlynář. „Ale stejně nevím. Jsem zvyklý na ty křivé čáry.“

„Dělejte, jak myslíte,“ odvětil Vypravěč. „Já jsem mlynářem nikdy nebyl, takže nevím. Pouze vyprávím o tom, co jsem viděl.“

„Ale mně nevadí, že mi to ukazujete,“ řekl Mlynář. „Vůbec mi to nevadí.“

Al junior stál vedle nich a prohlížel si oba kruhy.

„Myslím, že až přijedeme domů, vyzkouším tu čtvcenou úpravu," usoudil Mlynář. „Zdá se mi, že by mohlo být jednodušší dosahovat toho, aby se mlelo hladce."

Konečně půda oschla a Al junior přišel ke skále. Ostatní chlapci byli dole a rozebírali tábor, nebo přiváděli k lomu koně. Jen Mlynář a Vypravěč byli při tom, když Al junior konečně přinesl ke skalní stěně svou palici. Cekalo ho ještě hodně práce, aby kruh kolem dokola odsekal do celé hloubky.

K Vypravěčovu úžasu však stačilo, aby Al junior přiložil dláto a jednou do něho praštil palicí. Celý kus kamene, nějakých šest palců dlouhý, se odlomil od skály a vypadl na zem.

„Vždyť ten kámen je měkký jako uhlí," divil se Vypravěč. „Jaký z něj může být mlýnský kámen, když je tak křehký?"

Mlynář se zešíroka usmál a zavrtěl hlavou.

Al junior od kamene odstoupil. „Je to tvrdý kámen, Vypravěči, pokud neznáte to správné místo, kam udeřit, aby se rozštípl. Zkuste to a uvidíte."

Podal mu dláto a palici. Vypravěč si je od něho vzal a přistoupil ke skále. Opatrně přiložil dláto na kámen, v mírném náklonu od kolmého směru. Pak, po několika zkusmých klepnutích, dal ránu palicí.

Dláto mu z levé ruky doslova vyskočilo a otřes byl tak prudký, že upustil i palici. „Omlouvám se," řekl. „Už jsem to kdysi dělal, ale nejspíš jsem všechno zapomněl -"

„To je tím kamenem," chlácholil ho Al junior. „Je trochu náladový. Je ochotný se poddat jen v některých směrech."

Vypravěč si prohlédl místo, kam se snažil seknout. Nedokázal je najít. Jeho prudký úder nezanechal ani stopu.

Al junior zvedl své nástroje a přiložil dláto ke kameni. Vypravěči to připadalo, že je dal přesně na stejné místo. Jenže Al se choval, jako kdyby je dal úplně jinak. „Vidíte? Musíte najít ten správný úhel. Takhle."

Udeřil palicí. Železo zazvonilo, kámen zapraskal a na zem se znovu vysypala rozdrčená hornina.

„Už chápu, proč necháváte veškeré tesání na něm," prohlásil Vypravěč.

„Zdá se, že je to tak nejlepší," přikývl Mlynář.

Za několik minut byl kámen obsekaný po celém obvodu. Vypravěč neříkal nic, pouze se díval, co Al udělá.

Chlapec odložil nástroje, přistoupil těsně k mlýnskému kameni a objal ho. Pravou rukou zašmátral za okrajem. Levou rukou zajel do vytesaného otvoru na druhé straně. Pak Alvin přitiskl obličej na kámen. Oči měl zavřené. Vypadalo to, jako by poslouchal skálu.

Začal si tiše pobrukovat. Bezmyšlenkovitou, tichou melodií. Pohnul rukama. Postavil se jinak. Přiložil ke skále druhé ucho.

„No ne," řekl Alvin najednou. „Ani se mi tomu nechce věřit."

„Čemu?" zeptal se ho otec.

„Těch několik posledních ran muselo skálou pořádně zatřást. Zadní strana je už uštípnutá."

„To chceš říct, že ten mlýnský kámen je volný?" nechápal Vypravěč.

„Myslím, že už bychom ho mohli rozkývat a odvalit," potvrdil Alvin.

„Bude to chtít chopit se provazů, ale bez nějakých velkých potíží ho odtamtud dostaneme."

Bratři dorazili s provazy a koňmi. Alvin přehodil provaz za kámen. Přestože do zadní strany kamene jako takové nedal jedinou ránu dlátem, provaz snadno zapadl na místo. Pak další provaz a ještě jeden. Zanedlouho již všichni zabírali, nejdřív doleva, potom doprava, a pomalu, kolébavě odtáhli těžký kámen od jeho skalního podkladu.

„Kdybych to neviděl na vlastní oči," zašeptal Vypravěč.

„Ale viděl jste," potvrdil Mlynář.

Mezi kamenem a skálou bylo jen několik palců volného místa, když provazy vyměnili. Protáhli čtyři provazy středovým otvorem a zapřáhli k nim koně postavené nad kamenem. „Dolů se skutálí dobře," vysvětlil Vypravěči Mlynář. „Koně působí jako brzda, potáhnou opačným směrem."

„Vypadá, že je těžký."

„Hlavně si před něj nelehejte," varoval Mlynář.

Velice opatrně začali kámen kutálet. Mlynář chytil Alvina za rameno a dával pozor, aby chlapec zůstával v uctivé vzdálenosti pozadu - a také výš, než byl právě kámen. Vypravěč pomáhal s koňmi, takže si zadní stranu kamene mohl dobře prohlédnout, teprve když byl kámen dole, na rovné zemi u saní.

Byla hladká jako dětská prdelka. Rovná jako led v umyvadle. Jediné, co její hladkost narušovalo, byly hrany čtvrcené úpravy - rovné čáry se rozbíhaly od středového otvoru k okrajům kamene.

Alvin k němu došel a postavil se vedle něho. „Udělal jsem to správně?" zeptal se.

„Ano," konstatoval Vypravěč.

„Bylo to obrovské štěstí. Cítil jsem, že kámen je vyloženě připravený rozštípnout se podle těch čar. Sám to chtěl, jako na zavolanou."

Vypravěč natáhl ruku a jemně přešel prstem po hraně řezu. Zabolelo to. Když pak dal prst do úst a zkusil sát, ucítil chuť krve.

„Hrany jsou hezky ostré, co?“ zeptal se Míra. Řekl to, jako by se něco takového stávalo každý den. Ale Vypravěč si v jeho očích všiml bázně.

„Dobrý řez,“ prohlásil Klid.

„Nejlepší, jaký jsme kdy měli,“ zhodnotil David.

Pak s pomocí koní, kteří bránili příliš rychlému kutálení, převrátili kámen na sáně, upravenou stranou nahoru.

„Mohl byste pro mne něco udělat, Vypravěči?“ zeptal se Mlynář.

„Jestli je to v mých silách.“

„Odved’te Alvina domů. Svou práci už udělal.“

„To ne, táto!“ vykřikl Alvin a rozběhl se k otci. „*Ted*’ mě nemůžeš poslat domů.“

„Je zbytečné, aby se desetiletí kluci pletli pod nohama, když se přepravuje kámen takové velikosti,“ otec se tvářil vážně.

„Ale já musím dávat pozor, aby kámen nepraskl nebo se neuštípl, táto!“

Starší synové se dívali na otce a čekali. Vypravěč uvažoval, jaké rozhodnutí si asi přejí. Určitě byli dost staří na to, aby neměli otci úzkostlivou lásku k sedmému synovi za zlé. Také si jistě přáli, aby se chlapci nic zlého nestalo. Ale zároveň pro ně pro všechny bylo důležité dovézt kámen v pořádku, neporušený, aby mohl ve mlýně začít sloužit. Nebylo pochyb o tom, že malý Alvin je schopen udržet kámen vcelku.

„Můžeš s námi zůstat do soumraku,“ rozhodl nakonec Mlynář. „Tou dobou už budeme tak blízko, že se můžete s Vypravěčem rozjet domů a přespat v postelích.“

„Já proti tomu nic nemám,“ svolil Vypravěč.

Alvin junior viditelně nebyl spokojen, ale neodpověděl.

Před polednem se sáně daly do pohybu. Dva koně vpředu a dva vzadu, kvůli brždění, byli zapraženi přímo do kamene. Kámen ležel na dřevěné plošině saní a saně jely vždy po sedmi nebo osmi malých kulatinách. Sáně při pohybu vpřed najížděly na nové kulatiny, položené před ně. Když kulatina vzadu vyjela, některý z chlapců ji okamžitě vytáhl zpod provazů připravených k zadnímu spřežení, přeběhl dopředu a položil ji hned za přední spřežení. Znamenalo to, že aby kámen urazil jednu míli, musel každý naběhat pět mil.

Vypravěč se chtěl také střídat, ale David, Klid a Míra o tom nechtěli ani slyšet. Nakonec si vzal na starost zadní spřežení a Alvina nechal sedět na jednom z koní. Přední spřežení vedl Mlynář, ale neustále se vracel, aby zjistil, jestli nejde tak rychle, že chlapci nestačí držet krok.

Takto postupovali hodinu za hodinou. Mlynář jim navrhl, že mohou udělat zastávku a odpočinout si, ale vypadalo to, jako by byli neúnavní.

Vypravěče také udivilo, kolik vydržely kulatiny. Ani jedna se nerozštípla o balvan nebo samotnou vahou mlýnského kamene. Odřely se a udělaly se v nich důlky, ale to bylo všechno.

A když se slunce nachýlilo asi dva prsty nad obzor, na úroveň narudlých mraků na západním nebi, Vypravěč poznal louku, jež se před nimi otevírala. Urazili celou vzdálenost za jedině odpoledne.

„Asi mám nejsilnější bratry na celém světě," zamumlal Alvin.

O tom nepochybuji, řekl si v duchu Vypravěč. Když ty dovedeš vysekávat kámen z hory bez rukou, protože najdeš ve skále ty pravé zlomy, není se čemu divit, že v sobě tvoji bratři nacházejí právě tolik síly, kolik podle tebe mají. Vypravěč se znovu, tak jako mnohokrát předtím, pokoušel přijít skrytým silám na kloub. Musely se řídit nějakým přírodním zákonem - alespoň to vždycky tvrdil Starý Ben. A přesto tento chlapec dokázal pouhou vírou a přáním krájet kámen, jako by to bylo máslo, a dodávat sílu svým bratrům. Podle jedné teorie pramenily skryté síly ze spojení s některým živlem, jenže který by dokázal všechno to, co dělal Alvin? Země? Vzduch? Oheň? Voda určitě ne, neboť Vypravěč věděl, že historky, které mu Mlynář řekl, byly pravdivé. Jak bylo možné, že stačilo, aby si Alvin něco přál, a země se podvolila jeho vůli, zatímco jiní mohli toužit sebevíc a nedokázali přivolat ani vítr?

Ve mlýně potřebovali lucerny, když dokutáleli kámen vraty dovnitř. „Mohli bychom ho usadit na místo už dnes večer," navrhl Mlynář. Vypravěč si představoval, jaké obavy se mu asi honí hlavou. Kdyby nechal kámen postavený, určitě by se ráno sám od sebe dal do pohybu a rozdrtil by jisté dítě, které by právě neslo do domu vodu, nic zlého netuše. Když už se jim nějakým zázrakem podařilo kámen přivést z hory za jediný den, byla by hloupost nechat ho někde jinde než tam, kam patřil, do mlýna na základ z udusané hlíny a kamenů.

Přivedli dovnitř jedno koňské spřežení a připřáhli je ke kameni stejným způsobem, jako když jej u lomu spouštěli na sáně. Spřežení mělo táhnout proti tíze kamene, až jej budou spouštět na základ.

Zatím však kámen ležel na hliněném násypu mimo kruh základových kamenů. Míra a Klid zasouvali pod vnější okraj kamene sochory, připravovali se jej nadzvednout, aby zapadl na místo. Kámen se při tom trochu kolébal. David držel koně, protože by byla katastrofa, kdyby zatáhli příliš brzy a převrátili kámen špatně, upravenou stranou do hlíny.

Vypravěč stál opodál a díval se, jak Mlynář syny usměrňuje zbytečnými výkřiky jako: „Opatrně!" a „Zatím dost!" Co přivezli mlýnský kámen dovnitř, Alvin se od Vypravěče nehnul. Jeden z koní začal být neklidný.

Mlynář zareagoval okamžitě: „Klide, pomoz bratrovi s koňmi!“ Sám udělal krok ke spřežení.

tom okamžiku si Vypravěč uvědomil, že Alvin vedle něho přece jen *není*. Nesl smeták a hbitými kroky se blížil k mlýnskému kameni. Asi zahlédl na základu nějaké volné kamínky, a tak je přece musel odměst, ne? Koně couvli; provazy se prověsily. Právě ve chvíli, kdy se Alvin ocitl za kamenem, si Vypravěč uvědomil, že když provazy nejsou napnuté, není nic, co by kameni zabránilo úplně se převrhnout, kdyby si usmyslel, že právě teď spadne.

racionálním světě by určitě nespadl. Jenže Vypravěč již věděl, že tento svět racionální *není* ani náhodou. Alvin junior měl mocného, neviditelného nepřítele, jenž si takovou příležitost nemohl nechat ujít.

Vypravěč se vrhl ke kameni. V okamžiku, kdy se dostal na stejnou úroveň s kamenem, ucítil v zemi pod nohama zhoupnutí, jak se pevná zemina propadla. Ne o mnoho, jen o několik palců, ale stačilo to, aby se stejně hluboko zabořil vnitřní okraj mlýnského kamene, což vychýlilo horní konec širokého kola o více než dvě stopy, navíc tak rychle, že hybnost kamene již nemohlo nic zastavit. Bylo jasné, že kámen spadne, přesně na to místo v základu, kam patří, ale pod ním zůstane Alvin, rozdrčený jako zrnko.

Vypravěč s výkřikem popadl Alvina za paži a strhl ho zpátky, od kamene. Alvin si teprve v tom okamžiku všiml, že na něho obrovský kámen padá. Vypravěč vložil do pohybu dost síly, aby chlapce strhl o několik stop zpátky, ale nestačilo to. Chlapcovy nohy stále ležely ve stínu kamene. Padal teď rychle, tak rychle, že Vypravěč nemohl zareagovat a nezbývalo mu, než se dívat, jak Alvinovi rozdrtí nohy. Věděl, že takové zranění je totéž co smrt, pouze to trvá déle. Selhal.

Ale jak pozoroval vražedný pád kamene, najednou spatřil prasklinu, jež se v kameni objevila a v mžiku se rozrostla na jasně viditelnou puklinu, jež probíhala celým kamenem. Obě poloviny od sebe odskočily, každá s takovou silou, že by padly vedle Alvinovy nohy, aniž by se ho dotkly.

Avšak dříve, než Vypravěč uviděl, jak středem kamene prozářilo světlo lucerny, samotný Alvin vykřikl: „Ne!“

Komukoli jinému by to připadalo, že chlapec křičí proto, že na něho padá kámen, proto, že mu hrozí smrt. Ale Vypravěč, který ležel na zemi vedle chlapce a díval se, jak světlo lampy oslnivě prozařuje puklinou v mlýnském kameni, ten výkřik slyšel úplně jinak. Lhostejný k vlastnímu nebezpečí, jak děti obvykle bývají, Alvin křičel proto, že nechtěl, aby se

kámen rozbil. Po té práci a dřině, kterou stálo přivést kámen domů, nedokázal snést pohled na to, jak se láme.

A protože to nedokázal snést, nestalo se to. Poloviny kamene přiskočily zpátky k sobě, jako když jehla skočí na magnet, a kámen dopadl jako jeden kus.

Stín zveličoval stopu, kterou se kámen nakonec otiskl do země. Nerozdrtil Alvinovi obě nohy. Levá noha, kterou měl skrčenou pod sebou, zůstala dokonce úplně mimo kámen. Ale pravá noha ležela tak, že kámen v nejširším místě přesáhl holeň o dva palce. Jelikož Alvin ještě nohu vytahoval, náraz kamene ji postrčil dál ve směru, kterým se již pohybovala. Sloupil veškerou kůži a svalstvo až na kost, ale když dopadl, nezachytil nohu přímo. Kdyby pod ní napříč neležel smeták, možná by se ani nezlomila. Kámen přitiskl Alvinovu nohu na násadu smetáku tak prudce, že se obě kosti v dolní části nohy zlomily přesně v půli. Ostré okraje kosti protrhly kůži a trčely ven jako dvě čelisti svěráku, držící mezi sebou násadu smetáku. Ale noha neležela pod kamenem a kosti byly zlomené čistě, nikoli rozdrčené tíhou kamene na prach.

Vzduchem se rozléhal rachot kamene o kámen, hlasitý křik mužů zaskočených žalem a především uši drásající nářek chlapce, jenž nebyl nikdy tak mladý a tak slabý jako teď.

Než se k Alvinovi stačil dostat někdo jiný, Vypravěč zjistil, že obě nohy jsou mimo kámen. Alvin se snažil posadit se, aby si zranění mohl prohlédnout. Vzápětí neunesl buď pohled nebo působenou bolest a omdlel. Pak dorazil Alvinův otec. Nestál nejbližší, ale byl rychlejší než Alvinovi bratři. Vypravěč se ho snažil uklidňovat, neboť díky tomu, jak kosti svíraly násadu smetáku, noha ani nevypadala jako zlomená. Mlynář syna zvedl, ale noha nešla. Přestože chlapec byl v bezvědomí, zasténal bolestí. Nakonec to byl Míra, kdo se obrnil, zatahl za nohu a zbavil ji smetákové násady.

David již držel lampu a jak Mlynář chlapce nesl, David běžel vedle něho a svítil mu na cestu. Míra a Klid chtěli jít za nimi, ale Vypravěč je zavolal zpátky. „Jsou tam ženy, David a váš otec,“ prohlásil. „Někdo to tady musí uklidit.“

„Máte pravdu,“ uznal Klid. „Táta se sem nejspíš nijak nepohne.“

Mladíci se chopili sochorů a s jejich pomocí nadzvedli kámen, aby Vypravěč mohl vytáhnout násadu smetáku a provazy, dosud připoutané ke koním. Potom odnesli z mlýna veškerou výstroj, ustájili koně a uklidili nářadí a zásoby. Teprve potom se Vypravěč vrátil do domu. Tam se dozvěděl, že Alvin junior spí v jeho posteli.

„Doufám, že vám to nevadí,“ řekla s obavami Anna.

„Samozřejmě že ne," odvětil Vypravěč.

Ostatní děvčata a Kalvík uklízeli nádobí od večere. V pokoji, který byl vyhrazen Vypravěči, u postele, na níž ležel Alvin s roztržštěnou, obvázanou nohou, seděli Víra a Mlynář. Oba byli sinálí, rty měli pevně stažené.

U dveří stál David. „Zlomenina byla čistá," pošeptal Vypravěči. „Ale ty rány v kůži - bojíme se infekce. Přišel o veškerou kůži na přední straně holeně. Nevím, jestli se taková holá kost vůbec může zahojit."

„Vrátili jste kůži zpátky?" zeptal se Vypravěč.

„Tak, jak zůstala, jsme ji přitlačili na místo a matka ji tam přišila."

„To jste udělali dobře," kývl Vypravěč.

Víra zvedla hlavu. „Vy něco víte o felčářině, Vypravěči?"

„Tolik, kolik se člověk dozví, když se léta snaží dělat, co se dá, mezi takovými, kteří vědí stejně málo jako on."

„Jak se to mohlo stát?" nechápal Mlynář. „Proč právě teď, když se mu tolikrát nic nepříhodilo?" Zvedl oči k Vypravěči. „Málem jsem začal věřit, že má nějakého ochránce."

„On ho má."

„V tom případě ho nedokázal ochránit."

„To není pravda," zavrtěl hlavou Vypravěč. „Jak kámen padal, v jednom okamžiku jsem viděl, že pukl, vznikl v něm tak široký otvor, že by se ho ani nedotkl."

„Stejně jako ten hřebenový trám," zašeptala Víra.

„Taky se mi zdálo, že to vidím, otče," přiznal David. „Ale když pak kámen dopadl a byl celý, usoudil jsem, že jsem asi viděl to, co jsem vidět chtěl, a ne to, co opravdu bylo."

„Ted' v něm žádná puklina není," řekl Mlynář.

„Není," potvrdil Vypravěč. „Protože Alvin junior nechtěl, aby pukl."

„Chcete říct, že ho znovu spojil? Aby na něho padl a roztříštil mu nohu?"

„Říkám jen to, že na nohu nemyslel," odvětil Vypravěč. „Pouze na kámen."

„Můj chlapeček, můj zlatý chlapeček," šeptala matka a hladila syna po ruce, která bezvládně ležela natažena k ní. Jak mu hýbala prsty a tlačila na ně, ochable se ohýbaly a vzápětí se vracely zpět, jako by v nich byla pružina.

„Je to možné?" zeptal se David. „Aby kámen pukl a potom se tak rychle znovu spojil?"

„Určitě," potvrdil Vypravěč, „protože se to stalo."

Víra znovu pohnula chlapcovými prsty, avšak tentokrát se nenarovnaly. Natáhly se ještě dál, začaly se v pěst a potom se znovu rozevřely.

„Přišel k sobě," Mlynář s obavami hleděl na syna.

„Dojdu mu pro rum," navrhl David. „Pro zmírnění bolesti. Zbroj v obchodě bude nějaký mít."

„Ne," zašeptal Alvin.

„On nechce," řekl Vypravěč.

„Co o tom může vědět, s takovými bolestmi?"

„Musí si zachovat čistou hlavu, pokud to půjde," vysvětlil Vypravěč. Klekl si k posteli hned vedle Víry, napravo od ní, takže byl ještě blíž chlapcově tváři. „Alvine, slyšíš mne?"

Alvin zasténal. Určitě to mělo znamenat ano.

„Tak mě poslouchej. Nohu máš velice vážně zraněnou. Kosti jsou zlomené, ale jsou na svém místě - zahojí se dostatečně. Ale kůže se odtrhla. Matka ti ji sice přišla zpátky, ale je pravděpodobné, že kůže odumře a dostane se do ní sněť, která tě zabije. Většina felčarů by ti nohu uřízla, aby ti zachránila život."

Alvin škubal hlavou sem a tam, snažil se křičet. Vycházelo z něj úpění: „Ne, ne, ne!"

„Ještě mu přitěžujete!" obořila se na něho zlostně Víra.

Vypravěč se obrátil k otci, jestli mu dá svolení, aby pokračoval.

„Netrýzněte ho," žádal Mlynář.

„Jedno přísloví praví: Jabloň se nikdy neptá buku, jak má růst, a lev se neptá koně, jak má lovit," odpověděl Vypravěč.

„Co to znamená?" zeptala se Víra.

„Znamená to, že se *ho* nemám co snažit učit, jak nakládat se silami, o nichž vůbec nic nevím. Ale vzhledem k tomu, že ani on sám neví, jak to udělat, budu to asi muset zkusit, ne?"

Mlynář se na chvíli zamyslel. „Pokračujte, Vypravěči. Ať už se dokáže nebo nedokáže uzdravit sám, raději ať ví, jak vážné to s ním je."

Vypravěč vzal chlapce zlehka za ruku. „Chceš, aby ti noha zůstala, Alvine, že ano? Pak na ni budeš muset myslet stejně, jako jsi myslel na ten kámen. Budeš muset myslet na kůži na noze, aby dorostla a spojila se s kostí tak, jak má, aby noha byla znovu celá a zdravá."

Alvin ležel a přivíral oči, aby přemohl bolest.

„Děláš to, Alvine? Můžeš se o to pokusit?"

„Ne."

„Musíš se vzepřít bolesti, abys mohl použít své nadání a dát všechno do pořádku."

„To nikdy neudělám," prohlásil Alvin.

„Proč ne!" vykřikla Víra.

„Zářící muž," hlesl Alvin. „Slíbil jsem mu to."

Vypravěč si vzpomněl na slib, který Alvin dal Zářícímu muži, a propadl beznaději.

„Co to má být, Zářící muž?" zeptal se Mlynář.

„Takové - zjevení, které měl, když byl malý," vysvětlil Vypravěč.

„Jak je možné, že nám o tom doted' nikdo nic neřekl?" zeptal se Mlynář.

„Stalo se to v noci poté, co se rozlomil ten trám," řekl Vypravěč. „Alvin slíbil Zářícímu muži, že svou moc nikdy nepoužije k vlastnímu prospěchu."

„No tak, Alvine," promluvila Víra. „Tady nejde o to, abys zbohatl nebo něco takového, tady jde o záchranu tvého života."

Chlapec však pouze přimhouřil oči bolestí a zavrtěl hlavou.

„Můžete mne s ním nechat o samotě?" požádal Vypravěč. „Jen několik minut, abych si s ním mohl promluvit?"

Mlynář vystrkoval Víru ze dveří pokoje dřív, než Vypravěč stačil větu dokončit.

„Alvine," začal Vypravěč. „Musíš mne poslouchat, poslouchej dobře. Víš, že bych ti nelhal. Prísaha je strašná věc a já bych nikdy nikomu neradil, aby porušil dané slovo, i kdyby mu to mělo zachránit život. Proto ti neřeknu, abys svou moc použil pro svoje dobro. Slyšíš mě?"

Alvin přikývl.

„Ale zkus přemýšlet. Mysli na to, jak Ničitel chodí světem. Nikdo nevidí, co dělá, jak bourá, rozbíjí a ničí. Nikdo jiný než jeden jedinečný chlapec. Kdo je ten chlapec, Alvine?"

Alvinovy rty zformovaly slovo, ale žádný zvuk z nich nevyšel. Já.

„A ten chlapec dostal moc, které vůbec nerozumí. Moc stavět tam, kde nepřítel bourá. A ještě něco víc, Alvine, také touhu stavět. Chlapec, který na každé letmé zahlédnutí Ničitele odpovídá tím, že něco vytvoří. A teď mi řekni, Alvine. Ti, kteří Ničiteli pomáhají, jsou přátelé nebo nepřátelé lidstva?"

Nepřátelé, odpověděly Alvinovy rty.

„Takže když Ničiteli pomůžeš zničit jeho nejvážnějšího protivníka, jsi nepřítel lidstva, ne?"

Muka vyloudila z chlapce zvuk. „Vy to překrucujete."

„Já to narovnávám," namítl Vypravěč. „Prísahal jsi, že tu moc nikdy nepoužiješ k vlastnímu prospěchu. Jenže když zemřeš, bude z toho mít prospěch jedině Ničitel, zatímco když budeš žít, když se ti noha zahojí,

bude to ku prospěchu celého lidstva. Ne, Alvine, je to pro dobro světa a všeho, co v něm je."

Alvin zakňoural. Mohla za to spíš bolest v duši než bolest v těle.

„Tvoje přísaha přece byla jasná, ne? Nikdy k vlastnímu prospěchu. Tak proč neusmířit jednu přísahu druhou, Alvine? Přisahej, že zasvětiš celý život tomu, že budeš budováním bojovat s Ničitelem. Jestli tu přísahu dodržíš - a ty ji dodržíš, Alvine, protože jsi chlapec, který umí držet slovo - jestli tu přísahu dodržíš, pak se skutečně zachraňuješ proto, abys prospěl ostatním, a ne pro vlastní dobro."

Vypravěč čekal, dlouho čekal, dokud Alvin konečně maličko nepřikývl.

„Přisahaš, Alvine juniore, že zasvětiš život tomu, abys porazil Ničitele, abys napomáhal pořádku a dobru?"

„Ano," zašeptal chlapec.

„Pak ti říkám, že abys dodržel svůj slib, musíš se uzdravit."

Alvin stiskl Vypravěčovu ruku. „Jak," zašeptal.

„To já nevím, chlapče," odvětil Vypravěč. „Sám v sobě musíš zjistit, jak svou moc použít. Já ti mohu říct jen to, že to musíš zkusit, nebo zvítězí nepřítel a já budu muset tvůj příběh zakončit spuštěním tvého těla do hrobu."

K Vypravěčovu údivu se Alvin usmál. Až potom Vypravěč pochopil, v čem je vtip. Jeho příběh skončí hrobem bez ohledu na to, co dnes udělá. „Máš pravdu, chlapče," uznal Vypravěč. „Ale raději bych o tobě ještě několik stránek napsal, než za Knihou o Alvinovi udělám tečku."

„Zkusím to," zašeptal Alvin.

Kdyby to zkusil, určitě by uspěl. Alvinův ochránce ho nedovedl tak daleko jen proto, aby ho nechal zemřít. Vypravěč nepochyboval, že Alvin má sílu, aby se uzdravil, pokud přijde na to, jak to udělat. Vlastní tělo bylo mnohem složitější než kámen. Ale jestli měl žít, musel se naučit znát cestičky ve svých tkáních, spojovat praskliny kostí.

Vypravěčovi ustlali v hlavní síni. Nabídl se, že bude spát na podlaze u Alvinovy postele, ale Mlynář zavrtěl hlavou: „To je moje místo."

Ale Vypravěč zjistil, že nemůže usnout. Byla už půlnoc, když to nevydržel a vstal, sirkou, kterou si zapálil v krbu, rozsvítil lampu, zachumlal se do kabátu a vyšel ven.

Vítr byl ostrý. Blížila se bouře a vůně ve vzduchu věštila, že přinese sněh. Zvířata ve velké stáji byla neklidná.

Vypravěče napadlo, že by v noci neměl chodit ven sám. Ve stínech se mohli skrývat Indiáni, mohli se dokonce potulovat mezi budovami a pozorovat ho. Zachvěl se, ale vzápětí strach setřásl. Noc byla příliš chladná.

I ti nejkrveživnější Coktavové nebo Kríkové, kteří bělochy nenávidí nejnesmiřitelněji a přicházejí na výzvědy z jihu, byli dost chytří na to, aby nezůstávali venku, když se hnala taková vánice.

Brzy začne padat sníh, první v letošní zimě, a nebude to jen poprašek. Vypravěč cítil, že zítra bude sněžit celý den, neboť vzduch za sněhovou bouří bude ještě chladnější, bude tak studený, že sníh bude načechráný a suchý, takový, kterého přibývá z hodiny na hodinu. Kdyby je Alvin nepopohnal, aby mlýnský kámen přivezli domů za jediný den, dopravovali by jej ve vánici. Klouzalo by to. Mohlo by se stát ještě něco horšího.

Vypravěč si uvědomil, že došel do mlýna a prohlíží si kámen. Působil tak mohutně, že bylo těžké si představit, že by s ním vůbec někdo mohl pohnout. Znovu sáhl na horní stranu, ale tentokrát si dal pozor, aby se neřízl. Přejel prsty po mělkých zářezích, v nichž se bude hromadit mouka, až bude velké vodní kolo roztáčet oj a koulet po povrchu mlýnského kamene žernov, stejně pravidelně jako Země rok za rokem obíhá kolem Slunce a rozmílá čas na prach, tak jako mlýn drtí zrní na mouku.

Zalétl pohledem k zemi, na místo, kde půda pod mlýnským kamenem trochu povolila, převrátila jej a tím chlapce málem zabila. Dno prohlubně se ve světle lampy lesklo. Vypravěč si klekl a ponořil prst do půl palce vody. Zřejmě se tam nahromadila, odplavila hlínu a zeslabila udusanou půdu. Ne tolik, aby bylo mokro vidět. Ale dost, aby půda povolila, když na ni dolehlo těžké břemeno.

Ukaž se mi, Ničiteli, pomyslel si Vypravěč, a já postavím dům, do něhož budeš uvržen a nikdy nevyjdeš ven. Ale ať se snažil sebevíc, nikde neviděl tetelící se vzduch, který se zjevoval sedmému synovi Alvina Mlýnáře. Nakonec zvedl lampu a vyšel ze mlýna. Vzduchem se snášely první vločky. Vítr téměř utichl. Sníh padal víc a víc, tančil ve světle jeho lampy. Než došel k domu, zem byla šedá sněhem a vzdálený les nebylo vidět. Zašel do domu, lehl si na podlahu a usnul. Ani boty si nestáhl.

Kapitola 12

Kniha

Ve dne v noci hořela v krbu tři velká polena, takže se zdálo, jako by ze stěn sálalo horko. Vzduch v Alvinově pokoji byl suchý. Chlapec ležel na posteli a nehýbal se. Pravá noha, zatížená dlahami a obvazy, se bořila do postele jako kotva, zatímco zbytek jeho těla se vznášel, plaval, padal, převaloval se a uhýbal. Točila se mu hlava a cítil slabou nevolnost.

Ale tíhy nohy ani závratí si téměř nevšímal. Jeho nepřítelem byla bolest. Její pulsování a bodání mu odvádělo myšlenky od úkolu, který mu vytyčil Vypravěč: uzdravit se.

Avšak bolest byla zároveň přítelem. Stavěla kolem něho zeď, takže si téměř ani neuvědomoval, že je v nějakém domě, v nějakém pokoji, na nějaké posteli. Kdyby okolní svět vzplál a proměnil se v popel, vůbec by si toho nevšíml. Momentálně objevoval svět uvnitř.

Vypravěč neměl ponětí, o čem mluví. Nestačilo si v duchu něco představit. Jeho noze by nijak nepomohlo, kdyby jednoduše předstíral, že je uzdravená. Přesto byl Vypravěčův úsudek správný. Když mohl Alvin prozkoumat kámen, najít jeho slabá a silná místa a vysvětlit mu, kde má prasknout a kde pevně držet, proč by se mu totéž nemělo podařit s kůží a kostmi?

Potíž byla v tom, že kůže a kosti byly strašně mnohotvárné. Skála byla skrz naskrz prakticky stále stejná, jenže kůže se s každou vrstvou měnila a vůbec nebylo jednoduché přijít na to, kam co patří. Ležel na posteli, oči zavřené, a vůbec poprvé se díval do vlastního těla. Zpočátku se snažil sledovat bolest, ale nikam to nevedlo, dostal se pouze někam, kde bylo všechno tak zmačkané, potřhané a zpřeházené, že nepoznal, kde je nahoře a kde dole. Po chvíli zkusil jiný přístup. Zaposlouchal se do vlastního tepu. Zpočátku bolest dál strhávala jeho pozornost, ale po chvíli se na ten zvuk upnul. Jestli se nějaký jiný hluk ozýval také v okolním světě, nevěděl o tom, neboť bolest všechno ostatní vytěsnila. A rytmus srdečního tepu zase vytěsnil bolest, téměř celou, ne-li všechnu.

Sledoval cesty své krve, mohutné silné proudy i pramínky. Občas se ztratil. Chvillemi se nemilosrdně přihlásila bodavá bolest v noze a vyžádala si pozornost. Ale kousek po kousku se propracoval do zdravé kůže a kosti druhé nohy. Krev tam neměla zdaleka takovou sílu, ale dovedla ho všude, kam chtěl jít. Našel tam všechny vrstvy, jako slupky na cibuli. Zapamatoval

si, jak jdou po sobě, všiml si, jak jsou propojeny svaly, jak se spojují tenké cévky, jak se kůže napíná a pevně spojuje.

Teprve potom se vypravil do zraněné nohy. Kus kůže, který máma přišila, byl prakticky bez života, právě začínal podléhat hnilobě. Alvin junior však věděl, co potřebuje, pokud má něco z něho žít. Našel rozdrcené konce tepen kolem rány a začal je pobízet, aby rostly, stejně jako nechával skálou rozbíhat trhliny. Ve srovnání s tímto byl kámen hračka - aby vznikla trhlina, stačilo ji k tomu pobídnout, nic víc. Živá hmota nevyplňovala jeho přání tak rychle, proto zanedlouho všechno kromě nejsilnější tepny vzdal.

Pomalu začínal chápat, jak coby stavební kameny používá kousky toho či onoho. Značné množství toho, co se dělo, bylo tak malé, rychlé a složité, že to Alvin v duchu nestačil sledovat. Ale mohl tělo přesvědčit, aby uvolnilo to, co tepna k růstu potřebovala. Poslal to tam, kde toho bylo třeba, a tepna se zanedlouho spojila s rozkládající se tkání. Dalo to práci, ale nakonec se mu podařilo najít druhý konec scvrklé tepny, oba konce spojit a poslat do příšité části krev.

Příliš brzy a příliš prudce. Cítil na noze horko, jak na tuctu míst začala z mrtvé tkáně prýštit krev, tkáň nedokázala udržet všechnu krev, kterou do ní posílal. Pomalu, pomalu, pomalu. Sledoval krev, kterou teď místo pumpování nechal spíš prosakovat, a připojoval další cévy, tepny a žíly. Snažil se, aby se výsledek co nejvíce podobal druhé noze.

Konečně byl hotov, alespoň tak, jak to v danou chvíli šlo. Bylo možno udržovat normální krevní oběh. Navrácená krev probudila v mnoha částech poškozeného kusu kůže nový život. Jiné části zůstávaly mrtvé. Alvin nechával krev obíhat znovu a znovu, odtrhával mrtvé kousky a rozbíjel je na tak malé částčky, že je nedokázal rozeznat. Ale živé části je poznávaly dobře, vstřebávaly je a využívaly je. Všude, kam Alvin zavítal, probouzel růst.

Nakonec ho tak zmohlo, jak málo přemýšlí a jak těžce při tom pracuje, že proti své vůli usnul.

„Nechci ho probudit.“

„Těžko mu vyměníš obvazy, když se ho nedotkneš, Víro.“

„Tak dobře - ale dávej pozor, Alvine! Ne, pusť k tomu mě!“

„Už jsem to dělal -“

„Kravám, ale ne malým dětem!“

Alvin junior ucítil na noze tlak. Něco mu tahalo za kůži. Nebolelo to tolik jako včera. Ale byl stále tak unavený, že nemohl ani oči otevřít. Nedokázal ani vydat hlásku, aby jim dal najevo, že je vzhůru a slyší je.

„Páni, musel v noci hrozně krvácet, Víro.“

„Mami, Marie říká, že musím -“

„Zmlkni a zmiz odtud, Kalvíku! Ty nevidíš, že maminka má starost -“

„Řvát na něho nemusíš, Alvine. Je mu teprve sedm.“

„Sedm je dost, aby uměl být zticha a dal dospělým pokoj, když mají práci - podívej se na to.“

„Nemůžu tomu uvěřit.“

„Čekal jsem, že uvidím hnis, který se valí z rány jako smetana z kravského struku.“

„Sotva by mohla být čistší.“

„A kůže dorůstá, vidíš? Vypadá to, že to, cos přišila, se ujalo.“

„Neodvažovala jsem se doufat, že by ta kůže mohla žít.“

„Ani kost už pod tím není vidět.“

„Pán nám přeje. Modlila jsem se celou noc, Alvine, a podívej, co Pánbůh udělal.“

„Tak to ses měla modlit ještě víc, aby byl zdravý úplně. Potřebuju, aby pracoval.“

„Nerouhej se přede mnou, Alvine Mlynáři.“

„Jen můžu vyletět z kůže, když vidím, jak se Pánbůh vždycky dovede vloudit a shrábnout zásluhy. Nenapadlo tě, že je to třeba jen tím, že má Alvin tuhý kořínek?“

„Podívej, ty tvoje nestoudnosti ho probouzejí.“

„Zkus, jestli se nechce napít vody.“

„Napije se, ať chce nebo nechce.“

Alvin velice chtěl. Neměl sucho jenom v ústech, vyprahlé bylo celé tělo; potřebovalo si vynahradiť to, co ztratilo s krví. Proto z cínového hrnku, který mu maminka držela u úst, polykal, jak mohl. Hodně se mu rozlilo po obličejí a na krk, ale skoro si toho nevšímal. Důležitá byla voda, která mu tekla do břicha. Znovu si lehl a snažil se zevnitř zjistit, co dělá rána. Ale soustředit se a vrátit se tam bylo nad jeho síly. Usnul dřív než v půli cesty.

Znovu se probudil a pomyslel si, že už je určitě znovu noc, nebo jsou zatažené závěsy. Nedokázal zjistit, co je pravda, protože otevřít oči bylo příliš těžké, a navíc se vrátila bolest, palčivá jako oheň. A ještě něco, co bylo možná ještě horší: rána ho svědila, takže měl co dělat, aby se udržel a nezačal se škrábat. Ale po chvíli se mu podařilo ránu najít a opět pomoci vrstvám růst. Zatímco spal, celou ránu překryla tenká vrstvička kůže. Pod ní tělo dál pracovalo na obnově zničeného svalstva a pevném spojení zlomených kostí. Avšak důležité bylo, že neztratí další krev a rána není otevřená, aby do ní mohla proniknout infekce.

„Podívejte se na to, Vypravěči. Viděl jste někdy něco takového?“

„Kůže jako u novorozeněte.“

„Možná jsem se zbláznil, ale kromě toho, že má být v dlaze, nevidím důvod, proč by ta noha měla být zavázaná.“

„Po ráně není ani stopy. Ne, máte pravdu, obvazy jsou už zbytečné.“

„Možná má manželka pravdu, Vypravěči. Možná se Bůh slitoval a vykonal na mém synovi zázrak.“

„Dokázat se to nedá. Třeba se od něho něco dozvíme, až se probudí.“

„To sotva. Za celou dobu ani neotevřel oči.“

„Jedno je jisté, pane Mlynáři. Ten chlapec nezemře. A to je víc, než bych se včera odvažoval hádat.“

„Přiznávám, že jsem se chystal udělat mu rakev, abych ho měl v čem dát do země. Neviděl jsem naději, že by mohl přežít. Podíváte se, jak na tom je? Chci vědět, co nebo kdo ho chrání.“

„Nevím, co ho chrání, pane Mlynáři, ale on je silnější. A to je důvod k zamyšlení. Jeho ochránce kámen rozlomil, ale Al junior ho znovu spojil a ani ochránce s tím nic neudělal.“

„Myslíte, že věděl, co dělá?“

„Musí mít o svých schopnostech alespoň nějakou představu. Věděl, co s tím kamenem může udělat.“

„Říkám na svou čest, že o takovém nadání jsem nikdy neslyšel. Vyprávěl jsem Víře, co udělal s kamenem, jak jej na zadní straně opracoval, aniž se ho dotkl dlátem, a ona mi začala předčítat z Knihy Danielovy a vykřikovat, že věštba se vyplnila. Hned sem chtěla běžet a varovat ho před hliněnými nohama. Není to k neuvěření? Náboženství jim zatemňuje rozum. Ještě jsem neviděl ženu, která by nebyla pomatená náboženstvím.“

Dveře se otevřely.

„Ať už tě tady nevidím! Jsi vážně tak hloupý, že ti to musím opakovat dvacetkrát, Kalvíku? Kde je máma, to nedokáže jednoho sedmiletého caparta uhlídat, aby -“

„Nebud'te na toho chlapce tak zlý, Mlynáři. Stejně už je pryč.“

„Nevím, co s ním je. Jakmile se Alu juniorovi něco stane, vidím Kalvínovu tvář všude, kam se podívám. Jako hrobník, který doufá, že mu z toho něco kápně.“

„Možná je to pro něho něco nového. Že je Alvin zraněný.“

„Tolikrát Alvin o palec unikl před smrtí -“

„Ale nikdy nebyl zraněn.“

Zavládlo dlouhé mlčení.

„Vypravěči.“

„Ano, pane Mlynáři?"

„Stal jste se nám tady dobrým přítelem, i když jsme se tomu občas bránili. Ale předpokládám, že jste zůstal pocestným."

„Ano, pane Mlynáři."

„Tím, co teď řeknu, vás nechci vyhánět, ale kdybyste snad chtěl v blízké budoucnosti odejít a náhodou měl namířeno přibližně na východ, myslíte, že byste mi mohl vzít dopis?"

„Bude mi potěšením. A nic za to nevezmu, od odesilatele ani od příjemce."

„To je od vás opravdu laskavé. Přemýšlel jsem o tom, co jste řekl. Že by bylo dobré chlapce poslat pryč od jistých nebezpečí. A přemýšlel jsem, kde bych našel lidi, jimž bych chlapce mohl s klidným srdcem svěřit. V Nové Anglii, odkud jsme přišli, nemáme příbuzné, kteří by stáli za řeč - a stejně nechci, aby mi z něho někdo vychoval puritána na okraji pekla."

„To mi spadl kámen ze srdce, pane Mlynáři. Ani já nijak netoužím vidět znovu Novou Anglii."

„Když půjdete cestou, kterou jsme při postupu na západ prošli, dřív nebo později narazíte na místo na řece Vidlici, asi třicet mil severně od Hia, ne příliš daleko po proudu od Fort Děkane. Najdete tam hostinec, alespoň dřív tam stával, a za ním je hřbitov s náhrobkem, na němž je napsáno: „Síla zemřel, aby zachránil člena rodiny."

„Chcete, abych vzal chlapce s sebou?"

„Ne, ne, nepošlu ho pryč teď, když napadl sníh. Voda-"

„Chápu."

„Je tam kovář a já myslím, že by mohl stát o učedníka. Alvin je mladý, ale na svůj věk je velký. Myslím, že ten kovář nebude litovat."

„Učedník?"

„Otroka z něj přece neudělám, ne? A na to, abych ho poslal do školy, nemám peníze."

„Doručím ten dopis. Ale doufám, že budu moci zůstat, dokud se chlapec neprobudí, abych se s ním mohl rozloučit."

„Však jsem neřikal, že máte odejít ještě dnes v noci. Ani zítra. Nového sněhu bude tolik, že by se v něm zajíci schovali."

„Nevěděl jsem, že jste si všiml počasí."

„Když je pod nohama voda, vím o tom vždycky." Kysele se usmál a pak oba odešli.

Alvin junior tam ležel a snažil se přijít na to, proč ho táta chce poslat pryč. Nechoval se snad celý život dobře, nejlépe jak dovedl? Nesnažil se pomáhat, když věděl jak?

Nechodil snad k páteru Throwerovi do školy, přestože se z něj kazatel snažil udělat blázna nebo hlupáka? A především, nepodařilo se mu konečně z hory získat dokonalý kámen, celou dobu jej udržet pohromadě, naučit jej cestu? Neriskoval nakonec svou nohu, aby se kámen nerozlomil? A oni ho teď chtěli poslat pryč.

Dělat učedníka! Ke kováři! Vždyť ještě kováře v životě neviděl. Cesta do nejbližší kovárny trvala tři dny a táta ho s sebou nikdy nevzal. Nikdy nebyl žádným směrem víc než deset mil od domova.

Čím déle o tom přemýšlel, tím víc ho to rozčilovalo. Když rodiče prosil, aby ho pustili samotného na procházku do lesa, nedovolili to. Pokaždé musel někdo jít s ním, jako by byl nějaký zajatec nebo otrok, který chce utéct. Na dlouhou cestu ho nikdy nepustili - nejdál byl několikrát v lomu. Celý život ho zavírali jako vánoční husu a teď ho najednou chtěli poslat na druhý konec světa.

Byla to taková do nebe volající nespravedlnost, že mu do očí vhrkly slzy, našly si cestu ven, stekly mu do uší. Připadalo mu to tak hloupé, že se musel rozesmát.

„Čemu se směješ?“ zeptal se Kalvík.

Alvin ho neslyšel vejít.

„Už je ti líp? Nikde ti neteče krev, Alvine.“

Kalvík mu sáhl na tvář.

„Brečíš proto, že to tolik bolí?“

Alvin by mu pravděpodobně dokázal odpovědět, ale zdálo se mu, že je to moc práce, otevřít ústa a vypravit z nich slova, proto pomalu, zlehka zavrtěl hlavou.

„Umřeš, Alvine?“ zeptal se Kalvík.

Znovu zavrtěl hlavou.

„Hm,“ udělal Kalvík.

Znělo to tak zklamaně, že se Alvin trochu rozčílil. Dost, aby přece jen přiměl ústa k pohybu. „Promiň,“ zachroptěl.

„Stejně to není spravedlivé,“ stěžoval si Kalvík. „Nechtěl jsem, abys umřel, ale všichni říkali, že umřeš. A tak jsem si zkusil představit, jaké by to bylo, kdyby se všichni starali o mě. Všichni se div nepřetrhnou, jak tě pořád obletují, a když něco řeknu já, slyším jenom: Zmiz odtud, Kalvíku. Buď zticha, Kalvíku. Nikdo se tě na nic neptal, Kalvíku. Nemáš být náhodou v posteli, Kalvíku? Je jim úplně jedno, co dělám. Leda když začnu bít tebe, od všech uslyším: Neper se, Kalvíku.“

„Na to, že jsi myš, se pereš dobře.“ Alespoň to Alvin říct chtěl, ale nebyl si jist, jestli se jeho rty vůbec pohnuly.

„Víš, co jsem jednou udělal, když mi bylo šest? Odešel jsem a ztratil jsem se v lesích. Šel jsem pořád dál. Občas jsem zavřel oči a několikrát jsem se otočil, abych určitě nevěděl, kde jsem. Musel jsem být pryč půl dne. Myslíš, že mne někdo šel hledat? Nakonec jsem se musel obrátit a sám najít cestu domů. Nikdo se nezeptal: Kde jsi byl celý den, Kalvíku? Máma jenom řekla: 'Běž se umýt, máš ruce špinavé jako zadek nemocného koně.'”

Alvin se znovu zasmál, téměř neslyšitelně, jen hrud' se mu zvedala.

„Pro tebe je to legrace. O tebe se každý stará.”

Tentokrát si Alvin dal tu práci, aby z něj nějaký zvuk vyšel. „Chceš, abych odešel?”

Kalvík s odpovědí dlouho otálel. „Ne. Kdo by si pak se mnou hrál? Jenom ti pitomí bratrance. A z nich se žádný neumí pořádně prát.”

„Já odcházím,” zašeptal Alvin.

„Neodcházíš. Jsi sedmý syn, nikdy tě nepustí.”

„Odcházím.”

„Podle mého počítání jsem stejně sedmý já. David, Klid, Míra, Neplýtvej, Nechtěj, Alvin junior, to jsi ty, a potom já, sedmý.”

„Síla.”

„Ten je mrtvý. Je už dlouho mrtvý. Tátovi a mámě by to už měl někdo říct.”

Alvin jen ležel. Těch několik vět, které vyslovil, ho úplně vyčerpalo. Ani Kalvík už toho pak mnoho nenamluvil. Seděl a téměř se nehýbal. Svíral Alvinovi ruku. Alvina se brzy začal zmocňovat spánek, a proto si nebyl jist, jestli Kalvík opravdu promluvil, nebo jestli se mu to zdálo. Každopádně slyšel, jak Kalvík řekl: „Já nechci, abys umřel, Alvine.” A potom možná ještě dodal: „Já chci být ty.” Ale Alvin tak jako tak usnul a když se později probudil, nebyl u něho nikdo a v domě vládlo ticho, rušené pouze zvuky noci, lomozem okenic, jimiž lomcoval vítr, vrzáním trámů, které se scvrkávaly zimou, a praskáním polen v krbu.

Alvin znovu vstoupil do sebe a našel si cestu k ráně. Ale tentokrát už s kůží a se svaly nemusel téměř nic dělat. Zato se pustil do kostí. Překvapilo ho, že jsou uvnitř jako krajka, prostoupené malými dutinkami, vůbec ne hutné v celém objemu jako mlýnský kámen. Ale zanedlouho pochopil, jak má co být, a pak už bylo snadné kosti pevně spojit.

Přesto s jednou kostí něco nebylo v pořádku. Ve zraněné noze něco nechtělo být úplně stejné jako v té zdravé. Ale bylo to tak malé, že to pořádně neviděl. Nevěděl, co to je, avšak věděl, že kost je kvůli tomu uvnitř nemocná, ne celá, jen na malém kousíčku, ale stejně nemohl přijít na to, co udělat, aby se to zlepšilo. Bylo to, jako by se snažil ze země sbírat sněhové

vločky: pokaždé, když si myslel, že něco drží, se ukázalo, že to nic není, nebo je to tak malé, že to není vidět.

Třeba to zmizí, pomyslel si. Třeba se to nemocné místo na kosti spraví samo od sebe, až se zahojí všechno ostatní.

Eleonora se od matky vrátila pozdě. Zbroj zastával názor, že manželka má mít se svou rodinou silná pouta, ale chodit domů za soumraku bylo příliš nebezpečné.

„Prý se tu potulují divocí Indiáni z jihu," hněval se Božizbroj. „A ty se couráš venku po setmění."

„Pospíchala jsem," bránila se. „Znám cestu i po setmění."

„Nejde o to, jestli znáš cestu," odvětil přísně. „Francouzi za bílé skalpy rozdávají pušky. Prorokovy lidi to lákat nebude, ale najde se dost Coktavů, kteří si do Fort Detroitu rádi přijdou a cestou si skalpy nasbírají."

„Alvin nezemře," řekla Eleonora.

Zbroj nesnášel, když takto změnila téma. Ale byla to taková novina, že se sotva mohl nezeptat: „Takže se rozhodli, že mu tu nohu uříznou? "

„Viděla jsem ji. Hojí se. A Alvin junior se pozdě odpoledne probudil. Chvilí jsem s ním mluvila."

„Věř mi, Elo, jsem rád, že se probudil, ale snad si neděleš naděje, že se ta noha zahojí. Tak velká rána může nějaký čas vypadat, že se hojí, ale brzy se do ní dá sněť."

„A já myslím, že tentokrát se to nestane," uzavřela. „Chceš připravit večeři?"

„Určitě jsem rozkousal dva bochníky, jak jsem chodil sem a tam a přemýšlel, jestli vůbec přijdeš domů."

„Není dobré, když má muž břicho."

„Já jedno mám a domáhá se jídla úplně stejně jako každé jiné."

„Máma mi dala domů sýr," Eleonora položila sýr na stůl.

Zbroj byl na pochybách. Tušil, že jedním z důvodů, proč byly sýry Víry Mlynářové tak znamenité, byl ten, že s mlékem něco *dělala*. Ale zároveň se nedalo popřít, že na březích Wobiše ani severněji kolem Vratké Kánoe by lepší sýr nenašel.

Byl mrzutý, když se přistihl, že je ochoten ke kompromisu s čarodějnictvím. A když byl mrzutý, nedokázal nechat nic na pokoji, i když dobře věděl, že Eleonora o tom nechce mluvit. „Proč si myslíš, že do té nohy nedostane sněť?"

„Protože se tak rychle hojí."

„Jak se hojí? "

„No, je už skoro zdravá."

„Jak skoro?“

Otočila se, zakoulela očima a znovu se od něho odvrátila. Začala k sýru krájet jablko.

„Ptal jsem se *jak* skoro, Elo? Jak skoro zdravá?“

„Zdravá.“

„Před dvěma dny mu mlýnský kámen utrlh přední polovinu nohy a dnes je zdravá?“

„To jsou to jenom dva dny?“ podivila se. „Mně to připadá jako týden.“

„Podle kalendáře jsou to dva dny,“ usekl Zbroj. „Což znamená, že se tam děly nějaké čáry.“

„Jak znám evangelia já, tak ten, kdo uzdravoval lidi, žádný čaroděj nebyl.“

„Tak kdo to udělal? Neříkej mi, že tvůj táta a máma zčistajasna objevili něco tak působivého. To vyvolali d'ábla?“

Otočila se. V rukou stále držela nůž, připravený ke krájení. V očích se jí zablesklo. „Táta možná nechodí do kostela, ale d'ábel do našeho domu nikdy nevkočil.“

Páter Thrower říkal něco jiného, ale Zbroj měl dost rozumu, aby *jeho* jméno do rozhovoru nezatahoval. „Tak to udělal ten žebrák.“

„Pracuje za jídlo a nocleh. Stejně tvrdě jako všichni ostatní.“

„Prý znal toho starého čaroděje Bena Franklina. A toho ateistu z Appalačska, Tomáše Jeffersona.“

„Vypráví zajímavé příběhy. Ale ani on chlapce neuzdravil.“

„*Někdo* to udělat musel.“

„Proč? Třeba se uzdravil sám? A vůbec, noha je pořád *zlomená*. Takže to žádný zázrak nebyl. Prostě se rychle uzdravuje.“

„Možná se rychle uzdravuje proto, že d'ábel si hlídá, co mu patří.“

Když se k němu Eleonora otočila, dívala se tak, že by Zbroj byl býval raději, kdyby to neřekl. Ale co, páter Thrower dokonce řekl, že malý Alvin je stejně špatný jako šelma z Apokalypsy.

Jenže šelma nebo chlapec, byl to Elin bratr, a přestože většinou byla tichá jako pěna, když dostala vztek, nebyla s ní žádná legrace.

„Vezmi to zpátky,“ řekla.

„Něco tak hloupého jsem ještě neslyšel. Jak můžu vzít zpátky něco, co jsem řekl?“

„Když řekneš, že víš, že to tak není.“

„Nevím, že to tak je, a nevím, že to tak není. Řekl jsem možná, a jestli muž nemůže říct své ženě možná, pak může být rovnou mrtvý.“

„Tak to máš asi pravdu," potvrdila. „A jestli to nevezmeš zpátky, budeš si přát, abys byl mrtvý, to mi věř!" A rozběhla se k němu se dvěma kusy jablka, každým v jedné ruce.

Většinou, když se na něj tak rozběhla - a to i tehdy, když byla opravdu rozčílená - nechal se jí chvíli honit po domě a končilo to tím, že se začala smát. Tentokrát však ne. Jeden kus jablka mu rozmačkaný roztřela do vlasů a druhý po něm hodila. Potom si sedla do ložnice v patře a brečela, jako by si chtěla oči vyplakat.

Neměla ve zvyku plakat, a tak Zbroj pochopil, že tentokrát zašel příliš daleko.

„Beru to zpátky, Elo," řekl. „Vím, že je to hodný chlapec."

„Mně je jedno, co si myslíš," odsekla. „Stejně tomu vůbec nerozumíš."

Nebylo mnoho manželů, jimž by žena mohla něco takového říct, aniž by ji zpohlavkovali. Zbroj si přál, aby Ela jednou ocenila, jakou má výhodu v tom, že Zbroj je křesťan.

„No, myslím, že něčemu rozumím."

„Chtějí ho poslat pryč," vzlykala. „Hned jak přijde jaro, pošlou ho do učení. Vidím na něm, že z toho nemá žádnou radost, ale nehádá se, jenom tam leží v posteli, tiše mluví, ale na mne a na všechny ostatní se dívá, jako by se pořád loučil."

„A proč ho chtějí poslat pryč?"

„Už jsem to říkala, do učení."

„Když vidím, jak ho rozmazlují, nechce se mi věřit, že by ho pustili někam, kde na něho neuvidí."

„Však taky nemluví o tom, že by ho chtěli poslat někam blízko. Až na východní konec teritoria Hio, kousek od Fort Děkane. Vždyť to je polovina cesty k oceánu."

„Když se nad tím zamyslíš, tak to dává smysl."

„Skutečně?"

„Problémů s Indiány je čím dál víc, a tak ho chtějí dobře uklidit. Ostatní tady klidně můžou zůstat a koupit šíp do obličejce, ale Alvin junior ne."

Zpražila ho pohrdavým pohledem. „Občas jsi tak podezřívavý, že se mi z tebe dělá zle, Božizbroji."

„Říct, co se skutečně děje, přece není podezření."

„Ty tak poznáš, co se skutečně děje."

„Umyješ mi to jablko z vlasů, nebo tě budu muset donutit, abys mi ho slízala?"

„Něco s tím asi budu muset udělat, abys mi to nerozmazal po celém prostěradle."

Vypravěč si připadal skoro jako zloděj, když si toho při odchodu tolik odnášel. Dvoje silné punčochy. Novou přikrývku. Plášť z losí kůže. Sušené maso a sýr.

A věci, které mu dali, aniž o tom věděli. Odpočínuté tělo, zbavené bolestí a modřin. Bezstarostný spánek.

Čerstvé vzpomínky na laskavé tváře. A příběhy. Příběhy poznamenané do zapečetěné části knihy, ty, které zapsal sám. A pravdivé příběhy, bolestivě napsané jejich rukama. Ale on jim to poctivě splatil, nebo se o to alespoň pokusil. Střechami vyspravenými na zimu a jinými pracemi.

Co však bylo důležitější, ukázal jim knihu s rukopisem samotného Bena Franklina, s větami Torna Jeffersona, Bena Arnolda, Pata Henryho, Jana Adamse, Alexe Hamiltona - dokonce i Árona Burra, z doby před soubojem, a Daniela Boona, z doby po něm. Než k nim Vypravěč přišel, každý z nich byl částí své rodiny a částí Wobiše, nic víc. Nyní měli své místo v mnohem větších příbězích. Válka za nezávislost Appalačska. Americká dohoda. Viděli svou pouť divočinou jako jednu nitku z mnoha a cítili sílu celého goblénu, jenž byl z těchto nitek utkán. Ne, goblénu ne. Koberce. Poctivého, silného, pevného koberce, po němž budou další generace Američanů moci šlapat.

Mělo to v sobě báseň; jednou ji určitě napíše.

Ale nechal jim ještě několik jiných věcí. Milovaného syna, jehož vytáhl zpod padajícího mlýnského kamene. Otce, který teď v sobě měl sílu raději poslat syna pryč, než by ho zabil. Jistému mladému muži pojmenování noční můry, aby pochopil, že jeho nepřítel je skutečný. Šeptaná slova, jimiž dodal těžce zraněnému dítěti sílu, aby se uzdravilo.

A jednu kresbu, vypálenou špičkou horkého nože do tenké desky z dubového dřeva. Raději by byl pracoval s voskem a kyselinou, jenže v těchto končinách se nedalo sehnat jedno ani druhé. Obrázek mladého muže strženého prudkou řekou, uvězněného v kořenech plovoucího stromu, jak lapá po dechu, ale očima nebojácně hledí do tváře smrti. Na Akademii umění lorda ochránce by si za ni vysloužil jedině posměch, jak byla jednoduchá. Ale když ji spatřila panímáma Víra, vykřikla, přitiskla ji k době a zkropila ji slzami, jako když po lijáku padají z okapů poslední kapky. A když ji uviděl otec Alvin, pokýval hlavou: „To je ta vaše představitost, Vypravěči. Jeho obličej jste vystihl dokonale, a přitom jste ho nikdy neviděl. To je Síla. Můj syn.“ Potom se i on rozplakal.

Postavili si ji na římsu nad krbem. Žádné velké umění to nejspíš není, pomyslel si Vypravěč, ale je to pravda a pro tyto lidi to znamená víc, než

jakou cenu může mít portrét pro nějakého tlustého starého aristokrata nebo parlamentáře v Londýně, Kamelotu, Paříži nebo Vídni.

„Ráno už pokročilo," dívala se na něj panímáma Víra. „Do setmění vás čeká daleká cesta."

„Nesmíte se divit, že se mi od vás tak těžko odchází. Ale jsem rád, že jste mi tento úkol svěřili, a neklamte vás." Poplácal si rukou po kapse, v níž měl dopis pro kováře z Vidlice.

„Nemůžete odejít bez rozloučení s chlapcem," řekl Mlynář.

Odkládal to tak dlouho, jak jen to odkládat šlo. Přikývl, vstal z pohodlné židle u krbu a odešel do pokoje, v němž se mu spalo jako nikdy jindy v životě. Bylo příjemné vidět Alvinovy oči otevřené a tvář živou, již ne propadlou, jak nějaký čas byla, nebo zkřivenou bolestí. Ale bolest v ní byla stále a Vypravěč to věděl.

„Odcházíte?" zeptal se chlapec.

„Už jsem pryč, zbývá mi jen rozloučit se s tebou."

Na Alvinovi bylo vidět, že se trochu zlobí. „To mne ani nenecháte něco napsat do té vaší knihy?"

„Každý do ní přece nepíše."

„Ale táta psal. A máma taky."

„A taky Kalvík."

„To musí vypadat," utrousil Alvin. „Vždyť píše jako, jako-"

„Jako sedmiletý." Bylo to řečeno jako výtku, ale Alvin se nehodlal zastydět.

„Tak proč ne já? Proč Kalvík ano a já ne?"

„Protože lidem dovoluji, aby tam zapsali jen to nejdůležitější, co kdy udělali, nebo co viděli vlastníma očima. Co bys napsal ty?"

„Nevím. Možná o mlýnském kameni."

Vypravěč se zatvářil kysele.

„Tak třeba moje vidění. To je důležité, sám jste to říkal."

„A je už zapsáno někde jinde, Alvine."

„Já do té knihy chci něco napsat," prohlásil. „Chci, aby tam moje věta byla spolu s větou tvůrce Bena."

„Zatím ne," zavrtěl hlavou Vypravěč.

„A kdy!"

„Až to nandáš tomu starému Ničiteli, chlapče. Potom ti dovolím, abys do té knihy něco napsal."

„A co když mu to nikdy nenandám?"

„Pak tato kniha stejně nebude důležitá."

Alvinovi vhrkly do očí slzy. „Co když umřu?"

Vypravěčem projela vlna strachu. „Co dělá noha?"

Chlapec pokrčil rameny. Mrknutím zahnal slzy. Nebyla po nich ani památka.

„To není odpověď, chlapče."

„Nechce přestat bolet."

„Dokud kost nesroste, nebude to lepší."

Alvin junior se unaveně usmál. „Kost už je srostlá."

„Tak proč nechodíš?"

„Bolí mě to. Nepřestane to ani na chvíli. Mám v té kosti něco špatného a ještě jsem nezjistil, jak to dát do pořádku."

„Na něco přijdeš."

„Ještě jsem nepřišel."

„Jeden starý lovec mi kdysi řekl: 'Není důležité, jestli začneš uprostřed nebo na prsní kosti, každý způsob, kterým pantera stáhneš z kůže, je dobrý.'"

„To má být přísloví?"

„Téměř. Na něco přijdeš, i když to třeba bude jiné, než očekáváš."

„Nic není takové, jak očekávám," odvětil Alvin. „Nikdy nic nedopadne tak, jak jsem si to představoval."

„Je ti teprve deset, chlapče. To už jsi unavený životem?"

Alvin po celou dobu mnul mezi palcem a prsty příkrývku.

„Já umírám, Vypravěči."

Vypravěč zkoumal jeho tvář, snažil se v ní najít smrt. „Neřekl bych."

„To špatné místo v noze. Roste. Možná pomalu, ale roste. Není vidět, ale užívá tvrdé části kosti a po nějakém čase začne růst rychleji a rychleji a -"

„A zničí tě."

Alvin se tentokrát rozbřečel doopravdy, ruce se mu roztřáslly. „Bojím se umřít, Vypravěči, ale mám to v sobě a nemůžu se toho zbavit."

Vypravěč ho vzal za ruku, aby se přestal trást. „Ty na něco přijdeš. Na tomto světě tě čeká ještě příliš mnoho práce, než abys teď zemřel."

Alvin obrátil oči v sloup. „Větší hloupost jsem letos ještě neslyšel. To, že někdo má moc práce, ještě neznamená, že nezemře."

„Ale znamená to, že nezemře *rád*. "

„Já nejsem rád."

„A proto zjistíš, jak žít."

Alvin několik vteřin mlčel. „Přemýšlel jsem. O tom, co budu dělat, jestli skutečně budu žít. Třeba s tím, co jsem udělal, abych si nohu skoro uzdravil. Určitě bych tak mohl pomáhat i jiným lidem. Můžu na ně přiložit

ruce, vycítit, jak to vypadá uvnitř, a dát to do pořádku. To by bylo dobré, ne?"

„Zbožňovali by tě za to, všichni, které bys uzdravil."

„Myslím, že poprvé to bylo nejtěžší, a navíc jsem nebyl nijak zvlášť silný, když jsem to dělal. Vsaďím se, že s jinými lidmi bych to dokázal rychleji."

„Možná ano. Ale i kdybys uzdravil sto nemocných lidí za den a odjel jinam, kde bys uzdravil stovku dalších, deset tisíc lidí zemře za tebou a deset tisíc před tebou, a až bys umřel, byli by mrtví také téměř všichni ti, které jsi uzdravil."

Alvin odvrátil tvář. „Když vím, jak je dát do pořádku, tak to musím udělat, Vypravěči."

„Musíš dát do pořádku ty, které můžeš," vysvětlil Vypravěč. „Ale není to tvůj úděl. Oni vždycky budou jen cihly ve zdi, Alvine. Nemůžeš stihnout opravit všechny cihly, které se drolí. Uzdrav ty, kteří ti náhodou přijdou pod ruku, ale tvůj úkol je větší."

„Vím, jak uzdravovat lidi. Ale nevím, jak porazit Ni -Ničitele. Ani nevím, kdo nebo co to je."

„Ale dokud jsi jediný, kdo ho vidí, jsi také jediný, kdo má naději ho porazit."

„Možná."

Další dlouhé mlčení. Vypravěč poznal, že je čas jít.

„Počkejte."

„Musím už jít."

Alvin ho chytil za rukáv. „Ještě ne."

„Ale už brzy."

„Alespoň - alespoň mi dovolte, abych si přečetl, co napsali ostatní."

Vypravěč sáhl do rance a vyňal pouzdro s knihou. „Nemohu slíbit, že vysvětlím, co to znamená," dodal, když knihu vytahoval z vodotěsného obalu.

Alvin rychle nalistoval poslední, nejčerstvější zápisy.

Matčinou rukou: „Sila otláčil gládu a neumřel dokud hlapec nasvětlé."

Davidovou rukou: „Mlínský kámen na dva kuši a pag zas celí."

Kalvíkovou rukou: „Sedmí sin."

Alvin zvedl hlavu. „Víte to, že nemyslí mne."

„Vím," odvětil Vypravěč.

Alvin znovu sklopil oči ke knize. Otcovou rukou tam stálo: „Nezabil chlabce že cizynec přišel v čas."

„O čem to táta mluví?" zeptal se Alvin.

Vypravěč mu knihu vzal a zavřel ji. „Přijď na to, jak uzdravit nohu. Duší, které potřebují, aby byla silná, je mnohem víc než jen ta tvoje. Neděláš to pro sebe, myslíš nato?”

Sklonil se a políbil chlapce na čelo. Alvin zvedl ruce, oběma rukama se ho chytil a zůstal na něm viset, takže kdyby se Vypravěč narovnal, vytáhl by chlapce z postele. Po chvíli Vypravěč musel chlapcovy paže odtáhnout. Tváře měl mokré od Alvinových slz. Neotřel si je. Nechal si je osušit větrem, když pak kráčel studenou, suchou stezkou a napravo i nalevo se táhla pole pokrytá poloroztálým sněhem.

Na druhém krytém mostě se na chvíli zastavil. Jen na tak dlouho, aby se zamyslel, jestli se sem ještě někdy vrátí, jestli je znovu spatří. A získá do své knihy Alvinovu větu. Kdyby byl prorok, věděl by to. Ale neměl nejmenší ponětí.

Šel dál, s nohama obrácenýma vstříc ránu.

Kapitola 13

Operace

Návštěvník pohodlně seděl na oltáři, nedbale opřený o levou paži, takže jeho tělo se dostalo do troufalého náklonu. Páter Thrower si vzpomněl, že stejně nespolečensky viděl sedět jednoho frajírka z Kamelotu, zhýralce, jenž očividně pohrdal vším, co bylo anglické a skotské puritánské církvi svaté. Thrower z toho měl velice nepříjemný pocit, že vidí Návštěvníka v tak neuctivé poloze.

„Proč?“ zeptal se Návštěvník. „To, že ty dokážeš ovládnout své tělesné vášně, jen když sedíš na židli rovně, s koleny u sebe, s rukama složenýma v klíně a prsty pevně propletenými, ještě neznamená, že to musím dělat také.“

Thrower se zastyděl. „To od vás není hezké, kárat mne za to, co si myslím.“

„Je, když mne tvoje myšlenky kárají za to, co dělám. Střez se přehnaného sebevědomí, příteli. Nemysli si, že jsi tak dokonalý, abys mohl soudit činy andělů.“

Bylo to vůbec poprvé, kdy se Návštěvník prohlásil za anděla.

„Za nic jsem se neprohlásil,“ ohradil se Návštěvník. „Musíš se naučit ovládat své myšlenky, Throwere. Děláš příliš neuvážené závěry.“

„Proč jste za mnou přišel?“

„Kvůli tomu, kdo zhotovil tento oltář,“ Návštěvník zaklepal na jeden kříž, který Alvin junior do dřeva vypálil.

„Dělal jsem, co jsem mohl, ale ten chlapec je nepoučitelný. O všem pochybuje a každý bod teologie napadá tak, jako by měl splňovat stejné nároky na logiku a důslednost, jaké platí ve světě vědy.“

„Jinými slovy očekává, že tvoje dogmata budou dávat smysl.“

„Není ochoten smířit se s představou, že některé věci zůstávají záhadné, nepochopitelné všem s výjimkou Boha. Každý dvojsmysl je pro něj záminkou k drzosti a každý paradox výzvou ke vzpouře.“

„Zavrženíhodný spratek.“

„Nejhorší, jakého jsem kdy viděl,“ přitakal Thrower.

Návštěvníkovi se zablesklo v očích. Thrower měl pocit, jako by ho něco bodlo do srdce.

„Snažil jsem se,“ řekl Thrower. „Snažil jsem se ho napravit, aby sloužil našemu Pánu. Ale vliv jeho otce -“

„Jen slaboch viní ze svých selhání sílu druhých,“ prohlásil Návštěvník.

„Ještě jsem neselhal!“ vyhrkl Thrower. „Říkal jste, že mám čas, dokud chlapci nebude čtrnáct -“

„Ne. Řekl jsem ti, že *já* mám čas, dokud chlapci nebude čtrnáct. Ty ho máš jen do doby, dokud žije tady.“

„Neslyšel jsem, že by se Mlynářovi měli stěhovat. Právě usadili mlýnský kámen, na jaře začnou mlít, přece by neodjeli -“

Návštěvník se z oltáře zvedl. „Dám ti příklad, pátere Throwere. Čistě hypotetický. Předpokládejme, že bys byl v jedné místnosti s největším nepřítelem všeho, co zastávám. Předpokládejme, že by byl nemocný a bezmocně ležel na posteli. Pokud by se uzdravil, byl by odvezen z tvého dosahu, takže by dál ničil všechno, co ty a já na tomto světě milujeme. Ale kdyby zemřel, náš velký cíl by nic neohrožovalo. A teď předpokládejme, že by ti někdo do ruky vložil nůž a požádal tě, abys na chlapci provedl choulostivou operaci. A předpokládejme, že kdybys uklouzl, jen maličko, tvůj nůž by mohl přetnout nějakou hlavní tepnu. A předpokládejme, že kdyby sis dal trochu načas, vykrvácel by tak rychle, že by v několika okamžicích bylo po něm. Co by v takovém případě byla tvoje povinnost, pátere Throwere?“

Thrower byl zděšen. Celý život se připravoval na to, že bude učit, přesvědčovat, podněcovat, vysvětlovat. Nepředpokládal, že někdy bude muset spáchat krvavý čin jako byl ten, k němuž ho nabádal Návštěvník. „Nehodím se na něco takového,“ namítl.

„A hodiš se do království Božího?“ zeptal se Návštěvník.

„Ale Pán přece řekl: Nezabiješ.“

„Ano? Řekl to Jozuovi, když ho poslal do zaslíbené země? Řekl to Saulovi, když ho poslal proti Amálečanům?“

Thrower si vybavil tyto temné pasáže ze Starého zákona. Při pomýšlení, že by se měl takových věcí osobně účastnit, se rozechvěl strachem.

Ale Návštěvník mu nedopřál klid. „Velekněz Samuel králi Saulovi poručil, aby všechny Amálečany pobil, muže, ženy, dokonce i *děti*. Jenže Saul na to neměl žaludek. Ušetřil krále Amálečanů a přivedl ho živého. A jak s ním Hospodin za tuto neposlušnost naložil?“

„Povolal Davida, aby byl králem místo něho,“ řekl polohlasně Thrower.

Návštěvník stál blízko něho a jeho oči Throwena zraňovaly ohněm. „A co udělal velekněz Samuel, ten *mírný* sluha boží, co udělal potom?“

„Nechal si přivést Agaga, krále Amálečanů.“

Návštěvník neměl slitování. „A co Samuel *udělal*?“

„Zabil ho,“ zašeptal Thrower.

„*Jak líčí Písmo svaté, co udělal!*“ zahřímal Návštěvník. Stěny modlitebny se zachvěly, skla v oknech zařinčela.

Thrower se rozplakal strachem, ale vyslovil, co chtěl Návštěvník slyšet: „Samuel rozsekal Agaga na kusy - před Hospodinem.“

Thrower se snažil potlačit hysterické vzlyky. Jediným zvukem v kostele byl teď jeho přerývaný dech. Návštěvník se na něho usmál, s láskou a odpuštěním v očích. Pak zmizel.

Thrower padl před oltářem na kolena a začal se modlit. Zemřel bych pro tebe, Otče, ale nežádej po mně, abych zabíjel. Odeber tento pohár od mých rtů, jsem příliš slabý, nejsem ho hoden. Nenakládej mi na bedra toto břemeno.

Slzy dopadly na oltář. Zaslechl syčivý zvuk a překvapeně od oltáře uskočil. Slzy poskakovaly po povrchu oltáře jako kapky vody na rozpálené pánvi, dokud se nevypařily.

Hospodin mne zavrhl, pomyslel si. Slíbil jsem, že mu budu sloužit, ať žádá cokoli, a teď, když po mně chce něco obtížného, když mi přikazuje, abych byl silný jako slavní prorokové za dávných časů, zjišťuji, že jsem rozbitá nádoba v jeho rukou. Nedokážu v sobě udržet osud, který do mne chtěl nalít.

Dveře kostela se otevřely a vpustily dovnitř vlnu mrazivého vzduchu, jenž se rozlétl po podlaze a způsobil, že se kazatel roztřásl chladem. Zvedl hlavu v obavách, že je to anděl, který ho přišel potrestat.

Anděl to však nebyl. Pouze Božizbroj Tkadlec.

„Nechtěl jsem vás rušit při modlitbě,“ omluvil se Zbroj.

„Jen pojďte dál,“ vyzval ho Thrower. „Zavřete dveře. Co pro vás mohu udělat?“

„O mne nejde.“

„Pojďte sem. Posad'te se. Řekněte mi, co máte na srdci.“

V Throwerovi se probudila naděje, že třeba je to znamení od Boha, že Zbroj přišel právě teď. To, že k němu farník přišel s prosbou o pomoc vzápětí poté, co se pomodlil - Hospodin mu tím určitě chtěl dát najevo, že mu přece jenom odpouští.

„Přicházím kvůli bratrovi mé ženy,“ začal Zbroj. „Kvůli tomu chlapci, Alvinu juniorovi.“

Thrower cítil, jak jím proběhl děs a zmrazil ho do morku kosti. „Znám ho. Co je s ním?“

„Asi víte, že měl rozdrčenou nohu.“

„Slyšel jsem o tom.“

„Nebyl jste za ním náhodou předtím, než se mu zahojila?“

„Pochopil jsem, že v tom domě nejsem vítaným hostem.“

„Tak já vám to řeknu. Bylo to vážné. Odtrhl se mu celý velký kus kůže. Kostí se zlomily. Ale o dva dny později se to zahojilo. Ani jizvu nebylo vidět. O tři dny později už *chodil*.“

„Patrně to nebylo tak vážné, jak jste se domníval.“

„Já vám říkám, že ta noha byla *zlomená* a rána vypadala ošklivě. Celá rodina si myslela, že chlapec určitě zemře. Ptali se, jestli jim prodám hřebíky na rakev. A vypadali tak zdrceni žalem, že mne napadalo, jestli zároveň nepochováme i matku s otcem.“

„V tom případě nemůže být úplně uzdravena, jak říkáte.“

„*Úplně* uzdravena není, a právě proto jsem za vámi přišel. Víím, že na takové věci nevěříte, ale já říkám, že chlapci tu nohu očarovali, aby se zahojila. Ela říká, že čaroval sám ten kluk. Dokonce na té noze několik dní chodil, bez dlah. Ale bolet ho to nepřestalo a teď říká, že v té kosti má něco špatného. Dostal také horečku.“

„Všechno se dá vysvětlit přirozeným způsobem,“ řekl Thrower.

„Kéž by to tak bylo, ale já si myslím, že chlapec tím svým čarováním pozval d'ábla a ten d'ábel ho teď uvnitř užírá zažíva. A tak mne napadlo, že když jste vysvěcený sluha Boží, třeba by se vám podařilo toho d'ábla ve jménu Ježíše Krista vyhnat.“

Pověry a čáry byly samozřejmě snůška hloupostí, ale jakmile Zbroj zmínil možnost, že by v chlapci mohl být d'ábel, začalo to dávat smysl, zapadlo to do toho, co se dozvěděl od Návštěvníka. Možná Hospodin vůbec nechtěl, aby chlapce zabil, ale aby z něj vyhnal d'ábla, očistil ho od zlé moci. Byla to šance, aby napravil selhání vůle před několika minutami.

„Zajdu tam,“ rozhodl se. Vzal si silný plášť a zabalil se do něj.

„Asi bych vás měl upozornit, že mne nikdo z toho domu nežádal, abych vás přivedl.“

„Jsem připraven čelit hněvu nevěřících,“ prohlásil Thrower. „Záleží mi na oběti d'ábelských spádů, nikoli na její bláznivé, pověřivé rodině.“

Alvin ležel na posteli, spalovaný žárem horečky. Teď, když byl venku den, nechávali okenice zavřené, aby ho světlo nebodalo do očí. Zato v noci museli všechno otevírat, aby dovnitř vpustili studený vzduch. Lépe se mu tak dýchalo. Během těch několika dní, kdy mohl chodit, se díval, jak louka mizí pod sněhem. Teď si zkoušel představit, že pod tou sněhovou peřinou leží on. Ulevovalo to žáru, jímž mu hořelo celé tělo.

Potíž byla v tom, že uvnitř neviděl podrobnosti. To, co prováděl s kostmi, s pletenci svalů a s vrstvami kůže, bylo těžší, než najít praskliny uvnitř skály v lomu. Ale dokázal najít cestu bludištěm těla, vyhledat velké

rány a pomoci jim, aby se zavřely. Ale většinou byly děje, jichž byl svědkem, tak malé a rychlé, že je nestačil pochopit. Viděl výsledek, ale neviděl jednotlivé kousky a nedovedl přijít na to, jak se to stalo.

A právě tak to bylo s tím špatným místem v kosti. Malý kousíček kosti slábl a kazil se. Cítil rozdíl mezi špatným místem a dobrou, zdravou kostí, dovedl najít ohraničení nemoci. Ale neviděl pořádně, co se děje. Nedokázal to napravit. A to znamenalo, že zemře.

Věděl, že není v pokoji sám. U postele vždycky někdo seděl. Pokaždé, když otevřel oči, spatřil mámu, tátu nebo některou z dívek. Občas dokonce i některého bratra, i když kvůli tomu musel odejít od ženy a od svých povinností. Alvina to posilovalo, ale zároveň to bylo břímě. Musel stále myslet na to, že by měl umřít co nejrychleji, aby se všichni mohli vrátit k běžnému životu.

Dnes odpoledne u něho seděl Míra. Alvin se s ním pozdravil, když přišel, ale jinak vlastně nebylo o čem mluvit. Jak se máš? Díky za optání, já umírám, a co ty? Těžko vést takto živý rozhovor. Míra mluvil o tom, jak se spolu s dvojčaty snažili vytesat žernov. Vybrali si měkkí kámen než byl ten, s nímž pracoval Alvin, a přesto bylo tesání otrocká dřina. „Nakonec jsme to vzdali," přiznal Míra. „Bude to muset počkat, dokud nebudeš moci vyjít nahoru ty a udělat nám kámen sám."

Alvin na to nic neřekl a od té chvíle mlčeli oba. Alvin pouze ležel, potil se a cítil, jak se kaz v jeho kosti pomalu, vytrvale šíří. Míra u něho seděl a zlehka ho držel za ruku.

Potom si Míra začal hvízdát.

Alvina ten zvuk překvapil. Byl tak zabraný do svého nitra, že mu to připadalo, jako by ta hudba přicházela z velké dálky. Aby zjistil, odkud se ozývá, musel chvíli putovat.

„Míro," zvolal, ale zaznělo to jako šepot.

Hvízdání zmlklo. „Promiň," omluvil se Míra. „Vadí ti to?"

„Ne," odpověděl Alvin.

Míra si začal znovu hvízdát. Byla to zvláštní melodie. Alvin si nepamatoval, že by ji někdy slyšel. Vlastně to ani jako melodie neznělo. Nikdy se neopakovala, stále přicházela s novými motivy, jako by si ji Míra jen tak vymýšlel. Alvinovi, který ležel a poslouchal, ta melodie připadala jako mapa cesty, klikatící se divočinou, a tak se podle ní vydal. Ne že by něco *viděl*, jako kdyby šel podle opravdové mapy. Pouze měl pocit, jako by mu stále ukazovala centrum dění, takže když na něco pomyslel, zdálo se mu, jako by tam stál. Skoro jako by viděl všechno, o čem dříve přemýšlel, když se snažil přijít na to, jak dát špatné místo na kosti do pořádku, jenže

ted' se díval z odstupu, jako by stál výš na svahu nebo na nějaké mýtině, prostě někde, odkud bylo vidět víc.

Začal přemýšlet o něčem, co ho do té doby nikdy nenapadlo. Když se mu noha původně zlomila a odtrhla se z ní kůže, všichni viděli, jak je to s ním špatné, ale nikdo mu neuměl pomoci, pouze on sám. Nyní však ránu, která ho zabíjela, neviděl nikdo. A *on* ji sice viděl, ale nedokázal udělat nic, co by napomohlo jejímu uzdravení.

Třeba by mu tentokrát mohl pomoci někdo jiný. Někdo, kdo by vůbec nevládl skrytými silami, ale obyčejnou starou, krvavou felčarínou.

„Míro," zašeptal.

„Jsem tady," odvětil Míra.

„Já už vím, jak tu nohu dát do pořádku."

Míra se k němu naklonil. Alvin neotevřel oči, ale cítil bratrův dech na tváři.

„To špatné místo na kosti. Roste, ale ještě se nerozšířilo do celé kosti," pokračoval Alvin. „Neumím to spravit, ale napadlo mne, že kdyby tu část někdo vyřízl a vyndal ji z nohy, zbytek bych si už zahojil."

„Vyřízl?"

„Myslím, že tátovou pilkou na kosti, kterou rozřezává maso, by to šlo."

„Jenže v okruhu tří set mil žádný doktor není."

„Pak by se to asi měl rychle někdo naučit, nebo bude po mně."

Mírův dech se zrychlil. „Ty myslíš, že kdyby ti tu kost někdo vyřízl, zachránilo by ti to život?"

„Nic lepšího mne nenapadá."

„Tím by sis tu nohu mohl ošklivě rozvrtat."

„Jestli bude po mně, tak mi to bude jedno. A když budu žít, bude to za tu rozvrtanou nohu stát."

„Dojdu pro tátu." Míra odstrčil židličku a s dupáním vyběhl z pokoje.

Thrower pustil Zbroje, aby vstoupil k Mlynářovým na verandu jako první. Manžela jejich dcery nemohli jen tak vyhodit. Jeho obavy však byly zbytečné. Otevřela jim panímáma Víra a ne její pohanský manžel.

„No ne, pátere Throwere, to je od vás velice milé, že jste se u nás zastavil," přivítala ho. Avšak jestli její k smrti unavený obličej mluvil pravdu, byla veselost jejího hlasu pouze hraná. V tomto domě se v poslední době moc dobře nespalo.

„Vzal jsem ho s sebou, matko Víro," vmísil se Zbroj. „Šel jen proto, že jsem ho požádal."

„Pastýř z našeho kostela je v mém domě vítán, ať přijde kdykoli," odvětila Víra.

Odvedla je do velké síně. Několik dívek sedělo na židlích u krbu a prošívalo čtvercové díly pokrývky. Zvedly hlavy. Nejmladší chlapec, Kalvík, si uhlem z krbu psal na prkno písмена.

„Rád vidím, že si procvičujete písмена," prohlásil Thrower.

Kalvík se na něho podíval. V očích se mu mihl náznak nepřátelství. Chlapci zřejmě vadilo, že učitel hodnotí jeho úsilí doma, kde měl mít soukromí.

„Děláš je dobře," pochválil ho Thrower, aby ho uchvácholil. Kalvík neodpověděl, pouze znovu sklopil oči ke své provizorní tabulce a dál čmáral slova.

Zbroj nedělal kolem toho, co je přivedlo, žádné okolky. „Matko Víro, přišli jsme kvůli Alvinovi. Víte, jak se na čarodějnictví dívám, ale dosud jsem proti tomu, co v tomto domě děláte, neřekl ani slovo. Vždy jsem měl za to, že je to vaše věc a mně do toho nic není. Jenže za zlo, které jste tady nechali bujet, teď pyká ten chlapec. Očaroval si nohu a teď má v sobě d'ábla, který ho zabíjí. Přivedl jsem pátera Throwera, aby z něj toho d'ábla vyhnal."

Panímáma Víra se tvářila nechápavě. „V tomto domě žádný d'ábel není."

Nešťastná žena, pomyslel si Thrower. Kdybys jen věděla, jak dlouho tu d'ábel přebývá. „I na přítomnost d'ábla je možné zvyknout si tak, že ji člověk vůbec nevnímá."

Dveře u schodiště se otevřely a pozpátku jimi prošel pan Mlynář. „Já ne," říkal někomu, kdo byl ve vedlejším pokoji. „Já do něho nůž nezakrojím."

Kalvík vyskočil, když zaslechl otcův hlas, a rozběhl se k němu. „Tati, Zbroj k nám přivedl starého Throwera, aby zabil d'ábla."

Pan Mlynář se otočil a tvář mu zkrivil nezařaditelný výraz. Prohlížel si návštěvníky, jako by je snad ani nepoznával.

„Tento dům chrání dobrá a silná kouzla," prohlásila panímáma Víra.

„Ta kouzla jen přivolávají d'ábla," nedal se Zbroj. „Myslíte si, že váš dům chrání, ale ve skutečnosti odhánějí Pánaboha."

„Sem žádný d'ábel nikdy nev kročil," trvala na svém Víra.

„Osobně ne," přikývl Zbroj. „Přivolali jste ho všemi těmi kejkli, které tu provozujete. Svým čarodějnictvím a modlářstvím jste donutili Svatého ducha, aby váš dům opustil, a tím, že jste si z domova vypudili dobro, jste přirozeně otevřeli dveře démonům. Ti přijdou vždy, když vycítí, že mohou napáchat nějakou škodu."

Throwera začalo znepokojovat, že Zbroj příliš mluví o věcech, jimž ve skutečnosti nerozumí. Bylo by lepší, kdyby se jednoduše zeptal, jestli by se Thrower mohl za Alvina u chlapcovy postele pomodlit. Momentálně Zbroj rýsoval bitevní linie, které nikdy neměly vzniknout.

Těžko říct, co se v tu chvíli dělo Mlynářovi v hlavě, ale bylo jasně vidět, že to není nejlepší okamžik, aby ho někdo provokoval. Pomalu došel ke Zbrojovi. „Takže ty mi chceš tvrdit! že ten, kdo přichází do lidských příbytků páchat škody, je ďábel?“

„Podávám svědectví jako člověk, který miluje Ježíše Krista,“ začal Zbroj, ale než stačil své svědectví rozvinout, Mlynář ho popadl za kabát na rameni a za kalhoty v pase a otočil ho ke dveřím.

„Radím, aby někdo otevřel dveře!“ zaburácel Mlynář. „Nebo bude uprostřed velká díra!“

„Víš, co děláš, Alvine Mlynáři?“ zakřičela jeho žena.

„Vyhazuju demony!“ zařval Mlynář. To již Kalvík otevřel dveře a Mlynář zetě vynesl na verandu a vyhodil ho do vzduchu. Zbrojův rozhořčený křik udusil sněh, který pokrýval zem, a ani jeho další hlasité stížnosti příliš slyšet nebylo, neboť Mlynář zavřel dveře a zajistil je petlicí.

„Tak se pozná chlap,“ ozvala se Víra, „že vyhodí ze dveří manžela vlastní dcery.“

„Udělal jsem jen to, co si podle něho Pánbůh přál,“ odvětil Mlynář. Potom se obrátil k pastorovi.

„Zbroj nemluvil za mne,“ řekl smířlivě Thrower.

„Jestli se kněze jen dotkneš,“ pohrozila panímáma Víra, „budeš do konce života spát ve studené posteli.“

„Ani by mne nenapadlo se ho dotknout,“ odvětil Mlynář. „Ale čekal bych, že když nechodím já k němu, nebude chodit on ke mně.“

„Asi nevěříte v sílu modlitby,“ obrátil se k němu Thrower.

„Řekl bych, že záleží na tom, kdo se modlí a kdo poslouchá,“ poznamenal Mlynář.

„Přesto,“ namítl Thrower, „vaše žena věří v náboženství Ježíše Krista, jehož služebníkem jsem byl vysvěcen. Ona i já věříme, že když se pomodlím u chlapcovy postele, mohlo by to mít blahodárný účinek na jeho léčbu.“

„Jestli volíte taková slova, když se modlíte, je to div, že Pánbůh vůbec chápe, o čem mluvíte,“ řekl Mlynář.

„Přestože nevěříte, že taková modlitba pomůže,“ pokračoval Thrower, „snad uznáte, že nemůže ani uškodit, ne?“

Mlynář přelétl pohledem z Throwera na manželku a zase zpátky. Thrower neměl nejmenší pochybnosti o tom, že kdyby tam Víra nebyla, byl by polykal sníh vedle Božizbroje. Ale Víra tam *byla* a použila Lysistratinu hrozbu. Muž sotva může mít čtrnáct dětí, pokud ho to do manželčiny postele neláká. Mlynář ustoupil. „Běžte dál," svolil. „Ale netrapte chlapce příliš dlouho."

Thrower blahosklonně přikývl. „Nanejvýš několik hodin," slíbil.

„Minut!" prohlásil Mlynář, ale Thrower již zamířil ke dveřím u schodů a Mlynář se ho nepokusil zastavit. Klidně mohl být s chlapcem hodiny, jestli chtěl. Zavřel za sebou dveře. Nestál o to, aby ho některý z těch neznabožů rušil.

„Alvine," promluvil.

Chlapec ležel natažený pod přikrývkou, čelo pokryté krupějemi potu. Oči měl zavřené. Po chvíli však pootevřel ústa. „Páter Thrower," zašeptal.

„Jsem to já," přitakal Thrower. „Přišel jsem se za tebe pomodlit, Alvine, aby Hospodin zbavil tvé tělo d'ábla, jenž ti způsobuje nemoc."

Znovu zavládlo mlčení, jako by chvíli trvalo, než Throwerova slova dolétnou k Alvinovi, a pak stejně dlouho trvalo, než dorazí jeho odpověď. „To není d'ábel."

„Těžko lze očekávat, že by dítě mohlo být zběhlé v otázkách náboženství," odvětil Thrower. „Ale musím ti říct, že uzdravení bývají pouze ti, kteří mají víru, že se uzdraví." Dalších několik minut věnoval líčení příběhu o setníkově dceři a příběhu o ženě, která trpěla krvácením a pouze se dotkla Spasitelova oděvu. „Vzpomeň si, co jí řekl. Víra tvá tě uzdravila, řekl jí. A tak to je, Alvine Mlynáři. Nejdřív musíš pevně věřit, aby tě Hospodin mohl uzdravit."

Chlapec neodpověděl. Vzhledem k tomu, že Thrower vložil do vyprávění obou příběhů veškerou svou výmluvnost, cítil se trochu dotčen možností, že chlapec usnul. Zkusil ukazováčkem rýpnout Alvina do ramene.

Alvin sebou škubl. „Já jsem vás poslouchal," řekl nepříliš zřetelně.

Nebylo dobré znamení, že chlapec byl i po vyslechnutí povzbudivé zprávy od Pána zasmušilý. „A co?" zeptal se Thrower. „Věříš?"

„Čemu?" zašeptal chlapec.

„Evangelium! V Boha, jenž by tě uzdravil, kdybys přemohl zatvrzelost svého srdce!"

„Já věřím," zašeptal. „V boha."

Mohlo to stačit. Jenže Thrower znal dějiny náboženství příliš dobře na to, aby se nepídil po podrobnostech. Přiznat se k víře v nějakou božskou

bytost nebylo dost. Bohů bylo mnoho a všichni kromě jednoho falešní. „Ve kterého boha věříš, Alvine Juniore?“

„V boha," odvětil chlapec.

„I pohanský Maur se modlí k Černému kameni v Mekce a říká mu bůh! Věříš v pravého Boha a věříš v něho správně? Ne, vím, že jsi příliš slabý a ztrápený horečkou, než abys vysvětloval svou víru. Pomohu ti, mladý Alvine. Budu se tě ptát a ty mi budeš odpovídat ano nebo ne, podle toho, zda věříš."

Alvin ležel bez hnutí a čekal.

„Alvine Mlynáři, věříš v Boha bez těla, bez částí a bez vášní? Ve velkého nestvořeného Tvůrce, jehož střed je všude, a přitom jeho obvod nemůže být nikdy nalezen?"

Vypadalo to, že chlapec se před odpovědí na chvíli zamyslel. „To mi nedává žádný smysl."

„On není povinen dávat smysl pozemské mysli," prohlásil Thrower. „Já se tě pouze ptám, jestli věříš v Toho, jenž sedí na vrcholu nekonečně vysokého trůnu, v nezávisle existující Bytost, jež je tak velká, že vyplňuje celý vesmír, a zároveň tak všeprostupná, že žije v tvém srdci."

„Jak může sedět na vrcholu něčeho, co žádný vrchol nemá?" zeptal se chlapec. „Jak se něco tak velkého může vejít do mého srdce?"

Chlapec byl evidentně tak nevzdělaný a hloupý, že složitý teologický paradox nemohl pochopit. Jenže tady bylo v sázce víc než jeden život nebo jedna duše - šlo o všechny duše, které podle toho, co Návštěvník říkal, chlapec uvrhne do zkázy, pokud nebude obrácen na pravou víru. „Právě to je na tom krásné," řekl Thrower dojatě. „Bůh je mimo naše chápání; přesto ve své nekonečné lásce sestupuje k nám, aby nás zachránil, navzdory naší nevědomosti a pošetilosti."

„A láska není vášeň?" zeptal se chlapec.

„Jestli ti představa Boha činí potíže, položím ti jinou otázku, která možná bude příhodnější," zamyslel se Thrower. „Věříš v bezednou jámu pekla, kde se ti špatní svíjejí v plamenech, a přitom nikdy neshoří? Věříš v Satana, nepřítele Boha, který ti chce ukrást duši a držet tě v zajetí ve svém království, aby tě mohl celou věčnost mučit?"

Zdálo se, že chlapec trochu ožil. Otočil hlavu k Throwerovi, ale oči ani teď neotevřel. „V něco takového bych uvěřit mohl," usoudil.

No ovšem, pomyslel si Thrower. Ten chlapec o ďáblu něco ví. „Viděl jsi ho, dítě?"

„Jak ten váš ďábel vypadá?" zašeptal chlapec.

„To není *můj* ďábel," namítl Thrower. „A kdybys při bohoslužbách dával pozor, věděl bys to, protože jsem ho popisoval mnohokrát. Tam, kde má člověk na hlavě vlasy, má ďábel býčí rohy. Tam, kde má člověk ruce s prsty, má ďábel medvědí tlapy. Na nohou má kozí kopyta a jeho hlas burácí, jako když řve hladový lev."

K Throwerovu překvapení se chlapec usmál a hrud' se mu otřásla tichým smíchem. „A to *nám* říkáte, že jsme pověřiví."

Thrower by nevěřil, jak pevně může ďábel svírat dětskou duši, kdyby na vlastní oči neviděl, jak se chlapec spokojeně směje při popisu ohavného Lucifera. Ten smích musel přestat! Byla to urážka Boha!

Thrower udeřil Bibli do Alvinovy hrudi. Chlapec zasípal. Když pak Thrower přitlačil na knihu rukou, cítil, jak dostává inspiraci a vykřikl s takovým pohnutím, jaké nikdy v životě nepoznal: „Satane, jménem Hospodina tě vymítám! Prikazuji ti, abys navždy opustil toto tělo, tento pokoj a tento dům! Již nikdy se zde nepokoušej uchvátit nějakou duši, nebo Hospodin zasáhne svým ničivým hněvem i ty nejzazší hranice pekla!"

Pak zavládlo ticho. Rušil je pouze chlapcův dech, který se zdál namáhavý. V místnosti se rozhostil takový klid a v Throwerově srdci tak vyčerpaná spravedlnost, že se nechal přesvědčit, že ďábel dal na jeho proslov a odtáhl.

„Pátère Throwere," promluvil chlapec.

„Ano, můj synu?"

„Mohl byste mi už sundat tu Bibli z prsou? Myslím, že jestli tady nějakí ďáblové byli, jsou už všichni pryč."

Potom se chlapec znovu rozesmál, až Bible pod Throwerovou rukou začala poskakovat.

V tu chvíli se Throwerův triumf změnil v trpké zklamání. To, že se chlapec mohl tak ďábelsky smát, když mu na těle ležela Bible, bylo důkazem, že ho žádná síla nemůže očistit od zla. Návštěvník měl pravdu. Thrower neměl odmítat velký úkol, o nějž ho Návštěvník požádal. Bylo v jeho moci stát se tím, kdo zneškodní šelmu z Apokalypsy, ale byl příliš slabý, příliš útlocitný, než aby tento božský úkol přijal. Mohl jsem být Samuelem a rozsekat nepřítelé Boha. Místo toho jsem Saul, slaboch, jenž nedokáže zabít toho, kdo z Božího rozkazu musí zemřít. Ted' budu svědkem toho, jak chlapec zásluhou Satana v sobě najde sílu, a budu žít s vědomím, že jsem jeho růst umožnil já, protože jsem byl slabý.

V místnosti najednou bylo dusivé horko. Do této chvíle si neuvědomil, že má šaty promočené potem. Dýchalo se mu těžce. Ale co jiného měl čekat? Lapaje po dechu, popadl Bibli, podržel ji mezi sebou a satanským

dítětem, které leželo pod příkrývkou a horečnatě se hihňalo, a prchl z pokoje.

V síni se zastavil a těžce oddechoval. Svým příchodem přetrhl rozhovor, ale nevěnoval tomu pozornost. Co byl rozhovor těchto tmářských Udí ve srovnání s tím, co právě zažil? Stál jsem vedle Satanova přísluhovače, jenž se maskuje za mladého chlapce; ale jeho drzost ho prozradila. Měl jsem již před léty poznat, co je ten chlapec zač, když jsem mu osahal hlavu a zjistil jsem, jak je dokonale vyvážená. To nikdy nebylo *opravdové* dítě. Kéž bych měl sílu dávných velkých proroků, abych dokázal porazit nepřítele a vrátit svému Pánu trofej vítězství!

Někdo ho zatahal za rukáv. „Není vám něco, pane pátère?“ Byla to panímáma Víra, ale páter Thrower nepřemýšlel, jak jí odpovědět. Ale tím, jak ho zatahala, se otočil, takže teď stál čelem ke krbu a uviděl vyřezávaný obrázek na krbové římse. Byl tak rozrušený, že v první chvíli nedokázal poznat, co to je. Vypadalo to jako zmučená lidská tvář, obklopená nějakými zkroucenými úponky. To jsou plameny, uvědomil si, a ten člověk se topí v síře, hoří v ohni pekelném. Obrázek mu působil muka, ale zároveň přinášel pocit uspokojení, neboť jeho přítomnost v tomto době ukazovala, jak těsně je tato rodina svázána s peklem. Stál mezi nepřáteli. Vybavil si větu ze Žalmů: Bašánští tuří mne obstoupili, všechny kosti se mi uvolňují. Bože, můj Bože, proč jsi mne opustil?

„Posad'te se, prosím," vyzvala ho Víra.

„Chlapec je v pořádku?" obrátil se na něho Mlynář.

„Chlapec?" zeptal se Thrower. Slovům se nechtělo do úst. Ten chlapec je démon z pekla a vy se mne ptáte, jak mu je? „Podle očekávání," dostal ze sebe Thrower.

Nato se otočili a vrátili se k předchozímu rozhovoru. Thrower postupně pochopil, o čem mluví. Zdálo se, že Alvin chce, aby mu někdo nemocnou část kosti vyřízl. Míra dokonce přinesl z kůlny, kde se porcovalo maso, pilku s jemnými zuby, jaká se používala na kosti. Spor probíhal mezi Vírou a Mírou, protože Víra nechtěla, aby jejího syna někdo řezal, a mezi Mlynářem a ostatními dvěma, protože Mlynář to udělat odmítal a Víra byla ochotna svolit pouze v případě, že se operace ujme Alvinův otec.

„Jestli si myslíš, že by se to mělo udělat," řekla Víra, „pak nechápu, jak bys mohl dovolit, aby ho řezal někdo jiný než ty."

„Já to neudělám," trval na svém Mlynář.

Thrower pochopil, že Mlynář má strach. Bojí se zakrojit nůž do synova těla.

„Chtěl, abys to udělal ty, táto. Řekl, že ti přímo na nohu nakreslí značky, kde máš řezat. Nařízneš kůži, odtáhneš ji, jako by to byla chlopeč, a hned pod ní je kost, ze které vyřízneš kus, s nímž se odstraní celé špatné místo.“

„Nemám ve zvyku omdlívat,“ přiznala Víra, „ale nějak se mi točí hlava.“

„Jestli Alvin junior říká, že se to musí udělat, tak to udělejte!“ prohlásil Mlynář. „Ale já to nebudu!“

V tom okamžiku páter Thrower spatřil možnost svého spasení, jako když do tmavé místnosti vpadne světlo. Hospodin mu jasně nabízel přesně takovou možnost, jakou Návštěvník předpověděl. Příležitost vzít do ruky nůž, říznout chlapci do nohy a *nešťastnou náhodou* přetnout tepnu a nechat krev vytékat, dokud z chlapce nevyprchá život. To, před čím v kostele couvl, protože si říkal, že Alvin je obyčejný chlapec, by teď, když viděl, jak se zlo umí maskovat v dětské podobě, udělal rád.

„Jsem tady já,“ ozval se.

Všichni se na něho podívali.

„Nejsem sice felčar, ale o anatomii něco vím. Jsem *vědec*.“

„Boule na hlavě,“ ušklíbl se Mlynář.

„Porcoval jste někdy dobytek nebo prasata?“ zeptal se Míra.

„Míro!“ napomenula ho vyděšeně matka. „Tvůj bratr přece není zvíře!“

„Jenom mě zajímalo, jestli se nepozvrací, až uvidí krev.“

„Už jsem krev viděl,“ odvětil Thrower. „A nebojím se, když to má zachránit život.“

„Ne, pátère Throwere, něco takového po vás nemůžeme chtít,“ odmítla panímáma Víra.

„Říkám si, že nakonec to možná *bylo* nějaké božské vnuknutí, co mne sem dnes přivedlo, po tak dlouhé době, co jsem do tohoto domu nevstročil.“

„Jestli vás sem někdo přivedl, tak můj zabeđený zeť,“ připomněl Mlynář.

„Nevadí,“ pokrčil rameny Thrower, „byl to jen takový nápad. Vidím, že nechcete, abych to udělal, a nemohu říct, že bych vám to měl za zlé. Přestože by to vašemu synovi mohlo zachránit život, je to nebezpečné, nechat někoho cizího, aby vašemu dítěti řezal tělo.“

„Vy přece nejste cizí,“ ozvala se Víra.

„Ale co kdyby se něco stalo? Mohl bych třeba uklouznout. Při předchozím zranění mohly některé cévy změnit průběh. Mohlo by se stát, že bych přeřízl tepnu a chlapec by v mžiku vykrvácel k smrti. Pak bych měl na rukou krev vašeho dítěte.“

„Pátère Throwere, nemůžeme vás přece vinit z nešťastné náhody," řekla Víra. „Zkusit to je naše jediná možnost."

„Je jasné, že když něco neuděláme, zemře," prohlásil Míra. „Říká, že se to musí vyříznout hned, než se to špatné místo rozšíří příliš daleko."

„Třeba by mohl některý z vašich starších synů," navrhl Thrower.

„Nemáme čas na to, abychom je sháněli!" vykřikla Víra. „No tak, Alvine, vždyť je to chlapec, kterému ses rozhodl dát vlastní jméno. Opravdu ho chceš nechat zemřít jen proto, že tady pana kazatele nemůžeš vystát?"

Mlynář zoufale zavrtěl hlavou.

„Tak to udělejte."

„On by byl raději, kdybys to udělal ty, táto," podíval se na něj Míra.

„Ne!" ohradil se rázně Mlynář. „Raději kdokoli jiný než já. Raději i on než já."

Thrower zahlédl na Mírově tváři zklamání, možná dokonce pohrdání. Vstal a došel k sedícímu Mírovi, který držel nůž a pilku na kosti. „Mladý muži," položil mu ruku na rameno, „nepřisuzujte každému, že je zbabělec. Nemůžete vědět, jaké důvody skrývá v srdci."

Thrower se otočil k Mlynářovi a zahlédl na jeho tváři výraz překvapení a vděku. „Dej mu ty nástroje," přikázal Mlynář.

Míra mu podal nůž i pilku. Thrower vytáhl kapesník a Míra mu do něj nástroje opatrně uložil.

Šlo to tak snadno. Stačilo několik okamžiků a všichni ho začali prosit, aby se chopil nože, a předem ho zbavovat viny, kdyby se snad přihodila nějaká nehoda. Dokonce vybojoval na Alvinu Mlynářovi první náznak přátelství. Všechny jsem vás oklamal, pomyslel si triumfálně. Jsem rovným soupeřem pro toho vašeho pekelného pána. Oklamal jsem velkého podvodníka a do hodiny pošlu jeho zkaženého potomka zpátky do pekla.

„Kdo bude chlapce držet?" zeptal se Thrower. „I když se napije vína, bude sebou házet bolestí, pokud ho nikdo nebude držet."

„Já ho podržím," nabídl se Míra.

„Ale on víno pít nebude," ozvala se Víra. „Tvrdí, že potřebuje čistou hlavu."

„Je to desetiletý chlapec," namítl Thrower. „Když mu nařídíte, aby to vypil, musí vás poslechnout."

Víra zavrtěla hlavou. „On sám ví, co je nejlepší. Snáší bolest pozoruhodně dobře. Druhého takového jste nikdy neviděl."

To věřím, pomyslel si Thrower. Ďábel uvnitř chlapce si v bolesti nepochybně libuje a nechce, aby mu víno zakalilo požitky. „Tak dobře,"

prohlásil. „Není důvodu to déle odkládat.“ Jako první se vrátil do pokoje a statečně z Alvinova těla stáhl příkrývku. Chlapec se v náhlém chladu ihned začal třást, přestože horečka způsobovala, že se dál potil. „Říkáte, že označil místo, kde se má řezat?“

„Alvine,“ promluvil Míra. „Operaci udělá páter Thrower.“

„Táta,“ hlesl Alvin.

„Je marné to po něm chtít,“ řekl Míra. „Prostě to neudělá.“

„Určitě se nechceš trochu napít vína?“ zeptala se Víra.

Alvin se rozplakal. „Ne. Vydržím to, když mě táta bude držet.“

„A je to,“ kývla Víra. „Řezat nemusí, ale buď bude tady s chlapcem, nebo nacpaný do komína, může si vybrat.“ Vyběhla z pokoje.

„Říkali jste, že chlapec to vyznačí,“ připomněl Thrower.

„Počkej, Alvine, já tě posadím. Přinesl jsem uhel, abys mohl nakreslit rovnou na nohu, kde přesně chceš odchlípnout ten kus kůže.“

Alvin zasténal, když ho Míra zvedal, aby se posadil, ale když pak na kůži kreslil velký obdélník, ruku měl pevnou. „Odřízněte ji dole a nahoře ji nechte spojenou.“ Mluvil zastřeně a pomalu, každé slovo znamenalo námahu. „Míro, ty budeš držet odchlípnutou kůži, aby nepřekážela, až bude řezat.“

„To bude muset udělat máma,“ namítl Míra. „Já tě musím držet, abys sebou neházel.“

„Nebudu sebou házet,“ slíbil Alvin, „když mě bude držet táta.“

Do místnosti pomalu vešel Mlynář, těsně následovaný manželkou. „Podržím tě,“ slíbil. Vystřídal Míru, sedl si za chlapce a ovinul ho rukama. „Držím tě.“

„Tak to bychom měli,“ prohlásil Thrower. Stál a čekal na další krok. Počkal ještě chvíli.

„Nezapomněl jste si něco, pane pátère?“ zeptal se Míra.

„Co?“ otázal se Thrower.

„Nůž a pilku.“

Thrower se podíval do kapesníku, který měl zmuchlaný v levé ruce. Byl prázdný. Nástroje tam nebyly.

„Položil jste je na stůl, jak jste šel sem,“ připomněl Míra.

„Dojdu pro ně,“ nabídla Víra a spěšně opustila místnost.

Čekali dlouho, ale nikdo se nevracel. Nakonec to Míra nevydržel a vstal. „Nechápu, kde je tak dlouho.“

Thrower vyšel z pokoje za ním. Víru našli v síni, jak s děvčaty sešívá čtvercové díly.

„Mami,“ podivil se Míra. „Co je s tou pilkou a nožem?“

„Propána," vyskočila Víra. „Nechápu, co se to se mnou stalo. Úplně jsem zapomněla, proč jsem sem přišla." Vzala pilku a nůž a odešla s nimi do pokoje. Míra pokrčil rameny směrem k Throwerovi a šel za ní. Teď, pomyslel si Thrower. Teď udělám to nejdůležitější, co ode mne Hospodin v životě očekává. Návštěvník pozná, že jsem skutečným přítelem svého Spasitele, a místo v nebi budu mít jisté. Ne jako tento ubohý, nešťastný hříšník, lapený v plamenech pekelných.

„Pane pátere," promluvil na něho Míra. „Co to děláte?"

„Ten obrázek," hlesl Thrower.

„Co je s ním?"

Thrower se podíval na obrázek nad krbem z větší blízkosti. Nebyl to člověk v pekle. Byla to kresba nejstaršího chlapce z rodiny, Síly, jak se topí. Slyšel tu historku alespoň desetkrát. Ale proč tady vlastně stál a prohlížel si ji, když ho v sousedním pokoji čekal důležitý a hrůzný úkol?

„Jste v pořádku?"

„V naprostém," odvětil Thrower. „Potřeboval jsem se jen v duchu pomodlit a chvíli meditovat, než se do toho pustím."

Směle odešel do pokoje a sedl si na židli u postele, na níž leželo Satanovo dítě a třásl se, jak čekalo na nůž. Thrower se rozhlédl, kde jsou nástroje svaté vraždy. Nikde je neviděl. „Kde je ten nůž?" zeptal se.

Víra se podívala na Míru. „Ty jsi je nepřinesl?" podivila se.

„Ty jsi je sem přece nesla," připomněl jí Míra.

„Jenže když jsi znovu vyšel ven, abys pana pastora přivedl, odnesl jsi je."

„Vážně?" Míra se tvářil zmateně. „Nejspíš jsem je tam někde položil." Vstal a odešel z pokoje.

Thrower již začínal chápat, že to, co se tu děje, není normální, ale nemohl tomu přijít na kloub. Šel ke dveřím a čekal, až se Míra vrátí.

Stál tam Kalvík se svou tabulkou na psaní a díval se kazateli do obličeje. „Vy mi chcete bratra zabít?" zeptal se.

„Něco takového tě nesmí ani napadnout," napomenul ho Thrower.

Míra se zaraženým výrazem podal nástroje Throwerovi. „Nechápu, jak jsem je mohl tak položit na krbovou římsu." Potom se mladík protlačil kolem Throwera do pokoje.

Thrower ho vzápětí následoval a posadil se k obnažené noze s namalovaným obdélníkem.

„Kam jste je dal?" zeptala se Víra.

Thrower si uvědomil, že nůž ani pilku nemá. Byl z toho naprosto zmatený. Míra mu přece nástroje přede dveřmi podal. Jak je mohl někde ztratit?

Ve dveřích stál Kalvík.

„Proč jste mi to dal?“ zeptal se. Oba řezací nástroje držel on.

„To je správná otázka,“ Míra se zamračeně na pastora podíval. „Proč jste je dal Kalvíkovi?“

„Já jsem mu je nedal,“ bránil se Thrower. „Ty jsi mu je musel dát.“

„Já jsem vám je dal přímo do rukou.“

„Dal mi je pan páter,“ prohlásil Kalvík.

„Tak je přines sem,“ vyzvala ho matka.

Kalvík poslušně vstoupil do pokoje. Jak šel, mával nástroji, jako by to byly nějaké válečné trofeje. Jako když útočí obrovská armáda. Ano, obrovská armáda, jako armáda Izraelitů, kterou dovedl Jozue do zaslíbené země. Přesně tak, vysoko nad hlavami drželi zbraně, když znovu a znovu pochodovali kolem Jericha. Chodili a chodili. Chodili a chodili. A sedmého dne se zastavili, zatroubili na polnice a strhli válečný pokřik. Hradby města se zhroutily a oni zvedli meče a nože vysoko nad hlavy, zaútočili na město a rozsekali všechny muže, ženy a děti, nepřátele Hospodina, aby zaslíbená země byla očištěna od jejich zkaženosti a mohla přijmout Hospodinův lid. Než den skončil, leželi v krvi a mezi nimi stál Jozue, Hospodinův slavný prorok, nad hlavou držel zkrvavený meč a křičel. Co to vykřikl?

Nemohu si vzpomenout, co vykřikl. Kdybych si dokázal vzpomenout, co křičel, pochopil bych, proč tady stojím na cestě a kolem mne jsou zasněžené stromy.

Páter Thrower se podíval na své ruce a pak zvedl hlavu ke stromům. Nevěděl, jak se to stalo, ale ušel půl míle od domu Mlynářových. Dokonce na sobě neměl ani svůj silný plášť.

Pak pochopil pravdu. Vůbec d'ábla neklamal. Než by ho Satan nechal zabít šelmu, raději ho v mžiku přenesl sem. Ve chvíli, kdy se mohl stát slavným, Thrower selhal. Opřel se o studený, černý kmen a hořce se rozplakal.

Kalvík vešel do pokoje s nástroji nad hlavou. Míra se chystal nohu pevně chytit, když vtom Thrower nenadále vstal a opustil pokoj takovou rychlostí, jako by utíkal za záchod.

„Pátère Throwere,“ vykřikla máma. „Kam jdete?“

Ale Míra již pochopil. „Nech hojit, mami.“

Slyšeli otevírání předních dveře do domu a dupání knězových těžkých kroků na verandě.

„Běž zavřít dveře, Kalvíku," požádal bratra Míra.

Kalvík výjimečně poslechl bez odmlouvání. Máma se podívala na Míru, potom na tátu a pak zase zpátky na Míru. „Nechápu, proč tak odešel."

Míra se na ni pousmál a pohlédl na tátu. „Ty tomu rozumíš, táto, že?"

„Možná."

„Ty ostré věci a kazatel prostě nemohly být v téhle místnosti současně s Alvinem juniorem," vysvětlil Míra matce.

„Ale proč ne!" zvolala. „Vždyť měl operovat!"

„Jak se zdá, operovat nebude," uzavřel Míra.

Nůž a pilka na kosti ležely na příkrývce.

„Táto," oslovil ho Míra.

„Já ne," odvětil otec.

„Mámo," zkusil Míra.

„Já nemůžu," řekla Víra.

„Tak dobře," prohlásil Míra. „Asi se ze mě právě stal felčar." Podíval se na Alvina.

Chlapecova tvář byla mrtvolně bledá. Bylo to dokonce ještě horší než brunátnost horečky. Ale nakonec se pousmál a zašeptal: „Asi jo."

„Mami, budeš mi muset přidržet tu odchlípnutou kůži."

Přikývla.

Míra vzal nůž a přiložil ostří na spodní čáru.

„Míro," zašeptal Al junior.

„Co je, Alvine?" zeptal se Míra.

„Když si budeš hvízdát, snesu bolest a vydržím se nehýbat."

„Ale já neudržím melodii, když se zároveň snažím řezat rovně."

„Melodie být nemusí," odvětil Alvin.

Míra se Alvinovi podíval do očí a zjistil, že nemá jinou možnost, než udělat, co chlapec chce. Byla to koneckonců Alvinova noha. Jestli chtěl felčara, který si hvízdá, měl ho mít. Míra se zhluboka nadechl a začal si hvízdát, bez melodie, jen tóny. Opět přiložil nůž na černou čáru a začal řezat. Nejdřív mělce, neboť zaslechl, jak se Al prudce nadechl.

„Hvízdej," zašeptal Alvin. „Až na kost."

Míra znovu začal hvízdát. Tentokrát řezal rychleji a hlouběji. Středem čáry až na kost. Hluboký zářez po obou stranách. Potom zajel nožem pod oba rohy a odtáhl kůži a svaly. Zpočátku to dost krvácelo, ale krvácení téměř ihned ustalo. Míra pochopil, že v sobě Alvin musel něco udělat, aby krvácení takto zastavil.

„Víro," vyzval ženu táta.

Máma se natáhla a chytila zakrvácený kus kůže. Alvin zvedl třesoucí se ruku a naznačil na rudě umazané kosti vlastní nohy klín. Míra odložil nůž a vzal si pilku. Když řezal, vydávalo to příšerný, skřípavý zvuk. Ale Míra si toho nevšímal a pískal si a řezal, řezal a pískal si. A zanedlouho držel kus kosti v ruce. Nevypadal jinak než zbytek kosti.

„Víš jistě, že to bylo to pravé místo?" zeptal se.

Al pomalu přikývl.

„Vyřízl jsem to všechno?" zeptal se Míra.

Al chvíli seděl, potom znovu přikývl.

„Chceš, aby ti to máma zašila?" zeptal se Míra.

Al neodpověděl.

„Omdlel," řekl táta.

Krev začala znovu proudit, i když jen maličko, pomalu prosakovat do rány. Máma měla jehlu a nit na jehelníčku, který nosila kolem krku. Než by řekl švec, vrátila odchlípnutou kůži na místo a zašívala ji, aby vznikl jemný, pevný šev.

„Nepřestávej hvízdát," vyzvala Míru.

A tak Míra hvízdal dál a máma dál zašívala, dokud rána nebyla obvázaná. Alvin už zase ležel a spal jako nemluvně. Potom všichni tři vstali a chtěli odejít. Táta co nejopatrněji položil ruku chlapci na čelo.

„Řekl bych, že horečka je pryč," prohlásil.

Jen co vyšli ze dveří, Míra spustil tu nejveselejší melodii, co znal.

Kapitola 14

Trest

Jakmile ho Ela uviděla, byla samá pozornost. Oprášila z něho sněh, pomohla mu z kabátu a ani šepem se nezeptala, jak se to stalo.

Ale i kdyby byla sebevíc milá, nic by se tím neměnilo. Byl zostuzen před vlastní ženou, neboť dřív nebo později se od některého dítěte dozví, jak to bylo. A zanedlouho si o tom bude povídat celé Wobišské údolí. Jak Božizbroje Tkadlece, zásobovatele západních území, budoucího guvernéra, vyhodil jeho starý tchán z verandy do sněhu. Budou se výborně bavit na jeho účet. Samozřejmě se mu nebudou smát do obličeje, protože mezi Kanadským jezerem a Hučivou řekou se sotva našel někdo, kdo by mu nedlužil peníze nebo nepotřeboval jeho mapy, aby mohl dokázat svůj nárok. Až jednou bude wobišské území státem, budou si o tom vyprávět

všude, kde se bude volit. Může se stát, že budou toho, komu se smějí, mít rádi, ale nebudou k němu mít úctu a nedají mu svůj hlas.

Měl před sebou hrozbu zhroucení všech svých plánů a jako naschvál, manželka si z rodiny Mlynářových odnesla až příliš mnoho podoby. Na hraničářku byla hezká, ale na tom mu teď nezáleželo. Nestál o krásné noci a něžná rána. Nestál o to, aby ji měl vedle sebe v obchodě. Jediné, co pro něho bylo důležité, byla ostuda a hněv.

„Přestaň!“

„Musíš si tu mokrou košili svléknout. Jak se ti sníh dostal až pod košili?“

„Řekl jsem, abys dala ty ruce pryč!“

Udiveně couvla. „Chtěla jsem jen -“

„Já vím, co jsi 'jen chtěla'. Chudáčku Zbrojíčku, pohladíš ho jako malého chlapečka a jemu hned bude líp.“

„Mohl bys nastydnout k smrti -“

„To řekni svému tatínkovi! Jestli si vykašlu vnitřnosti, řekni mu, co to obnáší, hodit někoho do sněhu.“

„To snad ne!“ vykřikla. „Nevěřím, že by táta -“

„Vidíš? Ani vlastnímu manželovi nevěříš.“

„Já ti přece věřím, jen si nedovedu představit, že by táta -“

„Ne, vzácná paní, ale d'ábel ano, ten ano. A to sídlí tam nahoře v tom vašem domě. Zlo! A když v tom domě někdo zkusí citovat slovo Boží, vyhodí ho do sněhu!“

„A co jsi v tom domě dělal?“

„Pokoušel jsem se zachránit život tvému bratrovi. Ted' už je určitě mrtvý.“

„Jak bys ho ty mohl zachránit?“

Možná nechtěla, aby to znělo tak pohrdavě. Ale to nebylo podstatné. Věděl, co to znamená. Ze když nemá žádnou skrytou moc, nemůže nikomu pomoci. Po létech manželství stále věřila v čáry, jako její příbuzní. Ani trochu ji nezměnil. „A ty jsi úplně stejná,“ obořil se na ni. „Zlo je v tobě zakořeněné tak hluboko, že je z tebe nedostanu, když se za tebe budu *modlit*, když ti budu *kázat*, když tě budu *milovat*, ani když na tebe budu *řvát*!“ Když řekl „modlit,“ lehce do ní strčil, aby zdůraznil, co říká. Když řekl „kázat,“ strčil do ní silněji, takže vrávoravě couvla. Když řekl „milovat,“ popadl ji za ramena a zatřásl s ní tak prudce, že se vlasy vyvlékly z uzlu, do něhož si je svázala, a rozlétly se jí kolem celé hlavy. Když řekl „řvát,“ uhodil ji tak, že se svezla na podlahu.

Zbroj se díval, jak se hroutí, a ještě než dopadla na podlahu, projela jím taková vlna studu, že to bylo dokonce ještě horší, než když ho její otec vyhodil do sněhu. Vedle silného si připadám slabý, tak jdu domů a biju svou manželku, to jsem opravdu chlap. Křesťan, který nikdy neudeřil muže ani ženu, nikomu neublížil, a teď srazím na podlahu vlastní ženu, tělo mého těla.

Takové myšlenky se mu honily hlavou. Chystal se padnout na kolena, rozbřechet se jako dítě a prosit ji za odpuštění. Byl by to udělal, nebýt toho, že Ela při spatření výrazu manželovy tváře, zkrivené hanbou a vztekem, nemohla vědět, že se zlobí na sebe. Věděla, že jí ubližuje, a proto udělala to, co ženě, která vyrůstala jako ona, připadalo přirozené. Udělala z prstů obranné znamení a zašeptala slovo, které mu mělo zabránit, aby se k ní přiblížil.

Nemohl před ní padnout na kolena. Nemohl se k ní přiblížit ani o krok. Nedokázal dokonce ani *pomyslet* na to, aby k ní šel blíž. Její obranné znamení bylo tak silné, že potácivě couvl, zamířil ke dveřím, otevřel je a vyběhl ven pouze v košili. Všechno, čeho se obával, se dnes stalo. Nejspíš ztratil budoucnost v politice, ale to nebylo nic ve srovnání s tímto: jeho vlastní žena čarovala v jeho domě, použila své čáry proti *němu* a on se jim nedokázal bránit. Byla čarodějnice. Byla čarodějnice. A jeho dům byl nečistý.

Bylo chladno. Neměl plášť, dokonce ani vestu. Košili měl již mokrou, takže se mu lepila na tělo a mrazila ho až na kost. Musel někam dovnitř, ale nedokázal si představit, že by měl u někoho zaklepat. Bylo jediné místo, kam mohl jít. Na kopec do kostela. Thrower tam měl kamna, takže se mohl zahřát. Navíc se v kostele mohl modlit a snažit se pochopit, proč mu Bůh nepomohl. Copak jsem ti nesloužil, Pane?

Páter Thrower otevřel dveře kostela a pomalu, bázlivě vešel dovnitř. Když pomyslel na to, jak selhal, nedovedl si představit, že by měl předstoupit před Návštěvníka. Již věděl, že to byla jeho chyba. Satan nad ním neměl mít žádnou moc, kterou by ho z domu mohl takto vyhnat. Vysvěcený kněz v úloze Hospodinova posla, který se řídí andělovými pokyny - Satan neměl mít moc k tomu, aby ho vystrčil z domu tak, že ani neměl čas si uvědomit, co se děje.

Svlékl si plášť i převlečník. V kostele bylo horko. Oheň v kamnech zřejmě vydržel hořet déle, než čekal. Nebo ho možná tak hřála hanba.

Nebylo možné, že by Satan byl silnější než Hospodin. Jediné možné vysvětlení bylo to, že Thrower byl příliš slabý. To, co zakolísalo, byla jeho vlastní víra.

Thrower poklekl k oltáři a zvolal Hospodinovo jméno. „Odpusť mi, že jsem zapochyboval!“ vykřikl. „Měl jsem v ruce nůž, ale proti mně stál Satan a já neměl sílu!“ Odříkával litanii, v níž sám sebe podroboval zničující kritice, vypočítával všechny nezdary, které ho ten den postihly, dokud se nevyčerpal.

Teprve potom, když ho oči bolely od pláče a hlas měl slabý a chraptivý, si uvědomil, ve kterém okamžiku k podkopání jeho víry došlo. Bylo to tehdy, když stál v Alvinově pokoji, žádal chlapce, aby přiznal svou víru, a on se vysmíval božským mystériím. „Jak může sedět na vrcholu něčeho, co žádný vrchol nemá?“ Thrower sice otázku zavrhl jako důsledek nevědomosti a zkaženosti, přesto ho však bodla do srdce a pronikla k jádru jeho víry. Jistoty, o něž se celý život opíral, znenadání rozřaly otázky nevzdělaného chlapce. „Ukradl mi víru,“ prohlásil Thrower. „Vstoupil jsem do jeho pokoje jako zbožný muž a vyšel jsem jako pochybovač.“

„No ovšem,“ přitakal hlas za ním. Hlas, jež znal.

Hlas, jehož se nyní, když zklamal, obával a zároveň po něm toužil. Odpusť mi a poskytni mi útěchu, Návštěvníku, příteli můj! Ale zároveň mne potrestej strašlivým hněvem horlivého Boha.

„Chceš potrestat?“ zeptal se Návštěvník. „Jak bych mohl potrestat tebe, tak skvělý exemplář člověka?“

„Nejsem skvělý,“ přiznal sklíčeně Thrower.

„Když na to přijde, nejsi skoro ani člověk,“ posmíval se Návštěvník. „K čímu obrazu jsi byl stvořen *ty*? Poslal jsem tě, abys do toho domu donesl moje slovo, a oni zatím málem obrátili *tebe*. Jak ti teď mám říkat? Kacíř? Nebo jen skeptik?“

„Křesťan!“ vykřikl Thrower. „Odpusť mi a nazvi mne znovu křesťanem.“

„Držel jsi ten nůž v ruce, ale odložil jsi ho.“

„Nechtěl jsem!“

„Slabochu, slabochu, slabochu, slabochu, slabochu...“ Pokaždé, když Návštěvník slovo zopakoval, o něco je protáhl, až se nakonec z každého opakování stala samostatná píseň. A jak zpíval, začal obcházet kostel. Neběžel, ale šel rychle, mnohem rychleji, než by dokázal jít člověk. „Slabochu, slabochu...“ Pohyboval se tak rychle, že se Thrower musel neustále otáčet, aby ho udržel před očima. Návštěvník teď již nechodil po podlaze. Běhal po stěnách, plavně a rychle jako šváb, a pak zrychlil ještě víc, až se z něho stala šmouha a Thrower mu s otáčením přestal stačit. Thrower se ztěžka opřel o oltář, čelem k prázdným lavicím, a díval se, jak Návštěvník znovu a znovu probíhá kolem.

Thrower si postupně všiml, že Návštěvník změnil podobu, protáhl se, takže vypadal jako nějaké dlouhé, tenké zvíře, lesklé, se zářivými šupinami, ještěrka nebo aligátor. Nakonec bylo Návštěvníkovo tělo tak dlouhé, že se táhlo kolem celé místnosti jako nějaký obrovský červ, který si drží ocas mezi zuby.

A Thrower si v duchu uvědomil, jak je nicotný a bezcenný ve srovnání s touto nádhernou bytostí, která jiskří tisícem různých odstínů, žhne vnitřním ohněm, vdechuje tmu a vydechuje světlo. Obdivuji tě, křičel v duchu. Jsi všechno, po čem toužím. Polib mne svou láskou, abych mohl ochutnat tvou slávu!

Návštěvník se najednou zastavil a k Throwerovi se přiblížila obrovská tlama. Ne aby ho sežrala; věděl, že není hoden ani toho, aby byl pozřen. Najednou spatřil, v jak strašlivé situaci se člověk nachází: viděl se, jak se houpá nad pekelnou jámou jako pavouk na tenké nitce, a věděl, že Bůh ho nenechal spadnout jedině proto, že si nezasloužil ani zatracení. Nebyla pravda, že ho bůh nenáviděl. Byl tak mrzký, že jím Bůh pohrdal.

Thrower pohlédl Návštěvníkovi do očí a zmocnilo se ho zoufalství. Nenašel v nich totiž lásku, odpuštění, hněv ani pohrdání. Ty oči byly úplně prázdné. Šupiny se oslnivě leskly, rozptylovaly světlo vnitřního ohně. Ale ten oheň nezářil očima. Nebyly dokonce ani černé. Jednoduše tam vůbec nebyly, byla tam jen strašlivá prázdnota, která ne a ne zůstat na místě. Thrower věděl, že je to pouze jeho odraz a že on je nic, že jeho další existence by byla krutým plýtváním vzácným místem, takže jediná možnost, která mu zbývá, je nechat se zničit a vymazat, aby svět rozkvetl do větší slávy, jakou by poznal, kdyby se Filadelf Thrower nikdy nenarodil.

Zbroje probudila Throwerova modlitba. Ležel schoulený u kamen. Možná je roztopil trochu příliš, ale co jiného měl dělat, když chtěl vypudit chlad. Vždyť než došel do kostela, košili měl zmrzlou na led. Však přinese dřevěné uhlí, aby to knězi vynahradil.

Zbroj chtěl promluvit hned, aby Thrower věděl, že tam je, ale když zaslechl výrazy, jež Thrower při modlitbě říká, nedokázal ze sebe vypravit ani slovo. Thrower mluvil o nožích a tepnách, o tom, jak měl zničit Hospodinovy nepřátele. Po chvíli pochopil: Thrower tam nepřišel chlapce zachránit, přišel ho zabít! Co se to tady děje, pomyslel si Zbroj, že křesťan bije svou ženu, křesťanka očarovává manžela a křesťanský kněz osnuje vraždu a modlí se za odpuštění, protože nedokázal spáchat zločin!

Znenadáni se však Thrower modlit přestal. Mluvil tak chraptivě a v obličeji byl tak brunátný, že Zbroje napadlo, jestli náhodou nedostal záchvat mrtvice. Ale ne. Thrower zvedl hlavu, jako by někoho poslouchal.

Zbroj zkusil také poslouchat a skutečně něco zaslechl, zvuk, jako když se lidé baví ve vichřici, takže se nedá poznat, co říkají.

Já vím, co to je, pomyslel si Zbroj. Páter Thrower má vidění.

A opravdu, Thrower něco říkal a jakýsi tichý hlas mu odpovídal. Potom se Thrower začal otáčet, stále rychleji, jako by pozoroval něco na stěnách. Zbroj se snažil zhlédnout, co sleduje, ale nedokázal to rozeznat. Bylo to, jako když přes slunce přejde stín - nebylo to vidět předtím ani potom, ale na vteřinu ubylo světla a ochladilo se. Víc Zbroj neviděl.

Pak to přestalo. Zbroj si všiml, že vzduch se tetelí, tu a tam se v něm zatřpytí, jako když se od tabulky skla odrazí sluneční paprsky. Ze by Thrower viděl Hospodinovu svatozář jako kdysi Mojžíš? Při pohledu na kazatelovu tvář se to nezdálo pravděpodobné. Zbroj takový výraz ještě nikdy neviděl. Tak by asi vypadala tvář muže, který se musí dívat, jak mu vraždí jeho dítě.

Mihotání a třpyt ustaly. V kostele bylo ticho. Zbroj se chtěl rozběhnout k Throwerovi a zeptat se ho: Co jste viděl? Bylo to vidění? Bylo to proroctví?

Ale Thrower nevypadal na to, že by měl náladu odpovídat na nějaké otázky. Ve tváři měl stále výraz, jako by chtěl zemřít. Kněz velice pomalu odešel od oltáře. Bloudil mezi lavicemi, chvílemi do nich narážel, nedíval se nebo mu bylo jedno, kam jeho tělo jde. Nakonec se zastavil u okna, čelem ke sklu. Zbroj však věděl, že nic nevidí, že 1 tam pouze stojí, třeští oči a vypadá jako smrt.

Páter Thrower zvedl pravou ruku, roztáhl prsty a přitiskl dlaň na okenní tabuli. Zatlačil. Tlačil tak silně, že Zbroj viděl, jak se sklo prohýbá směrem ven. „Přestaňte!“ vykřikl Zbroj. „Pořežete se!“ Thrower nedal nijak najevo, že by ho slyšel. Pouze dál tlačil. Zbroj vykročil k němu. Musel ho přesvědčit, aby toho nechal, než rozbije sklo a pořeže si ruku.

Sklo se s třeskem rozbilo.

Throwerova paže jím projela až po rameno. Kazatel se usmál. Vtáhl paži o kousek zpátky do kostela. Potom jí začal pohybovat kolem rámu, zarážet ji do střepů, které zůstaly viset ve tmelu.

Zbroj zkusil Throwera od okna odtáhnout, ale kněz měl sílu, s jakou se Zbroj ještě nesetkal. Nakonec na něho Zbroj musel naběhnout a srazit ho na podlahu. Všude byla krev. Zbroj chytil Throwera za zkrvavenou paži. Thrower se pokusil odkutálet se od něho. Zbroj neměl na vybranou. Poprvé od chvíle, kdy se stal křesťanem, zaťal ruku v pěst a udeřil Throwera do brady. Rána kazateli narazila hlavu na podlahu a omráčila ho.

Musím zastavit krváčení, blesklo Zbrojovi hlavou. Ale nejdřív musel vytahat sklo. Některé velké střepy byly zaražené jen mělce, takže je mohl snadno odstranit. Ale jiné kusy, některé maličké, vězely hluboko. Byla z nich vidět jen horní hrana a ještě byla kluzká krví, takže ji nemohl pořádně chytit. Nakonec však vytahal všechny kousky skla, které našel. Naštěstí z žádné rány neprýštila krev; z toho Zbroj poznal, že hlavní žíly nebyly zasaženy. Strhl ze sebe košili, takže zůstal v mrazivém průvanu z rozbitého okna téměř nahý, ale nevšímal si toho. Jen trhal košili a dělal obvazy. Ovázal rány a zastavil krváčení. Potom seděl a čekal, až Thrower přijde k sobě.

Throwera překvapilo, že není mrtvý. Ležel na zádech I na tvrdé podlaze, přikrytý nějakou těžkou látkou. Bolela ho hlava. Ruka ho bolela ještě víc. Vzpomněl si, že se snažil rozřezat si ji, a věděl, že by to měl zkusit znovu, ale nějak v sobě nedokázal probudit stejnou touhu zemřít, jakou cítil předtím. Vzpomněl si dokonce na Návštěvníka, v podobě obrovské ještěrky, vzpomněl si i na ty prázdné oči, ale nedokázal si vybavit, jak se při tom cítil. Věděl jen, že to byl nejhorší pocit na světě.

Ruku měl pevně staženou obvazem. Kdo ho obvázal?

Zaslechl šplouchání vody. Potom pleskání mokrých hadrů o dřevo. V zimním šeru, které pronikalo dovnitř oknem, rozeznal postavu umývajících stěnu. Jedna okenní tabule byla zakryta dřevěnou deskou.

„Kdo je to?“ zeptal se Thrower. „Kdo jste?“

„To jsem jen já.“

„Božizbroj.“

„Umývám stěny. Jsme v kostele a ne u řezníka.“

No ovšem, všude musela být krev. „Omlouvám se,“ řekl Thrower.

„Mně uklízení nevaří,“ odvětil Zbroj. „Myslím, že se mi podařilo vytahat vám z ruky všechno sklo.“

„Vždyť jste nahý.“

„Mou košili máte na ruce.“

„Musí vám být zima.“

„Asi mi byla, ale okno jsem zabeđnil a roztopil jsem kamna. To vy jste tak bledý ve tváři, jako byste byl týden po smrti.“

Thrower si zkusil sednout, ale nepodařilo se mu to. Byl příliš slabý a ruka ho hodně bolela.

Zbroj mu položil ruku na hrudník a přiměl ho, aby si znovu lehl.

„Lehněte si, pane pátere. Lehněte si. Máte toho za sebou hodně.“

„Ano.“

„Doufám, že vám to nevadí, ale byl jsem tady v kostele, když jste přišel. Spal jsem u kamen - žena mne vyhodila z domu. Byl jsem dnes dvakrát vyhozen." Rozesmál se, ale radost v tom nebyla. „Takže jsem vás viděl."

„Viděl?"

„Měl jste vidění, že?"

„Vy jste ho viděl?"

„Mnoho jsem toho neviděl. Většinou jsem viděl vás, ale několikrát jsem něco letmo zahlédl, jestli víte, jak to myslím. Běhalo to po stěnách."

„Takže jste to viděl. Ach, Zbroji, bylo to strašné, bylo to nádherné."

„Viděl jste Boha?"

„Jestli jsem viděl *Boha*? Bůh nemá tělo, které by bylo vidět, Zbroji. Ne, viděl jsem anděla, trestajícího anděla. Totéž určitě viděl faraón, anděla smrti, jenž prošel egyptskými městy a odnesl prvorozené."

„To jsem vás měl nechat zemřít?" tázal se nechápavě Zbroj.

„Kdybych měl zemřít, nezachránil byste mne," odvětil Thrower. „To, že jste mne zachránil, to, že jste tu byl, když jsem propadl zoufalství, je jasné znamení, že mám žít. Byl jsem potrestán, ale nebyl jsem zabit, Božizbroji, dostal jsem další šanci."

Zbroj přikývl, ale Thrower poznal, že ho něco trápí. „O co jde?" zeptal se Thrower. „Na co se vás mám zeptat?"

Zbroj vytřeštil oči. „Vy slyšíte, co si myslím?"

„Kdybych to uměl, nemusel bych se vás ptát."

Zbroj se usmál. „To asi ne."

„Řeknu vám, co chcete vědět, pokud to bude v mé moci."

„Slyšel jsem, jak jste se modlil," řekl Zbroj. Čekal, jako by to byla otázka.

Thrower nevěděl, na co se ptá, a proto si nebyl jist, co má odpovědět. „Byl jsem zoufalý, protože jsem zklamal Hospodina. Dostal jsem úkol, který jsem měl splnit, ale v rozhodujícím okamžiku se mé srdce naplnilo pochybnostmi." Rukou, kterou měl v pořádku, chňapl po Zbrojovi. Jediné, co nahnal, byla látka Zbrojových kalhot, jak u něho klečel. „Božizbroji," dostal ze sebe, „nikdy svému srdci nedovolte pochybovat. Nikdy nezpochybňujte to, o čem víte, že je pravdivé. Jsou to dveře, které otevíráte Satanovi, aby vás ovládl."

Ale to nebyla odpověď na Zbrojovu otázku.

„Zeptejte se mne, na co se mne chcete zeptat," vyzval ho Thrower. „Řeknu vám pravdu, jestli budu moci."

„Mluvil jste při modlitbě o zabíjení."

Thrower neměl v úmyslu svěřit se někomu s tím, jaké břemeno na něho Hospodin naložil. Ale kdyby Hospodin chtěl, aby to pro Zbroje zůstalo tajemstvím, nedopustil by, aby byl v kostele a mohl slyšet, co říká. „Věřím, že vás za mnou přivedl Hospodin," řekl Thrower. „Jsem slabý, Zbroji, a nedokázal jsem udělat to, o co mne Hospodin žádal. Ale teď chápu, že vás, oddaného věřícího, jsem dostal jako přítele a pomocníka."

„Co od vás Hospodin žádal?" zeptal se Zbroj.

„Vraždu ne, bratře. Hospodin mne nikdy nežádal o to, abych zabil člověka. Byl to ďábel, koho jsem měl zabít. Ďábel v lidské podobě. Ďábel, který žije v tom domě."

Zbroj v zamyšlení sešpulil rty. „Chcete říct, že ten chlapec není jen posedlý? Ze to není něco, co byste z něho mohl vyhnat?"

„Snažil jsem se, ale Písmu svatému se vysmíval a ze slov, kterými jsem z něj chtěl vyhnat ďábla, měl legraci. On není posedlý, Božizbroji. On je přímo ďáblův bratr."

Zbroj zavrtěl hlavou. „Moje žena není ďábel a je jeho sestra."

„Vzdala se čarodějnických praktik, a tak byla očištěna."

Zbroj se trpce zasmál. „To jsem si také myslel."

Thrower teprve teď pochopil, proč se Zbroj uchýlil do kostela, do příbytku Páně: jeho dům byl znesvěcen.

„Božizbroji, pomůžete mi očistit tuto zemi, toto město, ten dům a *rodinu*, která v něm žije, od hříšného vlivu, který je zkazil?"

„Zachrání to mou ženu?" zeptal se Zbroj. „Zbaví ji to lásky k čarodějnictví?"

„Možná ano," odpověděl Thrower. „Třeba nás Bůh svedl dohromady proto, abychom očistili oba domy."

„Ať to stojí, co to stojí," prohlásil Zbroj. „Jdu proti ďáblu s vámi."

Kapitola 15

Sliby

Kovář vyslechl dopis, který mu Vypravěč četl, od začátku do konce.

„Pamatujete si na tu rodinu? " zeptal se Vypravěč.

„To se ví, že pamatuju," přikývl Smířil Kovář. „Jejich nejstarší syn byl na hřbitově skoro první. Těmahle rukama jsem vytáhl jeho tělo z řeky."

„Tak co, vezmete ho do učení?"

Do kovářny vstoupil mladík, přibližně šestnáctiletý, s vědrem plným sněhu. Přelétl návštěvníka pohledem, sklonil hlavu a přešel k chladicí kádi, která stála u výhně.

„Sám vidíte, že už jednoho učně mám."

„Vypadá, že už je velký," podotkl Vypravěč.

„Moc mu nechybí," přisvědčil kovář. „Co říkáš, Boseyi? Chtěl bys začít dělat sám pro sebe?"

Bosey se maličko usmál, pak úsměv potlačil a přikývl. „Ano, pane."

„Já jsem přísný mistr," obrátil se kovář na Vypravěče.

„Alvin je dobrý chlapec. Bude pro vás tvrdě pracovat."

„Ale bude mě poslouchat? Nemám rád, když mi někdo odporuje."

Vypravěč znovu zalétl očima k Boseymu. Horlivě vysypával sníh do kádě.

„Jak jsem řekl, je to dobrý chlapec," zopakoval Vypravěč. „Když s ním budete zacházet poctivě, bude vás poslouchat."

Kovář se mu podíval do očí. „Já měřím každému poctivě. Nebiju chlapce, které vezmu do učení. Vztáhl jsem na tebe někdy ruku, Boseyi?"

„Nikdy, pane."

„To je tak, Vypravěči, učeník vás může poslouchat, protože má strach, a může vás poslouchat, protože je chtivý. Ale když jsem dobrý mistr, bude mne poslouchat, protože ví, že se tak něco naučí."

Vypravěč se na kováře zeširoka usmál. „Neplatí se nic," dodal.

„Chlapec si to odpracuje. A bude chodit do školy."

„Pokud můžu mluvit za sebe, kovář vzdělání k ničemu nepotřebuje."

„Nebude to dlouho trvat a Hio se stane součástí Spojených států," řekl Vypravěč. „Chlapec bude volit a bude si muset umět přečíst noviny. Ten, kdo neumí číst, ví jenom to, co mu řeknou jiní."

Smířil Kovář se na Vypravěče podíval. Nedal si mnoho práce, aby skryl své pobavení. „Opravdu? A není to tak, že to říkáte vy? Nevím to náhodou jenom proto, že mi to říkají jiní, jmenovitě vy?”

Vypravěč se rozesmál a přikývl. Kovář uhodil hřebík na hlavičku. „Vyprávění příběhů je moje živobytí,” prohlásil Vypravěč. „Proto vím, že jen hlasem se dá hodně dokázat. Na to, kolik je chlapci let, už čte dobře, takže mu neuškodí, když trochu školy zamešká. Ale jeho máma by chtěla, aby uměl číst, psát a počítat jako vzdělanec. Stačí, když mi slíbíte, že mu nebudete ve vzdělávání bránit, když o ně bude stát, a budeme domluveni.”

„Máte moje slovo,” kývl Smířil Kovář. „A nemusíte to ani sepisovat. Ten, kdo dodržuje slovo, nepotřebuje číst ani psát. Ale toho, kdo si musí sliby psát, si musíte hlídat od rána do večera. To mi můžete věřit. Dnes máme právníky i ve Vidlici.”

„Prokletí civilizace,” souhlasil s ním Vypravěč. „Když už někdo neumí lidi přesvědčit, aby věřili jeho lžím, najme si profesionála, aby lhal za něho.”

Oba se tomu zasmáli. Seděli na dvou tlustých špalcích hned za dveřmi do kovárny. V topeništi s cihlovým komínem za jejich zády doutnal oheň, do částečně roztáleného sněhu venku se opíralo slunce. Nad travnatým, udasaným, trusem prohnojeným pláckem před kovárnou přeletěl kardinál. Oproti bílým, šedým a hnědým barvám zimy to byl takový kontrast, že Vypravěčovy oči na okamžik oslnil.

A v tom kratičkém úžasu způsobeném přeletem kardinála si Vypravěč uvědomil, že i když nedovede vysvětlit, jak na to přišel, ví jistě, že nějaký čas potrvá, než Ničitel mladému Alvinovi dovolí sem přijít. A až konečně přijde, bude jako kardinál, který si spletl roční doby: oslní všechny místní obyvatele, kteří si budou myslet, že je stejně obyčejný jako letící pták, a na mysl jim vůbec nepřijde, jaký zázrak představuje každá minuta, kterou se pták udrží ve vzduchu.

Vypravěč sebou škubl a chvilková vidina se rozplynula. „Takže dojednáno. Napíšu jim, aby chlapce poslali.”

„Budu na něho čekat do prvního dubna. Déle ne!”

„Pokud nečekáte, že ten chlapec umí poroučet počasí, neměl byste na tom datu tak přísně trvat.”

Kovář něco zabručel a mávnutím ruky se s ním rozloučil. Jednání dopadlo vcelku uspokojivě. Vypravěč odcházel s dobrým pocitem - svůj úkol splnil. Nebude žádný problém poslat dopis po nějakém voze, který jede na západ -Vidlicí projíždělo takových kolon každý týden několik.

Bylo to sice již dávno, co tudy procházel, ale cestu od kovárny k hostinci si ještě pamatoval dobře. Byla často používaná a nebyla dlouhá. Hostinec byl dnes mnohem větší než dřív a kousek dál po cestě stálo několik krámů. Obchodník s oděvy, sedlák a švec. Služby, které mohou pocestným přijít vhod.

Téměř ani nestačil vkročit na verandu, když se dveře otevřely a ven vyšla stará Peg Hostinská, s rukama rozpřaženýma, aby ho mohla obejmout. „Pojďte dál, Vypravěči, jen pojd'te dál, dlouho jste u nás nebyl!"

„Rád vás zase vidím, Peg."

Zpoza výčepního pultu v lokále, kde obsluhoval několik žíznlivých hostů, ho bručivě přivítal Horác Hostinský. „Jestli tady něco nepotřebuju, tak dalšího takového, který pije jenom čaj!"

„V tom případě mám pro vás dobré zprávy, Horaci," odvětil Vypravěč zvesela. „Přestal jsem pít i čaj."

„Tak co vlastně pijete, vodu?"

„Vodu a krev starých mizerů," odpověděl Vypravěč.

Horác pokynul ženě. „Toho chlapa ode mě drž co nejdál, Peg, rozumíš?"

Stará Peg mu pomohla zbavit se několika vrstev ošacení. „Vždyť se na sebe podívejte," změřila si ho od hlavy k patě. „Nemáte na sobě ani tolik masa, aby to vydalo na guláš."

„Medvědi a panterí mě v noci míjejí a hledají si tučnější sousto," smál se Vypravěč.

„Pojd'te a povídejte mi, než ukuchtím hostům večeři."

Bylo o čem povídat, obzvlášť když přišel na pomoc staříček. Byl už slabý, ale v kuchyni ještě vypomáhal, což bylo zdejšími strážníky jediné ku prospěchu. Stará Peg se sice snažila a pracovala ze všech sil, ale někteří lidé holt nadání mají a někteří ne. Ale Vypravěč nepřišel kvůli jídlu, ani si nepřišel popovídat. Po chvíli si uvědomil, že na to bude muset zavést hovor sám. „Kde máte dceru?" zeptal se.

K jeho údivu Stará Peg ztuhla a hlas jí ochladí a ztvrdl. „To už není žádná malá holka. Má vlastní hlavu, jak se sám přesvědčíte."

A vám se to moc nelíbí, pomyslel si Vypravěč. Ale to, co dceři potřeboval říci, bylo důležitější než rodinné rozmíšky. „Je pořád ještě -"

„Světlice? Ale jistě, lidem slouží pořád, ale není to nic příjemného za ní přijít. Je popudlivá, studená jak psí čumák. Říká se o ní, že má jazyk jako břitva." Tvář Staré Peg na okamžik zjihla. „A přitom to bylo tak dobrosrdečné dítě."

„Ještě jsem neviděl dobré srdce, které by se zatvrdilo," pronesl Vypravěč. „Alespoň ne bez dobrého důvodu."

„Nevím, jaké měla důvody, ale její srdce je zamrzlé jako vědro s vodou po zimní noci."

Vypravěč udržel jazyk za zuby a odpustil si kázání o tom, že když se do ledu seká, hned zase zmrzne, ale když se přenese dovnitř, krásně se rozežřeje. Nemělo smysl vstupovat do vleklé rodinné hádky. Vypravěč věděl dost o tom, jak lidé žijí, aby tento spor bral jako přirozenou věc, něco jako studené větry a krátké dny na podzim nebo to, že po blesku následuje hrom. Většině rodičů nebyly dospívající děti k ničemu.

„Potřebuji s ní něco probrat. Risknu, že mi ukousne hlavu."

Našel ji v kanceláři doktora Whitley Felčara, jak mu dává do pořádku účty. „Nevěděl jsem, že se z tebe stala účetní."

„A já jsem nevěděla, že byste začal spoléhat na doktory," odvětila.

„Nebo jste se přišel podívat naázračné děvče, které umí počítat?"

Opravdu, byla ostrá jako břitva. Vypravěč si dovedl představit, jak asi taková výřečnost dovede vyvést z míry lidi, kteří od mladé ženy čekají, že sklopí oči, bude mluvit tiše a jen občas se odváží vzhlednout zpod těžkých víček. Peggy měla do takové mladé dámy daleko. Dívala se Vypravěči přímo do tváře.

„Nepřišel jsem se nechat léčit," vrtěl hlavou Vypravěč. „Ani si nechat říct budoucnost. Dokonce ani nechat si spočítat účty."

A pak se to stalo. Jakmile jí někdo odpověděl přímo, místo aby se nechal ovládnout vztekem, vykouzila úsměv, jaký by zbavil bradavic i ropuchu. „Řekla bych, že ve vašem případě toho ke sčítání a odčítání stejně moc nebude," prohlásila. „Nula plus nula rovná se nula, pokud vím."

„Ty tomu vůbec nerozumíš, Peggy," namítl jemně Vypravěč. „Mně patří celý tento svět, jenže lidi nějak zapomínají platit."

Znovu se usmála a odstrčila doktorovu účetní knihu stranou. „Chodím mu dávat do pořádku účty jednou za týden a on mi vozí z Děkané knížky." Mluvila o knížkách pro sebe a Vypravěč začínal chápat, že její srdce touží po jiných místech, než jaká jí mohla nabídnout Vidlice. Chápal také jiné věci - že jako světlice zná místní lidi až příliš dobře a myslí si, že v těch dalekých místech najde lidi, kteří mají duši jako drahokam, duši, která nikdy nezklame dívku, jež jim může nahlédnout rovnou do srdce.

Je mladá, to je všechno. Když bude mít čas, naučí se oceňovat takovou dobrotu, jakou najde, a zbytek odpouštět.

Za chvíli přišel doktor. Trochu si spolu popovídali, takže než Vypravěč s Peggy znovu osaměl a mohl se jí zeptat na to, kvůli čemu přišel, odpoledne již přecházelo v podvečer.

„Jak daleko dohlédneš, Peggy?“

Téměř viděl, jak jí na tvář padla únava, jako by to byla nějaká těžká sametová opona. „Asi se mne neptáte, jestli náhodou nepotřebuju brýle.“

„Jen tak přemýšlím o děvčeti, které mi kdysi napsalo do knihy: Rodí se tvůrce. Říkám si, jestli toho tvůrce čas od času sleduje, aby zjistila, jak se mu daří.“

Odvrátila od něho oči a zahleděla se k vysokému oknu nad místem, kde zástěna poskytovala soukromí. Slunce stálo nízko a venkovní obloha byla šedá, ale dívčina tvář byla plná světla, Vypravěč to dobře viděl. Občas člověk ani nemusí být světlice, aby snadno poznal, co má jiný člověk v srdci.

„Zajímalo by mě, jestli ta světlice viděla, jak na něho jednou padala hřebovaná vaznice,“ pokračoval Vypravěč.

„Kdoví.“

„Nebo mlýnský kámen.“

„Možná ano.“

„A říkám si, jestli třeba neměla nějakou možnost, jak tu vaznici rozetnout na dva kusy a rozštípnout mlýnský kámen, takže jistý starý Vypravěč mohl zahlédnout, jak přímo středem toho kamene prozářilo světlo lampy.“

V očích se jí zaleskly slzy, ne takové, jako by chtěla plakat, ale takové, jako by se podívala přímo do slunce a oči jí začaly slzet. „Když se kousek jeho plodové blány rozemne na prach, může někdo chlapcovu sílu využít k tomu, aby se sám nemotorně pokusil tvořit,“ řekla tiše.

„Jenže on teď již o svém nadání něco ví, a proto tvou pomoc překazil.“
Přikývla.

„Asi je ti smutno, když na něho dáváš pozor na takovou dálku.“

Zavrtěla hlavou. „Mně není smutno. Pořád mám kolem sebe nějaké lidi.“ Podívala se na Vypravěče a nepatrně se usmála. „Je to skoro úleva, být s tím chlapcem, který po mně nic nechce, protože ani netuší, že jsem.“

„Já o tobě ale vím. A taky po tobě nic nechci.“

Usmála se. „Jste starý lhář.“

„Tak dobře, *něco* po tobě chci, ale není to pro mne. Setkal jsem se s tím chlapcem, a přestože mu nevidím do srdce tak jako ty, myslím si, že ho znám. Myslím, že vím, čím by mohl být, co by mohl dokázat, a chci, abys

věděla, že pokud bys někdy v něčem potřebovala moji pomoc, dej mi vědět, řekni mi, co mám udělat, a jestli to bude v mé moci, udělám to."

Neodpověděla, ani se na něho nepodívala.

„Zatím jsi pomoc nepotřebovala," pokračoval Vypravěč, „jenže on má teď už vlastní hlavu a pokaždé pro něho nebudeš moci udělat, co bude potřebovat. Nebude ho ohrožovat jen to, co na něho spadne nebo co ho zraní na těle. Stejně nebezpečí mu hrozí z toho, co se rozhodne udělat on sám. Říkám ti jen, že když takové nebezpečí uvidíš a budeš potřebovat mou pomoc, přijdu, ať se děje cokoli."

„To je útěcha." Vypravěč věděl, že je upřímná; ale zároveň věděl, že cítí víc, než řekla.

„A chtěl jsem ti říct, že přijde sem, prvního dubna, aby se vyučil u kováře."

„Já vím, že přijde," kývla, „ale prvního dubna to nebude."

„Cože?"

„Ani do konce roku."

Vypravěče bodlo u srdce, jak dostal o chlapce strach. „Asi jsem si nakonec přece jen přišel poslechnout budoucnost. Co ho čeká? Co mu budoucnost přinese?"

„Může se stát všechno možné. Byla bych blázen, kdybych chtěla hádat co. Stále vidím, jako by se před ním otvíralo sto různých cest. Ale cest, které ho sem přivedou do dubna, je strašně málo, mnohem víc je těch, na jejichž konci leží mrtvý s indiánskou sekyrou v hlavě."

Vypravěč se nahnul nad doktorův psací stůl a položil ruce na její. „Bude žít?"

„Dokud bude v mém těle nějaký dech," odpověděla.

„Nebo v mém."

Chvilí seděli mlčky, dotýkali se rukama a dívali se jeden druhému do očí, až se rozesmála a uhnula pohledem.

„Obvykle, když se lidi smějí, pochopím, v čem je vtip," řekl Vypravěč.

„Právě mne napadlo, jaká jsme my dva chabá náhražka za spiklence - ve srovnání s nepřáteli, kteří ho čekají."

„To je pravda," uznal Vypravěč. „Ale jde nám o dobrou věc, takže nám celá příroda bude pomáhat, ne?"

„I Bůh," dodala rozhodně.

„K tomu se nemohu vyjádřit. Zdá se mi, že ho kazatelé a kněží mají tak obklopeného dogmaty, že starému Otci již téměř nezbyvá prostor pro to, aby mohl něco udělat. Teď, když mají výklad Bible, který jim vyhovuje, už

vůbec nebudou stát o to, aby ještě někdy promluvil nebo v tomto světě ukázal svou mocnou paži."

„Viděla jsem jeho mocnou paži, když před několika lety přišel na svět sedmý syn sedmého syna," prohlásila, „Říkejte tomu příroda, jestli chcete; vám se dostalo vzdělání od filozofů a čarodějů. Já vím jen to, že je s mým životem svázaný tak pevně, jako by se narodil ze stejného lůna."

Vypravěč si další otázku nepřipravoval, vyšla mu ze rtů bezděčně: „A jsi ráda?"

Podívala se na něho se strašlivým smutkem v očích. „Málokdy." Vypadala tak unaveně, že to Vypravěč nevydržel, obešel stůl, postavil se vedle židle, na níž seděla, pevně ji chytil, jako když otec podpírá dceru, a dlouho ji tak držel. Nevěděl, jestli pláče nebo jen tak nehybně sedí. Nikdo neřekl ani slovo. Nakonec se ho pustila a obrátila se k účetní knize. Odešel, aniž přerušil mlčení.

Vypravěč se vrátil na večeri do hostince. Čekalo ho vyprávění a práce, aby si na jídlo a nocleh vydělal. Přesto měl pocit, jako by všechny příběhy bledly vedle toho, který vyprávět *nemohl*, toho, jehož konec zatím neznal.

Na louce kolem mlýna stálo půl tuctu vozů, hlídaných farmáři, kteří vážili dlouhou cestu, aby měli dobře pomletou mouku. Jejich ženy se již nebudou muset dít s moždířem a tloukem, aby získaly hrubou mouku na tvrdý, žmolkovitý chléb. Mlýn byl v provozu, a tak všichni z okruhu mnoha mil sváželi svou mouku do Sílova Kostelce.

Náhonem proudila voda a roztáčela velké kolo. Uvnitř mlýna se síla vodního kola přenášela ozubenými koly na žernov a nutila ho kutálet se stále dokola po ploše mlýnského kamene se čtvrtkovou úpravou.

Mlynář nasypal na kámen pšenici. Žernov přes zrna přešel a rozemlel je na mouku. Mlynář ji rozhrnul, než přes ni žernov přešel podruhé, a potom ji smetl do koše, který mu držel jeho syn, desetiletý chlapec. Syn pak mouku vysypal na síto a přesil dobrou mouku do plátěného pytle. To, co zůstalo na sítu, vysypal do silážovacího sudu. Potom se vrátil k otci pro další koš pšenice.

Pracovali mlčky a jejich myšlenky byly pozoruhodně podobné. Chtěl bych to dělat navždycky, říkal si každý z nich. Ráno vstát, přijít do mlýna a pracovat vedle něho celý den. Co na tom, že jejich přání bylo nesplnitelné. Co na tom, že se možná již nikdy neuvidí, až chlapec odejde do učení na místo, kde se narodil. Pouze to dodávalo další kouzlo okamžiku, který se zanedlouho stane vzpomínkou, který se zanedlouho změní v sen.

Orson Scott Card

SEDMÝ SYN

Obálka Petr Bauer

Překlad Petr Kotrle

Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský

Jazykový redaktor Helena Šebestová

Sazba provedena v LaTeXu

Vytiskla Tiskárna Havlíčkův Brod a.s.

Vydalo Nakladatelství **Laser** - books s.r.o.

Úslavská 2, Plzeň 301 49

tel+fax: 019-7246407

v edici **Laser** jako 176. publikaci

Edice Fantasy svazek 40.

Plzeň 1999, vydání 1.

Prodejní cena včetně DPH 139 Kč